

NBP

Narodowy Bank Polski

Sprawozdanie z działalności NBP w 2013 roku

Warszawa, 2014 r.

Skład i druk:
Drukarnia NBP

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
www.nbp.pl

ISSN / ISBN 1234567890

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2014

Spis treści

Synteza	6
1. Funkcjonowanie organów NBP	12
1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego	12
1.2. Rada Polityki Pieniężnej	13
1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego	15
1.4. Plan działalności NBP	16
2. Polityka pieniężna	17
2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2013 r.	17
2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2013 r.	21
2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2013 r.	28
3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego	35
3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego	35
3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego	36
3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego	36
3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej	37
3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków	37
4. Działalność emisyjna	39
4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu	39
4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich	39
4.3. Przygotowania do wprowadzenia do obiegu zmodernizowanych banknotów i monet o najniższych nominałach wykonanych ze stali powlekannej mosiądzem	40
4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych	41
4.5. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej	41
4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne	41
5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi	43
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych	43
5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi	44
5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi	45
5.4. Stopa zwrotu rezerw walutowych	46
5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej	48
6. Działalność dewizowa	49
6.1. Rejestr działalności kantorowej	49

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych	49
6.3. Kontrola obrotu dewizowego	49
7. Działania na rzecz systemu płatniczego	51
7.1. Realizacja zadań operacyjnych	51
7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego	52
7.3. Nadzór nad systemami płatności i systemami rozrachunku papierów wartościowych	55
8. Obsługa Skarbu Państwa	57
8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP	57
8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa	58
8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi	58
8.4. Współpraca z MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym	59
9. Działalność badawcza	60
9.1. Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro	60
9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej oraz procesów i oczekiwań inflacyjnych	60
9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	62
9.4. Inne badania makroekonomiczne	62
9.5. Działalność prognostyczno-badawcza	64
9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP	64
9.7. Konferencje i warsztaty naukowe organizowane przez NBP	65
10. Działalność statystyczna	66
10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki	66
10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych	67
11. Działalność edukacyjna i informacyjna	70
11.1. Działalność edukacyjna	70
11.2. Działalność informacyjna i promocyjna	71
11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna	73
11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów	73
12. Działalność legislacyjna	75
12.1. Działalność legislacyjna organów NBP	75
12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych	75
12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego	77
12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej	77
12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę	78
13. Współpraca międzynarodowa	79
13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej	79
13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi	80

14. Działalność wewnętrzna	84
14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi	84
14.2. Zmiany organizacyjne	85
14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności	85
14.4. Działalność inwestycyjna i remontowa	85
14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP	86
14.6. Audyt wewnętrzny	86
14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa	87
14.8. Działalność obsługowa	87
Załączniki	88
1. Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta	89
2. Otoczenie polskiej gospodarki	142
3. PKB i popyt krajowy	145
4. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych	149
5. Bilans płatniczy	153
6. Pieniądz i kredyt	157
7. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP	160
8. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami	164
9. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2013 r.	176
Spis najważniejszych skrótów	177

Synteza

1. Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Centralnym bankiem państwa jest Narodowy Bank Polski. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Podstawowe zadania NBP określa ustawa o Narodowym Banku Polskim i ustawa Prawo bankowe, a także Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statut ESBC i EBC. W 2013 r. NBP działał zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2013* oraz *Planem działalności NBP na lata 2013–2015*.
2. *Sprawozdanie* przedstawia realizację przez NBP ustawowych zadań w 2013 r. w następujących obszarach: polityka pieniężna, działania na rzecz stabilności systemu finansowego, działalność emisyjna, zarządzanie rezerwami dewizowymi, działalność dewizowa, działania na rzecz systemu płatniczego, obsługa Skarbu Państwa, działalność badawcza, działalność statystyczna, działalność edukacyjna i informacyjna, współpraca międzynarodowa. W *Sprawozdaniu* przedstawiono również działalność legislacyjną, działalność wewnętrzną oraz skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2013 r. wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta.
3. Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W 2013 r. strukturę organizacyjną NBP tworzyły: Centrala i 17 jednostek organizacyjnych.
4. W 2013 r. polityka pieniężna NBP była prowadzona w warunkach niskiego, choć stopniowo przyspieszającego, wzrostu gospodarczego na świecie, utrzymującej się ekspansywnej polityki pieniężnej głównych banków centralnych oraz kontynuacji zacieśnienia fiskalnego w wielu krajach. Tym uwarunkowaniom towarzyszyła duża zmienność nastrojów na rynkach finansowych i związane z nią zmiany przepływów kapitału.

Niska presja popytowa oraz obniżenie się cen surowców na rynkach światowych sprzyjały spadkowi inflacji w wielu krajach. W gospodarkach rozwiniętych inflacja była niższa niż rok wcześniej, natomiast w gospodarkach wschodzących – nieco wzrosła, choć pozostała relatywnie niska w ujęciu historycznym. Do wzrostu inflacji w części krajów wschodzących przyczyniała się deprecjacja kursów ich walut.

W 2013 r. główne banki centralne nadal prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną. Bank Rezerwy Federalnej, Bank Japonii oraz Bank Anglii utrzymywały stopy procentowe na historycznie niskim poziomie, natomiast Europejski Bank Centralny dwukrotnie (w maju i listopadzie) obniżył stopy procentowe, w tym stopę główną do 0,25%. Banki te sygnalizowały także zamiar utrzymania bardzo niskich stóp procentowych w dłuższym okresie. Ponadto, Fed oraz Bank Japonii prowadziły luzowanie ilościowe, dokonując zakupu aktywów finansowych, a EBC podtrzymywał gotowość do wprowadzenia programu zakupów obligacji skarbowych krajów najbardziej dotkniętych kryzysem zadłużeniowym.

Na światowych rynkach finansowych w pierwszych miesiącach 2013 r. kontynuacja silnie ekspansywnej polityki pieniężnej głównych banków centralnych sprzyjała utrzymywaniu się niskiej awersji do ryzyka i wzrostowi cen większości aktywów. W maju Fed zasygnalizował jednak możliwość stopniowego ograniczania skali luzowania ilościowego. W rezultacie kapitał z gospodarek wschodzących odpłynął oraz nastąpiła deprecjacja kursów walut wielu krajów.

Część inwestorów wycofała kapitał również z Polski – obniżyło się zaangażowanie nierezydentów na rynku obligacji skarbowych, wzrosły rentowości obligacji, a kurs złotego osłabił się, choć skala jego deprecjacji była znacznie mniejsza niż wielu innych walut gospodarek wschodzących. We wrześniu Fed zdecydował się jednak utrzymać dotychczasową skalę luzowania ilościowego, co sprzyjało – obok publikacji danych wskazujących na poprawę koniunktury w gospodarce światowej w II połowie 2013 r. – stabilizacji nastrojów na światowych rynkach finansowych we kolejnych miesiącach. W Polsce w tym okresie poprawie nastrojów na rynkach finansowych sprzyjały – oprócz wymienionych czynników – sygnały stopniowego ożywienia wzrostu PKB oraz ograniczenie nierównowagi zewnętrznej kraju.

W Polsce roczna dynamika PKB w 2013 r. wyniosła 1,6% (wobec 2,0% w 2012 r.). Obniżenie dynamiki PKB w 2013 r. wynikało z przedłużającego się okresu słabej koniunktury za granicą, w tym zwłaszcza utrzymania recesji w strefie euro oraz spadku dynamiki PKB w Niemczech. Słaby popyt zewnętrzny oraz utrzymująca się niepewność dotycząca sytuacji gospodarczej za granicą ograniczały dynamikę eksportu oraz inwestycje firm. Równocześnie – w sytuacji wciąż nadmiernego deficytu sektora finansów publicznych – nadal podejmowane były działania zmierzające do ograniczenia dynamiki wydatków sektora finansów publicznych. W szczególności zmniejszono inwestycje publiczne. W 2013 r. utrzymywało się także podwyższone bezrobocie, które hamowało dynamikę płac i konsumpcji prywatnej. W rezultacie popyt krajowy – podobnie jak w 2012 r. – był w stagnacji. Dodatni wkład do wzrostu PKB w dalszym ciągu miał eksport netto, co wynikało z utrzymującej się wyższej dynamiki eksportu niż importu.

Po okresie utrzymywania się inflacji na podwyższonym poziomie, w 2013 r. roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyraźnie się obniżył. Średnioroczna inflacja wyniosła 0,9%, a więc ukształtowała się poniżej celu inflacyjnego NBP określonego na poziomie 2,5% +/- 1 pkt proc. Obniżeniu inflacji sprzyjały podwyżki stóp procentowych NBP dokonane w latach 2011-2012. Spadek inflacji był jednak znacznie silniejszy od oczekiwań ze względu na wystąpienie szoków o charakterze podażowym (obniżenie cen surowców, zwłaszcza energetycznych i rolnych) oraz na niższą niż oczekiwano dynamikę wzrostu gospodarczego, przekładającą się na niską presję popytową i kosztową.

W 2013 r. – podobnie jak w 2012 r. – dynamika akcji kredytowej dla sektora prywatnego utrzymała się na niskim poziomie. W warunkach słabego wzrostu aktywności gospodarczej, w tym inwestycyjnej, dynamika kredytu dla firm obniżyła się. Jednocześnie stopniowe ożywienie akcji kredytowej na cele konsumpcyjne, przy stabilnym – choć niskim – przyroście kredytów mieszkaniowych, przelożyło się na pewne przyspieszenie dynamiki kredytów dla gospodarstw domowych.

Podejmując decyzje dotyczące polityki pieniężnej w 2013 r. Rada – podobnie jak w poprzednich latach – dążyła do utrzymania stabilności cen, tj. stabilizowania inflacji na poziomie 2,5% w średnim okresie, co sprzyja utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Polityka pieniężna była prowadzona jednocześnie w taki sposób, aby ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce.

Od stycznia do lipca 2013 r. Rada kontynuowała, rozpoczęty w listopadzie 2012 r., cykl obniżek stóp procentowych NBP. W tym okresie stopy procentowe NBP zostały obniżone o 1,75 pkt proc. W ramach całego cyklu Rada obniżyła stopy procentowe NBP łącznie o 2,25 pkt proc. W rezultacie stopa referencyjna NBP została obniżona z 4,75% do 2,50%, a więc do najniższego poziomu w historii. Istotne złagodzenie polityki pieniężnej – oddziałujące w kierunku spadku

realnych stóp procentowych – związane było z wyraźnym spadkiem inflacji w warunkach niskiego wzrostu gospodarczego i ryzykiem utrzymania się inflacji w średnim okresie poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%). Od września do grudnia 2013 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie. Rada oceniała bowiem, że wcześniejsze znaczące obniżenie stóp procentowych oraz ich utrzymywanie na niezmiennym poziomie będzie sprzyjać ożywieniu gospodarczemu oraz stopniowemu powrotowi inflacji do celu. Ponadto, we wrześniu i październiku 2013 r. Rada sygnalizowała, że przynajmniej do końca 2013 r. stopy procentowe prawdopodobnie pozostaną niezmienione. Na posiedzeniu w listopadzie 2013 r. Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca pierwszego półrocza 2014 r.¹ Sygnalizowanie utrzymywania stóp procentowych NBP na niezmiennym poziomie w kolejnych kwartałach również sprzyjało ożywieniu gospodarczemu i stopniowemu powrotowi inflacji do celu, a ponadto – stabilizacji na krajowym rynku finansowym

5. W 2013 r. NBP realizował politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej w *Założeniach polityki pieniężnej na 2013 rok*. Podstawowym instrumentem pozostawała krótkoterminowa stopa procentowa. Stopa referencyjna NBP określała rentowność podstawowych operacji otwartego rynku, wpływając jednocześnie na poziom krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Stopy depozytowa i lombardowa NBP wyznaczały rentowność operacji depozytowo-kredytowych, stanowiąc jednocześnie korytarz dla wahań stawki rynkowej *overnight* (reprezentowanej m.in. przez indeks POLONIA).

W 2013 r., podobnie jak w roku poprzednim, główną rolę w kształtowaniu krótkoterminowych stawek rynkowych, w szczególności stawki POLONIA, pełniły operacje otwartego rynku. Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji 7-dniowych bonów pieniężnych NBP. Przy ich wykorzystaniu absorbowana była większość nadwyżki płynności utrzymującej się w sektorze bankowym. Z kolei operacje dostrajające, stosowane zarówno w trakcie, jak i na koniec okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej, służyły doraźnemu bilansowaniu warunków płynnościowych. Powyższy sposób stosowania operacji otwartego rynku przez bank centralny sprzyjał kształtowaniu stawki POLONIA w pobliżu stopy referencyjnej NBP.

W 2013 r. banki mogły również uzupełniać niedobory oraz lokować nadwyżki środków w banku centralnym, korzystając z oferowanego przez NBP kredytu lombardowego i depozytu na koniec dnia.

6. Poziom krótkoterminowej płynności sektora bankowego, mierzonej jako średnioroczne saldo operacji prowadzonych przez bank centralny (suma emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych) w 2013 r. wyniósł 126 mld 541 mln zł. W porównaniu ze średnim poziomem w 2012 r. nastąpił przyrost płynności o 30 mld 235 mln zł. Wzrost nadpłynności w 2013 r. wynikał z przewagi skupu walut obcych przez NBP nad ich sprzedażą. Bank centralny skupował od MF waluty obce pochodzące z funduszy unijnych, tj. z funduszy strukturalnych oraz Wspólnej Polityki Rolnej. W połowie roku bank centralny zasilił budżet państwa kwotą 5 mld 264 mln zł z tytułu wpłaty z zysku NBP. Ograniczeniu nadpłynności sprzyjał przede wszystkim wzrost obiegu pieniądza gotówkowego. W 2013 r. średni poziom bonów pieniężnych emitowanych przez NBP wyniósł 126 mld 78 mln zł. Z kwoty tej 98,5 %, tj. 124 mld 232 mln zł

¹ Na posiedzeniu w lutym 2014 r. Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca III kw. 2014 r.

stanowiły bony sprzedawane w ramach operacji podstawowych, natomiast 1 mld 846 mln zł stanowiły operacje dostrajające. Średni poziom operacji depozytowo-kredytowych wyniósł 463 mln zł.

7. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 6 ustawy o Narodowym Banku Polskim do zadań NBP należy „kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego”. Polski bank centralny realizuje to zadanie w sposób ciągły przez działania na rzecz utrzymania stabilnego i niskiego poziomu inflacji. W 2013 r. NBP współpracował z instytucjami tworzącymi sieć bezpieczeństwa finansowego, tj. z Ministerstwem Finansów, Komisją Nadzoru Finansowego i Bankowym Funduszem Gwarancyjnym, oraz podejmował działania na rzecz rozwoju systemu płatniczego i jego sprawnego funkcjonowania. Ponadto Bank uczestniczył w tworzeniu przepisów prawnych dotyczących sektora bankowego, prowadził badania dotyczące krajowego systemu finansowego oraz współpracował ze Związkiem Banków Polskich.
8. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego w 2013 r. polegały przede wszystkim na prowadzeniu analiz stabilności i rozwoju krajowego systemu finansowego oraz publikowaniu opracowań na ten temat (*Raporty o stabilności systemu finansowego, Badania sytuacji na rynku kredytowym, Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2012 r., Wyniki badania obrotów na rynku walutowym i rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych*). NBP brał także udział w posiedzeniach Komitetu Stabilności Finansowej i pracach instytucji nadzoru finansowego Unii Europejskiej.
9. Głównym celem działalności emisyjnej NBP było zapewnienie bezpieczeństwa i płynności obrotu gotówkowego. Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wzrosła o 11% i na koniec grudnia 2013 r. wyniosła 126 mld 142,8 mln zł. NBP kontynuował emitowanie wartości kolekcjonerskich. Wyemitował 9,75 tys. sztuk monet złotych i 356,0 tys. sztuk monet srebrnych. Ponadto w 2013 r. NBP prowadził przygotowania do wprowadzenia do obiegu zmodernizowanych banknotów. W celu obniżenia kosztów emisji monet podjął decyzję o zmianie stopu używanego do produkcji monet o najniższych nominałach.
10. Zarządzając rezerwami dewizowymi, NBP dąży do zapewnienia bezpieczeństwa i niezbędnej płynności inwestowanych środków. Przy spełnieniu tych kryteriów podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw. W 2013 r. kontynuowano proces dywersyfikacji struktury walutowej i rozpoczęto inwestycje na rynku nowozelandzkim. Spadek cen papierów wartościowych w 2013 r. przyczynił się do tego, że dochód z zarządzania rezerwami był niższy niż w latach poprzednich. Bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych wyniósł 1,2 mld zł.
11. Działalność dewizowa NBP polegała na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, kontroli obrotu dewizowego i wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych. W 2013 r. przeprowadzono ogółem 1977 kontroli obrotu dewizowego i wydano 22 decyzje dewizowe. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. w Polsce działało 4601 kantorów. Od października 2013 r. dane zawarte w rejestrze działalności kantorowej są dostępne na stronie internetowej NBP.
12. Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego polegały przede wszystkim na prowadzeniu systemów płatności i przeprowadzaniu rozrachunku międzybankowego, organizowaniu rozliczeń pieniężnych, sprawowaniu nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych. W 2013 r. uruchomiono nowoczesny system płatności SORBNET2. Narodowy Bank Polski brał także udział w opracowaniu rekomendacji Rady ds. Systemu Płatniczego

z zakresu bezpieczeństwa kart zbliżeniowych i w pracach nad *Programem rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*.

13. Prowadzona przez Narodowy Bank Polski obsługa rachunków bankowych przyczyniała się do zapewnienia bezpieczeństwa i płynności rozliczeń środków sektora finansów publicznych. W 2013 r. obsługiwano 15 690 rachunków dla 3527 klientów. Narodowy Bank Polski organizował ponadto przetargi sprzedaży, zamiany i odkupu skarbowych papierów wartościowych. Prowadził także obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa oraz współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym.
14. W 2013 r. prace analityczno-badawcze obejmowały głównie zagadnienia polityki pieniężnej, w szczególności mechanizmu transmisji jej impulsów, polityki makroostrożnościowej, procesów inflacyjnych, finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, jak również rynku pracy i nieruchomości. Badano procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarkach strefy euro oraz zmiany w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie. Kontynuowano zmiany narzędzi i procesów prognostycznych oraz rozszerzono zakres prac modelowych i analityczno-badawczych nad procesami zachodzącymi w gospodarce polskiej i światowej. Przygotowano także kompleksowy raport nt. mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. Dwanaście publikacji pracowników NBP znalazło się na tzw. liście filadelfijskiej².
15. Narodowy Bank Polski uczestniczył w 2013 r. w pracach z zakresu statystyki prowadzonych w EBC i innych instytucjach międzynarodowych, w tym pracach nad dostosowaniem statystyki do zasad ESA 2010 oraz wdrożeniem nowych standardów statystycznych w zakresie bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (BPM6). Prowadził także prace na rzecz rozbudowy systemu sprawozdawczego banków do celów ostrożnościowych, mające na celu wdrożenie zharmonizowanych zasad Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.
16. W 2013 r. w ramach działań edukacyjnych i informacyjnych NBP uczestniczył w przygotowaniu 170 projektów edukacyjnych skierowanych do szerokiego grona odbiorców. Przeprowadzono trzy kampanie informacyjne, dotyczące: nowych zabezpieczeń banknotów, korzystania z usług instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwa (tzw. parabanków) i przeciwdziałania wykluczeniu finansowemu. W ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi organizowano spotkania z przedstawicielami NBP i udzielono odpowiedzi na ponad 500 zapytań prasowych.
17. W 2013 r. NBP uczestniczył w pracach Komitetu Rady Ministrów, Komitetu do Spraw Europejskich i innych gremiów międzyresortowych oraz współpracował z organami państwa, opiniując projekty aktów prawnych z zakresu polityki gospodarczej i systemu bankowego. W ramach współpracy z EBC Narodowy Bank Polski opiniował projekty aktów prawnych z krajów UE oraz projekty unijnych aktów prawnych, w tym dotyczących szeroko rozumianej unii bankowej. Przedstawiciele NBP uczestniczyli także w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.
18. W 2013 r. przedstawiciele NBP brali udział w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC oraz ESRB, Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń), komitetów i grup roboczych Rady UE oraz

² Lista filadelfijska (ISI Master Journal List) — lista czasopism naukowych opracowana i aktualizowana przez Institute for Scientific Information. Zawiera tytuły czasopism, które przeszły proces oceny i są uwzględniane w bazach ISI.

Komisji Europejskiej. Koncentrowano się na kwestii utworzenia jednolitego mechanizmu nadzorczego i jednolitego mechanizmu restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji banków. Narodowy Bank Polski współpracował ponadto z instytucjami międzynarodowymi, takimi jak: OECD, Bank Światowy, MFW, EBOR i BIS. NBP zawarł z MFW umowę pożyczki dwustronnej. W 2013 r. Prezes NBP został wybrany na Przewodniczącego Rady Gubernatorów EBOR oraz, ponownie, na Przewodniczącego Komitetu Rozwoju Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego. Prezes NBP przewodniczył także pracom Komitetu Sterującego Inicjatywy Wiedeńskiej 2.

19. Przeciętne zatrudnienie w NBP nie zmieniło się w stosunku do 2012 r. i wyniosło 3642 etaty.
20. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie finansowe NBP za 2013 r.* zostało zbadane przez biegłego rewidenta, wybranego przez Radę Polityki Pieniężnej. *Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z Opinią niezależnego biegłego rewidenta* zawiera załącznik 1.
21. Wynik finansowy NBP na koniec 2013 r. wyniósł zero zł.

1. Funkcjonowanie organów NBP

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawą o Narodowym Banku Polskim organami NBP są: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd Narodowego Banku Polskiego.

1.1. Prezes Narodowego Banku Polskiego

W 2013 r. Prezes Narodowego Banku Polskiego w ramach swoich obowiązków przewodniczył Radzie Polityki Pieniężnej i Zarządowi NBP, a także uczestniczył w posiedzeniach międzynarodowych instytucji bankowych i finansowych. Ponadto, reprezentując Narodowy Bank Polski i Rzeczpospolitą Polską w kontaktach z instytucjami zagranicznymi, Prezes NBP brał udział w następujących spotkaniach:

- posiedzeniach Rady Ogólnej Europejskiego Banku Centralnego,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju,
- dorocznym posiedzeniu Rady Gubernatorów Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego,
- nieformalnych posiedzeniach Rady ECOFIN,
- posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego i posiedzeniach Komitetu Sterującego Rady,
- posiedzeniach Gubernatorów Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei,
- posiedzeniach Komitetu Sterującego i Forum Plenarnego Inicjatywy Wiedeńskiej 2.

W 2013 r. Prezes NBP wydał:

- 32 zarządzenia: w tym dotyczące: sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych, szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, zmiany zarządzenia w sprawie sposobu i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki, a także zmiany zarządzenia w sprawie określenia sposobu prowadzenia rejestru działalności kantorowej, wzoru rejestru oraz trybu dokonywania wpisów do rejestru;
- 2 obwieszczenia: w sprawie ogłoszenia bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego za 2012 r. i w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych.

Ponadto Prezes NBP, jako przełożony pracowników, brał udział w kształtowaniu i realizowaniu polityki kadrowej, a także sprawował nadzór nad przestrzeganiem standardów pracy w NBP.

1.2. Rada Polityki Pieniężnej

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący:	Marek Belka
Członkowie:	Andrzej Bratkowski
	Elżbieta Chojna-Duch
	Zyta Gilowska*
	Adam Glapiński
	Jerzy Hausner
	Andrzej Kaźmierczak
	Jerzy Osiatyński**
	Andrzej Rzońca
	Jan Winiecki
	Anna Zielińska-Głębocka

* Z dniem 3 października 2013 r. Zyta Gilowska przestała pełnić funkcję członka RPP w związku ze zrzeczeniem się tej funkcji.

** Z dniem 20 grudnia 2013 r. Jerzy Osiatyński został powołany na członka RPP.

W 2013 r. Rada Polityki Pieniężnej działała zgodnie z *Załoženiami polityki pieniężnej na rok 2013*.

W 2013 r. RPP odbyła 22 posiedzenia (w tym 11 decyzyjnych), na których podjęła 16 uchwał normatywnych i jedną uchwałę nienormatywną. Uchwały RPP były publikowane w Monitorze Polskim i Dzienniku Urzędowym NBP. Rada Polityki Pieniężnej podjęła sześć uchwał w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2012 i 2013 r. przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Wysokość stóp procentowych NBP na koniec 2012 i 2013 r. (w %)

Stopa referencyjna		Kredyt lombardowy		Lokata w NBP		Redyskonto weksli	
31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13	31.12.12	31.12.13
4,25	2,50	5,75	4,00	2,75	1,00	4,50	2,75

Źródło: NBP.

Pozostałe uchwały RPP dotyczyły:

- przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2012,
- oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2012,
- ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2014,
- przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2012 r.,
- zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2014,

- zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2012 r.,
- stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej,
- oprocentowania kredytów udzielanych Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej oraz spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym przez Narodowy Bank Polski,
- określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych,
- wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2013 i 2014,
- zmian w uchwale w sprawie regulaminu Rady Polityki Pieniężnej.

Realizując obowiązek wynikający z art. 23 ustawy o Narodowym Banku Polskim, RPP przyjęła następujące dokumenty:

- bilanse płatnicze Rzeczypospolitej Polskiej za III i IV kwartał 2012 r. oraz za I i II kwartał 2013 r.,
- *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2012 r.*,
- *Prognozę bilansu płatniczego Rzeczypospolitej Polskiej na 2014 r.*,
- *Opinię do projektu ustawy budżetowej na rok 2014.*

Rada rozpatrywała także projekcje inflacji i przyjęła trzy *Raporty o inflacji* (w marcu, lipcu i listopadzie).

W 2013 r. członkowie RPP uczestniczyli w:

- debacie *Konkurencyjność i wzrost gospodarczy Polski*, zorganizowanej przez Kancelarię Prezydenta RP w ramach Forum Debaty Publicznej,
- spotkaniu z przedstawicielami Komisji Nadzoru Finansowego, na którym omówiono sytuację w sektorze bankowym na podstawie *Raportu o sytuacji banków w 2012 r.* sporządzonego przez KNF,
- spotkaniach z przebywającymi w Polsce misjami MFW i OECD,
- spotkaniach z prezesami banków centralnych krajów sprawujących prezydencję w Radzie Unii Europejskiej,
- konferencjach i seminariach zagranicznych organizowanych przez instytucje międzynarodowe i banki centralne, w tym w dorocznych spotkaniach Międzynarodowego Funduszu Walutowego oraz Instytutu Finansów Międzynarodowych.

1.3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego

Zarząd NBP

Przewodniczący	Marek Belka
Pierwszy Zastępca Prezesa NBP	Piotr Wiesiołek
Wiceprezes NBP	Witold Koziński
Członkowie	Jacek Bartkiewicz*
	Eugeniusz Gatnar
	Andrzej Raczek
	Jakub Skiba**
	Zdzisław Sokal***
	Katarzyna Zajdel-Kurowska****
	Małgorzata Zaleska

* Z dniem 2 kwietnia 2013 r. Jacek Bartkiewicz został powołany na członka Zarządu NBP.

** Z dniem 2 listopada 2013 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Jakuba Skiby.

*** Z dniem 13 marca 2013 r. zakończyła się kadencja członka Zarządu NBP Zdzisława Sokala.

**** Z dniem 2 kwietnia 2013 r. Katarzyna Zajdel-Kurowska została powołana na członka Zarządu NBP.

Zgodnie z ustawą o NBP działalnością Narodowego Banku Polskiego kieruje Zarząd NBP. Podejmuje on uchwały w sprawach niezatrzymanych do wyłącznej kompetencji innych organów NBP oraz realizuje uchwały RPP. Podstawowe zadania Zarząd NBP realizował zgodnie z *Założeniami polityki pieniężnej na rok 2013*, *Planem działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2013–2015* i *Planem finansowym Narodowego Banku Polskiego na rok 2013*.

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim Zarząd NBP rozpatrywał projekty uchwał i materiały kierowane na posiedzenia RPP, dotyczące w szczególności:

- projekcji inflacji i PKB,
- bieżącej sytuacji makroekonomicznej w kraju, w tym przebiegu procesów inflacyjnych, sytuacji sektora finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, sytuacji na rynkach: pracy, nieruchomości, finansowym i kredytowym,
- bieżącej sytuacji na światowych rynkach finansowych, w tym rynkach finansowych strefy euro oraz krajów Europy Środkowej i Wschodniej,
- stabilności systemu finansowego w Polsce, w tym oceny funkcjonowania i perspektyw rozwoju systemu bankowego,
- płynności sektora bankowego oraz instrumentów polityki pieniężnej,
- sytuacji na rynku międzybankowym oraz operacji otwartego rynku.

Ponadto Zarząd NBP omawiał:

- zarządzanie rezerwami dewizowymi,
- funkcjonowanie polskiego systemu płatniczego, w tym kwestie związane z uruchomieniem systemu SORBNET2,
- działalność badawczo-analityczną NBP,

- informacje na temat współpracy pomiędzy EBC a NBP, z uwzględnieniem kwestii związanych z przygotowaniem do integracji ze strefą euro.

W 2013 r. Zarząd NBP odbył 53 posiedzenia. Podjął 48 uchwał normatywnych, 36 uchwał nienormatywnych, 207 postanowień i 66 uchwał zarządczych³. Przedmiotem uchwał podjętych przez Zarząd NBP były w szczególności zmiany dotyczące:

- trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do NBP danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego,
- warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski,
- zasad i trybu naliczania oraz utrzymywania rezerwy obowiązkowej,
- trybu podejmowania decyzji dotyczącej udzielenia przez Narodowy bank Polski kredytu refinansowego bankowi, który utracił płynność płatniczą, kredytu krótkoterminowego Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu oraz kredytu Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej,
- polityki emisji znaków pieniężnych powszechnego obiegu w Narodowym Banku Polskim,
- warunków i zasad sprzedaży przez Narodowy Bank Polski monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie i inne cele,
- regulaminu organizacyjnego Narodowego Banku Polskiego,
- regulaminu Zarządu Narodowego Banku Polskiego.

Ponadto Zarząd NBP podjął postanowienia i uchwały zarządcze m.in. w następujących sprawach:

- wyrażenia zgody na zawarcie umowy pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW,
- wprowadzenia zmian w dostępie banków do operacji otwartego rynku NBP,
- rozpoczęcia produkcji zmodernizowanych banknotów o nominałach 10 zł, 20 zł, 50 zł i 100 zł z serii Władcy Polscy,
- podjęcia działań zmierzających do zmiany stopu wykorzystywanego do produkcji monet powszechnego obiegu,
- przyjęcia nowej polityki emisji i sprzedaży wartości kolekcjonerskich.

1.4. Plan działalności NBP

W 2013 r. realizowano *Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2013–2015*, uchwalony przez Zarząd NBP 16 listopada 2012 r. W *Planie* określono cele działalności NBP na najbliższe trzy lata i zadania służące ich wykonaniu. Zgodnie z przyjętymi w 2013 r. zasadami planowania działalności w NBP Zarząd NBP uchwalił *Plan działalności Narodowego Banku Polskiego na lata 2014–2016*, który obowiązuje od 1 stycznia 2014 r.

³ W związku ze zmianą regulaminu Zarządu NBP nastąpiła rezygnacja z postanowień jako formy decyzji podejmowanych przez Zarząd NBP na rzecz uchwał zarządczych.

2. Polityka pieniężna⁴

Przedkładając *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* Rada Polityki Pieniężnej wypełnia Artykuł 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który nakłada na Radę obowiązek złożenia Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego. Zgodnie z Artykułem 53 ustawy o Narodowym Banku Polskim *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej* publikowane jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej *Monitor Polski*.

Sprawozdanie prezentuje główne elementy realizowanej strategii polityki pieniężnej, opis uwarunkowań makroekonomicznych i decyzji podejmowanych w zakresie polityki pieniężnej w roku objętym sprawozdaniem, a także opis stosowanych instrumentów polityki pieniężnej.

Do *Sprawozdania* dołączono załączniki, w których przedstawiono kształtowanie się istotnych zmiennych makroekonomicznych, a także *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*⁵ i wyniki głosowania członków Rady nad wnioskami i uchwałami.

Przy ocenie polityki pieniężnej *ex post* należy brać pod uwagę jej uwarunkowania, w tym przede wszystkim to, że decyzje władz monetarnych wpływają na gospodarkę ze znacznym opóźnieniem, a najsilniejszy ich wpływ obserwowany jest po upływie kilku kwartałów. Równocześnie w gospodarce występują wstrząsy makroekonomiczne, które — choć pozostają poza kontrolą krajowej polityki pieniężnej — mogą w znacznej mierze wpływać na sytuację gospodarczą i procesy inflacyjne w kraju w krótkim, a niekiedy także w średnim okresie.

2.1. Strategia polityki pieniężnej w 2013 r.

W 2013 r. Rada Polityki Pieniężnej prowadziła politykę pieniężną zgodnie z zasadami zawartymi w *Założeniach polityki pieniężnej na rok 2013* przyjętych 18 września 2012 r., których główne elementy zostały przytoczone poniżej.

Zgodnie z art. 227 ust. 1 Konstytucji RP „Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza”. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w art. 3 ust. 1 stanowi, że „podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP”.

⁴ Rozdział *Polityka pieniężna* jest *Sprawozdaniem z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013*, które Rada Polityki Pieniężnej przyjęła na posiedzeniu w dniu 6 maja 2014 r. Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 5, art. 12, art. 16, art. 17 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 2 i 4, art. 23-24 oraz przepisów rozdziału 6 ustawy o NBP.

⁵ Załącznik *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* nie został dołączony do *Sprawozdania z działalności NBP z uwagi na jego obszerność*. Jest dostępny w dokumencie źródłowym oraz Raportach o inflacji — w wersji wydrukowanej oraz na stronie internetowej NBP.

Współcześnie banki centralne przez stabilność cen rozumieją inflację na tyle niską, aby nie wywierała ona negatywnego wpływu na decyzje podejmowane przez uczestników życia gospodarczego, w tym dotyczące inwestycji i oszczędzania. Zapewnienie stabilności cen jest podstawowym sposobem, w jaki bank centralny przyczynia się do osiągnięcia wysokiego i trwałego wzrostu gospodarczego. Realizując zadanie utrzymania stabilności cen banki centralne reagują zarówno na zagrożenia inflacyjne, jak i deflacyjne.

Rada Polityki Pieniężnej od 1998 r. opiera politykę pieniężną na strategii bezpośredniego celu inflacyjnego. Począwszy od 2004 r. Rada przyjęła ciągły cel inflacyjny na poziomie 2,5%, z symetrycznym przedziałem odchyień o szerokości ± 1 punkt procentowy. Rada realizuje strategię w warunkach płynnego kursu walutowego. System płynnego kursu nie wyklucza interwencji na rynku walutowym, gdyby okazało się to niezbędne do zapewnienia stabilności makroekonomicznej i finansowej kraju, co sprzyja średniookresowej realizacji celu inflacyjnego.

Doświadczenia Narodowego Banku Polskiego oraz innych banków centralnych wskazują, że strategia bezpośredniego celu inflacyjnego jest skutecznym sposobem zapewnienia stabilności cen w średnim okresie. Umożliwia ona jednocześnie elastyczne reagowanie przez banki centralne na zewnętrzne wstrząsy.

Globalny kryzys finansowy pokazał, że dla zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie polityka pieniężna powinna być prowadzona w taki sposób, aby — dążąc do stabilizacji inflacji na poziomie celu w średnim okresie — ograniczać jednocześnie ryzyko narastania nierównowag w gospodarce, w szczególności wynikających z sytuacji w systemie finansowym. Czynnikiem sprzyjającym ograniczaniu tego ryzyka jest możliwość elastycznego kształtowania parametrów i sposobu zastosowania dostępnych instrumentów polityki pieniężnej w zależności od sytuacji w krajowym systemie finansowym. Strategia bezpośredniego celu inflacyjnego umożliwia prowadzenie tak ukierunkowanej polityki pieniężnej, zwłaszcza gdy jest ona wspomagana przez politykę makroostrożnościową (traktowaną jako dodatkowy instrument polityki stabilizacyjnej banku centralnego). W tym kontekście ważna jest realizacja zalecenia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, dotyczącego utworzenia na poziomie krajowym instytucji odpowiedzialnych za politykę makroostrożnościową oraz zapewnienie bankowi centralnemu wiodącej roli w prowadzeniu tej polityki.

W *Założeniach* Rada podkreśliła, że w 2013 r. polityka pieniężna NBP pozostanie ukierunkowana na realizację celu inflacyjnego w średnim okresie. Równocześnie Rada wskazała, że w kształtowaniu polityki pieniężnej będzie się kierować następującymi zasadami:

- Po pierwsze, określenie celu ciągłego oznacza, że odnosi się on do inflacji mierzonej roczną zmianą cen towarów i usług konsumpcyjnych w każdym miesiącu w stosunku do analogicznego miesiąca poprzedniego roku. Przy ocenie procesów inflacyjnych uzasadnione jest również posługiwanie się kwartalnymi i rocznymi wskaźnikami inflacji, takimi jak stosowane w projekcji inflacji NBP, w budżecie państwa oraz w statystyce Unii Europejskiej (zwanej dalej *UE*), w tym zharmonizowanym wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych — HICP. Przy ocenie presji inflacyjnej ważną rolę odgrywają także miary inflacji bazowej, które ułatwiają odróżnianie przejściowych zmian wskaźnika

inflacji od bardziej trwałych zmian presji inflacyjnej. Ponadto, ułatwiają one odróżnianie wpływu na inflację wstrząsów podażowych od wpływu czynników popytowych.

- Po drugie, polityka pieniężna jest jednoznacznie ukierunkowana na utrzymanie inflacji jak najbliższej celu 2,5%, a nie jedynie wewnątrz przedziału wahań. Rozwiązanie takie ma umożliwić zakotwiczenie oczekiwań inflacyjnych, dzięki któremu bank centralny może rzadziej reagować zmianami parametrów polityki pieniężnej na ewentualne wstrząsy mające wpływ na poziom inflacji w danym okresie. W efekcie może się również zmniejszyć zmienność długoterminowych stóp procentowych.
- Po trzecie, w gospodarce nieuniknione jest występowanie wstrząsów. W zależności od siły i kierunku oddziaływania wstrząsu oraz stopnia inercyjności oczekiwań inflacyjnych różna jest skala i okres odchylenia inflacji od przyjętego celu. W krajach o trwale niskiej inflacji bank centralny zazwyczaj nie reaguje na odchylenia inflacji od celu, jeśli uznaje je za przejściowe, i to nawet wówczas, gdy nie mieszczą się one w przedziale wahań wokół celu. W *Założeniach* Rada wskazywała, że oceniając potrzebę reakcji na wstrząsy będzie jednak brała pod uwagę to, że w Polsce niskie oczekiwania inflacyjne nie były dostatecznie utrwalone. Stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych oddziałuje na skalę oraz trwałość wpływu wstrząsów popytowych i podażowych na inflację. Rada podkreślała również, że w przypadku wstrząsów, które w ocenie Rady mogły wywołać względnie trwałe wzrost oczekiwań inflacyjnych, a w konsekwencji utrwalić wzrost inflacji ze względu na pojawienie się tzw. efektów drugiej rundy, bank centralny będzie odpowiednio modyfikował parametry polityki pieniężnej.
- Po czwarte, reakcja polityki pieniężnej na wstrząsy zależy także od ich przyczyn i charakteru. W przypadku wstrząsów popytowych inflacja i produkcja zmieniają się w tym samym kierunku. Podwyżka stóp procentowych osłabia aktywność gospodarczą w krótkim okresie i, w dalszej kolejności, presję inflacyjną.

W przypadku wstrząsów podażowych dynamika produkcji i inflacja zmieniają się w przeciwnych kierunkach. Dylematy polityki pieniężnej w przypadku tego typu wstrząsów przedstawiają się następująco:

- Próba neutralizowania przez politykę pieniężną wpływu wstrząsu podażowego na inflację może pogłębiać spadek dynamiki produkcji, wynikający z niekorzystnego oddziaływania tego wstrząsu na konsumpcję i inwestycje.
- Z kolei próba zamortyzowania – poprzez ekspansywną politykę pieniężną – realnych skutków wstrząsu podażowego, wywołującego wzrost inflacji i spadek dynamiki produkcji, powoduje z reguły utrwalenie się podwyższonej inflacji. W takiej sytuacji w następnych okresach konieczne jest prowadzenie znacznie bardziej restrykcyjnej polityki pieniężnej. Powoduje ona silniejsze spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego, niż zaostrzenie tej polityki, niedopuszczające do utrwalenia się podwyższonej inflacji.

W przypadku wstrząsów wynikających z fluktuacji awersji do ryzyka (czynnika zmiennego), przedwczesna reakcja polityki pieniężnej, może – w sytuacji nagłego odwrócenia ich znaku – prowadzić do nadmiernej zmienności stóp procentowych, a w efekcie również zmienności inflacji i tempa wzrostu.

Reakcja banku centralnego na wstrząs zależy od oceny trwałości jego skutków, w tym od oceny ryzyka pojawienia się tzw. efektów drugiej rundy. Istotne znaczenie w ocenie ryzyka utrwalenia się podwyższonej inflacji ma zatem stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych oraz całokształt sytuacji makroekonomicznej, który może sprzyjać narastaniu presji płacowej albo ją ograniczać.

W kontekście reakcji banku centralnego na wstrząsy ważna jest możliwość elastycznego określania długości horyzontu powrotu inflacji do celu inflacyjnego w zależności od natury wstrząsu.

- Po piąte, ze względu na opóźnienia reakcji produkcji i inflacji na prowadzoną politykę pieniężną, wpływa ona w niewielkim stopniu na poziom bieżącej inflacji. Bieżące decyzje władz monetarnych oddziałują na dynamikę ogólnego poziomu cen w przyszłości, podobnie jak bieżąca inflacja pozostaje pod wpływem zmian stóp procentowych dokonanych kilka kwartałów wcześniej. Długość opóźnień, jakie występują od podjęcia decyzji dotyczącej poziomu stóp do zaobserwowania najsilniejszego jej wpływu na wielkości realne (produkcję, zatrudnienie), a następnie na inflację, nie jest jednak stała. Zależy ona w dużej mierze od zachodzących w gospodarce zmian strukturalnych i instytucjonalnych. Zmiany te powodują, że banki centralne mogą oceniać długość opóźnień tylko w przybliżeniu. Dodatkowym czynnikiem zakłócającym działanie mechanizmu transmisji monetarnej mogą być zaburzenia w krajowym i międzynarodowym systemie finansowym.
- Po szóste, w polityce pieniężnej należy uwzględnić potrzebę zachowania stabilności finansowej, która jest niezbędna do zapewnienia stabilności cen w dłuższym okresie oraz umożliwia niezakłócone funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. W tym kontekście przy ocenie bilansu czynników ryzyka dla przyszłej inflacji i wzrostu gospodarczego istotne jest kształtowanie się cen aktywów. Nadmierne redukcje stóp procentowych i długotrwałe utrzymywanie ich na obniżonym poziomie w warunkach niskiej inflacji i jednocześnie szybkiego wzrostu gospodarczego może prowadzić do szybkiego wzrostu cen aktywów, a przez to zwiększać ryzyko utworzenia się tzw. bąbli spekulacyjnych. Wraz z szybkim wzrostem cen aktywów rośnie prawdopodobieństwo ich odchylenia od poziomów uzasadnionych czynnikami fundamentalnymi, co powoduje wzrost ryzyka gwałtownego i znacznego ich spadku w przyszłości. Szybki wzrost cen aktywów, szczególnie jeśli towarzyszy mu szybki wzrost kredytu, rodzi zagrożenie dla stabilności systemu finansowego, a przez to dla zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz stabilności cen w dłuższym okresie. Polityka pieniężna wspierająca stabilność systemu finansowego jest więc długookresowo spójna z realizacją podstawowego celu działalności banku centralnego, tj. z zapewnieniem stabilności cen, choć niekiedy może stwarzać ryzyko przejściowego odchylenia się inflacji od celu. Zachowanie spójności pomiędzy dążeniem do utrzymania inflacji na poziomie celu i wspieraniem stabilności systemu finansowego może – w pewnych warunkach – wymagać wydłużenia horyzontu realizacji celu inflacyjnego.
- Po siódme, przy ocenie ryzyka wystąpienia zaburzeń w systemie finansowym oraz perspektyw inflacji na dłuższą metę przydatne jest uwzględnianie kształtowania się agregatów monetarnych i kredytowych. Szybki wzrost tych agregatów może prowadzić do narastania nierównowagi makroekonomicznej w gospodarce, w tym nierównowagi na rynkach aktywów. Ryzyko związane z nadmiernie szybkim wzrostem tych agregatów powinno być brane pod uwagę w decyzjach dotyczących parametrów polityki pieniężnej. Ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej jest polityka regulacyjna i nadzorcza w sektorze finansowym, która ma wpływ na tempo wzrostu kredytu i jego strukturę.

- Po ósme, przy ocenie stopnia restrykcyjności polityki pieniężnej należy brać pod uwagę nie tylko wysokość realnych stóp procentowych, ale także poziom realnego kursu walutowego. Tak rozumiana restrykcyjność polityki pieniężnej wpływa, wraz z realizowaną polityką fiskalną, na łączną restrykcyjność polityki makroekonomicznej. Zapewnienie stabilności cen w sytuacji nadmiernie ekspansywnej polityki fiskalnej może wymagać prowadzenia restrykcyjnej polityki pieniężnej, w tym utrzymywania stóp procentowych na podwyższonym poziomie.
- Po dziewiąte, polityka pieniężna jest prowadzona w warunkach niepewności, co wyklucza sprawowanie ścisłej kontroli nad przebiegiem procesów gospodarczych. Ta naturalna niepewność powoduje, że przy podejmowaniu decyzji w polityce pieniężnej konieczne jest uwzględnianie możliwie szerokiego zbioru informacji istotnych dla procesów inflacyjnych, a nie tylko wyników projekcji inflacji. Modele wykorzystywane przez banki centralne do prognozowania inflacji mogą nie odwzorowywać właściwie zachowania gospodarki, chociażby ze względu na zachodzące w niej zmiany strukturalne. Ponadto, nie jest możliwe posługiwanie się prostą regułą polityki, która *ex ante* mogłaby być znana uczestnikom rynku.
- Po dziesiąte, istotną przesłanką podejmowania decyzji w polityce pieniężnej jest bilans czynników wpływających na prawdopodobieństwo ukształtowania się przyszłej inflacji powyżej lub poniżej celu. Bilans ten jest tworzony na podstawie oceny przebiegu procesów gospodarczych, w tym na podstawie projekcji inflacji. Oceniając czynniki wpływające na kształtowanie się przyszłej inflacji, Rada bierze pod uwagę kształtowanie się inflacji w przeszłości, ponieważ ma ono wpływ na stopień zakotwiczenia oczekiwań inflacyjnych na poziomie celu inflacyjnego. Rada uwzględnia w szczególności długość okresu, w którym inflacja utrzymywała się na poziomie zgodnym z celem, oraz okresu, w którym się od niego odchylała.

W *Założeniach* Rada wskazała ponadto, że ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej jest sytuacja finansów publicznych. Podkreśliła, że dla utrzymania stabilności makroekonomicznej gospodarki, w tym dla utrzymania stabilności cen, niezbędne jest prowadzenie polityki fiskalnej, która zapewniałaby długookresową stabilność finansów publicznych. Rada zwróciła uwagę, że polityka pieniężna nakierowana na stabilność cen, sprzyja jednocześnie stabilności w finansach publicznych.

2.2. Polityka pieniężna i jej uwarunkowania w 2013 r.

Podejmując decyzje dotyczące polityki pieniężnej w 2013 r. Rada — podobnie jak w poprzednich latach — dążyła do utrzymania stabilności cen, tj. stabilizowania inflacji na poziomie 2,5% w średnim okresie, co sprzyja utrzymaniu zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Polityka pieniężna była prowadzona jednocześnie w taki sposób, aby ograniczać ryzyko narastania nierównowag w gospodarce.

Rada w swoich decyzjach uwzględniała przede wszystkim zmieniającą się ocenę czynników determinujących procesy inflacyjne w horyzoncie oddziaływania polityki pieniężnej. Ocena ta była uwarunkowana dostępnymi, w momencie podejmowania decyzji, informacjami dotyczącymi procesów gospodarczych, w tym prognozami makroekonomicznymi opracowywanymi w NBP oraz w instytucjach zewnętrznych.

Od stycznia do lipca 2013 r. Rada kontynuowała, rozpoczęty w listopadzie 2012 r., cykl obniżek stóp procentowych NBP. W tym okresie stopy procentowe NBP zostały obniżone o 1,75 pkt proc. (Tabela 2). W ramach całego cyklu Rada obniżyła stopy procentowe NBP łącznie o 2,25 pkt proc. W rezultacie stopa referencyjna NBP została obniżona z 4,75% do 2,50%, a więc do najniższego poziomu w historii⁶. Istotne złagodzenie polityki pieniężnej – oddziałujące w kierunku spadku realnych stóp procentowych – związane było z wyraźnym obniżeniem się inflacji w warunkach niskiego wzrostu gospodarczego i ryzykiem utrzymania się inflacji w średnim okresie poniżej celu inflacyjnego NBP (2,5%).

W okresie wrzesień-grudzień 2013 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie. Rada oceniała bowiem, że wcześniejsze znaczące obniżenie stóp procentowych oraz ich utrzymywanie na niezmiennym poziomie będzie sprzyjać ożywieniu gospodarczemu oraz stopniowemu powrotowi inflacji do celu. Ponadto, we wrześniu i październiku 2013 r. Rada sygnalizowała, że przynajmniej do końca 2013 r. stopy procentowe prawdopodobnie pozostaną niezmiennione. Na posiedzeniu w listopadzie 2013 r. Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca pierwszego półrocza 2014 r.⁷ Sygnalizowanie utrzymywania stóp procentowych NBP na niezmiennym poziomie w kolejnych kwartałach również sprzyjało ożywieniu gospodarczemu i stopniowemu powrotowi inflacji do celu, a ponadto – stabilizacji na krajowym rynku finansowym.

Tabela 2. Podstawowe stopy procentowe NBP na koniec 2012 r. i na koniec kolejnych miesięcy w 2013 r.

	Stopa referencyjna	Stopa lombardowa	Stopa depozytowa	Stopa redyskonta weksli
Grudzień 2012 r.	4,25%	5,75%	2,75%	4,50%
Styczeń 2013 r.	4,00%	5,50%	2,50%	4,25%
Luty 2013 r.	3,75%	5,25%	2,25%	4,00%
Marzec 2013 r.	3,25%	4,75%	1,75%	3,50%
Kwiecień 2013 r.	3,25%	4,75%	1,75%	3,50%
Maj 2013 r.	3,00%	4,50%	1,50%	3,25%
Czerwiec 2013 r.	2,75%	4,25%	1,25%	3,00%
Lipiec 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Sierpień 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Wrzesień 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Październik 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Listopad 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%
Grudzień 2013 r.	2,50%	4,00%	1,00%	2,75%

Źródło: NBP.

⁶ Od listopada 2012 r. do lipca 2013 r. pozostałe stopy procentowe NBP zostały obniżone w takiej samej skali jak stopa referencyjna: stopa lombardowa z 6,25% do 4,00%, stopa depozytowa z 3,25% do 1,00%, a stopa redyskonta weksli z 5,00% do 2,75%.

⁷ Na posiedzeniu w lutym 2014 r. Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca III kw. 2014 r.

Decyzje Rady w 2013 r. były uwarunkowane następującymi czynnikami:

Dane napływające w I połowie 2013 r. wskazywały na kształtowanie się wzrostu gospodarczego na świecie na niskim poziomie. W szczególności gospodarka Stanów Zjednoczonych w IV kw. 2012 r. była w stagnacji, a w I kw. 2013 r. tamtejszy PKB wzrósł jedynie nieznacznie. W tym samym okresie w strefie euro trwała recesja oraz utrzymywała się znacząca niepewność co do momentu i skali oczekiwanego ożywienia gospodarczego. W największej gospodarce strefy euro – Niemczech, będących głównym partnerem handlowym Polski – w IV kw. 2012 r. oraz w I kw. 2013 r. utrzymały się tendencje recesyjno-stagnacyjne. Osłabiona dynamika aktywności w gospodarkach rozwiniętych negatywnie wpływała na sytuację gospodarczą w największych gospodarkach wschodzących, w których dynamika PKB pozostawała – jak na te kraje – niska. Równocześnie miesięczne dane o koniunkturze publikowane w I połowie 2013 r. wskazywały, że w kolejnych kwartałach wzrost w gospodarce światowej pozostanie umiarkowany.

Ze względu na niską presję popytową, której towarzyszył spadek cen surowców na rynkach światowych, w I połowie 2013 r. inflacja w wielu krajach, w tym zwłaszcza rozwiniętych, obniżała się i pozostawała niższa od wieloletniej średniej.

W I połowie 2013 r. główne banki centralne dalej prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną. Fed podtrzymał swoją deklarację pozostawienia krótkoterminowych stóp procentowych na poziomie bliskim zera przez dłuższy okres oraz kontynuował zakup aktywów, sygnalizując jednak od maja możliwość wcześniejszego niż oczekiwano zmniejszenia skali luzowania ilościowego. Z kolei EBC w maju obniżył stopę podstawowych operacji refinansujących o 0,25 pkt proc. oraz podtrzymywał gotowość do zakupu obligacji skarbowych krajów najbardziej dotkniętych kryzysem zadłużeniowym. Równocześnie Bank Japonii w kwietniu ogłosił nowy program luzowania ilościowego, w którym zobowiązał się do podwojenia bazy monetarnej poprzez zwiększenie zasobu posiadanych obligacji skarbowych oraz aktywów finansowych sektora prywatnego.

Silnie ekspansywna polityka pieniężna głównych banków centralnych sprzyjała stabilizacji nastrojów na światowych rynkach finansowych w pierwszych miesiącach 2013 r. Jednak w maju i czerwcu, po pojawieniu się sygnałów z Fed, dotyczących możliwości rozpoczęcia ograniczania skali ilościowego luzowania, awersja do ryzyka na światowych rynkach finansowych istotnie wzrosła. W rezultacie nastąpił odpływ kapitału z gospodarek wschodzących, a kursy walutowe wielu z tych krajów znacząco się osłabiły. Pogorszenie nastrojów na światowych rynkach finansowych przyczyniło się również do odpływu kapitału z Polski – spadło zaangażowanie nierezydentów na rynku obligacji skarbowych, wzrosły rentowości obligacji, a kurs złotego osłabił się (skala deprecjacji była jednak znacznie mniejsza niż wielu innych walut gospodarek wschodzących). W czerwcu 2013 r. NBP dokonał sprzedaży pewnej ilości walut obcych za złote.

Dane napływające w I półroczu 2013 r. dotyczące gospodarki Polski wskazywały na dalsze i silniejsze niż oczekiwano spowolnienie dynamiki PKB. W IV kw. 2012 r. i w I kw. 2013 r. dynamika popytu krajowego była ujemna, co związane było ze spadkiem inwestycji oraz stagnacją konsumpcji. Głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego pozostał eksport netto, co wynikało ze spadku importu, przy jednoczesnym nieznacznym wzroście eksportu.

Również dane miesięczne dostępne w I połowie 2013 r. wskazywały na niski wzrost gospodarczy. Roczna dynamika produkcji sprzedanej przemysłu była w I kw. ujemna, po czym w kolejnych miesiącach kształtowała się na dodatnim – choć niskim – poziomie. W całej I połowie 2013 r. znacząco spadała produkcja budowlano-montażowa. Słabość popytu konsumpcyjnego była sygnalizowana przez stagnację sprzedaży detalicznej.

Niska dynamika aktywności gospodarczej przyczyniła się do pogorszenia sytuacji na rynku pracy. Napływające w I połowie 2013 r. dane wskazywały, że po wyhamowaniu wzrostu liczby pracujących w gospodarce w IV kw. 2012 r., w I kw. 2013 r. liczba pracujących obniżyła się (w ujęciu rocznym). Na kontynuację spadku liczby pracujących w gospodarce w kolejnych miesiącach wskazywały miesięczne dane o zatrudnieniu w przedsiębiorstwach. Spadek liczby pracujących przyczynił się do dalszego wzrostu stopy bezrobocia, która w całej I połowie 2013 r. pozostawała podwyższona. Podwyższona stopa bezrobocia ograniczała dynamikę wynagrodzeń oraz jednostkowych kosztów pracy.

Dynamika akcji kredytowej dla sektora prywatnego w kolejnych miesiącach I połowy 2013 r. była niska w porównaniu do lat wcześniejszych. W szczególności dynamika kredytu dla gospodarstw domowych na początku 2013 r. spowalniała, po czym utrzymywała się na niskim poziomie. Na takie jej kształtowanie złożył się słabszy niż rok wcześniej wzrost kredytów mieszkaniowych oraz spadek kredytów konsumpcyjnych. Równocześnie dynamika akcji kredytowej dla przedsiębiorstw stopniowo wyhamowywała i w II kw. 2013 r. zbliżyła się do zera.

Inflacja CPI, po obniżeniu się w okolice celu inflacyjnego pod koniec 2012 r., w kolejnych miesiącach dalej wyraźnie spadała. Spadek inflacji był większy od oczekiwań. W I kw. 2013 r. inflacja CPI wyniosła średnio 1,3%, a w II kw. 2013 r. – średnio 0,5%, tj. znalazła się znacząco poniżej celu inflacyjnego NBP. Znaczący i silniejszy od oczekiwań spadek inflacji wynikał przede wszystkim z oddziaływania czynników znajdujących się poza bezpośrednim wpływem krajowej polityki pieniężnej. W szczególności spadły ceny energii (co było związane z obniżeniem cen gazu ziemnego na początku roku oraz spadkiem cen surowców energetycznych na rynkach światowych) i spowolniła dynamika cen żywności (co w dużym stopniu wynikało ze wzrostu krajowej podaży większości produktów rolnych). Spadkowi inflacji poniżej celu inflacyjnego sprzyjało również silniejsze od oczekiwań spowolnienie wzrostu PKB. Przyczyniło się ono do obniżenia inflacji bazowej. Na niską presję kosztową w gospodarce wskazywał z kolei spadek cen produkcji sprzedanej. Wraz ze spadkiem inflacji bieżącej, obniżały się oczekiwania inflacyjne podmiotów gospodarczych oraz prognozy inflacji. Również projekcja marcowa NBP wskazywała, że w kolejnych kwartałach inflacja może być niższa niż wcześniej prognozowano, a także, że może się kształtować poniżej celu inflacyjnego NBP w średnim okresie.

Wobec tych uwarunkowań, w I połowie 2013 r. Rada kontynuowała rozpoczęty w listopadzie 2012 r. cykl obniżek stóp procentowych NBP. W styczniu i lutym Rada obniżyła stopy procentowe NBP każdorazowo o 0,25 pkt proc. W ocenie Rady napływające dane potwierdzały bowiem utrzymywanie się niskiego wzrostu gospodarczego w Polsce, któremu towarzyszył brak presji płacowej i niska presja inflacyjna. Równocześnie Rada oceniała, że dynamika PKB w kolejnych kwartałach pozostanie

umiarkowana, przez co istniało ryzyko utrzymania się inflacji CPI poniżej celu NBP w średnim okresie. Po zapoznaniu się z marcową projekcją inflacji i PKB, która wspierała tę ocenę, Rada obniżyła stopy procentowe NBP o 0,5 pkt proc. W maju, czerwcu i lipcu 2013 r. Rada ponownie obniżyła stopy procentowe NBP, każdorazowo o 0,25 pkt proc. Napływające dane wskazywały bowiem na silniejsze niż oczekiwano spowolnienie dynamiki PKB i spadek inflacji. W rezultacie, mimo dokonanych wcześniej obniżek stóp procentowych, nadal utrzymywało się ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu inflacyjnego NBP w średnim okresie⁸. Równocześnie utrzymywała się znacząca niepewność co do skali i momentu oczekiwanego ożywienia gospodarczego w strefie euro, która mogła negatywnie wpływać na aktywność gospodarczą w Polsce.

Na posiedzeniu w lipcu Rada zakomunikowała zakończenie cyklu obniżek stóp procentowych, uznając, że dokonane od listopada 2012 r. znaczące obniżenie stóp procentowych NBP, sprzyja ożywieniu gospodarki i ogranicza ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu inflacyjnego w średnim okresie. Do lipca 2013 r. stopa referencyjna NBP została obniżona z 4,75% (w październiku 2012 r.) do 2,50% (w lipcu 2013 r.). W rezultacie, realna stopa procentowa (stopa referencyjna NBP deflowana oczekiwaniami analityków sektora finansowego dotyczącymi inflacji w perspektywie 12 miesięcy) spadła z 2,1% w październiku 2012 r. do 0,5% w lipcu 2013 r.⁹

Dane napływające w II połowie 2013 r. wskazywały na stopniowy wzrost dynamiki aktywności w gospodarce światowej. Tempo wzrostu PKB w Stanach Zjednoczonych w II i III kw. 2013 r. przyspieszało. W tym samym okresie PKB w strefie euro – po kilku kwartałach spadku – nieznacznie wzrósł. W szczególności nastąpiło pewne ożywienie aktywności w Niemczech. Publikowane w II połowie 2013 r. wskaźniki sygnalizowały, że poprawa koniunktury na świecie – choć pozostanie umiarkowana – będzie stopniowo postępowała, a w szczególności, że dynamika PKB w strefie euro prawdopodobnie będzie dodatnia. Mimo pewnego ożywienia aktywności w gospodarce światowej w największych gospodarkach wschodzących wzrost gospodarczy w II połowie 2013 r. był wciąż relatywnie niski.

Inflacja w gospodarce światowej w połowie 2013 r. przejściowo wzrosła, jednak w II połowie 2013 r. ponownie ukształtowała się na poziomie niższym od wieloletniej średniej. Utrzymaniu niskiej inflacji sprzyjała umiarkowana dynamika PKB na świecie oraz spadek cen wielu surowców na rynkach światowych.

W II połowie 2013 r. polityka pieniężna głównych banków centralnych pozostała silnie ekspansywna. W omawianym okresie Fed kontynuował program luzowania ilościowego, choć w grudniu ogłosił rozpoczęcie ograniczania skali zakupu aktywów¹⁰. Fed podtrzymywał swoją deklarację utrzymywania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przez dłuższy okres. Z kolei EBC

⁸ Na ryzyko kształtowania się inflacji poniżej celu inflacyjnego NBP w średnim okresie – pomimo oczekiwanego ożywienia gospodarczego w kolejnych kwartałach – wskazywała również lipcowa projekcja inflacji i PKB, sporządzona przy założeniu niezmiennych stóp procentowych (tj. nie uwzględniająca lipcowej obniżki stóp procentowych o 0,25 pkt proc.).

⁹ Istotne obniżenie się realnej stopy procentowej nastąpiło pomimo spadku oczekiwań analityków co do poziomu inflacji w perspektywie 12 miesięcy.

¹⁰ Ograniczenie skali programu luzowania ilościowego – zgodnie z grudniową zapowiedzią Fed – miało nastąpić w styczniu 2014 r.

w lipcu 2013 r. ogłosił, że stopy procentowe pozostaną na ówczesnym lub niższym poziomie przez dłuższy czas, po czym w listopadzie 2013 r. obniżył je o 0,25 pkt proc. W całej II połowie 2013 r. EBC potwierdzał także gotowość do zakupów obligacji skarbowych krajów najbardziej dotkniętych kryzysem zadłużeniowym.

Czynnikiem istotnie wpływającym na sytuację na światowych rynkach finansowych w połowie 2013 r. były oczekiwania dotyczące rozpoczęcia przez Fed ograniczania programu luzowania ilościowego. Oczekiwania te przyczyniały się – zwłaszcza do początku września 2013 r. – do odpływu kapitału z bardziej ryzykownych rynków, zwiększenia zmienności kursów walutowych gospodarek wschodzących i wzrostu rentowności obligacji skarbowych w wielu krajach. W rezultacie również w Polsce, do połowy września rosły rentowności obligacji skarbowych, czemu towarzyszył spadek zaangażowania nierezzydentów na tym rynku. Kurs złotego – pomimo pewnej zmienności – pozostał bardziej stabilny niż kursy walutowe wielu innych gospodarek wschodzących.

Wrześniowa decyzja Fed o utrzymaniu skali łagodzenia ilościowego przyczyniła się do stabilizacji nastrojów na światowych rynkach finansowych. W kierunku wyższych cen aktywów w II połowie 2013 r. oddziaływały także publikacje danych, wskazujących na poprawę koniunktury w gospodarce światowej. W Polsce – oprócz wymienionych czynników – poprawie nastrojów na krajowym rynku finansowym sprzyjały także sygnały stopniowego ożywienia wzrostu PKB oraz ograniczenie nierównowagi zewnętrznej kraju.

Dostępne w II połowie 2013 r. dane dotyczące gospodarki Polski wskazywały na stopniową poprawę koniunktury. Po okresie silnego spowolnienia, roczna dynamika PKB w II kw. 2013 r. ustabilizowała się, po czym w III kw. 2013 r. nieco przyspieszyła. Tempo wzrostu PKB w omawianym okresie pozostawało jednak niskie. Ożywienie gospodarcze w II i w III kw. 2013 r. było wspierane przede wszystkim przez przyspieszenie eksportu, następujące wraz ze stopniową poprawą koniunktury za granicą. W połączeniu ze spadkiem importu w II kw. 2013 r. i jego jedynie umiarkowanym wzrostem w III kw. 2013 r. (w ujęciu rocznym), eksport netto stanowił główny popytowy czynnik wzrostu gospodarczego. Równocześnie w II połowie roku nastąpiła powolna odbudowa popytu krajowego, związana zarówno ze stopniowym wzrostem dynamiki konsumpcji, jak i inwestycji.

Stopniową poprawę koniunktury w Polsce potwierdzały napływające w II połowie 2013 r. dane miesięczne. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu, choć pozostała umiarkowana, to stopniowo przyspieszała, a spadek produkcji budowlano-montażowej był coraz mniejszy. Po stagnacji w I połowie 2013 r. w kolejnych miesiącach sprzedaż detaliczna powoli rosła (w ujęciu rocznym), co świadczyło o ożywieniu popytu konsumpcyjnego. Systematycznie poprawiały się również wszystkie wskaźniki koniunktury, co sygnalizowało prawdopodobny wzrost aktywności w kolejnych kwartałach. Na dalsze stopniowe ożywienie gospodarcze wskazywały także prognozy rynkowe, które od września 2013 r. były rewidowane w górę. Również projekcja listopadowa NBP przewidywała, że wzrost gospodarczy w kolejnych kwartałach może być wyższy niż przewidywano w projekcji lipcowej.

Dane dostępne w II połowie 2013 r. wskazywały, że sytuacja na rynku pracy pozostawała niekorzystna, choć pod koniec roku pojawiły się sygnały jej nieznacznej poprawy. W II kw. 2013 r.

liczba pracujących w gospodarce wciąż spadała, jednak w III kw. 2013 r. spadek ten wyhamował. Podobne tendencje widoczne były w sektorze przedsiębiorstw, gdzie pod koniec 2013 r. odnotowano nawet nieznaczny wzrost zatrudnienia¹¹. Równocześnie stopa bezrobocia wg BAEL w II kw. ustabilizowała się, po czym w kolejnym kwartale nieco się obniżyła (po wyrównaniu sezonowym). Stopniowy spadek stopy bezrobocia (po wyrównaniu sezonowym) potwierdzały również dane miesięczne z urzędów pracy. Bezrobocie w II połowie 2013 r. pozostawało jednak podwyższone, co ograniczało presję płacową. Dynamika płac i jednostkowych kosztów pracy była niższa od wieloletniej średniej.

Dynamika akcji kredytowej w II połowie 2013 r. nieco przyspieszyła, choć pozostała ograniczona. W szczególności, po wcześniejszym spadku, w połowie 2013 r. zaczęły rosnąć kredyty konsumpcyjne. Równocześnie napływające dane wskazywały, że przyrost kredytu mieszkaniowego dla gospodarstw domowych – po kilku kwartałach obniżania się – ustabilizował się na niskim poziomie. Dalej spadała jednak dynamika kredytów dla przedsiębiorstw.

Po znaczącym spadku w I połowie 2013 r., w kolejnych miesiącach inflacja CPI nieco wzrosła, pozostając jednak znacząco poniżej celu inflacyjnego NBP. W III kw. 2013 r. średni poziom rocznego wskaźnika CPI wyniósł 1,1%, zaś w IV kw. 0,7%. W dalszym ciągu w kierunku niskiej inflacji oddziaływał wcześniejszy spadek cen energii oraz niska dynamika cen żywności¹². Z kolei inflacja bazowa mimo pewnego wzrostu – związanego ze wzrostem opłat za wywóz nieczystości od lipca 2013 r. – pozostała niska i świadczyła o braku presji popytowej w gospodarce. W związku z niską inflacją bieżącą, oczekiwania inflacyjne gospodarstw domowych i przedsiębiorstw utrzymywały się na poziomie znacząco poniżej celu inflacyjnego. Jednak, charakteryzujące się większą stabilnością oczekiwania inflacyjne analityków sektora finansowego (w perspektywie 12-u miesięcy) pozostawały na poziomie jedynie nieco poniżej 2,5%. Również projekcja listopadowa NBP wskazywała, że w kolejnych kwartałach nastąpi wzrost inflacji i będzie ona wyższa niż oczekiwano w projekcji lipcowej. Oczekiwany wzrost inflacji – zgodnie z projekcją listopadową – nie był jednak na tyle silny, aby zagrozić realizacji celu inflacyjnego NBP w średnim okresie.

W okresie wrzesień-grudzień 2013 r. Rada utrzymywała stopy procentowe na niezmiennym poziomie, co sprzyjało utrzymaniu się niskiej realnej stopy procentowej¹³. Oceniała bowiem, że wcześniejsze znaczące obniżenie stóp procentowych oraz ich utrzymywanie na niezmiennym poziomie sprzyja ożywieniu gospodarczemu oraz stopniowemu powrotowi inflacji do celu. Ponadto, we wrześniu i październiku 2013 r. Rada sygnalizowała, że przynajmniej do końca 2013 r. stopy procentowe prawdopodobnie pozostaną niezmienione. Na posiedzeniu w listopadzie 2013 r. Rada

¹¹ Choć zgodnie z danymi miesięcznymi z sektora przedsiębiorstw, zatrudnienie w ujęciu rocznym spadało, to spadek ten w kolejnych miesiącach stopniowo wyhamowywał. W listopadzie odnotowano wzrost zatrudnienia o 0,1% r/r, a w grudniu o 0,3% r/r.

¹² Dynamika cen żywności, po przejściowym wzroście w połowie roku, w kolejnych miesiącach – wraz z poprawą sytuacji podażowej na rynkach surowców rolnych – ponownie spadła. Wzrost dynamiki cen żywności w połowie roku był związany z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi przyczyniającymi się do ograniczenia krajowej podaży warzyw. Wzrost dynamiki cen żywności w tym okresie był także efektem zmiany wzorca sezonowości cen warzyw uwzględnianego przez GUS w obliczaniu wskaźnika cen konsumpcyjnych.

¹³ Realna stopa procentowa (tj. stopa referencyjna NBP deflowana oczekiwaniami analityków sektora finansowego dotyczącymi inflacji w perspektywie 12 miesięcy) utrzymywała się w przedziale 0,3-0,4% (w okresie wrzesień-grudzień 2013 r.).

wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca pierwszego półrocza 2014 r.¹⁴ Sygnalizowanie utrzymywania stóp procentowych NBP na niezmiennym poziomie w kolejnych kwartałach również sprzyjało ożywieniu gospodarczemu i stopniowemu powrotowi inflacji do celu, a ponadto – stabilizacji na krajowym rynku finansowym.

* * *

Ważnym elementem realizacji polityki pieniężnej opartej na strategii celu inflacyjnego była w 2013 r. – podobnie jak w poprzednich latach – komunikacja z otoczeniem, polegająca na przedstawianiu przez Radę informacji o podejmowanych i możliwych przyszłych decyzjach wraz z oceną przebiegu procesów gospodarczych wpływającą na te decyzje. Do najważniejszych instrumentów w sferze komunikacji w 2013 r. nadal należały publikowane cyklicznie: *Informacje po posiedzeniu Rady Polityki Pieniężnej* (i towarzyszące im konferencje prasowe po posiedzeniu Rady), *Opisy dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej*¹⁵, *Raporty o inflacji*, a także publikowane raz w roku: *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na 2012 r. i Założenia polityki pieniężnej na rok 2014*.

2.3. Instrumenty polityki pieniężnej w 2013 r.

W 2013 r. Rada realizowała politykę pieniężną dążąc do osiągnięcia takiego poziomu stóp procentowych w gospodarce, który sprzyjał realizacji założonego celu inflacyjnego w średnim okresie.

Instrumentem polityki pieniężnej, na którego poziom Rada wpływała bezpośrednio, były stopy procentowe NBP. Od wysokości stopy referencyjnej uzależniona była rentowność operacji otwartego rynku. Stopy depozytowa oraz lombardowa określały poziom oprocentowania odpowiednich operacji depozytowo-kredytowych. Z kolei stopa redyskonta weksli w sposób pośredni wyznaczała oprocentowanie rezerwy obowiązkowej.

Zestaw instrumentów stosowany przez NBP był dostosowany do realizowanej strategii polityki pieniężnej, a także do utrzymującej się w krajowym sektorze bankowym trwałej nadwyżki płynności.

Sytuacja utrzymująca się na krajowych oraz zagranicznych rynkach finansowych nie wymagała w 2013 r. wprowadzenia przez NBP istotnych zmian w zakresie implementacji polityki pieniężnej.

¹⁴ Na posiedzeniu w lutym 2014 r. Rada wydłużyła sygnalizowany okres prawdopodobnego utrzymania stóp procentowych na niezmiennym poziomie przynajmniej do końca III kw. 2014 r.

¹⁵ W *Opisach dyskusji na posiedzeniach decyzyjnych Rady Polityki Pieniężnej* znajduje się szersze omówienie zagadnień i argumentów, które wpływały na decyzje podejmowane przez Radę w 2013 r.

Płynność sektora bankowego w 2013 r.

W 2013 r. NBP realizował politykę pieniężną w warunkach utrzymującej się nadpłynności sektora bankowego¹⁶. Jej średni poziom w roku wyniósł 126.541 mln zł, tj. o 30.235 mln zł (31,4%) więcej niż w 2012 r.¹⁷

W trakcie 2013 r. nadpłynność sektora bankowego ulegała niewielkim wahaniom. W poszczególnych miesiącach roku jej poziom kształtował się w granicach 123.485-129.048 mln zł. W grudniu 2013 r. średni poziom nadpłynności wyniósł 123.485 mln zł i był wyższy o 6.562 mln zł (tj. o 5,6%) w porównaniu z grudniem 2012 r. W 2013 r. na wzrost płynności sektora bankowego najsilniej oddziaływał skup walut obcych dokonywany przez NBP ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (fundusze strukturalne, Wspólna Polityka Rolna) oraz z rachunku walutowego Ministerstwa Finansów w NBP. Łączne saldo skupu i sprzedaży walut dokonywanych przez NBP wpłynęło na zwiększenie płynności sektora bankowego o 12.077 mln zł. Do wzrostu płynności sektora bankowego przyczyniły się ponadto: wpłata części zysku NBP do budżetu państwa (5.264 mln zł), wypłata dyskonta od bonów pieniężnych NBP (3.843 mln zł), wypłata odsetek od rezerwy obowiązkowej (921 mln zł) oraz spadek poziomu depozytów sektora publicznego w NBP (921 mln zł).

Wśród czynników ograniczających płynność sektora bankowego największe znaczenie miał przyrost poziomu pieniądza gotówkowego w obiegu, który wyniósł 12.414 mln zł. Drugim istotnym czynnikiem zmniejszającym zasób środków w dyspozycji sektora bankowego był wzrost poziomu rezerwy obowiązkowej (1.550 mln zł).

Stopy procentowe NBP

Najważniejsze znaczenie w realizacji polityki pieniężnej w 2013 r. miała stopa referencyjna NBP. Zmiany jej wysokości wyznaczały kierunek prowadzonej przez NBP polityki pieniężnej. Stopa ta, określając rentowność operacji otwartego rynku, wpływała na oprocentowanie krótkoterminowych instrumentów rynku pieniężnego, w tym m.in. niezabezpieczonych depozytów międzybankowych.

Stopy depozytowa i lombardowa NBP wyznaczały pasmo wahań stóp procentowych overnight na rynku międzybankowym. Stopa redyskonta weksli w sposób pośredni określała oprocentowanie środków utrzymywanych przez banki w ramach systemu rezerwy obowiązkowej¹⁸.

Operacje otwartego rynku

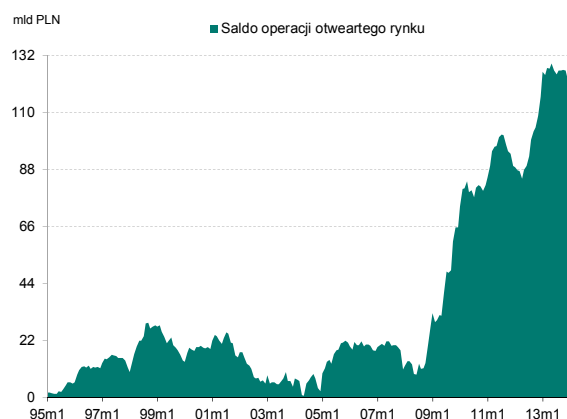
W 2013 r. celem operacyjnym polityki pieniężnej było dążenie do kształtowania stawki POLONIA¹⁹ w pobliżu stopy referencyjnej NBP. Cel ten realizowany był za pomocą operacji otwartego rynku, które wykorzystywane były do zarządzania płynnością sektora bankowego.

¹⁶ Nadpłynność sektora bankowego jest to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej, obliczana w odpowiednich okresach utrzymywania rezerwy. Miarą nadpłynności jest saldo przeprowadzanych przez bank centralny operacji otwartego rynku oraz depozytowo-kredytowych.

¹⁷ Dane dotyczące poziomu nadpłynności zostały podane jako średnie w okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

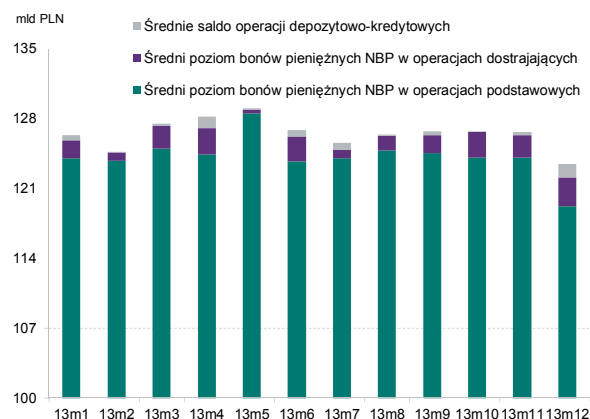
¹⁸ Środki utrzymywane przez banki w formie rezerwy obowiązkowej oprocentowane były w 2013 r. na poziomie 0,9 stopy redyskonta weksli.

Wykres 1. Średnie w miesiącu saldo operacji otwartego rynku w latach 1995 - 2013

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Instrumenty absorbujące nadpłynność w poszczególnych miesiącach w 2013 r.

Źródło: dane NBP.

Operacje podstawowe przeprowadzane były regularnie, raz w tygodniu, w formie emisji bonów pieniężnych NBP z 7-dniowym terminem zapadalności (operacje służyły absorpcji nadwyżki płynności z sektora bankowego). Na wszystkich przetargach obowiązywała stała rentowność równa obowiązującej wysokości stopy referencyjnej NBP. W 2013 r. średni dzienny poziom emisji bonów w ramach operacji podstawowych wyniósł 124.232 mln zł i był wyższy od średniego poziomu odnotowanego w 2012 r. o 29.901 mln zł.

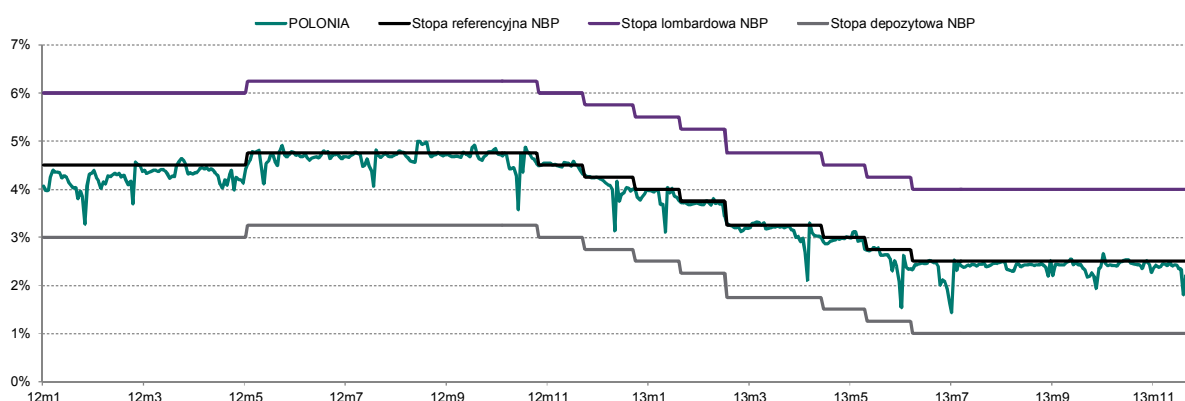
Bank centralny emitował również bony pieniężne NBP w ramach operacji dostrajających. Operacje te miały krótszy termin zapadalności niż operacje podstawowe. Przeprowadzane były nieregularnie w trakcie okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej, w przypadku wystąpienia znacznego niezbilansowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym, oraz regularnie w ostatnim dniu roboczym wspomnianych okresów. Łącznie w ciągu 2013 r. przeprowadzono 25 operacji dostrajających (tj. o 2 więcej niż w roku poprzednim). Średni dzienny poziom emisji bonów pieniężnych NBP w ramach tego typu operacji wyniósł 1.846 mln zł i był wyższy niż w 2012 r. o 264 mln zł.

W 2013 r., podobnie jak w roku poprzednim, średnie absolutne odchylenie POLONII od stopy referencyjnej NBP utrzymywało się na niskim poziomie, wynoszącym 18 pb (wobec 21 pb w 2012 r.)²⁰. Niska była również zmienność wskazanego indeksu – odchylenie standardowe POLONII na przestrzeni ostatniego roku wyniosło 20 pb (w porównaniu do 21 pb w 2012 r.).

¹⁹ POLONIA (ang. Polish Overnight Index Average) – średnia stawka overnight ważona wielkością transakcji na rynku niezabezpieczonych depozytów międzybankowych. NBP publikuje wysokość tej stawki na stronie serwisu informacyjnego Reuters (NBPS) każdego dnia o godzinie 17.00.

²⁰ Średnie odchylenie stawki POLONIA zostało przeliczone wg jednolitej bazy 365 dni w roku.

Wykres 3. Stopy procentowe NBP oraz stawka POLONIA w latach 2012-2013

Źródło: dane NBP.

Warto podkreślić, iż odnotowany w 2013 r. poziom zmienności stawki POLONIA, a także skala jej odchyłeń względem stopy referencyjnej NBP są zbliżone do wartości analogicznych indeksów notowanych na krajowym rynku międzybankowym przed wystąpieniem kryzysu na światowych rynkach finansowych. Średnia wartość różnicy pomiędzy wskazanymi stawkami kształtowała się na poziomie 24 pb w 2007 r. oraz 19 pb w okresie styczeń-wrzesień 2008 r. (tj. przed upadkiem banku inwestycyjnego Lehman Brothers). Z kolei zmienność indeksu POLONIA, mierzona odchyleniem standardowym, wyniosła odpowiednio 45 pb oraz 33 pb. Dla porównania, średnie wartości wspomnianych wskaźników w latach 2010 i 2011 wynosiły: odchylenie absolutne stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP – odpowiednio 69 pb oraz 43 pb, odchylenie standardowe stawki POLONIA – 38 pb oraz 34 pb. Oznacza to, iż skala odchyłeń indeksu POLONIA od stopy referencyjnej NBP zmniejszyła się w ostatnich latach ponad trzykrotnie.

Istotne znaczenie dla ograniczenia odchyłeń stawki POLONIA od stopy referencyjnej NBP oraz jej zmienności miało rozpoczęcie stosowania krótkoterminowych operacji otwartego rynku o charakterze dostrajającym (przeprowadzanych nieregularnie, w trakcie okresu utrzymywania rezerwy obowiązkowej oraz regularnie, w ostatnim jego dniu roboczym). Rezultatem wskazanych działań było stopniowe zwiększanie stopnia zbilansowania warunków płynnościowych średnio w okresie utrzymywania rezerwy obowiązkowej, co ograniczało konieczność wykorzystywania przez banki operacji depozytowo-kredytowych, oferowanych przez NBP.

Kontynuowanie przez NBP opisanego powyżej sposobu zarządzania płynnością sektora bankowego skutkowało wzrostem zaufania banków komercyjnych do działań banku centralnego w zakresie bilansowania warunków płynnościowych w sektorze bankowym. Banki mogły zakładać, iż w razie zaistnienia takiej potrzeby NBP dokona interwencji na rynku pieniężnym, przeprowadzając w odpowiedniej skali operację dostrajającą. Wpływało to stabilizująco na oczekiwania uczestników rynku międzybankowego w zakresie kształtowania się warunków płynnościowych w sektorze bankowym, a także ograniczało skłonność banków do lokowania utrzymywanych buforów płynnościowych w instrumenty o rentowności istotnie niższej od operacji otwartego rynku NBP.

Poprawę w zakresie kształtowania przez bank centralny stawki POLONIA można również częściowo uzasadniać stopniową stabilizacją sytuacji na rynku międzybankowym. Należy jednak podkreślić, że rynek ten dotąd nie osiągnął pełnej efektywności (notowanej przed kryzysem), co w dalszym ciągu ograniczało skuteczność NBP w realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej. Świadczyło o tym m.in. utrzymujące się ograniczone zaufanie pomiędzy uczestnikami rynku międzybankowego, odzwierciedlone w niskich poziomach limitów kredytowych nakładanych na transakcje zawierane pomiędzy bankami, a także w strukturze terminowej depozytów niezabezpieczonych, wśród których zdecydowaną większość stanowiły lokaty jednodniowe. W 2013 r. średnie w miesiącu obroty na rynku niezabezpieczonych lokat międzybankowych wyniosły 116,0 mld zł, podczas gdy w 2012 r. ukształtowały się na poziomie 120,6 mld zł.²¹

Rezerwa obowiązkowa

System rezerwy obowiązkowej przyczyniał się do stabilizacji krótkoterminowych rynkowych stóp procentowych. Wynika to z jego uśrednionego charakteru, który stwarzał bankom swobodę decydowania o wysokości środków gromadzonych na rachunkach w banku centralnym w trakcie okresu rezerwowego, pod warunkiem utrzymywania średniego stanu środków w NBP w okresie rezerwowym na poziomie nie niższym od wartości rezerwy wymaganej.

Ponadto obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej ograniczał wielkość nadwyżek środków pozostających do dyspozycji banków. Oznacza to, iż system rezerwy obowiązkowej – w warunkach nadpłynności systemu bankowego – pozwalał zmniejszyć skalę operacji otwartego rynku przeprowadzanych w celu absorpcji płynności.

W 2013 r. obowiązki utrzymania rezerwy obowiązkowej na rachunkach w NBP podlegały banki, oddziały instytucji kredytowych i oddziały banków zagranicznych działające w Polsce. Podstawę naliczania rezerwy obowiązkowej stanowiły zwrotne środki pieniężne gromadzone na rachunkach bankowych oraz środki uzyskane ze sprzedaży papierów wartościowych. Z podstawy naliczania rezerwy wyłączone były środki przyjęte od innego banku krajowego, pozyskane z zagranicy na co najmniej dwa lata, środki gromadzone na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych w kasach mieszkaniowych, środki na indywidualnych kontach emerytalnych oraz środki pozyskane na podstawie umów o prowadzenie indywidualnych kont zabezpieczenia emerytalnego.

Rezerwa obowiązkowa była naliczana i utrzymywana w złotych. Wartość naliczonej rezerwy banki pomniejszały maksymalnie o równowartość 500 tys. euro. Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej w 2013 r. wynosiła 3,5% od wszystkich zobowiązań, z wyjątkiem środków uzyskanych z tytułu transakcji *repo* i *sell-buy-back*, od których obowiązywała stopa rezerwy obowiązkowej w wysokości 0,0%. Rezerwa obowiązkowa na dzień 31 grudnia 2013 r. ukształtowała się na poziomie 31 876 mln zł i była wyższa o 1.957 mln zł w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. (wzrost o 6,5%).

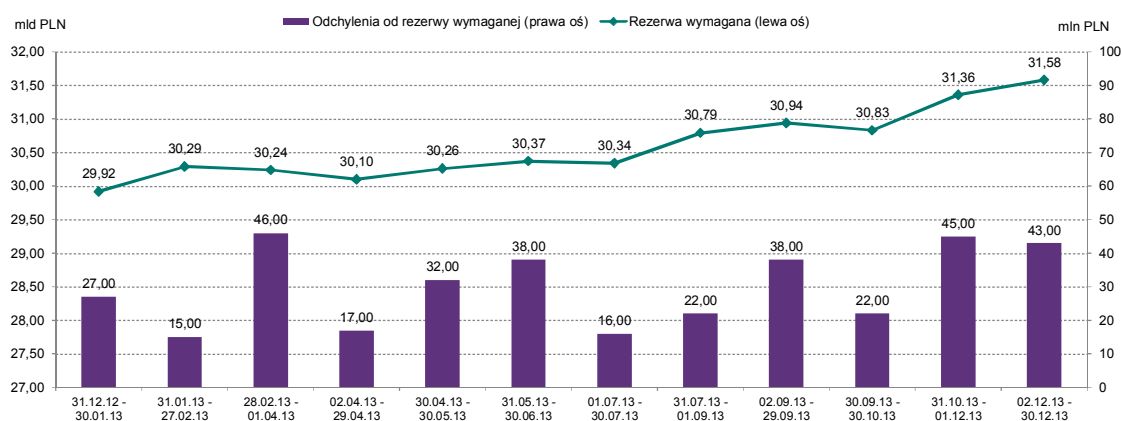
Środki rezerwy obowiązkowej utrzymywane przez banki na rachunkach w NBP były oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskonta weksli. Przeciętne oprocentowanie środków rezerwy

²¹ Dane z systemu płatności SORBNET2 (do maja 2013 r. – SORBNET).

obowiązkowej w 2013 r. wynosiło 2,87% wobec 4,37% w 2012 r. Spadek ten wynikał ze zmiany wysokości stopy redyskonta weksli, której średni poziom uległ obniżeniu z 4,86% w 2012 r. do 3,19% w 2013 r.

W 2013 r. we wszystkich okresach utrzymywania rezerwy obowiązkowej odnotowana została niewielka nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w porównaniu do wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej. Osiągnęła ona minimalną wartość w lutym (14,8 mln zł), natomiast maksymalną odnotowano w marcu (46,1 mln zł). Przeciętna nadwyżka średniego stanu środków na rachunkach banków w 2013 r. wyniosła 30,1 mln zł, stanowiąc 0,1% przeciętnego poziomu wymaganej rezerwy obowiązkowej.

Wykres 4. Zmiany wielkości rezerwy obowiązkowej i odchylenia od rezerwy wymaganej w 2013 r.

Źródło: dane NBP.

Utrzymywaniu się nieznacznych różnic pomiędzy rezerwą utrzymywaną a wymaganą w poszczególnych okresach rezerwowych sprzyjało udostępnienie przez NBP instrumentów ułatwiających zarządzanie środkami na rachunkach w NBP, tj. operacji otwartego rynku (w szczególności operacji dostrajających oferowanych na koniec okresu rezerwowego), depozytu na koniec dnia i kredytu lombardowego, a także oprocentowanie środków rezerwy tylko do wysokości rezerwy wymaganej.

W 2013 r. (w listopadzie) odnotowano dwa przypadki nieutrzymania wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej przez banki komercyjne. Wszystkie banki spółdzielcze w 2013 r. utrzymały wymagany poziom rezerwy obowiązkowej.

Operacje depozytowo-kredytowe

Operacje depozytowo-kredytowe (depozyt na koniec dnia oraz kredyt lombardowy) pełniły rolę instrumentów stabilizujących poziom płynności na rynku międzybankowym i skalę wahań stóp *overnight*. Operacje te przeprowadzane były z inicjatywy banków komercyjnych, a głównym ich celem było krótkoterminowe uzupełnienie płynności systemu bankowego bądź lokowanie przez banki nadwyżek wolnych środków na okresy jednodniowe w NBP.

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2013 r. banki sporadycznie korzystały z kredytu lombardowego. Łączna kwota jego wykorzystania w skali roku wyniosła 163 mln zł wobec 21 mln zł w 2012 r. Średnie dzienne wykorzystanie kredytu lombardowego ukształtowało się na poziomie 448 tys. zł.

W 2013 r. banki złożyły depozyt na koniec dnia w NBP ogółem w kwocie 169 mld zł, tj. o 18,2% wyższy w stosunku do wartości środków ulokowanych w analogiczny sposób w roku poprzednim. Średni dzienny poziom depozytu na koniec dnia wyniósł 463 mln zł wobec 393 mln zł w 2012 r. Najwyższe kwoty środków były deponowane przez banki w NBP w ostatnich dniach okresów utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

Swapy walutowe

Wykorzystując transakcje typu *swap* walutowy NBP mógł dokonywać kupna (lub sprzedaży) złotego za walutę obcą na rynku kasowym przy jednoczesnej jego odsprzedaży (lub odkupie) w ramach transakcji terminowej w określonej dacie.

W 2013 r. bank centralny nie przeprowadzał tego rodzaju operacji.

Interwencje walutowe

W ramach obowiązującej strategii polityki pieniężnej, NBP może dokonywać zakupu bądź sprzedaży na rynku walut obcych za złote.

Operacje tego rodzaju zostały przeprowadzone przez bank centralny w czerwcu 2013 r. NBP dokonał wówczas sprzedaży pewnej ilości walut obcych.

Pozostałe operacje

Kredyt techniczny pełnił rolę instrumentu ułatwiającego bankom zarządzanie płynnością w ciągu dnia operacyjnego, zapewniając jednocześnie płynność rozrachunku międzybankowego w NBP. Jest to kredyt nieoprocentowany, zabezpieczany dłużnymi papierami wartościowymi, zaciągany i spłacany w tym samym dniu operacyjnym. W 2013 r. dzienne zasilenie banków płynnością operacyjną kształtowało się w granicach od 33,9 mld zł do 57,1 mld zł. Łączne wykorzystanie kredytu technicznego wyniosło w 2013 r. 10.058 mld zł. Oznacza to, iż uległo niewielkiemu obniżeniu w porównaniu z 2012 r., tj. o 1,3 %, kiedy wyniosło 10.191 mld zł w stosunku do 2012 r.

Kredyt w ciągu dnia w euro zapewniał bankom płynność rozrachunku w systemie TARGET2-NBP. Kredyt ten, zaciągany i spłacany w ciągu dnia operacyjnego, był zabezpieczany obligacjami skarbowymi²². W 2013 r. łączne wykorzystanie tego kredytu utrzymało się na poziomie odnotowanym w roku poprzednim, tj. 2,6 mld euro. Dzielne zasilenie banków płynnością operacyjną w euro wynosiło ok. 10 mln euro.

²² Zasady akceptacji wskazanej kategorii papierów wartościowych jako zabezpieczenie kredytu w ciągu dnia w euro podlegały akceptacji przez EBC.

3. Działania na rzecz stabilności systemu finansowego²³

Wspieranie stabilności systemu finansowego jest jednym z zadań realizowanych przez banki centralne krajów UE i należy do głównych obszarów działalności Narodowego Banku Polskiego. Zachowanie stabilności systemu finansowego jest niezbędnym warunkiem realizacji podstawowego celu NBP – utrzymywania stabilnego poziomu cen.

3.1. Współpraca z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego

W 2013 r. NBP brał udział w pracach Komitetu Stabilności Finansowej. Łącznie odbyło się sześć posiedzeń Komitetu. Na posiedzeniach poruszono następujące zagadnienia:

- projekt rozwiązań prawnych dotyczących restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji banków (*resolution*),
- zagadnienie równoległego systemu bankowego i propozycje działań, mających na celu skuteczniejszą kontrolę instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwowemu,
- regulacje prawne dotyczące restrukturyzacji sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i aktualną sytuację kas,
- projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym.

W 2013 r. przyjęto zmiany w regulaminie Komitetu Stabilności Finansowej i zaktualizowano Krajowy Plan Awaryjny – w związku z włączeniem Prezesa BFG w skład członków Komitetu.

Ponadto w 2013 r. NBP:

- Współpracował z Komisją Nadzoru Finansowego, w tym za pośrednictwem członkostwa Wiceprezesa NBP w Komisji²⁴.
- Na podstawie ustawowego upoważnienia dotyczącego zasad przekazywania informacji współpracował z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego.
- Brał udział w pracach międzyinstytucjonalnej grupy roboczej ds. zmiany ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz niektórych innych ustaw. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele: MF, UKNF, NBP, ZBP, KZBS, związków rewizyjnych, kancelarii prawnych, banków zrzeszających i spółdzielczych.

²³ Zadania z tego obszaru są realizowane na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 6 i 6 lit. a ustawy o NBP.

²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2012 r., poz. 1149 z późn. zm.).

- Uczestniczył w pracach zespołu ds. rynku międzybankowego powołanego z inicjatywy KNF. Zespół wypracował rozwiązania służące poprawie funkcjonowania stawek referencyjnych WIBID/WIBOR oraz zachowaniu ich reprezentatywności. Rozwiązania te znalazły się w nowym *Regulaminie fixingu stawek referencyjnych WIBID i WIBOR*, który wszedł w życie 1 lipca 2013 r.

3.2. Działania Komitetu Ryzyka Systemowego

W 2013 r. odbyły się w NBP dwa posiedzenia Komitetu Ryzyka Systemowego. Podczas spotkań omówiono przede wszystkim: zagadnienie równowagi makroekonomicznej polskiej gospodarki z uwzględnieniem kryteriów procedury nadmiernych nierównowag (EIP), ryzyka dla stabilności systemu finansowego, sytuację w sektorze ubezpieczeń i na rynku nieruchomości, metody identyfikacji banków o znaczeniu systemowym, metody oceny ryzyka występowania błędli spekulacyjnych na rynku akcji w Polsce, a także zaawansowanie prac nad projektem ustawy o nadzorze makroostrożnościowym.

3.3. Działalność analityczna i badawcza na rzecz systemu finansowego

Narodowy Bank Polski prowadzi regularne analizy poszczególnych sektorów rynku finansowego w Polsce, a uzyskane wyniki przedstawia w cyklicznych opracowaniach. W 2013 r. opublikowano:

- *Raport o stabilności systemu finansowego* (w lipcu i grudniu). Przedmiotem opracowań była analiza głównych obszarów ryzyka w funkcjonowaniu systemu finansowego w Polsce, w szczególności sektora bankowego. Analizy wykazały, że w 2013 r. sytuacja sektora bankowego pozostawała dobra, zwiększyła się też zdolność absorbowania szoków. Wysoka odporność polskich banków została potwierdzona przez testy warunków skrajnych. Poprawiła się również odporność banków na szoki o charakterze płynnościowym. W drugiej połowie roku poprawiły się też perspektywy otoczenia polskiej gospodarki, co wpłynęło na poprawę syntetycznej oceny perspektyw stabilności krajowego systemu finansowego. W grudniowym *Raporcie* NBP przedstawił rekomendacje dla polskiego systemu finansowego, w tym: powołanie Rady ds. Ryzyka Systemowego, zwiększenie kapitałów i buforów płynnościowych przez banki o mniejszej odporności, uwzględnianie przez banki ryzyka związanego z wysokim poziomem LtV²⁵ części kredytów mieszkaniowych, ściślejszej integracji sektora bankowości spółdzielczej, kontynuowania działań restrukturyzacyjnych w SKOK-ach.
- *Badania sytuacji na rynku kredytowym* (kwartalne ankiety kierowane do przewodniczących komitetów kredytowych). Badania dotyczyły polityki kredytowej banków, popytu na najważniejsze kategorie kredytów i przewidywań banków na kolejne kwartały. Wykazano, że przez pierwsze trzy kwartały 2013 r. polityka kredytowa banków odnośnie do kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów mieszkaniowych nie zmieniła się istotnie. Złagodzone natomiast kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych – banki tłumaczyły złagodzenie zmianami w Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego.

²⁵ Relacja pomiędzy wysokością kredytu a wartością jego zabezpieczenia.

- *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2012 r.* W opracowaniu opisano najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu krajowych instytucji i rynków finansowych na tle tendencji w europejskim systemie finansowym. Wskazano, że w 2012 r. nadal rosło znaczenie systemu finansowego w polskiej gospodarce. Relacja aktywów krajowego systemu finansowego do PKB zwiększyła się w porównaniu z 2011 r. o 4,7 pkt proc. i wyniosła 123,0%. Przyrost aktywów sektora finansowego był spowodowany przede wszystkim wzrostem wartości aktywów sektora bankowego oraz OFE. Fundusze inwestycyjne osiągnęły najwyższe tempo wzrostu aktywów netto spośród wszystkich kategorii instytucji finansowych w Polsce. W 2012 r. znacznie zwiększyła się także kapitalizacja rynków akcji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie oraz wielkość krajowego rynku obligacji skarbowych, na którym wzrosło zaangażowanie nierezydentów.
- *Wyniki badania obrotów na rynku walutowym i rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych.* W 2013 r. NBP po raz kolejny uczestniczył w badaniu ankietowym dotyczącym rozwoju światowego i krajowego rynku walutowego oraz pozagiełdowych instrumentów pochodnych. Jest ono realizowane raz na trzy lata przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych (BIS). Celem projektu było pozyskanie kompleksowych i porównywalnych w skali międzynarodowej informacji o płynności i strukturze rynku walutowego oraz pozagiełdowego rynku instrumentów pochodnych stopy procentowej. Wyniki badania dla Polski są dostępne na stronie internetowej NBP: *Wyniki badania obrotów w kwietniu 2013 r. na rynku walutowym i rynku pozagiełdowych instrumentów pochodnych w Polsce.*

3.4. Międzynarodowa współpraca na rzecz stabilności finansowej

W 2013 r. Narodowy Bank Polski uczestniczył w pracach instytucji europejskich powołanych do ochrony stabilności systemu finansowego. Działania te objęły:

- udział przedstawicieli NBP w pracach Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB)²⁶ – prace dotyczyły w szczególności przygotowania Raportu ESRB dotyczącego stosowania narzędzi nadzorczych do celów makroostrożnościowych, które mogą być wykorzystywane przez władze krajowe na podstawie przepisów CRD IV/CRR;
- udział przedstawicieli NBP (bez prawa głosu) w pracach Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego.

3.5. Udział Narodowego Banku Polskiego w sanacji banków

W 2013 r. NBP nie był finansowo zaangażowany w realizację programów naprawczych banków. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. żaden bank nie korzystał ze zwolnienia z obowiązku utrzymywania rezerwy obowiązkowej.

²⁶ Był to udział Prezesa NBP w posiedzeniach Rady Generalnej i Komitetu Sterującego oraz udział przedstawicieli NBP w pracach Doradczego Komitetu Technicznego (Advisory Technical Committee) i jego komitetów i grup roboczych.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- udział w posiedzeniach KSF, KNF i ESRB,
- udział w przygotowaniu regulacji prawnych dotyczących restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji banków, restrukturyzacji sektora SKOK oraz nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym.

4. Działalność emisyjna²⁷

NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dzięki wprowadzaniu do obiegu banknotów i monet w pełnej strukturze nominalowej NBP zapewnia płynność rozliczeń gotówkowych i odpowiednią jakość znaków pieniężnych w obiegu.

4.1. Pieniądz gotówkowy w obiegu

Wartość pieniądza gotówkowego w obiegu (z kasami banków) wg stanu na 31 grudnia 2013 r. wyniosła 126 mld 142,8 mln zł. Oznacza to wzrost wartości pieniądza gotówkowego o 12 mld 476,0 mln zł, tj. o 11,0%, w stosunku do stanu na 31 grudnia 2012 r.

W 2013 r. producenci znaków pieniężnych dostarczyli do NBP 319,0 mln sztuk banknotów, w tym 249,0 mln zmodernizowanych, a także 799 mln 693,8 tys. sztuk monet (w 2012 r. 255,0 mln banknotów i 734 mln 90,6 tys. monet).

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. banknoty stanowiły 97,1%, a monety 2,9% wartości obiegu gotówkowego (w 2012 r. odpowiednio 96,9% i 3,1%). W ujęciu liczbowym banknoty stanowiły 9,2%, a monety 90,8% znaków pieniężnych w obiegu.

W strukturze wartościowej obiegu banknotów na koniec 2013 r. największy udział miały nominały: 100 zł – 66,6% (w 2012 r. – 67,3%) i 200 zł – 23,1% (w 2012 r. – 22,1%), a wśród monet dominowały: 5 zł – 33,2% (w 2012 r. – 32,7%) i 2 zł – 31,4% (w 2012 r. – 31,7%).

Pod względem ilości największy udział w obiegu na koniec 2013 r. miały banknoty: 100 zł – 59,5% (w 2012 r. – 59,2%) i 50 zł – 13,9% (w 2012 r. – 14,1%). W przypadku monet przeważały: 1 gr – 37,1% (w 2012 r. – 36,7%) oraz 2 gr – 18,1% (w 2012 r. – 18,2%).

4.2. Emisja wartości kolekcjonerskich

NBP emituje monety i banknoty o charakterze kolekcjonerskim, upamiętniając wydarzenia o znaczeniu ogólnokrajowym lub międzynarodowym, ważne rocznice historyczne i sławnych Polaków. W 2013 r. w ramach 16 tematów wyemitowano 9,75 tys. sztuk złotych monet kolekcjonerskich oraz 356,0 tys. sztuk srebrnych monet kolekcjonerskich (w 2012 r. odpowiednio: 17,0 tys. i 485,0 tys.).

W 2013 r. wyemitowano 24 rodzaje monet kolekcjonerskich (7 ze złota o wartości nominalnej 500 zł i 200 zł oraz 17 ze srebra o wartości nominalnej 50 zł, 20 zł, 10 zł i 5 zł).

²⁷ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 4 i art. 31–37 ustawy o NBP.

W 2013 r. rozpoczęto emisję monet z nowych serii:

- Historia Monety Polskiej – upamiętniająca dzieje polskiego mennictwa; wyemitowano denar Bolesława Chrobrego oraz denar Bolesława Śmiałego;
- Skarby Stanisława Augusta – odwzorowująca słynną osiemnastowieczną serię medalierską z wizerunkami królów Polski, wykonaną na zlecenie Stanisława Augusta Poniatowskiego; wyemitowano monety przedstawiające Bolesława Chrobrego, Wacława II Czeskiego i Władysława Łokietka.

W 2013 r. wyemitowano łącznie 14 rodzajów monet powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold. Seria ta zostanie zastąpiona w 2014 r. monetami okolicznościowymi powszechnego obiegu o nominale 5 zł. Narodowy Bank Polski kontynuował także emisję złotych monet uncjowych *Orzeł bielik* o wartości nominalnej 50 zł, 100 zł, 200 zł i 500 zł.

Ponadto w 2013 r. Zarząd NBP podjął uchwałę wprowadzającą nowe warunki i zasady sprzedaży przez NBP monet, banknotów i numizmatów przeznaczonych na cele kolekcjonerskie. Na mocy nowych przepisów od 1 marca 2014 r. NBP zaprzestał prowadzenia aukcyjnej sprzedaży monet.

4.3. Przygotowania do wprowadzenia do obiegu zmodernizowanych banknotów i monet o najniższych nominałach wykonanych ze stali powlekaną mosiądzem

W 2013 r. realizowano zadania związane z wprowadzeniem do obiegu w 2014 r. zmodernizowanych banknotów powszechnego obiegu o nominałach 10 zł, 20 zł, 50 zł i 100 zł. Modernizacja banknotów polegała na zastosowaniu udoskonalonych zabezpieczeń przed fałszerstwami. W NBP prowadzono analizy nowych zabezpieczeń, m. in. w celu ustalenia paramentów odczytu maszynowego (tj. cech umożliwiających weryfikację banknotów przez sortery, urządzenia przyjmujące gotówkę np. wpłatomaty, automatyczne kasy biletowe itd.). Wyniki analiz wykorzystano także do opracowania procedur kontroli jakości nowych banknotów przez NBP. Jednocześnie prowadzono działania nastawione na przygotowanie uczestników rynku obrotu gotówkowego do wprowadzanych zmian: organizowano bezpłatne szkolenia nt. zabezpieczeń zmodernizowanych banknotów i współpracowano z podmiotami rynkowymi w zakresie dostosowania urządzeń do obsługi zmodernizowanych banknotów.

W celu obniżenia kosztów emisji podjęto decyzję o zmianie stopu monet o nominałach 1, 2, 5 groszy na stal powlekaną mosiądzem oraz wybrano dostawcę na lata 2014–2016. Wybór dostawcy nastąpił po przeprowadzeniu konkurencyjnego postępowania przetargowego, w którym uczestniczyły: Mennica Polska S.A., Royal Canadian Mint, The Royal Mint oraz Mint of Finland Ltd. Produkcję i dostawę monet o najniższych nominałach powierzono firmie, która złożyła najkorzystniejszą ofertę, tj. The Royal Mint z Wielkiej Brytanii. Monety ze zmienionego stopu zostały wprowadzone do obiegu w 2014 r.

W 2013 r. Zarząd NBP przyjął nowe zasady tworzenia i utrzymywania zapasów banknotów i monet powszechnego obiegu w NBP, określone w zaktualizowanej *Polityce emisji znaków pieniężnych powszechnego obiegu w Narodowym Banku Polskim*.

4.4. Wycofywanie z obiegu uszkodzonych lub zużytych znaków pieniężnych

W 2013 r. wycofano z obiegu 241,0 mln sztuk banknotów i monet, w tym 236,4 mln banknotów i 4,6 mln monet (w 2012 r. 292,7 mln sztuk, w tym 290,1 mln banknotów i 2,6 mln monet) z powodu ich zużycia lub utraty zabezpieczeń przed fałszerstwami.

4.5. Fałszerstwa znaków pieniężnych w walucie polskiej

Liczba fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych wzrosła o 2,01% w porównaniu z 2012 r. Liczbę fałszerstw znaków pieniężnych ujawnionych w latach 2010–2013 przedstawia Tabela 3.

Tabela 3. Liczba ujawnionych w obiegu fałszyfikatów polskich znaków pieniężnych w latach 2010–2013

Falsyfikaty	2010	2011	2012	2013
Banknoty emisji 1994 r. „Władcy Polscy”	15 944	9 353	10 410	10 076
Monety obecnej emisji	8 519	6 519	6 778	7 458
Ogółem	24 463	15 872	17 188	17 534

Źródło: dane NBP.

4.6. Zaopatrywanie banków w znaki pieniężne

W 2013 r. banki oraz podmiot mający ustawowe upoważnienie do pobierania i odprowadzania z/do NBP waluty polskiej pobrały z NBP walutę polską na kwotę 189,4 mld zł (w 2012 r. 178,0 mld zł), z czego:

- 94,8 mld zł na podstawie umowy przechowania i zakupu znaków pieniężnych złożonych jako depozyt NBP²⁸ (w 2012 r. 91,3 mld zł),
- 94,6 mld zł na podstawie umów o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych²⁹ (w 2012 r. 86,7 mld zł).

²⁸ Na podstawie tej umowy banki przechowują w swoich skarbcach banknoty i monety będące własnością NBP i mają możliwość ich zakupu.

²⁹ Umowy te regulują czynności pobierania i odprowadzania przez banki banknotów i monet z oraz do NBP.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- przyjęcie nowej *Polityki emisji znaków pieniężnych powszechnego obiegu w Narodowym Banku Polskim*,
- przygotowania do wprowadzenia do obiegu w 2014 r. zmodernizowanych banknotów,
- opracowanie nowych zasad sprzedaży wartości kolekcjonerskich,
- podjęcie decyzji o zmianie stopu monet o najniższych nominałach i wybranie nowego dostawcy w celu obniżenia kosztów emisji w kolejnych latach.

5. Zarządzanie rezerwami dewizowymi³⁰

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP gromadzi rezerwy dewizowe i zarządza nimi, a także podejmuje czynności mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego i płynności płatniczej kraju. W warunkach płynnego kursu walutowego rezerwy dewizowe służą przede wszystkim wzmocnieniu wiarygodności finansowej kraju, przez co przyczyniają się do obniżenia kosztu finansowania na rynkach globalnych oraz zmienności kursu złotego, a także do ograniczenia ryzyka gwałtownego odpływu kapitału. Mogą być również wykorzystywane do wsparcia stabilności rynków finansowych czy sektora bankowego, w szczególności przez dostarczanie płynności walutowej w przypadku zaburzeń na rynkach finansowych.

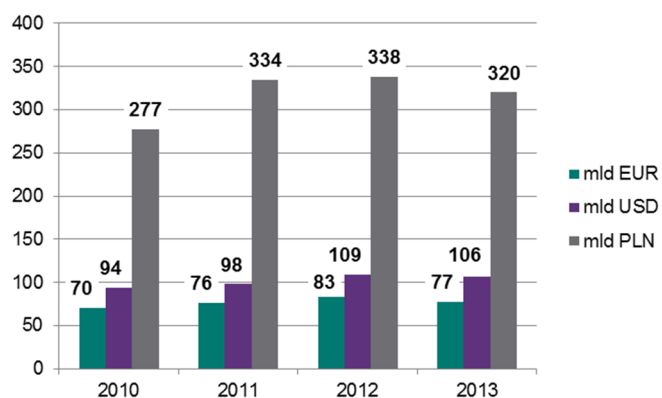
5.1. Poziom oficjalnych aktywów rezerwowych³¹

W 2013 r. oficjalne aktywa rezerwowe NBP obniżyły się:

- w przeliczeniu na euro – o 5,4 mld euro, do 77,1 mld euro (-6,6%),
- w przeliczeniu na dolary – o 2,7 mld USD, do 106,2 mld USD (-2,5%),
- w przeliczeniu na złote – o 17,7 mld zł, do 319,9 mld zł (-5,2%).

Było to skutkiem spadku cen papierów wartościowych i złota, a także przepływów zewnętrznych.

Wykres 5. Oficjalne aktywa rezerwowe (stan na koniec roku)

Źródło: dane NBP.

³⁰ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 oraz art. 52 ustawy o NBP.

³¹ Zgodnie z definicją Międzynarodowego Funduszu Walutowego do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się łatwo rozporządzalne, płynne aktywa zagraniczne posiadane przez bank centralny. Kategoria ta obejmuje złoto monetarne, specjalne prawa ciągnięcia (SDR), pozycję rezerwową w MFW oraz aktywa w walutach obcych, głównie w formie papierów wartościowych, lokat i gotówki.

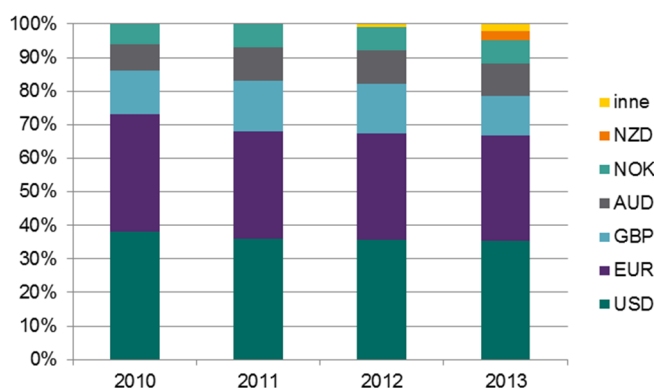
5.2. Strategia zarządzania rezerwami walutowymi

Priorytetem zarządzania rezerwami dewizowymi jest zapewnienie bezpieczeństwa inwestowanych środków oraz ich właściwej płynności. Przy spełnieniu tych kryteriów NBP podejmuje działania służące podwyższeniu dochodowości rezerw.

Zarząd NBP corocznie określa Strategiczną Alokację Aktywów, podejmując decyzje dotyczące struktury walutowej i inwestycyjnej oraz poziomu *modified duration*³² rezerw.

Kontynuując dywersyfikację struktury walutowej rezerw, w 2013 r. NBP rozpoczął inwestycje w aktywa denominowane w dolarach nowozelandzkich, ograniczając jednocześnie udział aktywów w funtach szterlingach (o 3 pkt proc.). Zwiększono również zaangażowanie na rynkach krajów rozwijających się, przy czym jego skala jest nadal niewielka. Mając na uwadze prawdopodobieństwo wzrostu rentowności papierów wartościowych, utrzymano niskie *modified duration* rezerw (2,0).

Wykres 6. Struktura walutowa rezerw w latach 2010–2013

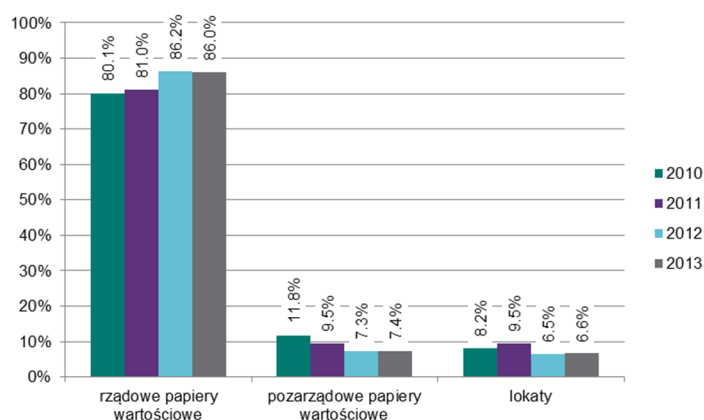

Źródło: dane NBP.

Największa część rezerw walutowych jest inwestowana w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe są emitowane przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe. Niewielką część rezerw stanowią krótkoterminowe lokaty w bankach o wysokiej wiarygodności kredytowej oraz obligacje korporacyjne w USD.

³² *Modified duration* stanowi miarę ryzyka stopy procentowej, określającą wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Wykres 7. Udział instrumentów inwestycyjnych w rezerwach walutowych NBP

Źródło: dane NBP.

5.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym w procesie zarządzania rezerwami dewizowymi

Jednym z najważniejszych elementów zarządzania rezerwami dewizowymi jest zarządzanie ryzykiem towarzyszącym dokonywanym inwestycjom. Jego podstawę stanowi system limitów i ograniczeń inwestycyjnych.

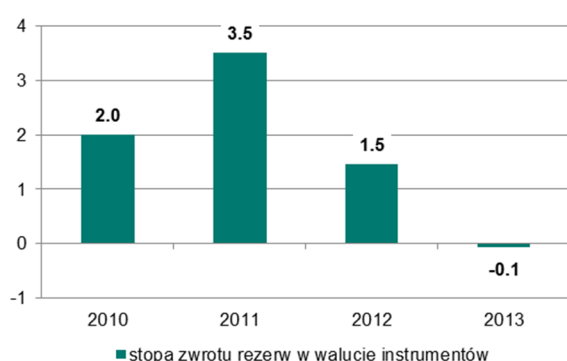
Tabela 4. Ograniczenia inwestycyjne obowiązujące w zarządzaniu ryzykiem finansowym w NBP

Ryzyko	Metody ograniczania
Kredytowe	Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych Kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej Limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych i wymiany walutowej Ograniczenie terminu zapadalności transakcji lokacyjnych Minimalny rating papierów wartościowych Limity dla emitentów papierów wartościowych Zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych
Kursowe	Struktura walutowa Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Stopy procentowej	Poziom <i>modified duration</i> Strategicznej Alokacji Aktywów wraz z przedziałami wahań określającymi zakres aktywnej polityki inwestycyjnej
Płynności	Inwestycje na rynkach finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością Ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych Kryteria wyboru papierów wartościowych

5.4. Stopa zwrotu rezerw walutowych

Wysokość stopy zwrotu z inwestowania rezerw walutowych zależy od uwarunkowań rynkowych: poziomu rentowności, zmian cen instrumentów inwestycyjnych oraz kursów walutowych. W 2013 r. spadek cen papierów wartościowych i mniejsze przychody odsetkowe spowodowały, że stopa zwrotu rezerw walutowych była niższa niż w ostatnich latach. Liczona w walucie instrumentów³³ wyniosła -0,1%.

Wykres 8. Stopa zwrotu rezerw walutowych NBP w % (bez uwzględniania wpływu zmian kursów walutowych)

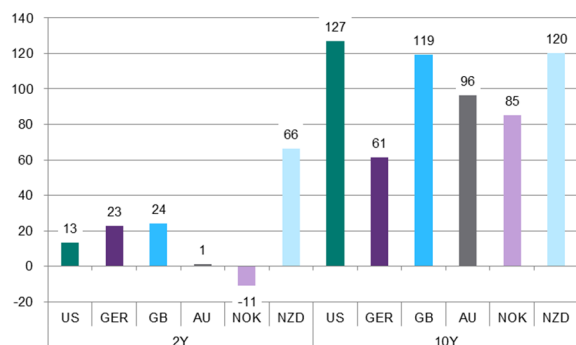
Źródło: dane NBP.

Silny wzrost rentowności papierów rządowych z rekordowo niskich poziomów stanowił reakcję na wcześniejszą, niż oczekiwiał rynek, zapowiedź rozpoczęcia przez Bank Rezerwy Federalnej (Fed) ograniczania skali skupu papierów wartościowych w warunkach stopniowej poprawy kondycji gospodarki amerykańskiej, a w szczególności sytuacji na rynku pracy.

Największy wzrost rentowności odnotowano w przypadku obligacji o dłuższym okresie zapadalności. Na rynkach obligacji 10-letnich w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Nowej Zelandii osiągnął on około 120 pb. W przypadku papierów o krótszych terminach do wykupu wzrost rentowności ograniczały: brak oczekiwań na podwyżki oficjalnego oprocentowania przez Fed i Bank Anglii, oddalenie perspektywy zacieśnienia polityki pieniężnej przez Norges Bank, a także redukcje stopy refinansowej EBC i *cash rate* Banku Rezerwy Australii (w obu przypadkach dwie obniżki po 25 pb.)

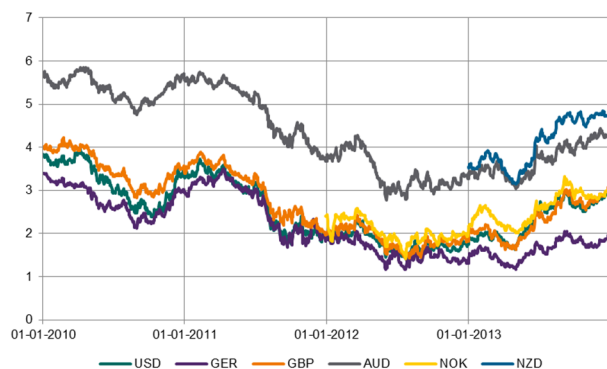
³³ Stopa zwrotu rezerw walutowych w walucie poszczególnych portfeli inwestycyjnych jest wyliczana na podstawie dziennych zmian wartości rynkowej instrumentów.

Wykres 9. Zmiany rentowności 2- i 10-letnich papierów rządowych w 2013 r. (w pb)

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

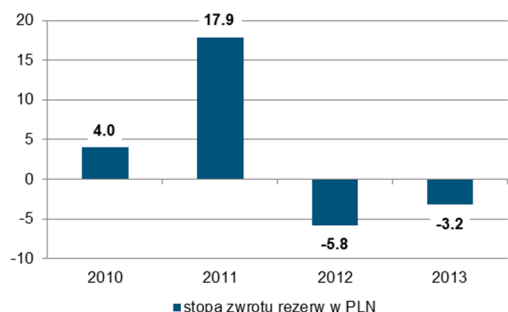
Wykres 10. Rentowność 10-letnich papierów rządowych na głównych rynkach (w %)

Źródło: opracowano na podstawie danych Bloomberg.

Stopa zwrotu rezerw wyliczona w złotych³⁴ w 2013 r. wyniosła -3,2%. Było to wynikiem aprecjacji złotego względem wszystkich walut rezerwowych, z wyjątkiem euro.

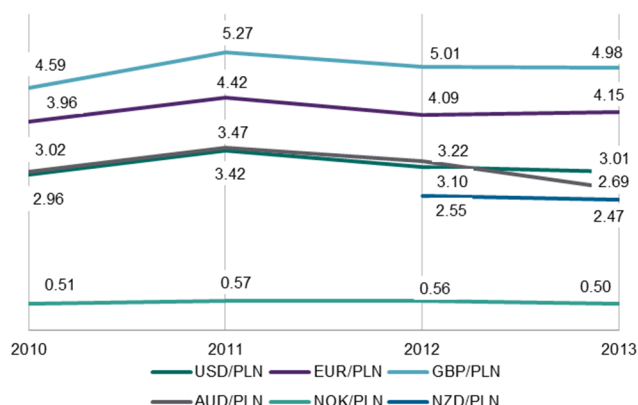
Wykres 11. Stopa zwrotu rezerw walutowych w % (z uwzględnieniem wpływu zmian kursów walutowych)

Źródło: dane NBP.

³⁴ Stopa zwrotu rezerw walutowych w złotych dodatkowo uwzględnia wpływ zmian kursów walut rezerwowych w relacji do złotego.

Wykres 12. Kursy głównych walut rezerwowych w relacji do złotego (poziom na koniec okresów)

Źródło: dane NBP.

Umocnienie fundamentów gospodarczych strefy euro oraz Wielkiej Brytanii w II półroczu 2013 r. doprowadziło do aprecjacji euro i funta szterlinga względem dolara amerykańskiego. Stało się tak pomimo okresowego silnego wsparcia dla USD, wynikającego z oczekiwań rynku na rozpoczęcie przez Fed procesu zmniejszania skali skupu obligacji (*tapering*). Równocześnie przybliżające się wygaszanie programu ilościowego łagodzenia polityki pieniężnej w USA (*quantitative easing*) wzmocniło tendencję deprecyjną dolara australijskiego i korony norweskiej w relacji do dolara amerykańskiego, wywołaną pogarszaniem się perspektyw wzrostu gospodarczego w Australii i Norwegii.

5.5. Dochód z działalności inwestycyjnej

Spadek cen papierów wartościowych w 2013 r. przyczynił się również do tego, że dochód z działalności inwestycyjnej związanej z zarządzaniem rezerwami dewizowymi był niższy niż w poprzednich latach. Bez uwzględnienia zrealizowanych i niezrealizowanych różnic kursowych wyniósł on 1,2 mld zł (5,8 mld zł w 2012 r.).³⁵

Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych wyniósł w 2013 r. 4,5 mld zł, natomiast koszty niezrealizowane z wyceny kursowej zasobów walut obcych 6,8 mld zł³⁶.

Najważniejsze działanie w 2013 r.:

- kontynuacja dywersyfikacji walutowej rezerw dewizowych.

³⁵ Przy wyliczaniu tego dochodu nie bierze się pod uwagę dodatnich różnic z wyceny cenowej (przychody niezrealizowane), które zgodnie z zasadami rachunkowości NBP są ujmowane w pasywach bilansu NBP.

³⁶ Zgodnie z zasadami rachunkowości NBP dodatnie różnice z wyceny kursowej (przychody niezrealizowane) nie wpływają na wynik finansowy NBP, lecz są ujmowane w pasywach bilansu NBP. Koszty z tytułu niezrealizowanych ujemnych różnic z wyceny kursowej pomniejszają natomiast wynik finansowy NBP, podobnie jak koszty z tytułu zrealizowanych różnic kursowych.

6. Działalność dewizowa³⁷

Działalność dewizowa polega przede wszystkim na prowadzeniu rejestru działalności kantorowej, wydawaniu decyzji w sprawach dewizowych oraz kontroli obrotu dewizowego. Celem tej działalności jest zapewnienie bezpieczeństwa obrotu dewizowego.

6.1. Rejestr działalności kantorowej

W 2013 r. dokonano 1131 wpisów do rejestru działalności kantorowej (w 2012 r. 1064), z tego 244 wpisy dotyczyły nowych przedsiębiorców rozpoczynających działalność (w 2012 r. – 280), a pozostałe polegały na wykreśleniu wpisanych przedsiębiorców lub zmianie danych. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. w Polsce działało 4601 kantorów (na 31 grudnia 2012 r. – 4558).

Od października 2013 r. dane zawarte w rejestrze działalności kantorowej są dostępne na stronie internetowej NBP.

6.2. Decyzje w sprawach dewizowych

W 2013 r. wydano ogółem 22 decyzje dewizowe, z tego: 16 zezwoleń i 6 innych decyzji (w 2012 r. wydano 14 decyzji).

6.3. Kontrola obrotu dewizowego

Kontrola obrotu dewizowego w 2013 r. obejmowała kontrole rezydentów podlegających obowiązkowi przekazywania NBP danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej oraz kontrole podmiotów gospodarczych prowadzących działalność kantorową. W 2013 r. przeprowadzono ogółem 1977 kontroli (w 2012 r. – 2026), w tym:

- 752 kontrole w zakresie wykonywania obowiązku sprawozdawczego (w 2012 r. – 1384),
- 1225 kontroli działalności kantorowej (w 2012 r. – 642).

Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 891 kontroli, czyli w 45% wszystkich przeprowadzonych kontroli (w 2012 r. – 44%). W razie nieprawidłowości do kierowników kontrolowanych jednostek kierowano zalecenia pokontrolne.

³⁷ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 3 i art. 52 ust. 2 ustawy o NBP, art. 21 ust. 3 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu oraz przepisów ustawy Prawo dewizowe.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- przeprowadzenie 1977 kontroli dewizowych i wydanie 22 decyzji dewizowych,
- udostępnienie danych zawartych w rejestrze działalności kantorowej na stronie internetowej NBP.

7. Działania na rzecz systemu płatniczego³⁸

Działania Narodowego Banku Polskiego na rzecz systemu płatniczego obejmują:

- działania operacyjne, w tym prowadzenie systemów płatności i przeprowadzanie rozrachunków międzybankowych,
- działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego, w tym organizowanie rozliczeń pieniężnych i przygotowywanie odpowiednich regulacji prawnych,
- działania w zakresie nadzoru nad systemami płatności, systemami autoryzacji i rozliczeń oraz systemami rozrachunku papierów wartościowych.

7.1. Realizacja zadań operacyjnych

7.1.1. Obsługa rachunków w systemach SORBNET i SORBNET2

W dniu 10 czerwca 2013 r. został uruchomiony system płatności SORBNET2, który zastąpił dotychczasowy system SORBNET (por. pkt 7.2.2).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. w systemie SORBNET2 prowadzono rachunki bieżące w złotych dla 48 banków (w 2012 r. – 51) oraz rachunki dla KIR SA i KDPW SA. W 2013 r. otwarto dwa rachunki bieżące w złotych³⁹ i zamknięto pięć rachunków bieżących w złotych⁴⁰.

W 2013 r. na rachunkach bieżących banków w złotych w Centrali NBP przeprowadzono około 3 mln 75 tys. operacji (w 2012 r. – 2 mln 962 tys.) na kwotę 46,7 bln zł (w 2012 r. – 46,4 bln zł). Oznacza to wzrost liczby zrealizowanych operacji o 113 tys. (o 3,8%) oraz zwiększenie ich wartości o 0,3 bln zł (o 0,6%) w stosunku do 2012 r. Średnia wartość pojedynczej operacji w 2013 r. spadła o około 3,2% i wyniosła 15,2 mln zł (w 2012 r. – 15,7 mln zł).

³⁸ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i 6 ustawy o NBP, a także ustawy o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami.

³⁹ Dla Skandinaviska Enskilda Banken AB (SA) Oddział w Polsce oraz dla CAIXABANK SA Oddział w Polsce.

⁴⁰ Dotyczy to:

- Polbanku EFG SA – w dniu 23 stycznia w związku z połączeniem z Raiffeisen Bank Polska SA,
- Kredyt Banku SA – w dniu 28 lutego w związku z połączeniem z Bankiem Zachodnim WBK SA,
- Credit Agricole Corporate and Investment Bank SA Oddział w Polsce – w dniu 2 kwietnia w związku ze sprzedażą przedsiębiorstwa bankowego,
- BPI Bank Polskich Inwestycji SA – w dniu 7 czerwca w związku z wypowiedzeniem prowadzenia rachunku bankowego,
- FM Bank SA – w dniu 1 lipca w związku z połączeniem z Polskim Bankiem Przedsiębiorczości SA.

7.1.2. Obsługa rachunków w euro w systemie TARGET2-NBP

System TARGET2-NBP stanowi polską część systemu TARGET2 – paneuropejskiego systemu dla rozliczania płatności w euro.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. w systemie TARGET2-NBP prowadzono rachunki w euro dla 23 uczestników, tj.: NBP, 20 banków komercyjnych oraz KIR SA i KDPW SA (w 2012 r. również 23).

W 2013 r. w systemie TARGET2-NBP zrealizowano ponad 1,5 mln operacji na łączną kwotę około 555,0 mld euro. W porównaniu z 2012 r. nastąpił nieznaczny wzrost liczby zrealizowanych operacji, o około 34,6 tys. (tj. o 2,3%), oraz wzrost ich wartości o około 17,5 mld euro (tj. o 3,2%). Średnia wartość operacji pozostała na zbliżonym poziomie i wyniosła 365,6 tys. euro (w 2012 r. wyniosła 362,3 tys. euro).

7.2. Działania w zakresie polityki i rozwoju systemu płatniczego

7.2.1. Działania regulacyjne

W 2013 r. działania regulacyjne NBP obejmowały:

- Opiniowanie zmian ustawowych⁴¹, które ograniczyły wysokość opłaty *interchange* dla wszystkich rodzajów kart płatniczych (wydawanych klientom indywidualnym i biznesowym) do 0,5% wartości pojedynczej transakcji. Zmienione przepisy zaczęły obowiązywać 1 stycznia 2014 r. i przewidują sześć miesięcy na dostosowanie umów zawieranych na rynku kart płatniczych. Wprowadzone regulacje idą dalej niż propozycje zawarte w *Programie redukcji opłat kartowych*, w którym zakładano stopniowe (do 2017 r.) obniżanie opłaty *interchange* do poziomu 0,7% i 0,84% wartości transakcji odpowiednio dla produktów debetowych i kredytowych.
- Wprowadzenie przepisów dotyczących uruchomienia systemu SORBNET2⁴².
- Udział w pracach powołanego przez Ministerstwo Finansów (w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego) zespołu roboczego do spraw przeglądu przepisów regulujących obrót instrumentami finansowymi. W ramach prac omawiano zagadnienia dotyczące przede wszystkim: organizacji rynku kapitałowego, instytucji i infrastruktury rynku finansowego oraz wzmocnienia nadzoru sprawowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

⁴¹ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z dnia 30 października 2013 r. poz. 1271).

⁴² Były to: zarządzenie Prezesa NBP z dnia 24 maja 2013 r. nr 13/2013 w sprawie sposobu przeprowadzania rozrachunków międzybankowych (Dz. Urz. NBP z 2013 r., poz. 9), oraz uchwała nr 9/2013 Zarządu NBP z dnia 24 maja 2013 r. w sprawie warunków otwierania i prowadzenia rachunków banków przez Narodowy Bank Polski (Dz. Urz. NBP z 2013 r., poz. 8).

7.2.2. Rozwój funkcjonalności krajowych wysokokwotowych systemów płatności i dostosowanie do systemów płatności działających w krajach Unii Europejskiej

W dniu 10 czerwca 2013 r. NBP uruchomił system płatności SORBNET2, który zastąpił działający od 1996 r. system SORBNET. W nowym systemie są prowadzone rachunki bieżące banków i dokonywany jest rozrachunek międzybankowy płatności w złotych. W szczególności rozliczane są operacje związane z realizacją polityki pieniężnej, transakcje międzybankowe z rynku finansowego i wysokokwotowe zlecenia klientowskie. Ponadto odbywa się w nim rozrachunek systemów zewnętrznych prowadzonych przez Krajową Izbę Rozliczeniową SA oraz Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA. System SORBNET2, podobnie jak jego poprzednik, jest systemem typu RTGS (Real-Time Gross Settlement)⁴³.

Uruchomienie systemu SORBNET2 zwiększyło bezpieczeństwo i efektywność obrotu międzybankowego. System SORBNET2 jest spójny ze standardami funkcjonującymi na globalnym rynku międzybankowym, co umożliwia udział w nim podmiotów zagranicznych.

Ponadto w 2013 r. NBP:

- kontynuował analizy zasadności i możliwości uczestnictwa złotego w systemie CLS (Continuous Linked Settlement)⁴⁴,
- prowadził prace związane z dostosowaniem systemu TARGET2-NBP do systemu TARGET2-Securities⁴⁵.

7.2.3. Upowszechnienie obrotu bezgotówkowego

W ramach upowszechniania obrotu bezgotówkowego w Polsce NBP podjął w 2013 r. następujące działania:

- Kontynuował realizację programu promocyjno-edukacyjnego *Akademia Dostępne Finanse*, którego celem jest upowszechnienie obrotu bezgotówkowego i ograniczenie wykluczenia finansowego. Działania w ramach programu, podobnie jak w 2012 r., adresowane były w szczególności do osób starszych – najbardziej nieubankowanej grupy polskiego społeczeństwa.

⁴³ System RTGS to system, w którym zlecenia płatnicze realizowane są zgodnie z zasadą rozrachunku brutto (przetwarzanie zleceń pojedynczo, bez ich wzajemnego kompensowania) oraz zasadą rozrachunku w czasie rzeczywistym (przetwarzanie zleceń na bieżąco w ciągu dnia, a nie w wyznaczonych momentach dnia).

⁴⁴ CLS (Continuous Linked Settlement) to globalny system utworzony w celu rozrachunku transakcji walutowych, przeprowadzanego w sposób ciągły i jednoczesny dla obu stron transakcji na zasadzie PvP (*payment versus payment*). System ten istotnie ogranicza ryzyko rozrachunku wynikające z realizacji płatności w różnych terminach, w jakich funkcjonują systemy RTGS poszczególnych walut. Obecnie CLS rozlicza 17 walut.

⁴⁵ TARGET2-Securities (T2S) to projekt utworzenia paneuropejskiej platformy rozrachunku transakcji w papierach wartościowych realizowany z inicjatywy banków centralnych strefy euro we współpracy z centralnymi depozytami papierów wartościowych państw UE. Celem prowadzenia prac nad T2S jest usprawnienie i obniżenie kosztu rozrachunku transgranicznego, którego przedmiotem są transakcje dotyczące papierów wartościowych.

- Uczestniczył w pracach Koalicji na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności. W 2013 r. Koalicja zatwierdziła *Program rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*. Program zawiera cele i rekomendacje działań skierowane do podmiotów mających wpływ na obrót bezgotówkowy w Polsce.

7.2.4. Działania w zakresie rozwoju SEPA

Narodowy Bank Polski prowadził dalsze działania na rzecz wprowadzenia Jednolitego Obszaru Płatności w Euro (Single Euro Payments Area, SEPA), tj.:

- Kontynuował świadczenie usługi pośrednictwa dla banków zainteresowanych uczestnictwem w paneuropejskiej izbie rozliczeniowej STEP2, umożliwiając im rozliczanie poleceń przelewu w euro w schemacie SEPA Credit Transfer (SCT). Na dzień 31 grudnia 2013 r. z tego pośrednictwa korzystało 20 banków.
- Brał udział w konsultacjach dotyczących nowej wersji Planu migracji SEPA oraz nowej struktury zarządzania SEPA – projektów przygotowanych przez SEPA Polska, gremium odpowiedzialne za wprowadzenie SEPA w Polsce. Prace wiążą się z przepisami europejskimi, które nakładają na Polskę obowiązek zastąpienia wszystkich poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro standardami SEPA najpóźniej do 31 października 2016 r.⁴⁶

7.2.5. Działalność Rady ds. Systemu Płatniczego

Rada ds. Systemu Płatniczego, organ opiniodawczy przy Zarządzie Narodowego Banku Polskiego, zajmuje się bieżącą analizą i oceną polskiego systemu płatniczego oraz działa na rzecz rozwoju tego systemu. W 2013 r. Rada omawiała przede wszystkim:

- funkcjonowanie rynku kart płatniczych, w szczególności bezpieczeństwo kart zbliżeniowych; wydano rekomendacje dla wydawców kart płatniczych dotyczące wprowadzenia systemowych rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo ich użytkowania, w tym ograniczających odpowiedzialność użytkowników za nieautoryzowane transakcje dokonywane kartami zbliżeniowymi;
- *Program rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*, opracowany i przyjęty przez Koalicję na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności;
- funkcjonowanie systemu rozliczeń derywatów OTC⁴⁷, działającego przy KDPW_CCP, oraz wybrane inicjatywy grupy KDPW SA poprawiające jakość infrastruktury i bezpieczeństwo polskiego rynku finansowego;
- kwestie dotyczące zasadności i możliwości uczestnictwa złotego w systemie CLS;
- zasadność zmniejszenia progów kwotowych w transakcjach gotówkowych dokonywanych pomiędzy podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą w Polsce;

⁴⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) ustanawiającego wymogi techniczne i handlowe w odniesieniu do poleceń przelewu i poleceń zapłaty w euro oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 924/2009.

⁴⁷ OTC – ang. over-the-counter – instrumenty obrotu pozagiełdowego.

- wyniki badań kosztów obrotu gotówkowego i bezgotówkowych instrumentów płatniczych, przeprowadzonych przez banki centralne Unii Europejskiej.

7.3. Nadzór nad systemami płatności i systemami rozrachunku papierów wartościowych

Sprawowanie nadzoru nad systemami płatności i systemami rozrachunku papierów wartościowych ma na celu minimalizowanie ryzyka związanego z ewentualnymi zakłóceniami w funkcjonowaniu tych systemów oraz w rozliczeniach prowadzonych przez krajowe instytucje płatnicze, a także utrzymanie stabilności finansowej.

7.3.1. Nadzór nad systemami płatności

W 2013 r. NBP na bieżąco analizował dane statystyczne i inne informacje dotyczące nadzorowanych systemów. Dokonywał także oceny incydentów zakłócających ich funkcjonowanie oraz podejmował działania zmierzające do zapewnienia ich bezpiecznego i sprawnego funkcjonowania.

W ramach tych działań:

- Prezes NBP wydał dwie decyzje dotyczące wyrażenia zgody na wprowadzenie zmian w zasadach funkcjonowania systemów Express ELIXIR oraz EuroELIXIR.
- NBP przeprowadził badanie *Koncentracja ryzyka, struktura powiązań oraz efekt zarażania w systemie płatności SORBNET*. Uzyskane wyniki potwierdziły odporność systemu płatności SORBNET i jego uczestników na nieoczekiwane zaburzenia, powodujące skokowe obniżenie płynności systemu.
- Wprowadzono przepisy ustawowe zmieniające zakres nadzoru Prezesa NBP nad systemami autoryzacji i rozliczeń⁴⁸. Obecna regulacja przewiduje obowiązek zasięgnięcia przez Komisję Nadzoru Finansowego opinii Prezesa NBP przy udzielaniu zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie usługi *acquiring*⁴⁹. W 2013 r. Prezes NBP wydał jedną opinię w tym zakresie.

7.3.2. Nadzór nad systemami rozrachunku papierów wartościowych

Jako organ sprawujący nadzór nad systemami rozrachunku papierów wartościowych NBP przygotował 12 opinii dla Komisji Nadzoru Finansowego. Dotyczyły one wniosku Izby Rozrachunkowej Polskiego Rynku Terminowego SA o wydanie zezwolenia na prowadzenie izby rozrachunkowej oraz zmian w regulaminach Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych SA, KDPW SA i KDPW_CCP SA.

⁴⁸ W dniu 7 października 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1036).

⁴⁹ Usługa pośrednictwa w autoryzacji płatności bezgotówkowych, szczegółowo opisana w ustawie o usługach płatniczych.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- uruchomienie systemu SORBNET2,
- przygotowanie rekomendacji w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa kart zbliżeniowych,
- udział w pracach nad *Programem rozwoju obrotu bezgotówkowego w Polsce na lata 2014–2020*.

8. Obsługa Skarbu Państwa⁵⁰

Zadania realizowane przez Narodowy Bank Polski w ramach obsługi Skarbu Państwa obejmują: obsługę bankową rachunków budżetu państwa, obsługę zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa, obrót skarbowymi papierami wartościowymi i działania na rzecz zarządzania długiem publicznym, w szczególności długiem Skarbu Państwa.

8.1. Rachunki bankowe prowadzone przez NBP

W 2013 r. NBP prowadził rachunki bankowe wymienione w art. 196 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przede wszystkim: centralny rachunek bieżący budżetu państwa, rachunki bieżące państwowych jednostek budżetowych, w tym urzędów obsługujących organy podatkowe oraz rachunki środków na wydatki niewygasające jednostek budżetowych. Narodowy Bank Polski prowadził również rachunki lokat terminowych w złotych i walutach obcych dla podmiotów uprawnionych do posiadania rachunków w NBP.

Ponadto na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 4 ustawy o Narodowym Banku Polskim NBP prowadził rachunki innych osób prawnych, przede wszystkim Funduszu Rezerwy Demograficznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA, Agencji Rynku Rolnego, jednostek doradztwa rolniczego, związków zawodowych pracowników NBP, Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, Komisji Europejskiej oraz banków centralnych Francji, Węgier, Niemiec i Czech.

8.1.1. Obsługa rachunków bankowych

Narodowy Bank Polski przeprowadzał operacje na rachunkach bankowych budżetu państwa w formie bezgotówkowej, przede wszystkim w systemie Bankowości Elektronicznej *enbepe*, a także w formie gotówkowej. Obsługa rachunków bankowych Departamentu Budżetu Państwa MF, Departamentu Instytucji Płatniczej MF, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego odbywała się za pośrednictwem interfejsu B2B.

8.1.2. Rodzaje rachunków prowadzonych przez NBP

Narodowy Bank Polski prowadzi rachunki w złotych i walutach obcych, w tym rachunki służące do obsługi środków pochodzących z budżetu UE. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. NBP obsługiwał 3527 klientów (w 2012 r. 3717), dla których oddziały okręgowe prowadziły 15 690 rachunków

⁵⁰ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 4, art. 49, 51, 52 ustawy o NBP, przepisów ustawy o finansach publicznych oraz przepisów Prawa bankowego.

(w 2012 r. 16 232), z czego 7887 rachunków było obsługiwanych w ramach zastępczej obsługi kasowej (8358 w 2012 r.)⁵¹.

8.2. Obsługa zobowiązań i należności zagranicznych budżetu państwa

Narodowy Bank Polski prowadził, na podstawie umów agencyjnych podpisanych w latach ubiegłych z Ministrem Finansów, obsługę zobowiązań i należności budżetu państwa z tytułu:

- 61 kredytów udzielonych Rządowi RP przez międzynarodowe instytucje i organizacje finansowe,
- 68 gwarantowanych przez Rząd RP kredytów zagranicznych udzielonych podmiotom krajowym,
- jednej umowy o udostępnienie środków z tytułu kredytu udzielonego podmiotowi krajowemu.

Pełniąc funkcję depozytariusza Banku Światowego i jego agend, NBP obsługiwał 14 skryptów dłużnych wystawionych przez Rząd RP w związku z członkostwem Polski w tych organizacjach.

8.3. Obsługa obrotu papierami wartościowymi

8.3.1. Przetargi papierów wartościowych

Narodowy Bank Polski pełni funkcję agenta emisji skarbowych papierów wartościowych. W związku z tym jest zobowiązany do organizowania przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych. W 2013 r. przeprowadzono:

- Sześć przetargów sprzedaży bonów skarbowych (w tym trzy uzupełniające); podaż wyniosła 9,2 mld zł, popyt – 26,0 mld zł, sprzedano bony o wartości 8,4 mld zł.
- Osiemnaście przetargów sprzedaży obligacji skarbowych, w tym trzy przetargi uzupełniające. Łącznie podaż wyniosła 101,1 mld zł, popyt – 177,4 mld zł, sprzedaż – 103,6 mld zł. Większość obligacji oferowanych przez MF stanowiły obligacje o stałym oprocentowaniu, a ich sprzedaż wyniosła 64,2% ogółu sprzedaży.
- Pięć przetargów zamiany, na których MF odkupiło obligacje o wartości 23,8 mld zł, a sprzedało obligacje o wartości 24,7 mld zł. W 2013 r. MF zmieniło zasady przeprowadzania przetargów zamiany, wprowadzając możliwość dodatkowego zakupu obligacji za gotówkę. Według nowych zasad odbyły się dwa przetargi zamiany, a wartość dokonanych na nich zakupów wyniosła 4,21 mln zł. Większość sprzedanych obligacji (39,4%) to obligacje o stałym oprocentowaniu.
- Jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w euro: podaż wyniosła 500 mln zł, popyt 445,0 mln zł, odkup 445,0 mln zł.
- Jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w dolarach: podaż wyniosła 100 mln zł, popyt 132,2 mln zł, odkup 132,2 mln zł.

⁵¹ Zastępcza obsługa kasowa prowadzona jest dla posiadaczy rachunków mających siedzibę poza miastem, w którym zlokalizowany jest oddział okręgowy NBP.

- Jeden przetarg odkupu obligacji nominowanych w złotych: podaź wyniosła 9,0 mld zł, popyt 9,7 mld zł, odkup 7,7 mld zł.

W 2013 r. nie odbyły się przetargi odkupu bonów skarbowych i przetargi sprzedaży obligacji emitowanych przez BGK, poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa.

8.3.2. System dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)

W 2013 r., podobnie jak w latach poprzednich, NBP realizował zadania związane z systemem dealerów skarbowych papierów wartościowych (DSPW)⁵². Na podstawie umowy zawartej z Ministerstwem Finansów Bank:

- przekazywał MF miesięczne i kwartalne oceny aktywności banków DSPW oraz kandydatów do pełnienia tej funkcji na pierwotnych oraz wtórnych rynkach bonów i obligacji skarbowych,
- pełnił funkcję organizatora *fixingu* skarbowych papierów wartościowych⁵³,
- uczestniczył w cyklicznych spotkaniach Rady Uczestników Rynku – zespołu opiniodawczo-doradczego przy Ministrze Finansów.

Ponadto w ramach współpracy z Ministerstwem Finansów NBP wykonywał czynności weryfikacyjno-kontrolne w bankach, których rachunki i konta depozytowe skarbowych papierów wartościowych prowadzone są w Rejestrze Papierów Wartościowych.

8.4. Współpraca z MF w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym

W 2013 r. Narodowy Bank Polski współpracował z Ministerstwem Finansów w ramach Komitetu Zarządzania Długiem Publicznym. Celem współpracy jest wymiana informacji służących koordynowaniu prowadzonej przez MF polityki zarządzania długiem publicznym z prowadzonymi przez NBP polityką pieniężną i polityką kursową.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- prowadzenie 15 690 rachunków dla 3527 klientów,
- zorganizowanie łącznie 32 przetargów sprzedaży i odkupu bonów skarbowych oraz przetargów sprzedaży, odkupu i zamiany obligacji skarbowych.

⁵² Głównym celem systemu jest wyodrębnienie grupy banków (*primary dealers*), które w zamian za przywilej wyłącznego składania ofert na przetargach skarbowych papierów wartościowych (SPW) oraz wyłączności lub uprzywilejowania w zakresie przeprowadzania indywidualnych operacji z Ministrem Finansów są zobowiązane do regularnego uczestniczenia w przetargach sprzedaży SPW i fixingach SPW, kwotowania SPW (szczególnie emisji bazowych na rynku elektronicznym), podejmowania działań na rzecz rozszerzania bazy inwestorów SPW, rzetelnego wypełniania obowiązków wynikających z uczestniczenia w systemach depozytowych oraz promowania rynku SPW. Działania te mają służyć realizacji strategii zarządzania długiem sektora finansów publicznych, w szczególności zwiększeniu płynności, efektywności i przejrzystości rynku SPW.

⁵³ Jako organizator fixingu SPW NBP określa jego zasady w porozumieniu z MF (emitentem) oraz BondSpot SA (pełnomocnikiem), a także sprawuje ogólny nadzór nad funkcjonowaniem fixingu (§ 2 ust. 3 regulaminu *fixingu*).

9. Działalność badawcza⁵⁴

W 2013 r. analizy i badania dotyczyły głównie polityki pieniężnej, w szczególności mechanizmu transmisji jej impulsów, polityki makroostrożnościowej, procesów inflacyjnych, finansów publicznych, sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, jak również rynku pracy i nieruchomości. Badano procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarkach strefy euro oraz zmiany w otoczeniu gospodarczym w kraju i na świecie. Prace progностyczno-modelowe dotyczyły przede wszystkim strukturalnych uwarunkowań procesów inflacyjnych w Polsce oraz analizy czynników podażowych wpływających na kształtowanie się produktu potencjalnego w naszym kraju. Wyniki prac badawczych stanowiły podstawę decyzji podejmowanych przez Zarząd NBP oraz RPP.

W 2013 r. w uznanych periodykach krajowych i międzynarodowych ukazało się 114 publikacji naukowych pracowników NBP, w tym 51 publikacji po polsku i 63 publikacje po angielsku. Dwanaście publikacji znalazło się na tzw. liście filadelfijskiej (załącznik 7).

9.1. Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące procesów gospodarczych zachodzących w strefie euro

9.1.1. Badania synchronizacji cykli koniunkturalnych

Przeprowadzono badanie nad źródłami zróżnicowania cykli koniunkturalnych pomiędzy krajami Europy Środkowo-Wschodniej a strefą euro.

9.1.2. Analiza źródeł zróżnicowania sytuacji gospodarczej w krajach strefy euro

- Prowadzono analizy źródeł narastania lub zanikania nierównowag zewnętrznych oraz zmian konkurencyjności w strefie euro i w jej krajach członkowskich.
- Badano przyczyny odmiennego kształtowania się sytuacji na rynku nieruchomości, rynku pracy oraz rynku produktów w poszczególnych krajach strefy euro.
- Analizowano zagadnienia związane ze zmianami instytucjonalnymi w strefie euro.

9.2. Badania dotyczące polityki pieniężnej oraz procesów i oczekiwań inflacyjnych

9.2.1. Prace analityczne i koncepcyjne dotyczące strategii polityki pieniężnej i jej implementacji w innych bankach centralnych

- Monitorowano politykę pieniężną banków centralnych oraz ich komunikację z otoczeniem.
- Analizowano zmiany w strategiach polityki pieniężnej banków centralnych, w szczególności modyfikacje strategii celu inflacyjnego.

⁵⁴ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 59 ustawy o NBP.

9.2.2. Analiza zagrożeń równowagi makroekonomicznej

- Prowadzono analizy potencjalnego negatywnego wpływu problemów finansowych globalnych banków na akcję kredytową polskich banków zależnych.
- Analizowano zadłużanie się polskich przedsiębiorstw za granicą.
- Monitorowano kształtowanie się zdolności kredytowej podmiotów gospodarczych i problemy przedsiębiorstw z obsługą zobowiązań wobec banków.

9.2.3. Pomiar i analiza oczekiwań inflacyjnych w Polsce

Zrealizowano projekt badawczy dotyczący wpływu cen dóbr często kupowanych na konsumencką percepcję inflacji. W ramach projektu wprowadzono nowe miary oczekiwań inflacyjnych konsumentów, zaktualizowano proces formułowania oczekiwań inflacyjnych w Polsce oraz przeanalizowano mechanizm formułowania oczekiwań inflacyjnych konsumentów z wykorzystaniem modeli adaptacyjnego uczenia się.

9.2.4. Prace analityczno-badawcze i modelowe dotyczące mechanizmu transmisji polityki pieniężnej i jego zmian (m.in. związanych z kryzysem finansowym)

Opublikowano raport *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2013 roku?* Najważniejsze informacje zawarte w dokumencie to: symulacje mechanizmu transmisji, pozwalające wnioskować o jego sile i opóźnieniach; pogłębiona analiza funkcjonowania kanału stopy procentowej (zwłaszcza różne dostosowywanie się oprocentowania depozytów i kredytów do stóp rynku pieniężnego w okresie przed kryzysem i po kryzysie); analiza wpływu indywidualnych cech banków na przenoszenie stóp procentowych na tym etapie transmisji oraz identyfikacja funkcji podaży kredytu i popytu na kredyt.

9.2.5. Budowa modeli makroekonomicznych z sektorem finansowym

- Rozpoczęto prace nad modelowaniem wielookresowych kredytów hipotecznych w celu zbadania ich skutków dla polityki monetarnej i makrostabilnościowej.
- Rozpoczęto prace nad modelowaniem wpływu struktury walutowej kredytów hipotecznych na transmisję polityki monetarnej i makrostabilnościowej.
- Badano oddziaływanie frykcji finansowych na szacunek kosztów inflacji.

9.2.6. Analizy i badania cen towarów oraz usług konsumpcyjnych

- Prowadzono analizy i badania procesów inflacyjnych w gospodarce narodowej i przygotowywano krótkookresowe prognozy wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz jego składowych.
- Prowadzono prace analityczne i badawcze nad miarami wskaźników inflacji bazowej.
- Badano częstotliwość zmian cen w polskiej gospodarce, jak również wielkości tych zmian w zależności od sektora gospodarki oraz rolę promocji w procesie ustalania cen.

9.3. Badania przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

9.3.1. Badania sytuacji gospodarstw domowych

- Przeprowadzono, we współpracy z GUS, pilotażowe badanie majątku i zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce, mające na celu weryfikację dotychczasowej metody badania (kwestionariusz ankietowy, schemat losowania próby, metoda wywiadu ankietowego).
- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora gospodarstw domowych. Badano: źródła dochodów i decyzje kształtujące oszczędności (w tym oszczędności dobrowolne), konsumpcję (strukturę i finansowanie), jak również akumulację aktywów finansowych i zadłużanie się gospodarstw domowych.
- Przeprowadzono analizę porównawczą podstawowych agregatów sektora gospodarstw domowych (m.in. stopy oszczędzania, inwestowania, struktury dochodów do dyspozycji) w Polsce na tle wybranych krajów UE i USA.
- Przeprowadzono analizę wpływu stopy procentowej na kształtowanie się oszczędności sektora gospodarstw domowych.

9.3.2. Badania sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw

- Przeprowadzono kwartalne analizy kształtowania się koniunktury w sektorze przedsiębiorstw, uwzględniające m.in. decyzje produkcyjne, zatrudnieniowe, inwestycyjne, finansowe i cenowe firm oraz ich relacje z systemem bankowym. Przeprowadzono analizę zasięgu oddziaływania i wyniki programu gwarancji de minimis⁵⁵ oraz skuteczności rządowego pakietu antykryzysowego.
- Przeprowadzono badanie *Ankieta Roczna NBP*, koncentrujące się na długookresowych tendencjach rozwojowych sektora przedsiębiorstw. W ramach badania analizowano m.in. przyczyny pasywności kredytowej przedsiębiorstw, zasięg internetyzacji i jej wpływ na ceny, a także potencjalne skutki wejścia do strefy euro.
- Prowadzono cykliczne analizy sytuacji finansowej sektora przedsiębiorstw: aktywności inwestycyjnej i zatrudnieniowej, źródeł zmian rentowności, źródeł finansowania działalności oraz wypłacalności i płynności.

9.4. Inne badania makroekonomiczne

9.4.1. Badania rynku pracy

- Prowadzono cykliczne analizy kształtowania się sytuacji na rynku pracy. W szczególności przeanalizowano zagadnienia wpływu na rynek pracy: rodzajów kontraktów o pracę, liczby osób pracujących na niepełny etat, podnoszenia kwalifikacji osób zatrudnionych, bezrobocia osób młodych oraz w wieku przedemerytalnym. Zbadano także zależność pomiędzy natężeniem

⁵⁵ Gwarancja de minimis to gwarancja udzielona w ramach programu dopuszczalnej pomocy publicznej na zabezpieczenie spłaty kredytu obrotowego lub inwestycyjnego udzielonego mikro-, małemu lub średniemu przedsiębiorcy (MŚP).

przepływów na rynku pracy a bezrobociem i wzrostem zatrudnienia w relatywnie wczesnej fazie ożywienia gospodarczego.

- Przeprowadzono kolejną edycję *Badania Ankietowego Rynku Pracy*. Przeanalizowano zagadnienie płynności kadr i tworzenia miejsc pracy, czynniki determinujące podaż pracy, niedopasowanie na rynku pracy, determinanty presji płacowej, oczekiwania płacowe bezrobotnych oraz wpływ zmian instytucjonalnych (ograniczenie emerytur pomostowych) na aktywność zawodową osób w wieku przedemerytalnym.
- Rozpoczęto prace w ramach międzynarodowego projektu badawczego EBC dotyczącego różnego dostosowania przez firmy zatrudnienia i płac w reakcji na kryzys ekonomiczny w zależności od jego charakteru oraz otoczenia instytucjonalnego.

9.4.2. Badanie cen nieruchomości w Polsce

- Kontynuowano zbieranie danych dotyczących nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych. Analizowano ceny i czynsze oraz czynniki mające wpływ na te wartości.
- Kontynuowano prace związane z wykorzystywaniem regresji przestrzennej przy konstrukcji indeksów hedonicznych dla rynku wtórnego mieszkań.
- Kontynuowano badania zachowań konsumentów, deweloperów i sektora bankowego na rynku nieruchomości oraz analizy cyklu na rynku nieruchomości mieszkaniowych.
- Opracowano *Raport o sytuacji na rynku nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w Polsce w 2012 r.*, opublikowano kwartalne informacje na ten temat na stronie internetowej banku.

9.4.3. Analizy i badania sektora finansów publicznych

- Prowadzono analizy i prognozy sytuacji budżetu państwa i jednostek sektora finansów publicznych (w tym wpływu na sektor finansów publicznych zmian w systemie emerytalnym oraz wprowadzenia nowej reguły wydatkowej).
- Prowadzono badania sytuacji finansów publicznych w krajach UE, w szczególności z Europy Środkowej i Wschodniej.
- Analizowano fiskalne aspekty funkcjonowania strefy euro oraz konwergencji polskiej gospodarki.
- Prowadzono badania nad działaniem polityki pieniężnej i fiskalnej w Polsce przy użyciu modelu SVAR.

9.4.4. Analizy i badania sektora zewnętrznego gospodarki Polski

- Badano czynniki określające dynamikę i strukturę polskiego handlu zagranicznego oraz determinanty napływu zagranicznego kapitału do Polski.
- Opracowano alternatywne metody prognozowania przepływu kapitału pomiędzy Polską a zagranicą.
- Sporządzano regularne (trzy razy w roku) prognozy polskiego bilansu płatniczego wraz z oceną stabilności wskaźników równowagi zewnętrznej polskiej gospodarki.

- Monitorowano kształtowanie się realnych efektywnych kursów złotego.

9.4.5. Analizy i badania gospodarki światowej

- Prowadzono, we współpracy ze Światowym Forum Gospodarczym, analizy konkurencyjności gospodarki polskiej, również na tle krajów postkomunistycznych.
- Prowadzono analizy kształtowania się koniunktury międzynarodowej, obejmujące bieżącą oraz prognozowaną sytuację w głównych gospodarkach rozwiniętych i rozwijających się oraz tendencje na rynkach surowcowych i finansowych.
- Przeprowadzono analizy dotyczące prognozowania długoterminowych stóp procentowych w Stanach Zjednoczonych i innych gospodarkach rozwiniętych.

9.5. Działalność prognostyczno-badawcza

- Przeanalizowano strukturalne uwarunkowania procesów inflacyjnych w Polsce. Badanie dotyczyło krótko- i długookresowych skutków oddziaływania na inflację następujących czynników: stopnia monopolizacji, koncentracji, znaczenia związków zawodowych i stopnia otwartości sektorów produkcyjnych.
- Zbadano czynniki podażowe wpływające na kształtowanie się produktu potencjalnego w Polsce. W analizie uwzględniono zmienną w czasie wycenę stopnia zaangażowania i zmieniającą się strukturę czynników używanych w procesach produkcyjnych, jak również rolę łącznej produktywności tych czynników w procesach rozwojowych.
- Prowadzono prace nad rekonstrukcją modelu DSGE SoePL, mające na celu pełniejsze uwzględnienie wpływu czynników fiskalnych na procesy inflacyjne i koniunkturę w Polsce.
- Rozszerzono zestaw wskaźników wykorzystywanych do sporządzania szacunków i krótkookresowych prognoz rachunków narodowych.
- Przeprowadzono ponowną specyfikację niektórych równań głównego modelu prognostycznego (NECMOD) oraz reestymację jego parametrów.

9.6. Działalność Komitetu Badań Ekonomicznych NBP

W 2013 r. rozpoczęto realizację *Ramowego programu badań ekonomicznych NBP na lata 2013-2016*. Preferowanymi obszarami badawczymi są: stabilność makroekonomiczna, stabilność finansowa i metody badań ilościowych.

W 2013 r. przyjęto raporty z ośmiu projektów wykonanych w ramach konkursów na projekty badawcze NBP. Przeprowadzono także konkurs na kolejne badania, w wyniku którego wyłoniono 11 projektów do realizacji w 2014 r.

9.7. Konferencje i warsztaty naukowe organizowane przez NBP

W 2013 r. NBP zorganizował m.in. następujące konferencje międzynarodowe:

- 7 czerwca 2013 r. — *Heterogeneity and multi-country modelling*. Konferencja została zorganizowana wspólnie z EBC; dotyczyła modelowania zróżnicowania i powiązań pomiędzy gospodarkami, sektorami i rynkami.
- 1-5 lipca 2013 r. — *2nd Summer Workshop*. Konferencję poświęcono najnowszym tendencjom w makroekonomii i finansach, a zwłaszcza roli rynków finansowych w gospodarce.
- 18 października 2013 r. — *The Future of the European Economy. Unions in the making*. Była to trzecia konferencja z cyklu poświęconego przyszłości europejskiej gospodarki. Wzięli w niej udział prezesi banków centralnych wielu krajów UE, ekonomiści, szefowie banków komercyjnych, a także przedstawiciele instytucji finansowych i rządowych. Konferencja składała się z paneli poświęconych możliwości realizacji koncepcji czterech unii: bankowej, fiskalnej, gospodarczej i politycznej, jak również ich wpływu na sytuację ekonomiczną w Europie.
- 14-15 listopada 2013 r. — *Recent trends in the real estate market and its analysis*. Podczas konferencji omówiono najnowsze badania dotyczące rynku nieruchomości na świecie.
- 6 grudnia 2013 r. — *Monetary transmission mechanism in diverse economies*. Spotkanie poświęcono wynikom najnowszych badań dotyczących mechanizmu transmisji polityki pieniężnej w różnych gospodarkach.

Ponadto zorganizowano 31 otwartych seminariów naukowych, obejmujących szerokie spektrum podglądów dotyczących funkcjonowania gospodarki, systemu finansowego i prowadzenia polityki gospodarczej. Ich wykaz zawiera załącznik 7.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- kontynuowanie zmian narzędzi i procesów prognostycznych,
- rozszerzenie zakresu prac modelowych oraz analityczno-badawczych nad procesami zachodzącymi w polskiej i światowej gospodarce,
- przygotowanie kompleksowego raportu nt. mechanizmu transmisji polityki pieniężnej,
- opublikowanie 12 artykułów naukowych pracowników NBP w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej,
- zorganizowanie pięciu konferencji międzynarodowych i 31 otwartych seminariów naukowych.

10. Działalność statystyczna⁵⁶

Badania statystyczne NBP koncentrują się na danych dotyczących sektora finansowego oraz szeroko rozumianej statystyki relacji z zagranicą. Dane te służą prowadzeniu polityki pieniężnej, monitorowaniu ryzyka w sektorze finansowym, są też wykorzystywane w badaniach stabilności finansowej i analizach makroostrożnościowych. Narodowy Bank Polski regularnie udostępnia liczne publikacje statystyczne, a także przekazuje informacje sprawozdawcze instytucjom międzynarodowym, przede wszystkim EBC.

10.1. Podstawowe zadania z zakresu statystyki

Podstawowe zadania statystyczne NBP obejmują gromadzenie, przetwarzanie oraz bieżącą analizę danych statystycznych, a także prace nad metodyką ich opracowywania i prezentacji.

W 2013 r. NBP kontynuował regularne opracowywanie zestawień, materiałów analitycznych i publikacji, przeznaczonych zarówno dla odbiorców w banku, jak i odbiorców zewnętrznych. Najważniejsze z nich obejmowały:

- kwartalne opracowania o bilansie płatniczym oraz roczne opracowanie *Międzynarodowa pozycja inwestycyjna Polski*,
- kwartalne dane dotyczące zadłużenia zagranicznego kraju oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- miesięczne dane bilansu płatniczego,
- miesięczny bilans skonsolidowany monetarnych instytucji finansowych, zawierający podstawowe agregaty monetarne (podaż pieniądza M3 i czynniki jego kreacji),
- miesięczne dane dotyczące średniego oprocentowania depozytów i kredytów w bankach,
- miesięczne dane finansowe sektora bankowego (należności, zobowiązania, rachunek zysków i strat),
- miesięczne dane dotyczące adekwatności kapitałowej sektora bankowego,
- kwartalne dane dotyczące rynku krajowych funduszy inwestycyjnych,
- kwartalne i roczne rachunki finansowe według sektorów instytucjonalnych.

Informacje statystyczne były udostępniane między innymi następującym podmiotom krajowym: Sejmowi RP, Radzie Ministrów, GUS, BFG, UKNF, ZBP, instytucjom naukowym. Przekazywano je również EBC i organizacjom międzynarodowym: MFW, BŚ, OECD, BIS i Eurostatowi.

⁵⁶ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 7, art. 17 ust. 4 pkt 13, art. 23 ustawy o NBP oraz ustawy o statystyce publicznej.

Ponadto w 2013 r. NBP:

- rozpoczął prace nad budową systemu sprawozdawczego monetarnych instytucji finansowych na potrzeby polityki pieniężnej,
- wdrożył sprawozdawczość o znacznych zaangażowaniach banków w nowym formacie i o nowym zakresie informacyjnym (pakiet NB300),
- uczestniczył w pracach Komitetu Sterującego ds. Sezonowej Korekty Danych Statystycznych oraz Grupy Roboczej ds. Sezonowej Korekty Danych Statystycznych, działających pod patronatem EBC i Eurostatu,
- we współpracy z Uniwersytetem we Fryburgu w Niemczech prowadził badania dotyczące długookresowej stabilności powszechnego systemu emerytalnego w Polsce,
- kontynuował prace nad wskaźnikiem predykcji bankructwa przedsiębiorstw niefinansowych oraz identyfikacją źródeł ich zewnętrznego i wewnętrznego finansowania.

10.2. Zadania statystyczne wynikające z uczestnictwa NBP w ESBC i innych instytucjach międzynarodowych

W 2013 r. NBP kontynuował współpracę w obszarze statystyki z instytucjami międzynarodowymi, przede wszystkim z EBC, Eurostatem, Komitetem ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB), Europejskim Urzędem Nadzoru Bankowego (EBA), ESRB i Komisją Europejską.

10.2.1. Statystyka monetarna i finansowa

W 2013 r. NBP przekazywał EBC zharmonizowane dane z zakresu bilansu skonsolidowanego monetarnych instytucji finansowych (MIF), statystyki stóp procentowych i statystyki funduszy inwestycyjnych. Ponadto w 2013 r. NBP:

- Uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Monetarnej i Finansowej (Working Group on Monetary and Financial Statistics). W wyniku prac wydano znowelizowane rozporządzenia EBC dotyczące głównych obszarów statystyki (MIF, fundusze inwestycyjne, podmioty sekurytyzacyjne). Zmiany te miały na celu przede wszystkim wprowadzenie zasad ESA 2010. Kontynuowano prace nad statystyką instytucji ubezpieczeniowych. Opracowano koncepcję bazy danych indywidualnych o kredytach oraz projekty aktów prawnych w tym zakresie. We współpracy z Grupą Roboczą ds. Instrumentów i Procedur Polityki Pieniężnej i Kursowej (Working Group on Monetary and Exchange Rate Policy Instruments and Procedures) rozpoczęto prace nad wydaniem rozporządzenia w sprawie statystyki rynku pieniężnego.
- Uruchomił nowy moduł systemu INTER-FIN, służący do zasilania danymi Rejestru Instytucji i Powiązań Gospodarczych (Register of Institutions and Affiliates Database, RIAD).

10.2.2. Statystyka ostrożnościowa

W 2013 r. rozbudowywano system sprawozdawczy banków służący do celów ostrożnościowych, w ramach przygotowań do wdrożenia w 2014 r. zharmonizowanej sprawozdawczości EBA⁵⁷. Nowe regulacje spowodują zmianę danych sprawozdawczych przekazywanych NBP (w zakresie adekwatności kapitałowej, dużych zaangażowań oraz sprawozdawczości finansowej), a także wprowadzą nowe obowiązki sprawozdawcze (w zakresie płynności, dźwigni finansowej, wskaźników stabilnego finansowania, aktywów „obciążonych” oraz strat na ekspozycjach zabezpieczonych hipoteką).

Narodowy Bank Polski brał też udział w pracach działającej w ramach EBA Grupy Roboczej ds. Księgowości, Raportowania i Audytu (Standing Committee on Accounting, Reporting and Auditing, SCARA) oraz utworzonych w jej ramach podgrup: FINREP ON, COREP ON, XBRL ON⁵⁸.

Ponadto NBP przekazywał EBC dane sektora bankowego z zakresu sprawozdawczości finansowej oraz adekwatności kapitałowej (Consolidated Banking Data).

10.2.3. Statystyka bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej

W 2013 r. NBP kontynuował przygotowywanie do wprowadzenia w Polsce od 2014 r. nowych standardów opublikowanych przez organizacje międzynarodowe, tj. zasad zawartych w Balance of Payments Manual 6th ed. (BPM6 – dokument MFW) oraz Benchmark Definition of FDI 4th ed. (dokument OECD).

10.2.4. Pozostałe rodzaje statystyki

Pozostałe najważniejsze działania statystyczne obejmowały następujące obszary:

- Statystyka rachunków finansowych. NBP uczestniczył w pracach działającej w EBC Grupy Roboczej ds. Statystyki Rachunków Finansowych Strefy Euro (Working Group on Euro Area Accounts), zmierzających do wprowadzenia standardów ESA 2010.
- Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych. NBP brał udział w pracach Zespołu ds. Statystyki Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych, powołanego przez Prezesa GUS.
- Statystyka sektora realnego. NBP był organizatorem spotkania Europejskiego Komitetu Danych Bilansowych Podmiotów Niefinansowych (European Committee of Central Balance Sheet Data

⁵⁷ Nowa sprawozdawczość została zdefiniowana w Wykonawczym Standardzie Technicznym (ITS). Wprowadzenie ITS wynika z przyjęcia przez Parlament Europejski Rozporządzenia nr 575/2013 (znanego jako CRR).

⁵⁸ FINREP ON – FINREP Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy EBA, zajmująca się sprawozdawczością finansową ujętą w pakiecie FINREP; COREP ON – COREP Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy European Banking Authority, zajmująca się sprawozdawczością nadzorczą-ostrożnościową ujętą w pakiecie COREP; XBRL ON – XBRL Operational Network, podgrupa robocza utworzona w ramach SCARA, działająca przy European Banking Authority, zajmująca się tworzeniem i rozwojem standardu XBRL oraz jego wykorzystaniem przy tworzeniu taksonomii w projekcie jednolitej sprawozdawczości przygotowywanej przez EBA.

Offices, ECCBSO). W wyniku spotkania podjęto decyzję o włączeniu przedstawicieli NBP do prac w dwóch grupach roboczych: w grupie prowadzącej prace nad zastosowaniem metod szacowania ryzyka funkcjonowania przedsiębiorstw oraz grupie prowadzącej prace analityczne nad oceną efektywności przedsiębiorstw w układzie międzynarodowym.

- Kontynuacja prac w ramach grupy roboczej WG BACH (Working Group on Bank for the Accounts of Companies Harmonised), działającej w ramach ECCBSO. Prace dotyczyły utworzenia kolejnej wersji bazy (BACH3), zawierającej dane z rocznych sprawozdań finansowych przedsiębiorstw zgodnie z nową strukturą i wymaganiami w układzie międzynarodowym.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- prace nad wdrożeniem nowych standardów sprawozdawczości, w szczególności określonych przez ESA 2010 i BPM6,
- działania na rzecz rozbudowy systemu sprawozdawczego banków do celów ostrożnościowych, w ramach przygotowań do wdrożenia zharmonizowanych zasad EBA.

11. Działalność edukacyjna i informacyjna

Zgodnie z art. 59 ustawy o Narodowym Banku Polskim bank centralny prowadzi działalność wydawniczą i promocyjną. W jej ramach realizuje również projekty edukacyjne i informacyjne, mające na celu zwiększenie przejrzystości działania NBP i podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa o zasadach funkcjonowania banku centralnego, systemu bankowego i gospodarki rynkowej oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy nt. UGW i waluty euro.

11.1. Działalność edukacyjna

11.1.1. Program edukacji ekonomicznej

Edukacja ekonomiczna jest ważnym instrumentem wspierającym realizację podstawowych zadań banku centralnego. Przyczynia się do budowania stabilności zachowań na rynku finansowym i dojrzałego korzystania z jego instrumentów, wpływa na rozwój systemów finansowych oraz pobudza kapitał społeczny, mający wpływ na rozwój gospodarczy. W 2013 r. projekty edukacyjne były poświęcone głównym zadaniom banku centralnego – przeciwdziałaniu inflacji i wspieraniu stabilności systemu finansowego, zagadnieniom Unii Gospodarczej i Walutowej, systemom podatkowym oraz upowszechnianiu obrotu bezgotówkowego, a także przeciwdziałaniu wykluczeniu finansowemu. Istotnym obszarem działań edukacyjnych NBP było ryzyko związane z korzystaniem z usług oferowanych przez instytucje finansowe niepodlegające szczególnemu nadzorowi państwowemu. Mechanizm planowania działań edukacyjnych i kwalifikowania poszczególnych projektów uwzględniał udział ekspertów zewnętrznych w ramach Rady Edukacji Ekonomicznej i brał pod uwagę wyniki własnych badań stanu wiedzy i świadomości ekonomicznej społeczeństwa. Wszystkie działania edukacyjne poddano ewaluacji.

W 2013 r. NBP dofinansował łącznie 170 projektów edukacyjnych o różnej skali, w tym 65 ogólnopolskich oraz 105 lokalnych i regionalnych. Przedsięwzięcia te były adresowane do różnych grup społecznych i zawodowych, w tym do środowisk szkolnych, studenckich, dziennikarzy oraz osób ze wsi i niewielkich miejscowości. We współpracy z podmiotami zewnętrznymi zrealizowano takie projekty, jak: *Moje Finanse* (ponad 120 tys. uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 1,6 tys. nauczycieli), *Ekonomia na co dzień* (ponad 120 tys. gimnazjalistów i 3 tys. nauczycieli), *Na własne konto* (ponad 2,2 tys. gimnazjalistów z terenów wiejskich), *Olimpiada Przedsiębiorczości* (ponad 23 tys. uczniów) i *Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej* (około 14 tys. uczniów), podyplomowe studium *System finansowy państwa oraz podstawy i praktyka polityki pieniężnej i fiskalnej*, studia podyplomowe *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*, program stypendiów pomostowych dla młodzieży z małych miejscowości (szczególnie ze wsi), podejmujących naukę na kierunkach związanych z bankowością, finansami lub ekonomią oraz *Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy* (około 1,5 tys. uczniów szkół podstawowych).

Projekty edukacyjne realizowane były również we współpracy z mediami. W 2013 r. dofinansowano 20 tego typu przedsięwzięć. Jednym z nich był przeprowadzony we współpracy z TVP SA *Wielki Test*

Wiedzy Ekonomicznej, który obejrzało ponad 1,6 mln osób. Podobną oglądalność miał emitowany w tym samym czasie miniseriał *Spokojnie, to tylko ekonomia*.

Ponadto:

- W ramach Klubu Przedsiębiorczych Nauczycieli IMPULS, zrzeszającego około 1100 nauczycieli z ponad 900 szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski zrealizowano wiele projektów i konkursów edukacyjnych oraz szkoleń.
- Narodowy Bank Polski przeprowadził własne przedsięwzięcia edukacyjne, takie jak: Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP na najlepszą pracę magisterską, Konkurs na pracę pisemną oraz Konkurs o Nagrodę Prezesa NBP za wybitne publikacje książkowe z dziedziny bankowości i finansów.

11.1.2. Portal Edukacji Ekonomicznej – NBPortal

W 2013 r. NBPortal.pl odwiedziło 670 753 użytkowników, otwarto około 10 500 nowych kont, a kursy e-learningowe ukończyło 1855 osób. Rozwinięto część publicystyczną portalu oraz rozpoczęto prace nad nową zawartością NBPortal.pl.

11.1.3. Centrum Pieniądza NBP im. Sławomira S. Skrzypka

W 2013 r. kontynuowano prace na rzecz utworzenia Centrum Pieniądza NBP. Objęły one w szczególności: przygotowanie i wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia na realizację inwestycji, opisanie i katalogowanie zbiorów oraz opracowanie regulacji wewnętrznych dotyczących pozyskiwania, przechowywania i udostępniania eksponatów. Zorganizowano także dwie międzynarodowe konferencje dotyczące historii finansów oraz wystawę poświęconą 185-leciu polskiej bankowości centralnej.

11.2. Działalność informacyjna i promocyjna

11.2.1. Kampanie informacyjno-promocyjne

W 2013 r. NBP przeprowadził następujące kampanie o charakterze informacyjno-promocyjnym:

- *Bezpieczne pieniądze*. W związku z wprowadzeniem do obiegu (od kwietnia 2014 r.) banknotów ze zmodernizowanymi zabezpieczeniami NBP przygotowywał ogólnopolską kampanię informacyjną. We wrześniu 2013 r. odbyła się oficjalna prezentacja zmodernizowanych banknotów. W promocję zmian włączyły się instytucje państwowe i media, w tym Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych jako partner technologiczny.
- *Nie daj się nabrać. Sprawdź, zanim podpiszesz*. W 2013 r. NBP kontynuował działania informacyjne, których celem jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na ryzyko związane z korzystaniem z usług instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwa. Partnerami NBP w realizacji kampanii są instytucje publiczne: BFG, KNF, MF, Ministerstwo Sprawiedliwości, Policja i UOKiK.

- *NBP nie wyklucza*. W 2013 r. wyemitowano spoty radiowe i telewizyjne, mające na celu uwrażliwienie opinii publicznej na kwestię wykluczenia finansowego.

11.2.2. Prezentacja działań NBP w Internecie

W 2013 r. prezentowano następujące działania NBP za pośrednictwem Internetu:

- kontynuowano transmitowanie na żywo (*streaming* z tłumaczeniem symultanicznym) konferencji prasowych RPP oraz międzynarodowych konferencji organizowanych przez NBP,
- uruchomiono stronę dotyczącą projektu *NBP nie wyklucza*, na której zamieszczano informacje w języku migowym, filmy z audiodeskrypcją dla osób z dysfunkcją wzroku oraz informacje dla osób z upośledzeniem intelektualnym w przystępnym dla nich formacie,
- prowadzono portal internetowy *ObserwatorFinansowy.pl*: kontynuowano współpracę ze środowiskiem akademickim (konkurs dla studentów ekonomii pt.: *Gdyby to zależało ode mnie...*) i środowiskiem ekspertów ekonomicznych; udostępniono darmową aplikację na tablety pt. *Spot On*, zawierającą najciekawsze publikacje portalu *ObserwatorFinansowy.pl*.

W 2013 r. stronę internetową NBP odwiedzało średnio ponad 1,7 miliona użytkowników miesięcznie.

11.2.3. Kontakty z mediami i analitykami rynkowymi

W 2013 r. w ramach kontaktów z mediami i analitykami rynkowymi NBP:

- rozpowszechniał wśród dziennikarzy raporty i analizy opracowywane w NBP, w szczególności dotyczące polityki pieniężnej i systemu finansowego,
- przeprowadził po raz jedenasty Konkurs o Nagrodę im. Władysława Grabskiego i po raz piąty Konkurs na Najlepszego Analityka Makroekonomicznego,
- udzielił pisemnie odpowiedzi na ponad 500 zapytań prasowych,
- zorganizował wizytę studyjną dla dziennikarzy z mediów regionalnych, poświęconą zagadnieniom polityki pieniężnej, stabilności systemu finansowego i obrotu gotówkowego,
- organizował spotkania z dziennikarzami i konferencje prasowe dotyczące posiedzeń RPP i publikacji ważniejszych raportów NBP.

11.2.4. Pozostałe działania informacyjno-promocyjne

W 2013 r. w ramach działań informacyjno-promocyjnych NBP:

- Wprowadzono kompleksowy system identyfikacji wizualnej NBP, w tym nowy znak Narodowego Banku Polskiego.
- Trwała wystawa zorganizowana wspólnie z Komisją Europejską pod nazwą: *Euro, waluta europejska*. Towarzyszyły jej debaty na temat euro z udziałem ekonomistów z uczelni wyższych i ekspertów NBP. Wystawę obejrzało łącznie około 43 tys. osób.

- Promowano monety i banknoty kolekcjonerskie: przeprowadzono ogólnopolską kampanię promującą nową serię *Historia monety polskiej* oraz monetę *Agnieszka Osiecka* z serii *Historia polskiej muzyki rozrywkowej*.
- Zorganizowano Dni Otwarte w sześciu oddziałach okręgowych NBP. Podczas nich oddziały okręgowe odwiedziło łącznie około 20 tys. zwiedzających. Dni Otwarte zorganizowano pod hasłem: *NBP – skarbnica wiedzy o pieniądzu*.
- Działało Centrum Informacji o Euro, które ma na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa o Unii Gospodarczej i Walutowej oraz konsekwencjach przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty.

11.3. Działalność wydawnicza i biblioteczna

W 2013 r. wydano następujące publikacje periodyczne: *Raport Roczny 2012*, *Sprawozdanie z działalności NBP w 2012 r.*, *Założenia polityki pieniężnej na rok 2014*, *Sprawozdanie z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2013*, *Plan działalności NBP na lata 2014-2016*, *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2012 r.*, *Raport o stabilności systemu finansowego – lipiec 2013*, *Płynność sektora bankowego*, *Instrumenty polityki pieniężnej*, *Raporty o inflacji – marzec, lipiec, listopad 2013*, *Bilans płatniczy Rzeczypospolitej Polskiej – I i II kwartał 2013 r.*, *Międzynarodową pozycję inwestycyjną Polski w 2012 roku*, *Biuletyny Informacyjne*, *Informacje Wstępna*, *Bank i Kredyt*. W ramach współpracy z Europejskim Bankiem Centralnym NBP umieszczał na stronie internetowej streszczenia *Biuletynu Miesięcznego EBC*.

Ukazywały się również opracowania z serii *Materiały i Studia* oraz *NBP Working Paper* (szczegółowy wykaz za 2013 r. zawiera załącznik 7).

Centralna Biblioteka NBP, mająca status biblioteki naukowej, gromadzi publikacje z zakresu nauk ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bankowości i pieniądza. W 2013 r. ze zbiorów skorzystało około 11 tys. czytelników, którym udostępniono 25 936 książek.

11.4. Rozpatrywanie petycji, skarg, wniosków i listów

W 2013 r. rozpatrzono 4974 sprawy skierowane do NBP (w 2012 r. 5575), w tym 4820 listów (w 2012 r. 5448) oraz 154 skargi i wnioski (w 2012 r. 127). Spośród rozpoznanych spraw 4642 załatwiono w NBP, a 332 przekazano zgodnie z kompetencjami do banków i innych instytucji (głównie do KNF, PKO BP oraz MF). Sprawy rozpatrzone w NBP dotyczyły w szczególności: dostępności monet kolekcjonerskich, ofert pracy i ofert praktyk studenckich lub zawodowych, udzielenia wsparcia finansowego, objęcia patronatem przez NBP, informacji o działalności banków i prawie bankowym, spraw dewizowych, a także danych następców prawnych zlikwidowanych banków, papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, informacji w związku z pracami pisanyymi przez studentów, przekazania wydawnictw NBP i informacji dotyczących kursów walut.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- udział w przeprowadzeniu 170 projektów edukacyjnych, w tym *Wielkiego Testu Wiedzy Ekonomicznej* i miniserialu edukacyjnego,
- przygotowanie trzech kampanii informacyjnych dotyczących: nowych zabezpieczeń banknotów, korzystania z usług instytucji finansowych niepodlegających szczególnemu nadzorowi państwa i przeciwdziałania wykluczeniu finansowemu.

12. Działalność legislacyjna⁵⁹

12.1. Działalność legislacyjna organów NBP

W 2013 r. organy NBP wydały 135 aktów prawnych, z których 34 wydał Prezes NBP, 17 RPP, a 84 Zarząd Narodowego Banku Polskiego. W Monitorze Polskim ogłoszono 27 aktów prawnych wydanych przez organy NBP, a w Dzienniku Urzędowym NBP 24 akty prawne.

12.2. Udział NBP w pracach organów państwa nad projektami aktów normatywnych i nienormatywnych

Zgodnie z ustawą o Narodowym Banku Polskim NBP współdziałał z organami państwa, opiniując projekty aktów normatywnych i nienormatywnych z zakresu polityki gospodarczej i mających znaczenie dla systemu bankowego. W tej działalności dążył do zapewnienia stabilności systemu finansowego oraz bezpieczeństwa i rozwoju systemu bankowego.

W 2013 r. NBP otrzymał:

- 193 dokumenty nadesłane w ramach uzgodnień międzyresortowych,
- 1398 dokumentów nadesłanych w ramach prac Komitetu Rady Ministrów (KRM),
- 1200 dokumentów w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich (KSE),
- 68 projektów ustaw nadesłanych z Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta.

W 2013 r. pracownicy NBP wzięli udział w 20 konferencjach uzgodnieniowych i 10 komisjach prawniczych, a także w 86 posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich.

Do najważniejszych projektów aktów prawnych zaopiniowanych przez NBP w 2013 r., nie dotyczących bezpośrednio sektora bankowego (najważniejsze akty dotyczące sektora bankowego zostały wskazane w pkt 12.3), należały:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - ustawa z dnia 20 lutego 2013 r. o ratyfikacji Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Węgrami, Malta, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczpospolitą Polską,

⁵⁹ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 7, art. 12, art. 16 ust. 3, art. 17 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 i art. 21 pkt 3 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów innych ustaw zgodnie z zawartymi w nich upoważnieniami dla organów NBP do wydania aktów prawnych.

Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii i Królestwem Szwecji, sporządzonego w Brukseli dnia 2 marca 2012 r. (Dz.U. z dnia 4 marca 2013 r., poz. 283),

- ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 28 maja 2013 r., poz. 613),
- ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z dnia 19 sierpnia 2013 r., poz. 938),
- ustawa z dnia 23 października 2013 r. o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z dnia 17 grudnia 2013 r., poz. 1567),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (Dz.U. z dnia 31 grudnia 2013 r., poz. 1717).
- Projekty ustaw:
 - pięć projektów (cztery poselskie i jeden senacki) ustaw o zmianie ustawy o usługach płatniczych,
 - rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - rządowy projekt ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym,
 - rządowy projekt założeń ustawy o obligacjach.

Narodowy Bank Polski opiniował także, na potrzeby przygotowania stanowiska Rządu RP, projekty regulacji Parlamentu Europejskiego i Rady UE dotyczące systemu finansowego. Do najważniejszych należały:

- projekt stanowiska rządu w sprawie pogłębionej i rzeczywistej unii gospodarczej i walutowej,
- projekt stanowiska rządu w sprawie przeciwdziałania nowym źródłom ryzyka w sektorze bankowym,
- projekt stanowiska rządu dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie funduszy rynku pieniężnego.

Ponadto NBP przedstawił stanowisko do dokumentu rządowego rozpatrywanego w ramach prac Komitetu do Spraw Europejskich, tj. projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz przekazał Prezesowi Rady Ministrów opinię do dokumentu *Program konwergencji*.

Narodowy Bank Polski współtworzył także rozwiązania dotyczące głównych obszarów funkcjonowania państwa – przez udział w pracach między innymi następujących gremiów:

- Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- Komisji Nadzoru Finansowego,
- Komitetu Stabilności Finansowej,
- Komitetu Standardów Rachunkowości,
- Komitetu Polityki Ubezpieczeń Eksportowych,
- Rady Rozwoju Rynku Finansowego,
- Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych.

12.3. Projekty ustaw dotyczących funkcjonowania systemu bankowego

NBP zaopiniował:

- Projekty uchwalonych ustaw:
 - ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. z dnia 5 lipca 2013 r., poz. 777),
 - ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. z dnia 3 września 2013 r., poz. 1012),
 - ustawa z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych (Dz.U. z dnia 30 października 2013 r., poz. 1271).
- Projekty ustaw:
 - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe,
 - poselski projekt ustawy o odwróconym kredycie hipotecznym,
 - poselski projekt ustawy o kasach oszczędnościowo-budowlanych i o wspieraniu przez państwo oszczędzania na cele mieszkaniowe,
 - rządowy projekt ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, uporządkowanej likwidacji banków oraz o zmianie niektórych innych ustaw.
- Rządowe projekty założeń projektów ustaw:
 - o zmianie ustawy o Narodowym Banku Polskim oraz niektórych innych ustaw,
 - o odwróconym kredycie hipotecznym.

12.4. Udział NBP w konsultowaniu projektów unijnych aktów prawnych oraz projektów krajowych aktów prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej

W 2013 r. NBP uczestniczył w opiniowaniu 96 projektów aktów prawnych, do których EBC wydał opinie⁶⁰. Najważniejsze opinie dotyczyły:

- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Single Resolution Mechanism, SRM)⁶¹,
- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie porównywalności opłat za prowadzenie rachunku płatniczego,
- projektu rozporządzenia dotyczącego danych statystycznych w zakresie procedur związanych z nierównowagą makroekonomiczną,
- projektu rozporządzenia Rady ustanawiającego instrument pomocy finansowej dla państw członkowskich, których walutą nie jest euro,
- projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/65/WE w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych

⁶⁰ Zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Statutu ESBC i EBC do zadań EBC należy opiniowanie krajowych i unijnych projektów aktów prawnych, dotyczących działalności emisyjnej, środków płatniczych, statusu i funkcjonowania narodowych banków centralnych, statystyki pieniężnej, systemów płatniczych oraz instytucji finansowych.

⁶¹ Projektowane rozporządzenie ma być jednym z aktów prawnych konstytuujących unię bankową.

odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) w zakresie funkcji depozytariusza, polityki wynagrodzeń i sankcji,

- projektu dyrektywy w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, a także projektu rozporządzenia w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych,
- projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki w instrumentach finansowych i umowach finansowych.

Przedmiotem konsultacji były także liczne projekty przepisów prawa krajowego, w tym cypryjskiego, greckiego, hiszpańskiego, rumuńskiego i słoweńskiego, uchwalonych w związku z kryzysem finansowym i mających na celu przywrócenie bądź wzmocnienie stabilności finansowej w tych państwach. Spośród regulacji krajowych opiniowane były również projekty polskich ustaw, które zostały wymienione w pkt 12.2. i 12.3.⁶².

12.5. Udział w pracach związanych z przygotowaniem do przyjęcia euro przez Polskę

Narodowy Bank Polski kontynuował działalność w ramach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce⁶³. Pełnomocnik Zarządu NBP ds. wprowadzenia euro współprzewodniczył Narodowemu Komitetowi Koordynacyjnemu do spraw Euro i Radzie Koordynacyjnej, a przedstawiciele NBP przewodniczyli Grupie Zadaniowej ds. Stabilności Finansowej i zespołom roboczym (Zespołowi Roboczemu ds. Wprowadzenia Banknotów i Monet Euro oraz Zespołowi Roboczemu ds. Strategii Komunikacyjnej). Brali także udział w pracach innych zespołów zadaniowych (Zespołu Roboczego ds. Makroekonomicznych, Zespołu Roboczego ds. Dostosowań Prawnych, Zespołu Roboczego ds. Sektora Finansowego, Zespołu Roboczego ds. Przedsiębiorstw Niefinansowych i Zespołu Roboczego ds. Ochrony Konsumentów). W 2013 r. koncentrowano się na analizowaniu wpływu wprowadzenia zmian instytucjonalnych w strefie euro na bilans korzyści i kosztów związanych z przyjęciem wspólnej waluty przez Polskę.

Najważniejsze działania NBP w 2013 r.:

- opiniowanie projektów ustaw z krajów UE oraz projektów unijnych aktów prawnych, w tym dotyczących szeroko rozumianej unii bankowej,
- uczestnictwo w pracach międzyinstytucjonalnej struktury organizacyjnej ds. wprowadzenia euro w Polsce.

⁶² Tytuły dostępnych na stronie internetowej EBC opinii do poszczególnych projektów aktów prawa polskiego odnoszą się do merytorycznej zawartości danego projektu i nie brzmią identycznie jak tytuły projektów źródłowych.

⁶³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 listopada 2009 r. w sprawie powołania Narodowego Komitetu Koordynacyjnego do spraw Euro, Rady Koordynacyjnej oraz Międzyinstytucjonalnych Zespołów Roboczych do spraw Przygotowań do Wprowadzenia Euro przez Rzeczpospolitą Polską (Dz.U. nr 195, poz. 1505 z późn. zm.).

13. Współpraca międzynarodowa⁶⁴

13.1. Realizacja zadań wynikających z członkostwa Polski w Unii Europejskiej

W 2013 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach gremiów europejskich, w tym: Rady Ogólnej EBC, Rady Generalnej ESRB, komitetów i grup roboczych ESBC, ESRB, Rady ECOFIN, komitetów i grup roboczych Rady UE oraz Komisji Europejskiej. Koncentrowano się na zagadnieniach dotyczących stabilności finansowej, w tym unii bankowej. Prowadzone prace były związane przede wszystkim z uzgodnieniem oraz wdrożeniem jednolitego mechanizmu nadzorczego (Single Supervisory Mechanism, SSM) oraz z negocjacjami ws. zasad restrukturyzacji oraz uporządkowanej likwidacji banków.

13.1.1. Współpraca w ramach Europejskiego Systemu Banków Centralnych

Przedstawiciele NBP brali udział w pracach ESBC w zakresie wynikającym ze statusu banku centralnego państwa członkowskiego UE pozostającego poza strefą euro.

W 2013 r. Prezes NBP uczestniczył w kwartalnych posiedzeniach Rady Ogólnej EBC (organu decyzyjnego EBC). Do jej zadań należy w szczególności opiniowanie aktów prawnych wydawanych przez Radę Prezesów EBC, współdziałanie przy wykonywaniu zadań związanych ze sprawozdawczością statystyczną oraz udział w ustalaniu nieodwoalnych kursów walutowych państw przystępujących do strefy euro. Przedmiotem obrad Rady Ogólnej EBC były kwestie dotyczące głównie: sytuacji makroekonomicznej państw członkowskich UE, stabilności finansowej, oceny stopnia konwergencji w przypadku państw ubiegających się o członkostwo w strefie euro oraz monitorowania działalności banków centralnych w związku z tzw. zakazem finansowania monetarnego sektora publicznego ze środków banku centralnego (wynikającym z art. 123 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) i zakazem uprzywilejowanego dostępu (wynikającym z art. 124 Traktatu).

Przedstawiciele NBP byli członkami 12 komitetów ESBC oraz licznych grup roboczych i zespołów zadaniowych ESBC. W trakcie spotkań omawiano zagadnienia dotyczące:

- stabilności finansowej, w tym kwestii związanych z działaniami naprawczymi oraz restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją, a także jednolitym mechanizmem nadzorczym,
- przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej oraz Łotwy do strefy euro,
- współpracy między Europejskim Urzędem Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych (European Securities and Market Authority, ESMA) a odpowiednimi władzami w zakresie nadzoru nad repozytoriami transakcji,

⁶⁴ Zadania z tego obszaru są realizowane m.in. na podstawie art. 5, art. 11 ust. 2 i 3, art. 23 ust. 7 ustawy o NBP oraz na podstawie przepisów Statutu ESBC i EBC.

- krajowych przepisów dotyczących zachowania dyscypliny budżetowej,
- zarządzania rezerwami walutowymi,
- rachunkowości i sprawozdawczości finansowej banków centralnych ESBC,
- fałszerstw banknotów euro,
- nowelizacji rozporządzeń dotyczących statystyki monetarnej i finansowej oraz statystyki płatności.

13.1.2. Udział w pracach innych organów wspólnotowych

W 2013 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w pracach związanych z funkcjonowaniem następujących gremiów UE:

- Rady ECOFIN (w ramach nieformalnych posiedzeń),
- komitetów Rady UE, w tym Komitetu ds. Ekonomicznych i Finansowych (EFC),
- komitetów i grup roboczych Komisji Europejskiej,
- Komitetu ds. Statystyki Monetarnej, Finansowej i Bilansu Płatniczego (CMFB) oraz grup roboczych Eurostatu.

13.2. Współpraca z międzynarodowymi instytucjami gospodarczymi i finansowymi

13.2.1. Współpraca z Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)

W 2013 r. w ramach współpracy z OECD eksperci NBP uczestniczyli w:

- posiedzeniach komitetów tematycznych i grup roboczych OECD,
- spotkaniach Grupy Roboczej w ramach inicjatywy OECD International Network on Financial Education (Międzynarodowa grupa ds. edukacji finansowej),
- posiedzeniach Międzyresortowego Zespołu ds. OECD organizowanych przez Ministerstwo Gospodarki.

W czerwcu i grudniu 2013 r. przebywały w Warszawie misje Sekretariatu OECD przygotowujące XIII przegląd gospodarczy Polski. Głównymi tematami tego przeglądu były zagadnienia rynku pracy i konkurencji.

13.2.2. Współpraca z Grupą Banku Światowego

W 2013 r. NBP współpracował z przedstawicielami Grupy Banku Światowego (GBŚ) opracowującymi *Strategię GBŚ dla Polski* na kolejne trzy lata. W dokumencie – przyjętym w sierpniu 2013 r. – wskazano, że współpraca GBŚ z Polską będzie się skupiać na wspieraniu trwałego wzrostu dochodów mniej zamożnej części polskiego społeczeństwa oraz na wzroście roli Polski jako partnera w globalnych działaniach na rzecz rozwoju.

Ponadto w ramach współpracy z Grupą Banku Światowego w 2013 r. przedstawiciele NBP uczestniczyli w:

- Wiosennych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW (w kwietniu w Waszyngtonie). Wynikiem spotkań było przyjęcie przez Komitet Rozwoju (pod przewodnictwem Prezesa NBP) dwóch głównych celów stanowiących podstawę przyszłej strategii GBS. Cele te to: radykalne zmniejszenie poziomu ubóstwa na świecie do 2030 r. oraz zmniejszanie różnic między poziomem dochodów uboższych i bogatszych grup społecznych w poszczególnych krajach (*promoting shared prosperity*).
- Dorocznych Spotkaniach Rad Gubernatorów BŚ i MFW (w październiku w Waszyngtonie). Celem spotkań było zakończenie prac nad nową globalną *Strategią Grupy Banku Światowego*. Prezes NBP przewodniczył posiedzeniu Komitetu Rozwoju BŚ i MFW w październiku 2013 r., po powtórny wybraniu go na stanowisko Przewodniczącego tego Komitetu we wrześniu 2013 r. Prezes NBP jest piątym przewodniczącym (spośród dotychczasowych 21) wybranym na drugą kadencję⁶⁵.

W związku z pełnieniem funkcji przewodniczącego Komitetu Rozwoju BŚ i MFW Prezes NBP uczestniczył w spotkaniach ministrów finansów i szefów banków centralnych Grupy G20.

W 2013 r. przedstawiciele NBP brali także udział w negocjowaniu 17. uzupełnienia funduszy Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju (International Development Association, IDA). W wyniku uzgodnień Polska utrzymała procentową wielkość zaangażowania finansowego (0,03%).

13.2.3. Współpraca z Międzynarodowym Funduszem Walutowym

W ramach współpracy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW) przedstawiciele NBP uczestniczyli przede wszystkim w:

- pracach, których rezultatem było przyznanie Polsce przez MFW w styczniu 2013 r. dostępu do Elastycznej Linii Kredytowej MFW (Flexible Credit Line, FCL) w wysokości 22 mld SDR (około 33,8 mld USD), na kolejne dwa lata⁶⁶,
- spotkaniach z przedstawicielami MFW, podczas misji Funduszu w Polsce, odbywającej się na podstawie art. IV umowy o MFW oraz w ramach przeglądu spełniania warunków dostępu Polski do FCL,

⁶⁵ Prezes NBP Marek Belka – jako pierwszy w historii przedstawiciel Europy – został wybrany na pierwszą kadencję Przewodniczącego Komitetu Rozwoju jesienią 2011 r. Komitet pełni funkcję forum doradczego Rady Gubernatorów BŚ oraz MFW w kwestiach związanych z polityką rozwojową. W jego skład wchodzi 25 członków, reprezentujących blisko 190 państw należących do obu instytucji.

⁶⁶ Podobnie jak w przypadku FCL, przyznanej Polsce 2 lipca 2010 r. oraz 21 stycznia 2011 r., również obecnie NBP obsługuje FCL jako agent finansowy Rządu na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy o NBP.

- spotkaniach z przedstawicielami Funduszu w związku ze wspólną misją MFW oraz Banku Światowego w Polsce, której celem była ocena stabilności polskiego systemu finansowego (Financial System Stability Assessment⁶⁷).

Od listopada 2011 r. NBP uczestniczy w czasowym podwyższeniu zasobów finansowych MFW w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych (New Arrangements to Borrow – NAB), pozostając w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2,53 mld SDR. Na koniec 2013 r. MFW wykorzystał w ramach NAB kwotę odpowiadającą 322,9 mln SDR⁶⁸.

Oprócz udziału w NAB Narodowy Bank Polski zaangażował się także w działania na rzecz czasowego zwiększenia zasobów finansowych MFW w formie pożyczek dwustronnych. Umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW została zawarta w marcu 2013 r.⁶⁹ Maksymalna kwota pożyczki to 6,27 mld euro. Podobnie jak środki wypłacane MFW w ramach NAB, również środki wypłacane MFW przez NBP na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zachowują status rezerw walutowych. Umowa oraz obowiązujące w MFW procedury określają, że skorzystanie ze środków w ramach pożyczki możliwe będzie jedynie pod warunkiem, że Fundusz wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz NAB⁷⁰.

13.2.4. Współpraca z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju

W maju 2013 r. w Stambule odbyło się XXII Doroczne Spotkanie Rady Gubernatorów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. W czasie Spotkania Prezes NBP został wybrany na stanowisko Przewodniczącego Rady Gubernatorów EBOR na lata 2013–2014.

Ponadto w 2013 r.:

- Toczyły się prace nad *Strategią EBOR dla Polski na lata 2014–2017*, która została przyjęta przez Radę Dyrektorów EBOR w grudniu. W dokumencie oceniono dotychczasowe efekty działalności EBOR w Polsce oraz określono priorytetowe obszary jego działań w kolejnych latach. Są to: wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, zwiększanie roli sektora prywatnego oraz wspieranie rozwoju rynków finansowych.
- Podczas konferencji zorganizowanej przez NBP zaprezentowano cykliczną publikację EBOR *Transition Report 2013* (Raport o transformacji 2013) pt. *Stuck in Transition?*

⁶⁷ Ta kompleksowa ocena sektora finansowego państw członkowskich dokonywana jest cyklicznie (zazwyczaj co pięć lat) przez MFW oraz BŚ. Obejmuje następujące obszary tematyczne: stabilność finansowa, sektor bankowy, sektor przedsiębiorstw, sektor ubezpieczeniowy, sektor funduszy emerytalnych oraz rynek kapitałowy.

⁶⁸ W latach 2011–2013 NBP udzielił MFW pożyczek w ramach NAB na kwotę 352,6 mln SDR oraz otrzymał spłatę pożyczki łącznie w wysokości 29,7 mln SDR (27,2 mln w 2013 r.).

⁶⁹ 11 lutego 2013 r. Zarząd NBP wyraził zgodę na zawarcie umowy pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW.

⁷⁰ Wg stanu na 5 lutego 2014 r. MFW nie skorzystał ze środków dostępnych na podstawie umowy pożyczki dwustronnej zawartej z NBP.

13.2.5. Współpraca z Bankiem Rozrachunków Międzynarodowych (BIS)

W 2013 r. odbyło się sześć posiedzeń Gubernatorów BIS z udziałem przedstawicieli NBP. W czasie dorocznego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy BIS (23 czerwca 2013 r.) przyjęto 83. *Raport Roczny* oraz zatwierdzono bilans Banku na dzień 31 marca 2013 r. Rachunek wyników wykazał zysk netto w wysokości 898,2 mln SDR, z czego 175,8 mln SDR przeznaczono na wypłatę dywidendy. NBP otrzymał dywidendę w wysokości 2 mln 520 tys. SDR.

13.2.6. Międzynarodowy Bank Współpracy Gospodarczej

W 2013 r. przedstawiciele NBP wraz z przedstawicielami Ministerstwa Finansów uczestniczyli w posiedzeniach Rady MBWG, spotkaniach roboczych oraz brali udział w wypracowywaniu stanowisk w sprawie zagadnień związanych z funkcjonowaniem banku.

13.2.7. Współpraca w ramach Inicjatywy Wiedeńskiej

W 2013 r., drugi rok z rzędu, Prezes NBP przewodniczył pracom Komitetu Sterującego Inicjatywy Wiedeńskiej 2, której celem jest wspieranie stabilnej bankowości transgranicznej w krajach Europy Środkowej, Wschodniej i Południowowschodniej (CESEE) oraz zabezpieczanie się przed nieuporządkowanym delewarowaniem. W 2013 r. omawiano w szczególności wpływ unii bankowej na region CESEE.

13.2.8. Pomoc techniczna i szkoleniowa

W 2013 r. NBP zorganizował łącznie 72 przedsięwzięcia pomocowe (wizyty studyjne, wyjazdy eksperckie, staże, seminaria i warsztaty), w których wzięło udział 412 osób z 31 banków centralnych (wyluczając wyjazdy ekspertów NBP do państw beneficjentów). Brał także udział w międzynarodowych projektach pomocowych (projekt współpracy bliźniaczej Banku Francji na rzecz Centralnego Banku Tunezji).

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- udział w pracach związanych z utworzeniem jednolitego mechanizmu nadzorczego i jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków,
- podpisanie przez NBP umowy pożyczki dwustronnej dla MFW.

14. Działalność wewnętrzna

14.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi

14.1.1. Zatrudnienie w NBP

W 2013 r. przeciętne zatrudnienie w Narodowym Banku Polskim nie zmieniło się w stosunku do 2012 r. i wyniosło 3642 etaty. Zmiany przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2010-2013 przedstawia Tabela 5.

Tabela 5. Zmiana przeciętnego zatrudnienia w NBP w latach 2010–2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2011-2010	2012	2012-2011	2013	2013-2012	2013-2010
Ogółem	3 666	3 642	-24	3 642	0	3 642	0	-24
Centrala	1 690	1 702	12	1 700	-2	1 728	28	38
Oddziały Okręgowe	1 720	1 716	-4	1 715	-1	1 709	-6	-11
ZUG	256	224	-32	227	3	205	-22	-51

Źródło: dane NBP.

Koszty wynagrodzeń pracowników NBP wraz z narzutami na wynagrodzenia w 2013 r. były o 4,3% wyższe niż w 2012 r., a wraz z kosztami rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników wzrosły o 4,5%.

14.1.2. Podnoszenie kwalifikacji pracowników NBP

Celem działalności szkoleniowej NBP jest zapewnienie kompetentnej i rzetelnej kadry. W 2013 r. na jednego pracownika przypadało średnio 3,1 szkolenia (3,5 w 2012 r.). Wyniki oceny efektywności szkoleń pozostały na wysokim poziomie i wyniosły 4,8 w pięciostopniowej skali.

Ponadto w 2013 r.:

- zrealizowano drugą edycję *Programu rozwoju kadry kierowniczej NBP*;
- przeprowadzono pięć szkoleniowych seminariów międzynarodowych w ramach programu ESBC oraz jedno warsztaty we współpracy z Deutsche Bundesbankiem;
- zorganizowano praktyki dla osób przygotowujących prace dyplomowe z dziedziny finansów i bankowości; wzięło w nich udział 56 studentów z uczelni krajowych i 20 studentów z uczelni zagranicznych.

14.2. Zmiany organizacyjne

W 2013 r. w Narodowym Banku Polskim przyjęto następujące zmiany organizacyjne:

- Z dniem 1 kwietnia 2013 r. wprowadzono nowe zasady realizacji działań w formie projektu lub przedsięwzięcia projektowego.
- Z dniem 13 czerwca 2013 r. Prezes NBP zdecydował o udzieleniu członkom Zarządu NBP upoważnień do sprawowania w jego imieniu bieżącego nadzoru nad departamentami i jednostkami organizacyjnymi wskazanymi w upoważnieniach.
- W dniu 12 listopada 2013 r. Zarząd NBP zdecydował o:
 - utworzeniu z dniem 1 stycznia 2014 r. nowych departamentów: Departamentu Rozliczeń Gospodarki Własnej, Departamentu Rozliczeń Transakcji Finansowych, Departamentu Oddziałów Okręgowych oraz o przekształceniu Departamentu Operacyjno-Rachunkowego w Departament Rachunkowości i Finansów,
 - utworzeniu z dniem 1 marca 2014 r. Departamentu Controllingu.

14.3. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem zgodności

W 2013 r. NBP kontynuował działania zmierzające do minimalizowania ryzyka operacyjnego, polegające na ograniczeniu możliwości wystąpienia zdarzeń wynikających z niewłaściwego zarządzania zasobami, zawodnością działania tych zasobów lub spowodowanych zdarzeniami zewnętrznymi. Przeprowadzono cykliczne oceny i analizy ryzyka operacyjnego, w tym poddano ocenie nowe obszary. Ponadto w ramach rozwoju systemu zarządzania ryzykiem wyznaczono członka Zarządu NBP do nadzorowania całego obszaru ryzyka w NBP, tj. pełnienia funkcji tzw. *chief risk officer*.

14.4. Działalność inwestycyjna i remontowa

W 2013 r. nakłady na zakupy inwestycyjne wyniosły 124,4 mln zł (w 2012 r. – 96,1 mln zł).

Na inwestycje teleinformatyczne i telekomunikacyjne wydano 56,1 mln zł (45,1% poniesionych nakładów ogółem). Poniesione koszty dotyczyły głównie:

- pamięci masowej i sieci SAN (Storage Area Network) – 13,4 mln zł,
- oprogramowania aplikacyjnego i narzędziowego – 11,3 mln zł,
- modernizacji sieci strukturalnej i serwerowni – 4,5 mln zł,
- serwerów – 4,4 mln zł,
- budowy systemu Nowej Bankowości Elektronicznej – 3,2 mln zł,
- modernizacji infrastruktury sieciowej urządzeń CISCO w Centrali NBP – 3,0 mln zł.

Inwestycje teleinformatyczne umożliwiły utrzymanie właściwego poziomu bezpieczeństwa systemów NBP, zastąpienie zużytej infrastruktury teleinformatycznej oraz utrzymanie wysokiego poziomu obsługi klientów NBP.

Kolejną grupę inwestycji stanowiły zakupy gotowych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, na które poniesiono nakłady w wysokości 50,3 mln zł (40,4% poniesionych nakładów). Największy wydatek dotyczył zakupu 10 sorterów do banknotów (35,7 mln zł).

Na inwestycje budowlane wydano 18,0 mln zł (14,5% poniesionych nakładów). Największe wydatki poniesiono na zmodernizowanie systemów zabezpieczeń technicznych i teleinformatycznych (6,6 mln zł) oraz na modernizację pomieszczeń i instalacji budowlanych w Centrali NBP (6,2 mln zł).

W 2013 r. na remonty i konserwacje majątku NBP wydano 41,6 mln zł (w 2012 r. – 47,6 mln zł). Poniesione koszty obejmowały:

- remonty budynków – 9,3 mln zł,
- konserwacje – 32,3 mln zł (w tym: konserwacje budynków i instalacji – 8,6 mln zł, konserwacje maszyn i urządzeń kasowo-skarbcowych oraz samochodów do transportu i ochrony wartości – 6,4 mln zł, konserwacje sprzętu telekomunikacyjnego i teleinformatycznego – 13,9 mln zł, konserwacje systemów zabezpieczeniowych – 1,6 mln zł, konserwacje pozostałych maszyn i urządzeń – 1,8 mln zł).

14.5. Obsługa informatyczna systemu bankowego i NBP

W 2013 r. przeprowadzono w NBP następujące prace w zakresie informatyki:

- uruchomiono Ośrodek Zapasowy w Centrum Przetwarzania Danych Ministerstwa Finansów w Radomiu,
- wdrożono: system SORBNET2, platformę wymiany komunikatów SOA (Service Oriented Architecture), rozbudowaną wersję systemu SIS (System Informacji Sprawozdawczej) oraz system KANTOR (przeznaczony do prowadzenia rejestru działalności kantorowej),
- zmieniono dostawcę usług telefonicznych – zmiana wpłynęła na unowocześnienie usług telefonii stacjonarnej i mobilnej oraz umożliwiła uzyskanie znacznych oszczędności,
- dostosowano system NBP PKI, służący do podpisu elektronicznego, do wymogów Europejskiego Systemu Banków Centralnych i uzyskano akredytację EBC.

14.6. Audyt wewnętrzny

W 2013 r. przeprowadzono 41 zadań audytowych, w tym dwa zadania zlecone przez Komitet ds. Audytu Wewnętrznego ESBC (w 2012 r. – 37 zadań audytowych i pięć zadań doradczych). Badania koncentrowały się na działalności emisyjno-skarbcowej, informatycznej oraz funkcjonowaniu systemu ochrony. Audytami objęto również zagadnienia dotyczące działalności dewizowej, rachunkowości, działalności edukacyjnej, statystycznej oraz zarządzania rezerwami dewizowymi. Skontrolowano pracę 19 departamentów Centrali, Zakładu Usług Gospodarczych i 11 oddziałów okręgowych NBP.

W wyniku przeprowadzonych audytów sformułowano zalecenia i rekomendacje mające na celu poprawę stosowanych rozwiązań organizacyjnych.

14.7. Zapewnienie bezpieczeństwa

W 2013 r. kontynuowano prace nad systemami bezpieczeństwa w NBP, zwłaszcza w zakresie zapewnienia ciągłości działania, ochrony informacji, danych osobowych i systemów teleinformatycznych, bezpieczeństwa obiektów, osób i wartości pieniężnych oraz świadczenia usług kryptograficznych i certyfikacyjnych. W szczególności:

- NBP, jako szósty bank centralny w Europie, uzyskał akredytację Europejskiego Systemu Banków Centralnych dla infrastruktury klucza publicznego NBP (system NBP PKI). Od sierpnia 2013 r. klucze kryptograficzne i certyfikaty wystawione przez NBP mogą być wykorzystywane we wszystkich systemach informatycznych ESBC.
- Wprowadzono system niejawnej łączności CATEL w celu zwiększenia poziomu bezpieczeństwa transportów wartości oraz doposażono grupy konwojowe Straży Bankowej NBP w najwyższej klasy pistolety maszynowe.
- Wprowadzono, po uzgodnieniu z MON, planowanie operacyjne funkcjonowania banku centralnego w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i wojny.
- Zorganizowano, wspólnie ze Związkiem Banków Polskich, dwie konferencje dla środowiska bankowego na temat bezpieczeństwa i ochrony banków.

14.8. Działalność obsługowa

Zadania z zakresu działalności obsługowej realizowane przez Zakład Usług Gospodarczych obejmowały głównie obsługę poligraficzną i transportową, w tym transport wartości pieniężnych. Obsługa kancelaryjna od 1 października 2013 r. jest realizowana przez Departament Administracji.

Najważniejsze działania w 2013 r.:

- przyjęcie zmian organizacyjnych dotyczących nowego podziału zadań w obszarze gospodarki własnej, controllingu oraz koordynacji działań oddziałów okręgowych,
- uzyskanie akredytacji Europejskiego Systemu Banków Centralnych dla infrastruktury klucza publicznego NBP.

Załączniki

1. Skrócone sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta

Bilans NBP na dzień 31 grudnia 2013 roku

Aktywa	Nota	31.12.2012	31.12.2013
		w tys. złotych	
1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	1	17 066 498,7	11 974 687,8
2. Należności od nierezydentów w walutach obcych		320 541 064,4	307 978 156,0
2.1. Należności od MFW	2	9 584 003,4	8 757 032,0
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	3	310 957 061,0	299 221 124,0
3. Należności od rezydentów w walutach obcych		0,0	0,0
4. Należności od nierezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
5. Należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej		0,0	0,0
5.1. Podstawowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.2. Długoterminowe operacje refinansujące		0,0	0,0
5.3. Operacje dostrajające		0,0	0,0
5.4. Operacje strukturalne		0,0	0,0
5.5. Kredyty lombardowe		0,0	0,0
6. Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	4	0,7	1,6
7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej		0,0	0,0
8. Należności od sektora rządowego w walucie krajowej		0,0	0,0
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe aktywa		1 311 880,9	1 302 579,2
10.1. Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne	5	896 858,6	915 051,9
10.2. Pozostałe aktywa finansowe	6	182 496,9	182 202,7
10.3. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	7	5 971,9	460,4
10.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	8	49 400,0	31 990,2
10.5. Inne	9	177 153,5	172 874,0
Aktywa ogółem		338 919 444,7	321 255 424,6

Pasywa	Nota	31.12.2012	31.12.2013
		w tys. złotych	
1. Pieniądz w obiegu	10	113 666 844,1	126 142 763,3
2. Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej	11	153 632 729,7	155 466 510,1
2.1. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)		48 815 544,9	38 125 710,1
2.2. Depozyty na koniec dnia		4 975 374,8	0,0
2.3. Depozyty o stałym oprocentowaniu		0,0	0,0
2.4. Inne operacje polityki pieniężnej		99 841 810,0	117 340 800,0
3. Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej	12	229 233,6	157 721,9
4. Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej	13	4 797 701,0	3 553 663,8
4.1. Zobowiązania wobec sektora rządowego		4 742 282,3	3 484 639,9
4.2. Pozostałe zobowiązania		55 418,7	69 023,9
5. Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej	14	149 356,3	517 006,3
6. Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych	15	15 819 629,3	5 928 209,0
7. Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych	16	10 864 085,8	16 341 845,1
8. Zobowiązania wobec MFW	17	6 218 885,5	6 046 345,7
9. Pozycje w trakcie rozliczenia		0,0	0,0
10. Pozostałe pasywa		262 126,6	256 533,4
10.1. Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych	18	2 815,7	4 208,5
10.2. Rozliczenia międzyokresowe	19	202 447,2	199 558,3
10.3. Inne	20	56 863,7	52 766,6
11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania	21	113 734,8	123 579,7
12. Różnice z wyceny	22	25 157 432,7	10 739 224,9
13. Fundusze i rezerwy	23	13 924 502,4	7 439 933,1
13.1. Fundusz statutowy		1 500 000,0	1 500 000,0
13.2. Fundusz rezerwowy		966 590,7	1 243 645,5
13.3. Rezerwy		11 457 911,7	4 696 287,6
14. Wynik finansowy	24	-5 916 817,1	-11 457 911,7
14.1. Wynik finansowy roku bieżącego		5 541 094,6	0,0
14.2. Strata z lat ubiegłych		-11 457 911,7	-11 457 911,7
Pasywa ogółem		338 919 444,7	321 255 424,6

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziński
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2014

Rachunek zysków i strat NBP za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

	Nota	2012	2013
		w tys. złotych	
1. Wynik z tytułu odsetek, dyskonta, premii		-3 164 885,1	-1 926 742,9
1.1. Przychody z tytułu odsetek, dyskonta, premii	29	6 314 610,7	6 112 240,2
1.2. Koszty z tytułu odsetek, dyskonta, premii	30	9 479 495,8	8 038 983,1
2. Wynik z operacji finansowych		9 724 521,0	2 851 648,4
2.1. Przychody z operacji finansowych	31	10 676 334,2	6 889 069,6
2.2. Koszty operacji finansowych	32	493 100,8	2 525 194,1
2.3. Koszty niezrealizowane	33	834 826,7	8 273 851,2
2.4. Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	34	376 114,3	6 761 624,1
2.5. Koszty z tytułu utworzenia rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych		0,0	0,0
3. Wynik z tytułu opłat i prowizji		-109 484,2	-3 840,9
3.1. Przychody z tytułu opłat i prowizji	35	34 626,1	33 736,1
3.2. Koszty z tytułu opłat i prowizji	36	144 110,3	37 577,0
4. Przychody z tytułu akcji i udziałów	37	21 226,6	17 742,9
5. Pozostałe przychody	38	148 958,2	176 782,0
A. Przychody netto ogółem [1+2+3+4+5]		6 620 336,5	1 115 589,5
6. Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia	39	457 198,0	477 628,0
7. Koszty administracyjne	40	269 259,1	260 282,6
8. Koszty amortyzacji	41	68 848,3	79 520,8
9. Koszty emisji znaków pieniężnych	42	267 436,2	268 792,1
10. Pozostałe koszty	43	16 500,3	29 366,0
B. Wynik finansowy roku bieżącego [A-6-7-8-9-10]	44	5 541 094,6	0,0

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:
/-/ Grażyna Gielecińska

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Kosiński
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

Warszawa, dnia 28.03.2014

Informacja dodatkowa – dane ogólne

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, przedmiot działania i organy NBP

Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, jest centralnym bankiem państwa. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej. NBP odpowiada za wartość polskiego pieniądza.

NBP posiada osobowość prawną i nie podlega wpisowi do rejestru przedsiębiorstw państwowych. NBP prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, a jego siedzibą jest Warszawa.

Rolę, funkcje oraz zadania NBP określają:

- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 908, z późniejszymi zmianami), zwana dalej „ustawą o NBP”,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1376, z późniejszymi zmianami),
- Traktat o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, z późniejszymi zmianami) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2, z późniejszymi zmianami).

Podstawowym celem działalności NBP jest utrzymanie stabilnego poziomu cen przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej Rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP. Do zadań NBP należy także:

- organizowanie rozliczeń pieniężnych,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- prowadzenie działalności dewizowej w granicach określonych ustawami,
- prowadzenie bankowej obsługi budżetu państwa,
- regulowanie płynności banków oraz ich refinansowanie,
- kształtowanie warunków niezbędnych dla rozwoju systemu bankowego,
- działanie na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- opracowywanie statystyki pieniężnej i bankowej, bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej,
- wykonywanie innych zadań określonych ustawami.

Zgodnie z Konstytucją RP oraz ustawą o NBP, organami NBP są:

1. Prezes Narodowego Banku Polskiego (powoływany na sześcioletnią kadencję),
2. Rada Polityki Pieniężnej (członkowie powoływani na sześcioletnią, nieodnawialną kadencję),

3. Zarząd Narodowego Banku Polskiego (członkowie powoływani na okres sześciu lat).

Skład osobowy organów NBP na dzień 31 grudnia 2013 r.:

Prezes NBP

Marek Belka

— powołany 10 czerwca 2010 r.

— rozpoczął kadencję 11 czerwca 2010 r.

Rada Polityki Pieniężnej

Przewodniczący

Marek Belka — od 11 czerwca 2010 r.

Członkowie

Andrzej Bratkowski — od 10 stycznia 2010 r.

Elżbieta Chojna-Duch — od 10 stycznia 2010 r.

Adam Glapiński — od 19 lutego 2010 r.

Jerzy Hausner — od 24 stycznia 2010 r.

Andrzej Kaźmierczak — od 19 lutego 2010 r.

Jerzy Osiatyński — od 20 grudnia 2013 r.

Andrzej Rzońca — od 24 stycznia 2010 r.

Jan Winiecki — od 24 stycznia 2010 r.

Anna Zielińska-Głębocka — od 9 lutego 2010 r.

W związku ze zrzeczeniem się przez Zytę Gilowską funkcji członka Rady Polityki Pieniężnej z dniem 3 października 2013 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski odwołał ją z funkcji członka RPP na podstawie art. 13 ust. 5 pkt 1 ustawy o NBP.

Zarząd NBP

Przewodniczący

Marek Belka — od 11 czerwca 2010 r.

Pierwszy Zastępca Prezesa NBP

Piotr Wiesiołek — od 6 marca 2008 r.

Wiceprezes NBP

Witold Koziński — od 24 października 2008 r.

Członkowie

Jacek Bartkiewicz — od 2 kwietnia 2013 r.

Eugeniusz Gatnar — od 25 marca 2010 r.

Andrzej Raczek — od 7 września 2010 r.

Katarzyna Zajdel — Kurowska — od 2 kwietnia 2013 r.

Małgorzata Zaleska — od 3 sierpnia 2009 r.

W 2013 r. zakończyła się kadencja członków Zarządu NBP:

- Zdzisława Sokala — z dniem 13 marca,
- Jakuba Skiby — z dniem 2 listopada.

Po dniu 31 grudnia 2013 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski powołał:

- Pawła Sameckiego na członka Zarządu NBP — z dniem 17 lutego 2014 r.,
- Piotra Wiesiołka na członka Zarządu NBP i stanowisko Wiceprezesa NBP — Pierwszego Zastępcy Prezesa NBP — z dniem 7 marca 2014 r.

1.2. Podstawa prawna sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe NBP na dzień 31 grudnia 2013 r. zostało sporządzone na podstawie przepisów:

- ustawy o NBP,
- uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38, z późniejszymi zmianami),
- uchwały nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19), zwanej dalej „uchwałą nr 12/2010”,
- uchwały nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami,
- uchwały nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim, z późniejszymi zmianami.

1.3. Okres objęty sprawozdaniem finansowym

Sprawozdanie finansowe obejmuje rok kalendarzowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r.

1.4. Biegły rewident i sposób jego wyboru

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2013 r. podlega badaniu i ocenie przez biegłego rewidenta — firmę PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Biegły rewident został wybrany w 2013 r. przez Radę Polityki Pieniężnej, zwaną dalej „RPP”, zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy o NBP. Wyboru dokonano w trybie przetargu nieograniczonego, na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. — Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późniejszymi zmianami) na okres dwóch lat (badanie sprawozdania finansowego za lata: 2013-2014).

1.5. Informacje o przyjęciu i zatwierdzeniu sprawozdania finansowego NBP za 2012 rok

Roczne sprawozdanie finansowe NBP sporządzone na 31 grudnia 2012 r. zostało przyjęte przez RPP uchwałą nr 4/2013 w dniu 9 kwietnia 2013 r. oraz zatwierdzone przez Radę Ministrów uchwałą nr 106/2013 w dniu 21 czerwca 2013 r. Biegły rewident, badający to sprawozdanie finansowe – firma PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., wydał o nim opinię bez zastrzeżeń.

W sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2012 r. NBP wykazał wynik finansowy w kwocie 5.541.094,6 tys. zł. W związku z tym, w 2013 r. NBP dokonał wpłaty z zysku do budżetu państwa w kwocie 5.264.039,9 tys. zł. Zgodnie z art. 62 ustawy o NBP 5% zysku, tj. kwota 277.054,7 tys. zł, zostało przeznaczone na fundusz rezerwowy.

2. Opis istotnych zasad rachunkowości

2.1. Podstawowe zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości NBP odpowiadają standardom stosowanym w Europejskim Systemie Banków Centralnych, których podstawę stanowią Wytyczne Europejskiego Banku Centralnego z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie ram prawnych rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Europejskim Systemie Banków Centralnych (EBC/2010/20, z późniejszymi zmianami), zwane dalej „Wytycznymi EBC”.

Sporządzając sprawozdanie finansowe, NBP stosuje następujące zasady rachunkowości:

- wiernego i rzetelnego obrazu,
- kontynuacji działania,
- ostrożności,
- istotności,
- porównywalności,
- memoriału.

2.2. Kontynuacja działania

Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności – zgodnie z art. 58 ustawy o NBP nie można ogłosić upadłości NBP.

2.3. Ujmowanie transakcji w księgach rachunkowych

W księgach rachunkowych roku obrotowego ujmuje się wszystkie zdarzenia gospodarcze, które wystąpiły w danym roku obrotowym.

Aktywa i zobowiązania, przychody i koszty ujmuje się w księgach rachunkowych, gdy:

- jest prawdopodobne, że wszelkie przyszłe korzyści ekonomiczne wpłyną albo zobowiązania zostaną uregulowane,
- ryzyka lub korzyści, związane ze składnikiem aktywów lub zobowiązań, zostały na NBP przeniesione,
- wartość składnika aktywów lub zobowiązania oraz przychodu lub kosztu może być określona w sposób wiarygodny.

Ujmując transakcje w księgach rachunkowych, NBP kieruje się przewidzianym w Wytycznych EBC tzw. podejściem ekonomicznym i w związku z tym stosuje następujące reguły:

- waluty obce i złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej lub terminowej ujmuje się w księgach rachunkowych (na kontach pozabilansowych) w dniu zawarcia umowy,
- odsetki, dyskonto i premie od aktywów i zobowiązań oraz instrumentów finansowych pozabilansowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego¹.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji bieżącej ujmuje się w księgach rachunkowych NBP zgodnie z tzw. podejściem kasowym, to jest w dniu rozliczenia.

2.4. Wycena na dzień bilansowy

W sprawozdaniu finansowym stosuje się zasadę wyceny bilansowej według cen/kursów rynkowych dla złota, walut obcych, papierów wartościowych zakupionych przez NBP (za wyjątkiem dłużnych papierów wartościowych utrzymywanych do terminu wymagalności oraz papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku) oraz instrumentów finansowych pozabilansowych. Efekty wyceny aktywów i zobowiązań do cen/kursów rynkowych obowiązujących na dzień bilansowy ujmuje się kierując się regułami:

- zaliczania do wyniku finansowego kosztów niezrealizowanych (ujemnych różnic z wyceny),
- niezaliczania do wyniku finansowego przychodów niezrealizowanych (dodatnich różnic z wyceny) — są one ujmowane w pasywach bilansu jako *Różnice z wyceny*.

Pozostałe składniki aktywów i zobowiązań są wyceniane na bazie kosztu historycznego.

¹ Z wyjątkiem:

- odsetek od środków pieniężnych utrzymywanych na rachunkach nostro, które są ujmowane na dzień zapłaty,
- odsetek do zapłaty z tytułu rezerwy obowiązkowej oraz odsetek od aktywów i zobowiązań związanych z gospodarką własną, które są ujmowane na koniec miesiąca.

2.5. Zasady ujmowania i wyceny aktywów, pasywów i instrumentów finansowych pozabilansowych oraz zaliczania przychodów i kosztów do wyniku finansowego

2.5.1. Złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości

Zakupione złoto ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny zakupu, natomiast należności i zobowiązania w złocie – według średniej ceny rynkowej złota ustalonej na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych. Ceny złota wyrażone w dolarze amerykańskim przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w złocie, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w złocie tworzą zasób złota, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu złota będący uśrednionym kosztem pozyskania uncji złota przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży złota (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w złocie koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu złota.

Na dzień bilansowy złoto wycenia się według średniej ceny rynkowej złota, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego NBP dolara amerykańskiego obowiązującego na dzień bilansowy. Nie rozróżnia się efektów wyceny kursowej i cenowej złota, lecz traktuje się je łącznie jako różnice z wyceny kursowej. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu złota.

2.5.2. Waluty obce

Walutę obcą zakupioną lub sprzedaną przez NBP za:

- walutę krajową – ujmuje się w księgach rachunkowych według kursu uzgodnionego w umowie lub określonego odrębnym przepisem,
- inną walutę obcą – ujmuje się w księgach rachunkowych według wartości waluty obcej kwotowanej, przeliczonej na walutę krajową według kursu średniego, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

W pozostałych przypadkach walutę obcą przelicza się na walutę krajową według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień wystąpienia zdarzenia gospodarczego, albo według kursu średniego NBP, obowiązującego na dzień ujęcia zdarzenia gospodarczego w księgach rachunkowych.

Aktywa i zobowiązania w danej walucie obcej, z uwzględnieniem transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych oraz instrumentów finansowych pozabilansowych w tej walucie tworzą zasób waluty obcej, dla którego ustala się średni koszt zasobu. Zasób waluty obcej jest wyznaczany

odrębnie dla każdej waluty obcej. Średni koszt zasobu waluty obcej, będący uśrednionym kosztem pozyskania jednostki waluty obcej przez NBP, służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży waluty obcej (zrealizowanych różnic kursowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej. Na koniec dnia operacyjnego wartość w walucie krajowej pozycji w walutach obcych koryguje się do wartości obliczonej według średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na dzień bilansowy waluty obce wycenia się według kursów średnich NBP obowiązujących na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie waluty obcej (złota) z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie waluty obcej (złota). Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu waluty obcej.

Specjalne Prawo Ciągnięcia (SDR) jest traktowane jako odrębna waluta obca. Transakcjami powodującymi zmianę stanu SDR są transakcje denominowane w SDR lub transakcje w walutach obcych replikujące skład koszyka SDR (zgodnie z odpowiednią definicją i wagami koszyka). Przy ujmowaniu przychodów i kosztów niezrealizowanych na dzień bilansowy przyjmuje się zasadę, że zasób SDR obejmuje desygnowane pojedyncze zasoby walut obcych, tworzące koszyk SDR.

2.5.3. Dłużne papiery wartościowe zakupione przez NBP

Zakupione w transakcji bieżącej dłużne papiery wartościowe ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu.

Dyskonto i premie od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych według wewnętrznej stopy zwrotu. Odsetki od zakupionych dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zakupu, a końcem każdego dnia.

Dłużne papiery wartościowe o tym samym kodzie (ISIN), względem których NBP realizuje określony zamiar zarządczy tworzą zasób dłużnych papierów wartościowych.

Dla zasobu dłużnych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku, niezakwalifikowanych jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności ustala się średni koszt zasobu. Średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych będący uśrednionym kosztem pozyskania przez NBP papieru wartościowego o danym kodzie (uwzględniającym rozliczone dyskonto i premię), służy do wyliczania przychodów i kosztów wynikających ze sprzedaży dłużnych papierów wartościowych (zrealizowanych różnic cenowych) oraz ustalania efektów wyceny bilansowej.

Na dzień bilansowy dłużne papiery wartościowe, notowane na aktywnym rynku, niezakwalifikowane jako dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności

wycenia się według średniej ceny rynkowej obowiązującej na dzień bilansowy. Nie kompensuje się kosztów niezrealizowanych poniesionych na danym zasobie dłużnych papierów wartościowych z przychodami niezrealizowanymi osiągniętymi na innym zasobie dłużnych papierów wartościowych. Koszty niezrealizowane, zaliczone w dniu bilansowym do wyniku finansowego, zmieniają średni koszt zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe utrzymywane do terminu wymagalności, notowane na aktywnym rynku, oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku wycenia się na dzień bilansowy według ceny zakupu skorygowanej o rozliczone dyskonto/premię, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.4. Akcje i udziały

Akcje i udziały ujmuje się w księgach rachunkowych NBP według ceny zakupu. Na dzień bilansowy wycenia się:

- akcje nienotowane na aktywnym rynku i udziały — według ceny zakupu, z pomniejszeniem o odpis z tytułu utraty wartości,
- akcje notowane na aktywnym rynku — według średniej ceny rynkowej.

2.5.5. Transakcje z udzielonym/otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych

Transakcja z udzielonym przyrzeczeniem odkupu polega na sprzedaży papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do odkupu tych papierów od kontrahenta w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w pasywach bilansu NBP jako lokatę otrzymaną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zmniejsza się w momencie zawarcia umowy.

Transakcja z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu polega na kupnie papierów wartościowych z jednoczesnym zobowiązaniem do ich odsprzedaży kontrahentowi w określonym terminie, po uzgodnionej cenie. Transakcję tę ujmuje się w aktywach bilansu NBP jako pożyczkę udzieloną, zabezpieczoną papierami wartościowymi, których stan nie zwiększa się w momencie zawarcia umowy. Papiery wartościowe zakupione w transakcjach z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu nie podlegają wycenie i nie zalicza się do wyniku finansowego przychodów i kosztów, wynikających z tych papierów.

Różnicę pomiędzy uzgodnioną ceną sprzedaży i odkupu (zakupu i odsprzedaży) papierów wartościowych, stanowiących zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania składnika aktywów lub zobowiązania a końcem każdego dnia.

2.5.6. Pieniądz w obiegu

Pieniądz w obiegu ujmuje się w pasywach bilansu NBP według wartości nominalnej wyemitowanych banknotów i monet, pomniejszonej o wartość nominalną banknotów i monet:

- znajdujących się w kasach i skarbcach NBP,
- złożonych do depozytu w skarbcach innych banków,
- wycofanych z obiegu z uwagi na stopień ich zużycia.

Koszty emisji banknotów i monet zalicza się do wyniku finansowego w dniu ich poniesienia, niezależnie od momentu wprowadzenia banknotów i monet do obiegu.

2.5.7. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP

Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez NBP ujmuje się w pasywach bilansu NBP w wartości nominalnej.

Dyskonto i premie od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych ujmuje się jako rozliczenia międzyokresowe i zalicza do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

Odsetki od wyemitowanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego w kwotach obliczonych dla okresu, na jaki wyemitowano dłużny papier wartościowy, proporcjonalnie do upływu czasu między dniem powstania zobowiązania, a końcem każdego dnia.

2.5.8. Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu, powiększonej o koszty bezpośrednio związane z zakupem, a także przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania, lub
- kosztu wytworzenia.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonuje się metodą liniową, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym te składniki majątku przyjęto do używania. Poniższa tabela przedstawia przewidywany okres użytkowania poszczególnych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obowiązujący na dzień 31 grudnia 2013 r.

Środki trwałe	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Grunty	nieograniczony
<i>w tym Prawo wieczystego użytkowania gruntów</i>	800
Budynki i lokale	480-780
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	267-480
Kotły, maszyny energetyczne	86-300
Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	48-144
Maszyny, urządzenia i aparaty specjalistyczne	86-192
Urządzenia techniczne	36-240
Środki transportu	78-180
Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie	60-240
<i>w tym Dzieła sztuki, eksponaty muzealne, przedmioty kolekcjonerskie</i>	nieograniczony
Wartości niematerialne i prawne	Okresy amortyzacji (w miesiącach)
Prawa autorskie, w tym prawa do wynalazków, patentów znaków towarowych, wzorów użytkowych i zdobniczych	120
Licencje na oprogramowania informatyczne	72 lub 144
Oprogramowania informatyczne wytworzone przez NBP we własnym zakresie	120

W określonych przypadkach dla środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych przyjmuje się indywidualne okresy amortyzacji.

Odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych o niskiej jednostkowej wartości początkowej, to jest poniżej 3,5 tys. zł, można dokonywać jednorazowo na koniec miesiąca, w którym te składniki majątku przyjęto do używania.

Na dzień bilansowy środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wycenia się według wartości początkowej, pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne i odpis z tytułu utraty wartości.

2.5.9. Środki obrotowe

Środki obrotowe ujmuje się w aktywach bilansu NBP według:

- ceny zakupu — materiały i towary oraz złoto nieodpowiadające międzynarodowym standardom czystości i inne metale szlachetne,
- kosztu wytworzenia — produkty,
- wartości nominalnej — wartości kolekcjonerskie nieobiegowe.

Na dzień bilansowy środki obrotowe wycenia się według ceny zakupu/kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu utraty wartości, a w przypadku wartości kolekcjonerskich nieobiegowych — według wartości nominalnej.

2.5.10. Utrata wartości aktywów

Utrata wartości aktywów jest ustalana na dzień bilansowy, przez porównanie ich wartości księgowej z wartością użytkową lub rynkową, lub jeżeli istnieje duże prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości oczekiwanych korzyści ekonomicznych.

2.5.11. Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Rezerwy na przyszłe zobowiązania ujmuje się w księgach rachunkowych NBP wówczas, gdy na NBP ciąży obowiązek wynikający ze zdarzeń przeszłych lub zidentyfikowanego ryzyka i gdy jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku lub wystąpienie zidentyfikowanego ryzyka, spowoduje w NBP zmniejszenie korzyści ekonomicznych, a kwotę tego obowiązku i kwotę odpowiednią by pokryć zidentyfikowane ryzyko, można wiarygodnie oszacować. Rezerwy tworzy się w ciężar kosztów w kwocie jaka musiałaby być zapłacona nie później niż na dzień bilansowy, w związku z wypełnieniem powyższego obowiązku lub byłaby odpowiednia by pokryć powyższe zidentyfikowane ryzyko.

Na dzień bilansowy rezerwy na przyszłe zobowiązania podlegają aktualizacji. Rezerwy na przyszłe zobowiązania, niewykorzystane z powodu ustania w całości lub części obowiązku lub ryzyka uzasadniającego ich utworzenie, rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.12. Rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych

Rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych szacuje się w oparciu o ogólnie akceptowane i stosowane konsekwentnie przez NBP metody szacowania ryzyka finansowego (por. Rozdział 4).

Rezerwę tworzy się, wykorzystuje i rozwiązuje na dzień bilansowy.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów i nie może powodować dla NBP ujemnego wyniku finansowego roku bieżącego.

Rezerwę wykorzystuje się — zaliczając ją do przychodów — wyłącznie na pokrycie kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Nadwyżkę rezerwy rozwiązuje się na dobro przychodów.

2.5.13. Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości

Rachunek rewaluacyjny złota rozwiązuje się na dobro przychodów w kwocie:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota, zaliczonych do wyniku finansowego w dniu bilansowym,
- odpowiadającej proporcjonalnie spadkowi stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego.

2.5.14. Transakcje terminowe walutowe – foreign exchange forward

Zakupione lub sprzedane środki pieniężne w transakcji terminowej walutowej ujmowane są od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem zwyczajowo przyjętym dla rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.15. Transakcje wymiany walut – foreign exchange swap

Zakupione lub sprzedane oraz odpowiednio odsprzedane lub odkupione środki pieniężne w transakcji wymiany walut ujmuje się na kontach pozabilansowych według określonego w umowie kursu bieżącego od dnia zawarcia umowy do dnia rozliczenia. Różnicę pomiędzy uzgodnionym w umowie kursem terminowym a kursem bieżącym zalicza się do wyniku finansowego na koniec każdego dnia operacyjnego, w kwotach naliczonych proporcjonalnie do upływu czasu między dniem rozliczenia transakcji bieżącej a dniem rozliczenia transakcji terminowej walutowej.

2.5.16. Transakcje terminowe na dłużne papiery wartościowe – forward transactions in securities

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej ujmuje się na kontach pozabilansowych od dnia zawarcia transakcji do dnia rozliczenia według ceny ustalonej w umowie. W dniu zawarcia transakcji dłużne papiery wartościowe, zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej nie zmieniają zasobu dłużnych papierów wartościowych.

Dłużne papiery wartościowe zakupione lub sprzedane w transakcji terminowej wycenia się na dzień bilansowy według ceny rynkowej tych transakcji, obowiązującej w dniu wyceny. Do przychodów i kosztów wynikających z wyceny stosuje się reguły przewidziane dla ujęcia przychodów i kosztów niezrealizowanych.

W dniu rozliczenia transakcji, dłużne papiery wartościowe zakupione w transakcji terminowej zwiększają zasób dłużnych papierów wartościowych, a dłużne papiery wartościowe sprzedane w transakcji terminowej pomniejszają zasób dłużnych papierów wartościowych.

Wynik z rozliczenia transakcji ustala się:

- dla dłużnych papierów wartościowych zakupionych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną rynkową a ceną ustaloną w umowie, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy,
- dla dłużnych papierów wartościowych sprzedanych w transakcji terminowej jako różnicę między ceną ustaloną w umowie a średnim kosztem zasobu dłużnych papierów wartościowych, skorygowaną o koszty z wyceny ujęte na dzień bilansowy.

Jeżeli zawarto więcej niż jedną transakcję terminową zakupu lub sprzedaży dłużnych papierów wartościowych, wyceny i rozliczenia tych transakcji dokonuje się odrębnie.

2.6. Zdarzenia po dacie bilansu

W bilansie oraz rachunku zysków i strat uwzględnia się zdarzenia, o których informacje otrzymano po dniu bilansowym, a przed zatwierdzeniem rocznego sprawozdania finansowego, jeżeli mają istotny wpływ na ich treść.

3. Zmiany zasad rachunkowości

W 2013 r. w NBP nie wystąpiły zmiany zasad rachunkowości.

4. Wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, NBP dokonuje określonych szacunków oraz przyjmuje założenia, które mają wpływ na kwoty ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia są oparte m.in. o dane historyczne oraz oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które wydają się zasadne na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego. Ponieważ istniejące okoliczności i oczekiwania dotyczące przyszłości mogą ulec zmianie, w związku ze zmianami rynkowymi lub czynnikami będącymi poza kontrolą NBP, dokonane przez NBP szacunki podlegają regularnemu przeglądowi.

Najistotniejszym obszarem, gdzie NBP dokonuje oszacowań jest ustalanie wysokości rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Zgodnie z uchwałą nr 12/2010 oszacowana rezerwa na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest równa kwocie, jaka pokryłaby potencjalną zmianę wartości zasobów walut obcych z tytułu zidentyfikowanego ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, pomniejszonej o oszacowane przychody niezrealizowane, wynikające ze zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowana rezerwa nie może być niższa od kwoty niepokrytej skumulowanej straty z lat ubiegłych, powstałej w wyniku zmian kursu złotego do walut obcych.

Analiza ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych jest dokonywana w NBP przy zastosowaniu metody wartości zagrożonej (*Value at Risk – VaR*). Określa ona oczekiwaną stratę z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych, która w warunkach normalnych, z założonym prawdopodobieństwem nie powinna zostać przekroczona w przyjętym horyzoncie czasowym. Wartość zagrożona jest następnie pomniejszona o oszacowane przychody niezrealizowane z tytułu zmian kursu złotego do walut obcych. Oszacowanie przychodów niezrealizowanych jest dokonywane na podstawie analizy ich rozkładu, wyznaczonego w oparciu o stan zasobów walut obcych w strukturze walutowej rezerw na dzień bilansowy oraz historyczne szeregi czasowe średnich kosztów zasobu i średnich kursów NBP dla tych walut. Takie podejście pozwala na określenie stabilnego poziomu przychodów niezrealizowanych i tym samym ogranicza zmienność rezerwy.

Inne obszary, gdzie NBP dokonuje oszacowań dotyczą w szczególności:

- ustalania kwoty rezerw na odprawy emerytalne, rentowe i nagrody jubileuszowe (szacowanie rezerw jest dokonywane na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależnego aktuarusza),
- ustalania okresów użytkowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ustalania kwoty odpisów z tytułu utraty wartości aktywów.

5. Ogólna charakterystyka zmian i struktury bilansu oraz wyniku finansowego NBP

Bilans NBP

Na 31.12.2013 suma bilansowa NBP wyniosła 321.255.424,6 tys. zł i była o 17.664.020,1 tys. zł (5,2%) niższa w porównaniu z 31.12.2012.

Po stronie aktywów spadek sumy bilansowej dotyczył głównie oficjalnych aktywów rezerwowych, które na 31.12.2013 wyniosły 319.933.015,9 tys. zł i były o 17.658.703,8 tys. zł niższe w porównaniu z 31.12.2012². Do oficjalnych aktywów rezerwowych zalicza się: złoto monetarne, transzę rezerwową w MFW, pożyczki udzielone MFW³, rachunki bieżące i lokaty w walutach obcych za granicą, zagraniczne papiery wartościowe, lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych oraz zapas walut obcych. NBP aktywnie zarządza większością z wymienionych powyżej instrumentów w ramach zarządzania rezerwami walutowymi. Zmiana stanu oficjalnych aktywów rezerwowych w walutach oryginalnych wynikała przede wszystkim z:

- transakcji realizowanych na rzecz klientów NBP, w tym związanych z:

² W przeliczeniu na EUR poziom oficjalnych aktywów rezerwowych wyniósł 77.144.342,2 tys. EUR na 31.12.2013 w porównaniu z 82.577.104,8 tys. EUR na 31.12.2012.

³ Dla celów statystyki pożyczki te są traktowane jako część transzy rezerwowej MFW.

- przepływami środków finansowych z/do Unii Europejskiej,
- obsługą bankową zadłużenia zagranicznego Skarbu Państwa,
- przekazaniem przez Ministerstwo Finansów środków w walutach obcych na rachunek w Banku Gospodarstwa Krajowego, w związku ze zmianą sposobu zarządzania przez Ministerstwo Finansów środkami w walutach obcych;
- wpływów środków finansowych w walutach obcych z działalności inwestycyjnej NBP;
- zmiany wartości zagranicznych papierów wartościowych w wyniku wyceny cenowej.

Na zmianę równowartości złotej oficjalnych aktywów rezerwowych wpływ miała również aktualizacja wyceny kursowej (w tym złota) przeprowadzona na 31.12.2013.

Po stronie pasywów aktualizacja wyceny kursowej (w tym złota) skutkowałą spadkiem różnic z wyceny kursowej, które na 31.12.2013 wyniosły 8.776.418,2 tys. zł i były o 12.922.548,8 tys. zł niższe w porównaniu z 31.12.2012.

Na spadek sumy bilansowej po stronie pasywów wpłynęły również:

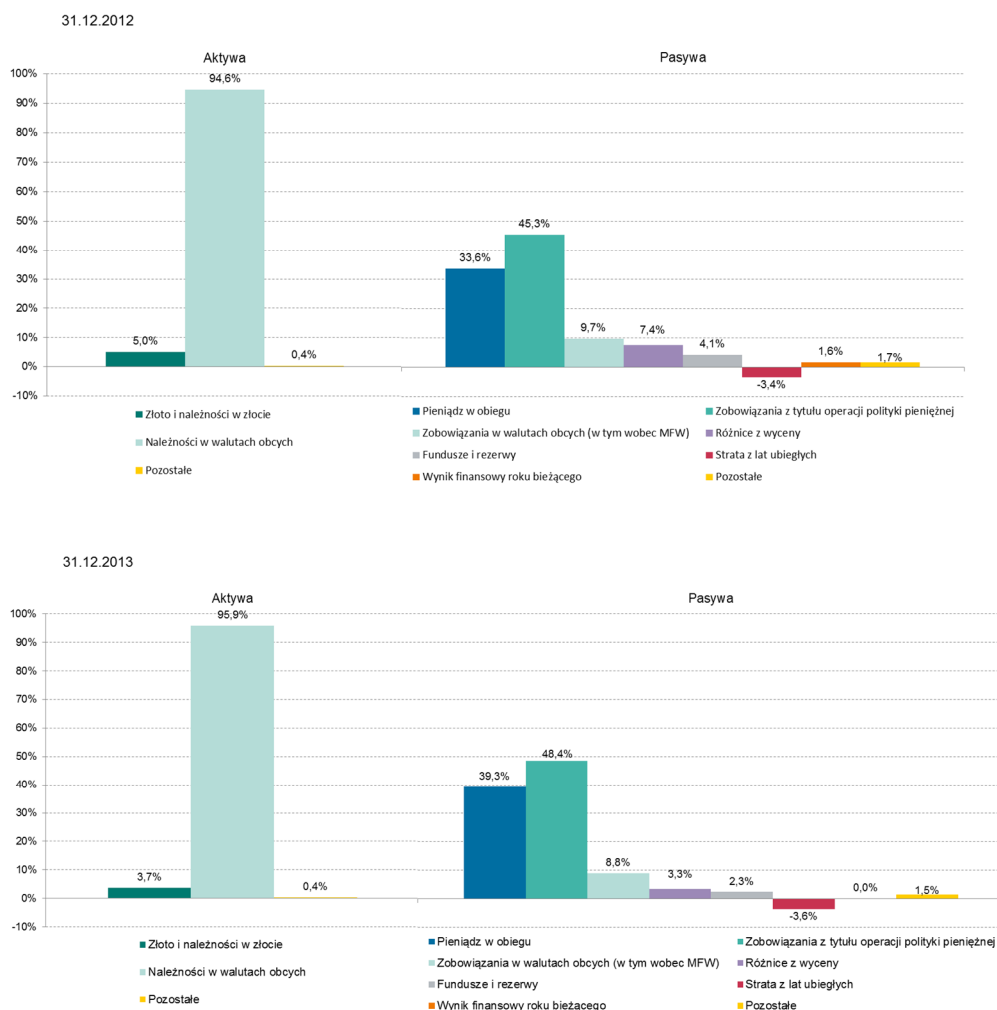
- niższe o 9.891.420,3 tys. zł zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych, które na 31.12.2013 wyniosły 5.928.209,0 tys. zł,
- obniżenie o 6.761.624,1 tys. zł kwoty rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych, która na 31.12.2013 wyniosła 4.696.287,6 tys. zł; rezerwa została częściowo wykorzystana na pokrycie kosztów niezrealizowanych z wyceny kursowej, które mogłyby spowodować poniesienie przez NBP straty za 2013 r.,
- zerowy wynik finansowy roku bieżącego, w porównaniu z dodatnim wynikiem finansowym za 2012 r. w kwocie 5.541.094,6 tys. zł.

Zmniejszenie sumy bilansowej po stronie pasywów zostało częściowo skorygowane:

- wyższymi o 12.475.919,2 tys. zł zobowiązaniami z tytułu pieniądza w obiegu, które na 31.12.2013 wyniosły 126.142.763,3 tys. zł,
- wyższymi o 5.477.759,3 tys. zł zobowiązaniami wobec nierezydentów w walutach obcych, które na 31.12.2013 wyniosły 16.341.845,1 tys. zł,
- wyższymi o 1.833.780,4 tys. zł zobowiązaniami z tytułu operacji polityki pieniężnej, które na 31.12.2013 wyniosły 155.466.510,1 tys. zł.

W bilansie NBP po stronie aktywów dominują pozycje w walutach obcych oraz złoto. Na 31.12.2013 ich łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 99,6% i nie zmienił się w porównaniu z relacją na 31.12.2012. Z kolei, po stronie pasywów udział zobowiązań w walutach obcych wyniósł 8,8% na 31.12.2013, w porównaniu z 9,7% na 31.12.2012. Podstawowymi składnikami pasywów są zobowiązania z tytułu operacji polityki pieniężnej oraz pieniądz w obiegu, których łączny udział w sumie bilansowej wyniósł 87,7% na 31.12.2013, w porównaniu z 78,9% na 31.12.2012 (por. Wykres 1).

Wykres 1. Struktura bilansu NBP na 31.12.2012 i 31.12.2013

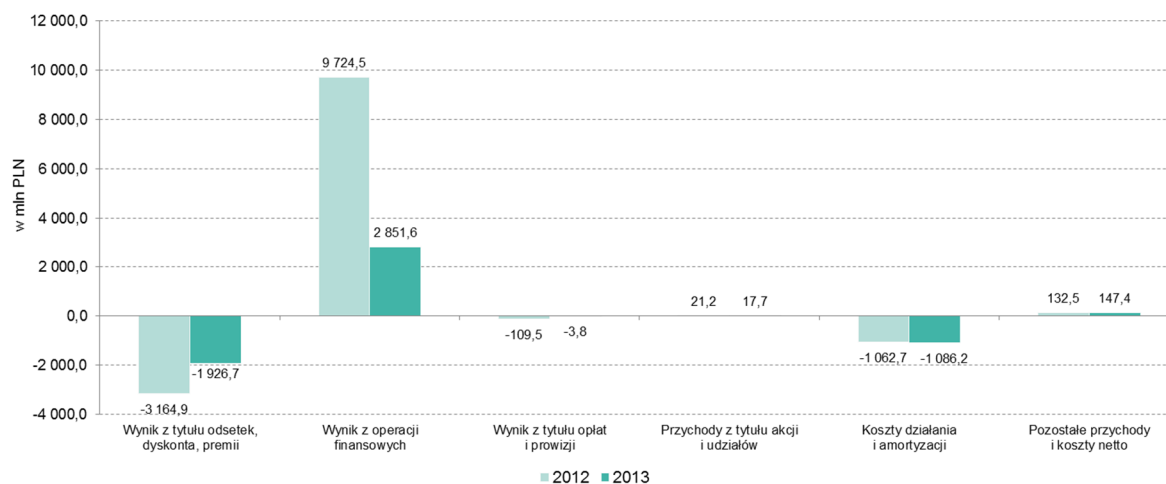
Wynik finansowy NBP

Wynik finansowy NBP za 2013 r. wyniósł zero i był o 5.541.094,6 tys. zł (100,0%) niższy w porównaniu z 2012 r.

Spadek wyniku finansowego NBP był głównie spowodowany niższym wynikiem z operacji finansowych, przy jednoczesnym zmniejszeniu ujemnego wyniku z tytułu odsetek, dyskonta i premii.

Strukturę wyniku finansowego NBP za lata 2012 i 2013 przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Struktura wyniku finansowego w latach 2012-2013

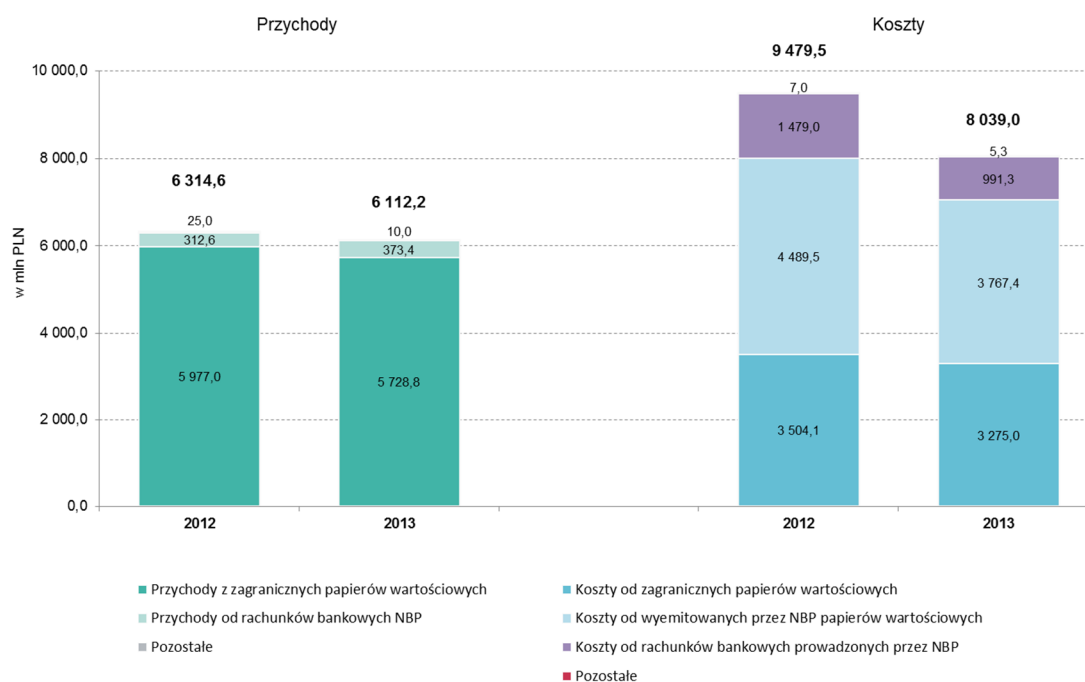

Wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii obejmuje głównie:

- przychody i koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych wykorzystywanych w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, na które wpływają: poziom rezerw walutowych, ich struktura inwestycyjna i walutowa, zmiany oprocentowania i cen instrumentów inwestycyjnych oraz zmiany kursów walutowych,
- przychody i koszty odsetek i dyskonta od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (głównie koszty emisji bonów pieniężnych),
- koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP dla sektora rządowego.

Podobnie, jak w roku ubiegłym, wynik z tytułu odsetek, dyskonta i premii był ujemny i kształtował się na poziomie o 1.238.142,2 tys. zł wyższym w porównaniu do roku 2012. Wzrost wyniku był głównie efektem spadku kosztów dyskonta od bonów pieniężnych NBP o 722.095,7 tys. zł oraz kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP o 487.741,7 tys. zł (por. Wykres 3).

Wykres 3. Struktura przychodów i kosztów z tytułu odsetek, dyskonta i premii w latach 2012-2013*

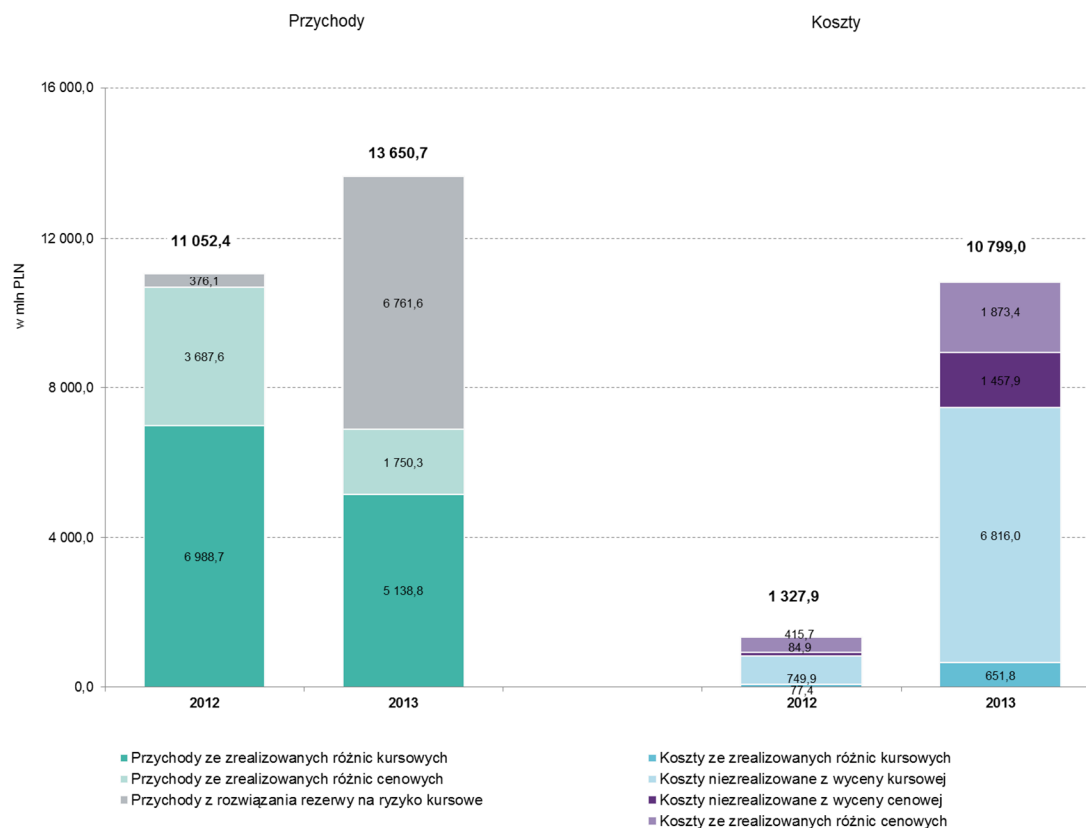

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować

Wynik z operacji finansowych obejmuje głównie: zrealizowane różnice kursowe i cenowe, koszty niezrealizowane z wyceny kursowej i cenowej oraz efekty zmian kwoty rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych.

Spadek wyniku z operacji finansowych o 6.872.872,6 tys. zł był przede wszystkim spowodowany wyższymi o 7.439.024,5 tys. zł kosztami niezrealizowanymi z wyceny kursowej i cenowej przy jednoczesnym wzroście przychodów z rozwiązania rezerwy na ryzyko kursowe o 6.385.509,8 tys. zł. Ponadto, na spadek wyniku z operacji finansowych wpływ miały przychody i koszty ze zrealizowanych różnic kursowych i cenowych: spadek przychodów o 3.787.254,6 tys. zł, któremu towarzyszył wzrost kosztów o 2.032.092,5 tys. zł (por. Wykres 4).

Wykres 4. Struktura przychodów i kosztów składających się na wynik z operacji finansowych w latach 2012-2013*

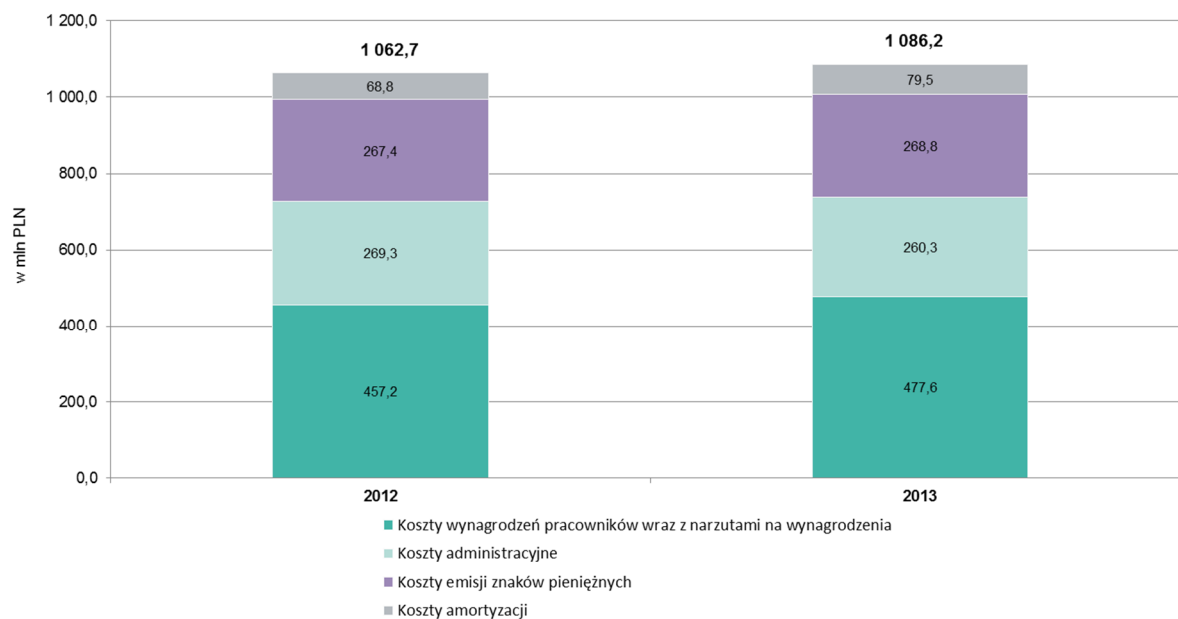

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować

Koszty działania NBP obejmują: koszty wynagrodzeń pracowników, koszty administracyjne oraz koszty emisji znaków pieniężnych.

W 2013 r. koszty działania oraz koszty amortyzacji uległy zwiększeniu w porównaniu z 2012 r., łącznie o 23.481,9 tys. zł. Wzrost kosztów działania wynikał głównie z wyższych kosztów wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia, przy jednocześnie niższych kosztach administracyjnych (por. Wykres 5).

Wykres 5. Struktura kosztów działania i amortyzacji w latach 2012-2013*

* Ze względu na zaokrąglenia, poszczególne wartości na wykresie mogą się nie sumować

6. Noty objaśniające do bilansu

Nota 1 Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	17 066 498,7	11 974 687,8	-5 091 810,9	-29,8%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>12 730 499,2</i>	<i>7 638 688,3</i>	<i>-5 091 810,9</i>	<i>-40,0%</i>

Pozycja obejmuje zasób złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, przechowywanego w NBP oraz ulokowanego na rachunku w banku zagranicznym. Na 31.12.2013 NBP posiadał 3.308,9 tys. uncji (102,9 ton). Stan zasobu złota w posiadaniu NBP nie zmienił się w porównaniu ze stanem na 31.12.2012.

Spadek pozycji był wynikiem aktualizacji wyceny kursowej złota (por. Nota 22).

Nota 2 Należności od MFW

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
SDR w ramach transzy rezerwowej	2 759 364,9	2 300 493,0	-458 871,9	-16,6%
Rachunki bieżące w MFW	5 368 053,3	4 927 287,5	-440 765,8	-8,2%
Rachunki lokat terminowych w MFW	33 715,1	32 777,8	-937,3	-2,8%
Pożyczki udzielone MFW	1 422 870,1	1 496 473,7	73 603,6	5,2%
Razem	9 584 003,4	8 757 032,0	-826 971,4	-8,6%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-13 624,5</i>	<i>-257 821,8</i>	<i>-244 197,3</i>	<i>1 792,3%</i>

Pozycja obejmuje denominowane w SDR:

- transzę rezerwową, odpowiadającą kwocie udziałów członkowskich Rzeczypospolitej Polskiej w MFW w wysokości 1.688.400,0 tys. SDR pomniejszonej o zobowiązania z tytułu rachunku prowadzonego przez NBP dla MFW w walucie krajowej (tzw. Rachunek nr 1), którego saldo na 31.12.2013 wyniosło 5.585.609,7 tys. zł,
- rachunek bieżący w MFW, na którym są ujmowane między innymi środki pieniężne otrzymane przez NBP w ramach alokacji SDR (por. Nota 17),
- lokata terminową NBP w MFW,
- pożyczki udzielone MFW w walutach obcych w ramach Nowych Porozumień Pożyczkowych – New Arrangements to Borrow (NAB) (por. Nota 27).

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia transzy rezerwowej oraz stanu środków w SDR na rachunku bieżącym w MFW, jak również aktualizacji wyceny kursowej SDR. Jednocześnie nastąpił wzrost należności z tytułu pożyczek udzielonych MFW w związku z przekazaniem przez NBP

w 2013 r. kolejnych płatności w ramach NAB, przy jednoczesnym otrzymaniu przez NBP częściowej spłaty pożyczek z lat ubiegłych.

Nota 3 Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Rachunki bieżące w walutach obcych	3 867 549,1	2 582 073,1	-1 285 476,0	-33,2%
Rachunki lokat terminowych w walutach obcych	16 971 321,4	20 404 028,6	3 432 707,2	20,2%
Lokaty terminowe w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	13 075 900,2	16 196 929,1	3 121 028,9	23,9%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych (notowane na aktywnym rynku niezakwalifikowane jako utrzymywane do terminu wymagalności)	276 880 850,6	259 924 722,6	-16 956 128,0	-6,1%
Zapasy banknotów i monet zagranicznych	161 439,7	113 370,6	-48 069,1	-29,8%
Razem	310 957 061,0	299 221 124,0	-11 735 937,0	-3,8%
<i>w tym</i>				
- różnice z wyceny kursowej	8 747 413,4	-5 093 486,9	-13 840 900,3	-158,2%
- różnice z wyceny cenowej	1 755 094,6	-1 113 427,9	-2 868 522,5	-163,4%

Pozycja obejmuje aktywa w walutach obcych, głównie w USD, EUR, GBP, AUD, NOK i od 2013 r. w NZD. Wykazywane w niej: dłużne papiery wartościowe, rachunki lokat terminowych, lokaty terminowe z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych stanowią podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw walutowych⁴.

Ponadto, w 2013 r. NBP kontynuował inwestycje w rządowe papiery wartościowe denominowane w walutach krajów rozwijających się (brazylijski real – BRL, meksykańskie peso – MXN).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej i cenowej (por. Nota 22 i Nota 33).

Nota 4 Pozostałe należności od krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje należności NBP od banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną.

⁴ Rezerwy walutowe stanowią główny składnik oficjalnych aktywów rezerwowych (por. Rozdział 5).

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 1,6 tys. zł i była o 0,9 tys. zł (128,6%) wyższa w porównaniu z 31.12.2012. Zarówno na 31.12.2013 jak i na 31.12.2012 dotyczyła rozliczeń z bankami z tytułu transakcji zakupu krajowych znaków pieniężnych.

Nota 5 Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Środki trwałe brutto	1 899 667,7	1 912 999,9	13 332,2	0,7%
Umorzenie	-1 063 513,3	-1 056 414,7	7 098,6	-0,7%
Odpisy aktualizujące	-16 137,8	-26 985,9	-10 848,1	67,2%
<i>Środki trwałe netto</i>	<i>820 016,6</i>	<i>829 599,3</i>	<i>9 582,7</i>	<i>1,2%</i>
Wartości niematerialne i prawne brutto	352 579,3	376 423,7	23 844,4	6,8%
Umorzenie	-275 728,4	-290 962,2	-15 233,8	5,5%
Odpisy aktualizujące	-8,9	-8,9	0,0	0,0%
<i>Wartości niematerialne i prawne netto</i>	<i>76 842,0</i>	<i>85 452,6</i>	<i>8 610,6</i>	<i>11,2%</i>
Razem	896 858,6	915 051,9	18 193,3	2,0%

Pozycja obejmuje środki trwałe (w tym nakłady na środki trwałe) oraz wartości niematerialne i prawne (w tym nakłady na wartości niematerialne i prawne).

Na 31.12.2013 na wartość bilansową pozycji składały się głównie nieruchomości, maszyny i urządzenia oraz oprogramowania informatyczne.

Nota 6 Pozostałe aktywa finansowe

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Akcje i udziały w podmiotach krajowych	53 848,9	53 848,9	0,0	0,0%
Akcje i udziały w podmiotach zagranicznych	128 648,0	128 353,8	-294,2	-0,2%
Razem	182 496,9	182 202,7	-294,2	-0,2%

Pozycja obejmuje posiadane przez NBP akcje i udziały w podmiotach krajowych (w tym Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A., Krajowa Izba Rozliczeniowa S.A., Bazy i Systemy Bankowe Sp. z o.o.) oraz podmiotach zagranicznych (Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei, S.W.I.F.T., Europejski Bank Centralny).

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych oraz zmiany wysokości udziałów NBP w kapitale EBC.

Od 01.05.2004, tj. od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, NBP posiada udziały w kapitale EBC. Na 31.12.2013 wartość opłaconych przez NBP udziałów w kapitale EBC wyniosła 81.786,3 tys. zł (19.720,9 tys. EUR).

Zgodnie z art. 28 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, zwanego dalej „Statutem ESBC i EBC”, wyłącznie krajowe banki centralne ESBC są uprawnione do subskrybowania kapitału EBC. Kapitał EBC jest subskrybowany zgodnie z kluczem określonym w art. 29 Statutu ESBC i EBC, to jest udziały krajowych banków centralnych w kapitale EBC są wyrażone procentowo i odpowiadają udziałowi poszczególnych państw członkowskich w łącznej liczbie ludności oraz łącznym produkcie krajowym brutto państw Unii Europejskiej (w równej proporcji). Na 31.12.2013 udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wyniósł 4,8581%, co odpowiadało kwocie 525.889,7 tys. EUR.

NBP jako bank centralny spoza strefy euro jest zobligowany do pokrycia określonego przez Radę Ogólną EBC (na podstawie art. 47 Statutu ESBC i EBC) minimalnego procentu subskrybowanego przezeń kapitału EBC, jako wkładu NBP na rzecz kosztów operacyjnych EBC. Procent ten od dnia 29 grudnia 2010 r. wynosi 3,75%. W przeciwieństwie do banków centralnych strefy euro, NBP nie ma prawa do udziału w zyskach EBC, ani też obowiązku pokrywania strat EBC. W momencie przystąpienia Polski do strefy euro, NBP będzie zobowiązany do opłacenia pozostałych 96,25% subskrybowanego przezeń kapitału EBC, to jest 506.168,8 tys. EUR.

W związku z przystąpieniem Chorwacji do Unii Europejskiej w dniu 1 lipca 2013 r. zmianie uległ udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC. W rezultacie NBP uzyskał zwrot z tytułu opłaconych udziałów w kapitale EBC w kwocie 33,3 tys. EUR.

Wysokość klucza subskrypcji kapitału oraz kwoty kapitału subskrybowanego i kapitału opłaconego dla poszczególnych krajowych banków centralnych ESBC przedstawiono poniżej.

w EUR	Klucz subskrypcji kapitału		Kapitał subskrybowany		Kapitał opłacony		
	od 01.01.2012 do 30.06.2013	od 01.07.2013 do 31.12.2013	od 01.01.2012 do 30.06.2013	od 01.07.2013 do 31.12.2013	od 01.01.2012 do 26.12.2012*	od 27.12.2012* do 30.06.2013	od 01.07.2013 do 31.12.2013
Narodowy Bank Austrii	1,9417%	1,9370%	208 939 587,70	209 680 386,94	176 577 921,04	208 939 587,70	209 680 386,94
Narodowy Bank Belgii	2,4256%	2,4176%	261 010 384,68	261 705 370,91	220 583 718,02	261 010 384,68	261 705 370,91
Centralny Bank Cypru	0,1369%	0,1333%	14 731 333,14	14 429 734,42	12 449 666,48	14 731 333,14	14 429 734,42
Bank Estonii	0,1790%	0,1780%	19 261 567,80	19 268 512,58	16 278 234,47	19 261 567,80	19 268 512,58
Bank Finlandii	1,2539%	1,2456%	134 927 820,48	134 836 288,06	114 029 487,14	134 927 820,48	134 836 288,06
Bank Francji	14,2212%	14,1342%	1 530 293 899,48	1 530 028 149,23	1 293 273 899,48	1 530 293 899,48	1 530 028 149,23
Bank Grecji	1,9649%	1,9483%	211 436 059,06	210 903 612,74	178 687 725,72	211 436 059,06	210 903 612,74
Bank Hiszpanii	8,3040%	8,2533%	893 564 575,51	893 420 308,48	755 164 575,51	893 564 575,51	893 420 308,48
Bank Holandii	3,9882%	3,9663%	429 156 339,12	429 352 255,40	362 686 339,12	429 156 339,12	429 352 255,40
Centralny Bank Irlandii	1,1107%	1,1111%	119 518 566,24	120 276 653,55	101 006 899,58	119 518 566,24	120 276 653,55
Centralny Bank Luksemburga	0,1747%	0,1739%	18 798 859,75	18 824 687,29	15 887 193,09	18 798 859,75	18 824 687,29
Centralny Bank Malty	0,0632%	0,0635%	6 800 732,32	6 873 879,49	5 747 398,98	6 800 732,32	6 873 879,49
Niemiecki Bank Federalny	18,9373%	18,7603%	2 037 777 027,43	2 030 803 801,28	1 722 155 360,77	2 037 777 027,43	2 030 803 801,28
Bank Portugalii	1,7504%	1,7636%	188 354 459,65	190 909 824,68	159 181 126,31	188 354 459,65	190 909 824,68
Narodowy Bank Słowacji	0,6934%	0,6881%	74 614 363,76	74 486 873,65	63 057 697,10	74 614 363,76	74 486 873,65
Bank Słowenii	0,3288%	0,3270%	35 381 025,10	35 397 773,12	29 901 025,10	35 381 025,10	35 397 773,12
Bank Włoch	12,4966%	12,4570%	1 344 715 688,14	1 348 471 130,66	1 136 439 021,48	1 344 715 688,14	1 348 471 130,66
<i>Razem krajowe banki centralne w strefie euro</i>	<i>69,9705%</i>	<i>69,5581%</i>	<i>7 529 282 289,35</i>	<i>7 529 669 242,48</i>	<i>6 363 107 289,36</i>	<i>7 529 282 289,35</i>	<i>7 529 669 242,48</i>
Narodowy Bank Bułgarii	0,8686%	0,8644%	93 467 026,77	93 571 361,11	3 505 013,50	3 505 013,50	3 508 926,04
Narodowy Bank Chorwacji	-	0,5945%	-	64 354 667,03	-	-	2 413 300,01
Narodowy Bank Czech	1,4472%	1,4539%	155 728 161,57	157 384 777,79	5 839 806,06	5 839 806,06	5 901 929,17
Narodowy Bank Danii	1,4835%	1,4754%	159 634 278,39	159 712 154,31	5 986 285,44	5 986 285,44	5 989 205,79
Bank Litwy	0,4256%	0,4093%	45 797 336,63	44 306 753,94	1 717 400,12	1 717 400,12	1 661 503,27
Bank Łotwy	0,2837%	0,2742%	30 527 970,87	29 682 169,38	1 144 798,91	1 144 798,91	1 113 081,35
Narodowy Bank Polski	4,8954%	4,8581%	526 776 977,72	525 889 668,45	19 754 136,66	19 754 136,66	19 720 862,57
Narodowy Bank Rumunii	2,4645%	2,4449%	265 196 278,46	264 660 597,84	9 944 860,44	9 944 860,44	9 924 772,42
Bank Szwecji	2,2582%	2,2612%	242 997 052,56	244 775 059,86	9 112 389,47	9 112 389,47	9 179 064,74
Narodowy Bank Węgier	1,3856%	1,3740%	149 099 599,69	148 735 597,14	5 591 234,99	5 591 234,99	5 577 584,89
Bank Anglii	14,5172%	14,4320%	1 562 145 430,59	1 562 265 020,29	58 580 453,65	58 580 453,65	58 584 938,26
<i>Razem krajowe banki centralne spoza strefy euro</i>	<i>30,0295%</i>	<i>30,4419%</i>	<i>3 231 370 113,23</i>	<i>3 295 337 827,14</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>121 176 379,25</i>	<i>123 575 168,51</i>
Razem	100%	100%	10 760 652 402,58	10 825 007 069,61	6 484 283 668,61	7 650 458 668,60	7 653 244 410,99

* W dniu 29 grudnia 2010 r. nastąpiło zwiększenie kapitału subskrybowanego Europejskiego Banku Centralnego o 5.000.000,0 tys. EUR, z 5.760.652,4 tys. EUR do 10.760.652,4 tys. EUR. Banki centralne Eurosystemu były zobowiązane do wpłaty kapitału do EBC w trzech ratach. W dniu 27 grudnia 2012 r. wystąpiła płatność trzeciej raty w wysokości 1.166.175,0 tys. EUR.

Nota 7 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	5 248,6	73,9	-5 174,7	-98,6%
Różnice z wyceny cenowej	723,3	386,5	-336,8	-46,6%
Razem	5 971,9	460,4	-5 511,5	-92,3%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 22 i Nota 26).

Nota 8 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Pozycja obejmuje rozliczenia międzyokresowe kosztów od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej oraz czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów usług.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 31.990,2 tys. zł i była o 17.409,8 tys. zł (35,2%) niższa w porównaniu z 31.12.2012. Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia dyskonta pozostającego do rozliczenia od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych (por. Nota 11) przy jednoczesnym zwiększeniu rozliczeń międzyokresowych kosztów usług dotyczących gospodarki własnej NBP.

Nota 9 Inne

Pozycja obejmuje głównie środki obrotowe (w tym metale szlachetne), pożyczki udzielone pracownikom, salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej oraz inne należności.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 172.874,0 tys. zł i była o 4.279,5 tys. zł (2,4%) niższa w porównaniu z 31.12.2012. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia środków obrotowych przy jednoczesnym zwiększeniu należności od dostawców.

Nota 10 Pieniądz w obiegu

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Banknoty krajowe w obiegu	110 186 242,4	122 450 701,2	12 264 458,8	11,1%
Monety krajowe w obiegu	3 480 601,7	3 692 062,1	211 460,4	6,1%
Razem	113 666 844,1	126 142 763,3	12 475 919,2	11,0%

Pozycja obejmuje znajdujące się w obiegu wyemitowane przez NBP banknoty i monety, w tym banknoty i monety kolekcjonerskie, których wartość na 31.12.2013 wyniosła 258.932,3 tys. zł w porównaniu z 252.197,8 tys. zł na 31.12.2012.

Średni poziom pieniądza w obiegu w ciągu 2013 r. wyniósł 120.083,2 mln zł w porównaniu z 112.274,5 mln zł w 2012 r.

Nota 11 Zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej z tytułu operacji polityki pieniężnej

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	48 815 544,9	38 125 710,1	-10 689 834,8	-21,9%
Depozyty na koniec dnia	4 975 374,8	0,0	-4 975 374,8	-100,0%
Inne operacje polityki pieniężnej	99 841 810,0	117 340 800,0	17 498 990,0	17,5%
Razem	153 632 729,7	155 466 510,1	1 833 780,4	1,2%

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu przeprowadzanych przez NBP operacji polityki pieniężnej. Składają się na nie:

- zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w ramach operacji otwartego rynku (wykazywane w pozycji *Inne operacje polityki pieniężnej*),
- salda na rachunkach bieżących banków krajowych, służących realizacji rozliczeń międzybankowych w złotych oraz utrzymywaniu środków pieniężnych stanowiących rezerwę obowiązkową,
- zobowiązania z tytułu depozytów na koniec dnia.

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia stanu zobowiązań z tytułu emisji bonów pieniężnych przy jednoczesnym zmniejszeniu stanu zobowiązań z tytułu rachunków bieżących oraz depozytów na koniec dnia.

Nota 12 Pozostałe zobowiązania wobec krajowych pozostałych monetarnych instytucji finansowych w walucie krajowej

Pozycja obejmuje zobowiązania wobec banków krajowych z tytułu operacji niezwiązanych z polityką pieniężną. Jej podstawowym składnikiem są zobowiązania wynikające z:

- nierozliczonych na 31.12.2013 zleceń płatniczych klientów NBP skierowanych do rozrachunku w krajowym systemie płatniczym - ELIXIR, za pośrednictwem KIR S.A.,
- środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku powierniczym prowadzonym przez NBP dla KIR S.A., służącym do rozliczeń w systemie Express ELIXIR⁵.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 157.721,9 tys. zł i była o 71.511,7 tys. zł (31,2%) niższa w porównaniu z 31.12.2012. Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia zobowiązań z tytułu nierozliczonych zleceń płatniczych klientów NBP w systemie ELIXIR przy jednoczesnym wzroście środków pieniężnych na rachunku służącym do rozliczeń w systemie Express ELIXIR.

⁵ System Express ELIXIR został uruchomiony 12 czerwca 2012 r.

Nota 13 Zobowiązania wobec innych rezydentów w walucie krajowej

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Zobowiązania wobec sektora rządowego	4 742 282,3	3 484 639,9	-1 257 642,4	-26,5%
Pozostałe zobowiązania	55 418,7	69 023,9	13 605,2	24,5%
Razem	4 797 701,0	3 553 663,8	-1 244 037,2	-25,9%

Pozycja obejmuje głównie rachunki bieżące, pomocnicze oraz rachunki lokat terminowych w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla sektora rządowego, w tym: budżetu państwa oraz funduszy ubezpieczeń społecznych.

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu środków na rachunkach budżetu państwa.

Nota 14 Zobowiązania wobec nierezydentów w walucie krajowej

Pozycja obejmuje rachunki bieżące w walucie krajowej prowadzone przez NBP dla międzynarodowych organizacji finansowych i niefinansowych oraz banków centralnych, w tym rachunek prowadzony przez NBP dla MFW w walucie krajowej, służący realizacji wydatków administracyjnych MFW (tzw. Rachunek nr 2).

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 517.006,3 tys. zł i była o 367.650,0 tys. zł (246,2%) wyższa w porównaniu z 31.12.2012. Wzrost pozycji wynikał głównie ze zwiększenia stanu środków pieniężnych na rachunku Komisji Europejskiej.

Nota 15 Zobowiązania wobec rezydentów w walutach obcych

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Rachunki budżetu państwa	12 455 989,2	4 203 008,0	-8 252 981,2	-66,3%
Rachunki banków krajowych dla rozliczeń w systemie TARGET2	2 788 043,4	1 530 042,7	-1 258 000,7	-45,1%
Pozostałe	575 596,7	195 158,3	-380 438,4	-66,1%
Razem	15 819 629,3	5 928 209,0	-9 891 420,3	-62,5%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	-22 592,5	-4 545,9	18 046,6	-79,9%

Pozycja obejmuje głównie środki pieniężne zgromadzone na rachunkach w walutach obcych prowadzonych przez NBP dla:

- budżetu państwa – rachunki bieżące, pomocnicze oraz lokat terminowych,
- banków krajowych – rachunki bieżące w EUR służące rozliczeniom w systemie TARGET2.

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia stanu środków w walutach obcych na rachunkach budżetu państwa w związku ze zmianą sposobu zarządzania przez Ministerstwo Finansów środkami

w EUR, w efekcie której część środków przekazywana jest na rachunek prowadzony w Banku Gospodarstwa Krajowego. Jednocześnie nastąpiło zmniejszenie stanu środków pieniężnych na rachunkach banków krajowych prowadzonych dla rozliczeń w systemie TARGET2.

Nota 16 Zobowiązania wobec nierezydentów w walutach obcych

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych	10 711 629,5	16 195 752,7	5 484 123,2	51,2%
Pozostałe	152 456,3	146 092,4	-6 363,9	-4,2%
Razem	10 864 085,8	16 341 845,1	5 477 759,3	50,4%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>548 980,9</i>	<i>504 086,4</i>	<i>-44 894,5</i>	<i>-8,2%</i>

Pozycja obejmuje głównie lokaty terminowe w walutach obcych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych zawierane z zagranicznymi instytucjami finansowymi. W ramach realizowanego przez NBP procesu inwestycyjnego powyższe lokaty są zwykle zawierane łącznie z lokatami w walutach obcych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu dłużnych papierów wartościowych (por. Nota 3).

Wzrost pozycji był głównie wynikiem zwiększenia zaangażowania NBP w powyższe transakcje. Na zmianę wartości pozycji wpływ miała ponadto aktualizacja wyceny kursowej.

Nota 17 Zobowiązania wobec MFW

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Zobowiązania wobec MFW	6 218 885,5	6 046 345,7	-172 539,8	-2,8%
<i>w tym różnice z wyceny kursowej</i>	<i>-8 840,7</i>	<i>-178 014,6</i>	<i>-169 173,9</i>	<i>1 913,6%</i>

Pozycja obejmuje zobowiązania z tytułu środków pieniężnych otrzymanych przez NBP w ramach alokacji SDR wraz z naliczonymi odsetkami. Alokacja SDR została przeprowadzona w drugiej połowie 2009 r. Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach alokacji ogólnej i specjalnej, przyznano łącznie kwotę 1.304.639,7 tys. SDR.

Spadek pozycji był głównie wynikiem aktualizacji wyceny kursowej SDR.

Nota 18 Różnice z wyceny instrumentów pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Różnice z wyceny kursowej	2 541,8	4 155,1	1 613,3	63,5%
Różnice z wyceny cenowej	273,9	53,4	-220,5	-80,5%
Razem	2 815,7	4 208,5	1 392,8	49,5%

Pozycja obejmuje różnice z wyceny kursowej transakcji bieżących ujętych na kontach pozabilansowych (por. Nota 25) oraz wyceny cenowej transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26 i Nota 33).

Nota 19 Rozliczenia międzyokresowe

Pozycja obejmuje bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (w tym w walutach obcych) oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 199.558,3 tys. zł i była o 2.888,9 tys. zł (1,4%) niższa w porównaniu z 31.12.2012. Spadek pozycji był wynikiem zmniejszenia stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów.

Nota 20 Inne

Pozycja obejmuje głównie zobowiązania publicznoprawne, zobowiązania wobec dostawców, środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz salda wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 52.766,6 tys. zł i była o 4.097,1 tys. zł (7,2%) niższa w porównaniu z 31.12.2012. Spadek pozycji był głównie spowodowany niższymi saldami wyrównania pozycji pozabilansowych w walutach obcych do średniego kosztu zasobu waluty obcej (por. Nota 25).

Nota 21 Rezerwy na przyszłe zobowiązania

Pozycja obejmuje głównie rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych, odpraw rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

Na 31.12.2013 pozycja wyniosła 123.579,7 tys. zł i była o 9.844,9 tys. zł (8,7%) wyższa w porównaniu z 31.12.2012. Wzrost pozycji był głównie efektem zwiększenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych.

Nota 22 Różnice z wyceny

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości	1 618 023,2	1 618 023,2	0,0	0,0%
Dodatnie różnice z wyceny kursowej, w tym	21 698 967,0	8 776 418,2	-12 922 548,8	-59,6%
- z wyceny złota	12 730 499,2	7 638 688,3	-5 091 810,9	-40,0%
- z wyceny walut obcych	8 968 467,8	1 137 729,9	-7 830 737,9	-87,3%
Dodatnie różnice z wyceny cenowej, w tym	1 840 442,5	344 783,5	-1 495 659,0	-81,3%
- z wyceny dłużnych papierów wartościowych	1 839 719,2	344 397,0	-1 495 322,2	-81,3%
- z wyceny instrumentów finansowych pozabilansowych	723,3	386,5	-336,8	-46,6%
Razem	25 157 432,7	10 739 224,9	-14 418 207,8	-57,3%

Na 31.12.2013 wartość pozycji była głównie efektem wystąpienia dodatnich różnic z wyceny kursowej złota oraz następujących walut obcych: GBP i EUR.

Dodatnie różnice z wyceny kursowej są ustalane:

- dla złota — przez porównanie średniego kosztu zasobu złota z wyższą od niego średnią ceną rynkową złota wyrażoną w złotych,
- dla walut obcych — przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z wyższym od niego kursem średnim NBP.

Wysokość średnich kosztów zasobu poszczególnych walut obcych i złota oraz kursów średnich NBP i średniej ceny rynkowej złota przedstawiono poniżej.

<i>w złotych</i>	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota	Średni koszt zasobu	Kurs średni NBP / Średnia cena złota
	31.12.2012		31.12.2013	
AUD	2,9296905375	3,2183	2,9664699547	2,6864
BRL	1,8802178382	1,5138	1,5097846268	1,2753
CAD	3,2109572868	3,1172	3,0279148071	2,8297
CHF	3,4056860912	3,3868	3,4035020298	3,3816
CZK	0,1603999993	0,1630	0,1606971177	0,1513
DKK	0,5596031137	0,5480	0,5564783132	0,5560
EUR	4,1048445547	4,0882	4,1447379246	4,1472
GBP	4,7494707457	5,0119	4,8180689389	4,9828
HUF	0,0136803907	0,0140	0,0141905208	0,0140
JPY	0,0401640074	0,0360	0,0304371447	0,0287
MXN	0,2463190782	0,2380	0,2497819256	0,2302
NOK	0,5161671035	0,5552	0,5252774756	0,4953
NZD	-	2,5488	2,5826789367	2,4741
SEK	0,4768318808	0,4757	0,4781631214	0,4694
USD	3,0205903233	3,0996	3,0693482142	3,0120
SDR	4,7729755923	4,7662	4,7701239618	4,6337
uncja złota*	1 310,3996257646	5 157,7344	1 310,3996257646	3 618,9180

* Cena uncji złota wyrażona w USD wynosiła odpowiednio: 1.664,00 USD na 31.12.2012 i 1.201,50 USD na 31.12.2013.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z wyższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2013 dodatnie różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w AUD, USD, GBP i MXN.

Dodatknie różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

W związku z niewystąpieniem na 31.12.2013:

- kosztów niezrealizowanych z wyceny zasobu złota,
- spadku stanu zasobu złota w odniesieniu do stanu z dnia bilansowego poprzedniego roku obrotowego,

NBP nie dokonał rozwiązania rachunku rewaluacyjnego złota.

Nota 23 Fundusze i rezerwy

<i>w tys. złotych</i>	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Fundusz statutowy	1 500 000,0	1 500 000,0	0,0	0,0%
Fundusz rezerwowy	966 590,7	1 243 645,5	277 054,8	28,7%
Rezerwy	11 457 911,7	4 696 287,6	-6 761 624,1	-59,0%
Razem	13 924 502,4	7 439 933,1	-6 484 569,3	-46,6%

Pozycja obejmuje:

- fundusz statutowy, którego wysokość określa art. 61 ustawy o NBP,
- fundusz rezerwowy, który zgodnie z art. 62 ustawy o NBP jest tworzony z odpisów z zysku NBP w wysokości 5% rocznego zysku aż do osiągnięcia przez ten fundusz równowartości funduszu statutowego i może być przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP,
- rezerwę na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych, której tworzenie przewiduje art. 65 ustawy o NBP.

Spadek pozycji był efektem częściowego wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie 6.761.624,1 tys. zł w związku z wystąpieniem na koniec 2013 r. kosztów niezrealizowanych, wynikających ze zmian kursu złotego do walut obcych w kwocie, która mogłaby spowodować stratę.

Jednocześnie na wartość pozycji miało wpływ zwiększenie funduszu rezerwowego w wyniku dokonania odpisu z zysku za 2012 r. w kwocie 277.054,8 tys. zł.

Nota 24 Wynik finansowy

Pozycja obejmuje:

- wynik finansowy roku bieżącego w kwocie zero (por. Nota 44),
- część straty poniesionej przez NBP w 2007 roku, która nie została pokryta środkami z funduszu rezerwowego; na 31.12.2013 pozycja wyniosła 11.457.911,7 tys. zł i nie zmieniła się w porównaniu z 31.12.2012.

7. Noty objaśniające do pozycji pozabilansowych

Nota 25 Transakcje bieżące ujęte na kontach pozabilansowych

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Należności wynikające z transakcji bieżących, w tym	299 559,7	127 080,5	-172 479,2	-57,6%
- należności w walutach obcych	299 559,7	127 080,5	-172 479,2	-57,6%
Zobowiązania wynikające z transakcji bieżących, w tym	299 559,7	127 080,5	-172 479,2	-57,6%
- zobowiązania w walucie krajowej	0,0	965,2	965,2	-
- zobowiązania w walutach obcych	299 559,7	126 115,3	-173 444,4	-57,9%

Spadek poszczególnych pozycji wynikał z mniejszego wolumenu zawartych przez NBP pod koniec roku transakcji bieżących wymiany walut, przeprowadzanych przez NBP głównie z bankami.

Nota 26 Instrumenty finansowe pozabilansowe

w tys. złotych	31.12.2012	31.12.2013	Zmiana	
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych zakupione w transakcjach terminowych	1 254 158,7	369 883,9	-884 274,8	-70,5%
Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych sprzedane w transakcjach terminowych	5 435 135,7	0,0	-5 435 135,7	-100,0%

Na 31.12.2013 spadek pozycji był związany z mniejszym wolumenem transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe zawartych przez NBP pod koniec roku.

Nota 27 Limity pożyczek udzielonych MFW w walutach obcych

Z dniem 15 listopada 2011 r. NBP stał się uczestnikiem Nowych Porozumień Pożyczkowych (NAB), do których mogą przystępować państwa członkowskie MFW lub banki centralne tych państw. Jako uczestnik NAB, NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki, do kwoty odpowiadającej 2.528.590,0 tys. SDR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych następuje na wniosek MFW.

Na 31.12.2013 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach NAB, wyniosła 2.205.690,0 tys. SDR (10.220.505,8 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z:

- przekazaniem przez NBP MFW w latach 2011-2013 kwoty 352.600,0 tys. SDR (odpowiednio w 2011 r. – kwoty 174.000,0 tys. SDR, w 2012 r. – kwoty 127.000,0 tys. SDR oraz w 2013 r. – kwoty 51.600,0 tys. SDR),
- otrzymaniem przez NBP spłaty pożyczki w latach 2012-2013 w kwocie 29.700,0 tys. SDR (odpowiednio w 2012 r. – kwoty 2.500,0 tys. SDR oraz w 2013 r. – kwoty 27.200,0 tys. SDR).

W dniu 15 marca 2013 r. została zawarta umowa pożyczki dwustronnej pomiędzy NBP a MFW, zgodnie z którą NBP pozostaje w gotowości do wypłacenia MFW oprocentowanej pożyczki do wysokości stanowiącej równowartość w SDR kwoty 6.270.000,0 tys. EUR. Przekazanie przez NBP środków pieniężnych będzie następować na wniosek MFW. Skorzystanie przez MFW z tych środków jest możliwe w przypadku, gdy MFW wyczerpie inne dostępne zasoby finansowe pochodzące z udziałów członkowskich oraz pożyczek w ramach NAB.

Na 31.12.2013 kwota, do której NBP zobowiązany jest udzielić MFW pożyczki w ramach umowy pożyczki dwustronnej, wyniosła 6.270.000,0 tys. EUR (26.002.944,0 tys. zł według kursu średniego NBP na dzień bilansowy) w związku z brakiem korzystania przez MFW z tych środków w 2013 r.

Nota 28 Pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych

Na 31.12.2013 pozostałe pozycje ujęte na kontach pozabilansowych dotyczyły głównie:

- otrzymanych przez NBP zabezpieczeń związanych z gospodarką własną NBP w kwocie 27.961,8 tys. zł (stan na 31.12.2012 – 21.760,3 tys. zł),
- należności warunkowych dochodzonych przez NBP w kwocie 126,5 tys. zł (stan na 31.12.2012 – 219,4 tys. zł).

Odsetki od Banku Handlowo-Kredytowego S.A. w likwidacji naliczone po dniu postawienia banku w stan likwidacji (od dnia 1 kwietnia 1992 r.) wynoszą 1.183.103,7 tys. zł; ich stan nie zmienił się w porównaniu z 31.12.2012.

8. Noty objaśniające do rachunku zysków i strat

Nota 29 Przychody z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Przychody z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	5 976 974,8	5 728 837,3	-248 137,5	-4,2%
Przychody z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych	312 588,0	373 436,1	60 848,1	19,5%
Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek, w tym	15 411,9	1 854,6	-13 557,3	-88,0%
- w walutach obcych	1 252,9	1 219,4	-33,5	-2,7%
- w walucie krajowej	14 159,0	635,2	-13 523,8	-95,5%
Inne przychody	9 636,0	8 112,2	-1 523,8	-15,8%
Razem	6 314 610,7	6 112 240,2	-202 370,5	-3,2%

Pozycja obejmuje głównie przychody z odsetek i dyskonta od podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3).

W 2013 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 248.137,5 tys. zł przychodów z odsetek i dyskonta od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, wynikających głównie z niższego średniorocznego oprocentowania dłużnych papierów wartościowych w EUR, GBP, NOK, AUD oraz USD,

przy:

- wyższych o 60.848,1 tys. zł przychodach z odsetek od rachunków bankowych NBP w walutach obcych, co było głównie spowodowane wzrostem udziału lokat terminowych w walutach obcych w strukturze inwestycyjnej rezerw walutowych (przede wszystkim w związku z rozpoczęciem inwestycji w lokaty terminowe w NZD).

Jednocześnie na zmianę przychodów z tytułu odsetek, dyskonta i premii od instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych miały wpływ:

- wzrost poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (ich średni poziom wyniósł 69.759,4 mln EUR w 2013 r. w porównaniu z 66.384,8 mln EUR w 2012 r.),
- zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – aprecjacja złotego do USD, GBP, AUD, NOK, BRL, przy jednoczesnej deprecjacji złotego w stosunku do EUR i MXN (por. zestawienie kursów średniorocznych poniżej).

Niższe o 13.523,8 tys. zł przychody z odsetek od kredytów i pożyczek w walucie krajowej były głównie efektem całkowitej spłaty należności z tytułu kredytu refinansowego na inwestycje centralne w 2012 r.

Ponadto, w 2013 r. nastąpił spadek przychodów z tytułu odsetek od rachunku bieżącego w MFW oraz transzy rezerwowej o 2.809,2 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne przychody*, jak również przychodów z tytułu odsetek od pożyczek udzielonych MFW w ramach NAB o 33,5 tys. zł wykazywanych w pozycji *Przychody z odsetek od kredytów i pożyczek* (por. Nota 2).

Wysokość średniorocznych kursów złotego do walut obcych w latach 2012-2013 przedstawiono poniżej.

w złotych	Kurs średnioroczny			
	2012	2013	Zmiana	
USD	3,2570	3,1608	-0,0962	-3,0%
EUR	4,1850	4,1975	0,0125	0,3%
GBP	5,1597	4,9437	-0,2160	-4,2%
AUD	3,3712	3,0587	-0,3125	-9,3%
NOK	0,5597	0,5383	-0,0214	-3,8%
NZD	2,6365	2,5914	-0,0451	-1,7%
BRL	1,6734	1,4711	-0,2023	-12,1%
MXN	0,2474	0,2478	0,0004	0,2%

Nota 30 Koszty z tytułu odsetek, dyskonta i premii

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Koszty premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych	3 504 051,9	3 275 046,9	-229 005,0	-6,5%
Koszty odsetek i dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej	4 489 497,3	3 767 401,6	-722 095,7	-16,1%
Koszty odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP, w tym	1 478 994,2	991 252,5	-487 741,7	-33,0%
- od rachunków w walutach obcych	82 694,1	52 752,7	-29 941,4	-36,2%
- od rachunków w walucie krajowej	1 396 300,1	938 499,8	-457 800,3	-32,8%
Inne koszty	6 952,4	5 282,1	-1 670,3	-24,0%
Razem	9 479 495,8	8 038 983,1	-1 440 512,7	-15,2%

Pozycja obejmuje głównie koszty odsetek, dyskonta i premii od instrumentów wykorzystywanych przez NBP w ramach operacji polityki pieniężnej (por. Nota 11), podstawowych instrumentów inwestycyjnych rezerw walutowych (por. Nota 3 i Nota 16) oraz od pozostałych rachunków bankowych prowadzonych przez NBP.

W 2013 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych o 722.095,7 tys. zł kosztów dyskonta od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, głównie na skutek spadku średniorocznego poziomu stopy referencyjnej określającej rentowność bonów pieniężnych – z 4,61% w 2012 r. do 2,94% w 2013 r, przy jednoczesnym wzroście emisji bonów pieniężnych NBP w ramach operacji otwartego rynku; poziom operacji podstawowych w ujęciu średniorocznym⁶ wyniósł 124.280,4 mln zł w 2013 r. w porównaniu z 94.343,4 mln zł w 2012 r., natomiast dostrajających – 1.845,9 mln zł w 2013 r. w porównaniu z 1.626,8 mln zł w 2012 r.,
- niższych o 487.741,7 tys. zł kosztów odsetek od rachunków bankowych prowadzonych przez NBP. Zmiana ta była głównie efektem spadku kosztów odsetek od rezerw obowiązkowych banków oraz od rachunków lokat terminowych sektora rządowego w walucie krajowej,
- niższych o 229.005,0 tys. zł kosztów premii od dłużnych papierów wartościowych w walutach obcych, głównie z tytułu wyższych poziomów rentowności papierów wartościowych, przekładających się na niższe ceny, przy jednoczesnym zwiększeniu:
 - udziału dłużnych papierów wartościowych o oprocentowaniu stałym w strukturze rezerw walutowych, oraz
 - poziomu rezerw walutowych w ujęciu średniorocznym (por. Nota 29).

Jednocześnie na wysokość kosztów premii wpłynęła zmiana średniorocznych kursów złotego do walut obcych – aprecjacja w stosunku do USD, GBP, AUD, NOK, BRL oraz deprecjacja złotego w stosunku do EUR i MXN (por. Nota 29 – zestawienie kursów średniorocznych).

Ponadto, w 2013 r. wystąpił spadek kosztów odsetek od zobowiązań wobec MFV z tytułu alokacji SDR o 1.917,0 tys. zł wykazywanych w pozycji *Inne koszty* (por. Nota 17).

Nota 31 Przychody z operacji finansowych

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Dodatnie zrealizowane różnice kursowe	6 988 671,8	5 138 756,2	-1 849 915,6	-26,5%
Dodatnie zrealizowane różnice cenowe, w tym	3 687 649,7	1 750 310,7	-1 937 339,0	-52,5%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	3 152 671,4	1 502 492,0	-1 650 179,4	-52,3%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	534 978,3	247 818,7	-287 159,6	-53,7%
Pozostałe przychody z operacji finansowych	12,7	2,7	-10,0	-78,7%
Razem	10 676 334,2	6 889 069,6	-3 787 264,6	-35,5%

Pozycja obejmuje głównie:

- dodatnie zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,

⁶ Do wyliczenia wielkości średniorocznych uwzględniono wszystkie dni kalendarzowe od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

- dodatnie zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2013 r. spadek pozycji był głównie wynikiem:

- niższych dodatnich zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w USD, AUD i NOK przy jednocześnie wyższych różnicach z transakcji w EUR i GBP,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, GBP, EUR i AUD,
- niższych dodatnich zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w AUD i EUR.

Nota 32 Koszty operacji finansowych

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Ujemne zrealizowane różnice kursowe	77 392,3	651 799,9	574 407,6	742,2%
Ujemne zrealizowane różnice cenowe, w tym	415 706,5	1 873 391,4	1 457 684,9	350,7%
- z transakcji bieżących dłużnymi papierami wartościowymi	333 059,2	1 627 679,8	1 294 620,6	388,7%
- z instrumentów finansowych pozabilansowych	82 647,3	245 711,6	163 064,3	197,3%
Pozostałe koszty operacji finansowych	2,0	2,8	0,8	40,0%
Razem	493 100,8	2 525 194,1	2 032 093,3	412,1%

Pozycja obejmuje głównie:

- ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w walutach obcych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z transakcji bieżących sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ujemne zrealizowane różnice cenowe z rozliczenia transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe.

W 2013 r. wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- wyższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji bieżących sprzedaży oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w EUR, GBP, USD i AUD,
- wyższych ujemnych zrealizowanych różnic kursowych z transakcji w AUD, NOK i USD; ponadto w 2013 r. wystąpiły ujemne zrealizowane różnice kursowe z transakcji w NZD,
- wyższych ujemnych zrealizowanych różnic cenowych z transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe w AUD i GBP przy jednocześnie niższych różnicach z transakcji w EUR.

Nota 33 Koszty niezrealizowane

<i>w tys. złotych</i>	2012	2013	Zmiana	
Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych	749 928,2	6 815 972,9	6 066 044,7	808,9%
Ujemne różnice z wyceny cenowej, w tym	84 898,5	1 457 878,3	1 373 979,8	1 617,2%
- z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych	84 624,6	1 457 824,9	1 373 200,3	1 622,7%
- z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych	273,9	53,4	-220,5	-80,5%
Razem	834 826,7	8 273 851,2	7 439 024,5	891,1%

W 2013 r. kwota kosztów była głównie efektem wystąpienia na 31.12.2013 ujemnych różnic z wyceny kursowej walut obcych oraz ujemnych różnic z wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych.

Ujemne różnice z wyceny kursowej walut obcych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu waluty obcej z niższym od niego kursem średnim NBP (por. Nota 22). W 2013 r. ujemne różnice z wyceny kursowej dotyczyły głównie następujących walut obcych: AUD, USD, NOK, NZD, BRL, MXN oraz SDR.

Ujemne różnice z wyceny cenowej dla dłużnych papierów wartościowych są ustalane przez porównanie średniego kosztu zasobu dłużnych papierów wartościowych z niższą od niego średnią ceną rynkową tych papierów. Na 31.12.2013 ujemne różnice z wyceny cenowej dotyczyły głównie oprocentowanych dłużnych papierów wartościowych w USD, GBP, EUR, NZD oraz NOK.

Ujemne różnice z wyceny cenowej instrumentów pozabilansowych dotyczyły transakcji terminowych na dłużne papiery wartościowe (por. Nota 26).

Nota 34 Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na ryzyko i odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych

W 2013 r. przychody w wysokości 6.761.624,1 tys. zł były wynikiem częściowego wykorzystania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (por. Nota 23). W 2012 r. przychody wyniosły 376.114,3 tys. zł i były związane z aktualizacją kwoty rezerwy.

Nota 35 Przychody z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje głównie przychody z opłat i prowizji za wykonanie przez NBP zleceń płatniczych, prowadzenie rachunków bankowych oraz uczestnictwo w systemie TARGET2.

W 2013 r. pozycja wyniosła 33.736,1 tys. zł i była o 890,0 tys. zł (2,6%) niższa w porównaniu z 2012 r.

Nota 36 Koszty z tytułu opłat i prowizji

Pozycja obejmuje koszty opłat i prowizji ponoszonych przez NBP:

- z tytułu prowadzonej przez inne banki na rzecz NBP zastępczej obsługi kasowej budżetu państwa (w miejscowościach, w których NBP nie posiada oddziałów okręgowych),
- z tytułu uczestnictwa w systemie TARGET2,
- za prowadzenie rachunków NBP w walutach obcych za granicą,
- za wykonanie własnych zleceń płatniczych.

W 2013 r. pozycja wyniosła 37.577,0 tys. zł i była o 106.533,3 tys. zł (73,9%) niższa w porównaniu z 2012 r. Spadek pozycji był głównie wynikiem niewystąpienia w 2013 r. kosztów opłat obowiązujących na rynkach finansowych krajów rozwijających się.

Nota 37 Przychody z tytułu akcji i udziałów

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach krajowych	8 673,0	5 159,9	-3 513,1	-40,5%
Przychody z tytułu akcji i udziałów w podmiotach zagranicznych	12 553,6	12 583,0	29,4	0,2%
Razem	21 226,6	17 742,9	-3 483,7	-16,4%

Pozycja obejmuje głównie przychody z tytułu dywidend od posiadanych przez NBP akcji i udziałów w podmiotach krajowych i zagranicznych (por. Nota 6).

W 2013 r. przychody stanowiły sumę wpływów z tytułu dywidend od posiadanych akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A., Krajowej Izby Rozliczeniowej S.A. oraz Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei.

Nota 38 Pozostałe przychody

Pozycja obejmuje głównie przychody ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich, z wynajmu pomieszczeń biurowych oraz sprzedaży usług informatycznych. Ponadto, w pozycji ujęto przychody z tytułu otrzymania należnej części zysku ze sprzedaży przez MFW części zasobu złota.

W 2013 r. pozycja wyniosła 176.782,0 tys. zł i była o 27.823,8 tys. zł (18,7%) wyższa w porównaniu z 2012 r. Wzrost pozycji wynikał z większych niż w roku ubiegłym przychodów związanych ze sprzedażą złota przez MFW. Jednocześnie nastąpił spadek przychodów ze sprzedaży monet i banknotów kolekcjonerskich.

Nota 39 Koszty wynagrodzeń pracowników wraz z narzutami na wynagrodzenia

Pozycja obejmuje koszty wynagrodzeń pracowników, koszty narzutów na wynagrodzenia, a także koszty rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych, nagród jubileuszowych oraz niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych.

W 2013 r. pozycja wyniosła 477.628,0 tys. zł i była o 20.430,0 tys. zł (4,5%) wyższa w porównaniu z 2012 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem wyższych o 16.213,1 tys. zł kosztów wynagrodzeń (w tym kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników), jak również wyższych o 4.216,9 tys. zł kosztów narzutów na wynagrodzenia, zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową.

Nota 40 Koszty administracyjne

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Zużycie materiałów i energii	34 593,2	33 552,7	-1 040,5	-3,0%
Świadczenia na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych	13 812,6	16 283,1	2 470,5	17,9%
Podróże służbowe	7 430,9	7 612,6	181,7	2,4%
Usługi obce	158 082,9	145 882,2	-12 200,7	-7,7%
Podatki i opłaty	20 985,4	21 586,9	601,5	2,9%
Odpisy na fundusze specjalne	4 723,9	4 726,2	2,3	0,0%
Pozostałe koszty administracyjne	29 630,2	30 638,9	1 008,7	3,4%
Razem	269 259,1	260 282,6	-8 976,5	-3,3%

Spadek pozycji był głównie wynikiem zmniejszenia kosztów usług obcych oraz kosztów zużycia materiałów i energii przy jednoczesnym zwiększeniu kosztów świadczeń na rzecz pracowników i innych osób uprawnionych.

Nota 41 Koszty amortyzacji

w tys. złotych	2012	2013	Zmiana	
Koszty amortyzacji środków trwałych	56 259,8	63 988,2	7 728,4	13,7%
Koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych	12 588,5	15 532,6	2 944,1	23,4%
Razem	68 848,3	79 520,8	10 672,5	15,5%

W 2013 r. koszty amortyzacji środków trwałych dotyczyły głównie amortyzacji maszyn i urządzeń oraz budynków i lokali natomiast koszty amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych – oprogramowania informatycznego.

Nota 42 Koszty emisji znaków pieniężnych

Pozycja obejmuje koszty emisji banknotów i monet, w tym banknotów i monet kolekcjonerskich.

W 2013 r. pozycja wyniosła 268.792,1 tys. zł i była o 1.355,9 tys. zł (0,5%) wyższa w porównaniu z 2012 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem:

- zwiększenia kosztów emisji banknotów w związku ze wzrostem liczby zamówionych banknotów, spowodowanym przede wszystkim planowanym na 2014 r. wprowadzeniem do obiegu banknotów zmodernizowanych,

przy jednoczesnym:

- zmniejszeniu kosztów emisji monet głównie w związku ze spadkiem liczby zamówionych monet kolekcjonerskich oraz niższymi kosztami zużycia złota i srebra do ich produkcji.

Nota 43 Pozostałe koszty

Pozycja obejmuje głównie koszty odpowiadające wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich, kosztów utworzenia rezerw na przyszłe zobowiązania oraz koszty z tytułu odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów.

W 2013 r. pozycja wyniosła 29.366,0 tys. zł i była o 12.865,7 tys. zł (78,0%) wyższa w porównaniu z 2012 r. Wzrost pozycji był głównie wynikiem dokonania w 2013 r. odpisu aktualizującego wartość środków trwałych. Jednocześnie nastąpił spadek kosztów odpowiadających wartości nominalnej sprzedanych monet i banknotów kolekcjonerskich.

Nota 44 Wynik finansowy roku bieżącego i jego podział

Wynik finansowy NBP za 2013 r. wyniósł zero i był o 5.541.094,6 tys. zł (100,0%) niższy w porównaniu z 2012 r.

Zgodnie z art. 62 i 69 ustawy o NBP zysk NBP podlega podziałowi (w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów) na:

- odpis na fundusz rezerwowy NBP (5% zysku),
- wpłatę z zysku NBP do budżetu państwa.

Ponieważ wynik finansowy NBP za 2013 r. wyniósł zero, w 2014 r. nie nastąpi wpłata do budżetu państwa, ani nie zostanie dokonany odpis na fundusz rezerwowy NBP.

9. Pozostałe noty objaśniające

Nota 45 Elastyczna Linia Kredytowa

Elastyczna Linia Kredytowa jest instrumentem MFW, przeznaczonym dla krajów o stabilnych podstawach i prognozach makroekonomicznych. W przypadku Polski ma on charakter ostrożnościowy.

Obowiązująca na dzień 31 grudnia 2013 r. Elastyczna Linia Kredytowa w wysokości 22.000.000,0 tys. SDR została przyznana Polsce w dniu 18 stycznia 2013 r. przez Radę Dyrektorów Wykonawczych MFW na okres dwóch lat (to jest do 17 stycznia 2015 r.). Dysponentem Elastycznej Linii Kredytowej jest Rząd RP, a NBP pełni rolę agenta finansowego Rządu.

Nota 46 Fundacja NBP

W dniu 10 sierpnia 2009 r. została ustanowiona przez NBP Fundacja Narodowego Banku Polskiego, której głównym statutowym celem jest wspieranie działań promujących rozwój nauk ekonomicznych i edukacji ekonomicznej. W dniu 31 sierpnia 2009 r. została ona wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego. Fundusz założycielski Fundacji NBP wynosił 1.500,0 tys. zł, z czego na działalność gospodarczą przeznaczono 750,0 tys. zł.

Nota 47 Zdarzenia po dacie bilansu

W dniu 1 stycznia 2014 r. dokonano aktualizacji klucza subskrypcji kapitału EBC, która zgodnie z art. 29 Statutu ESBC i EBC jest przeprowadzana regularnie co pięć lat na podstawie danych o liczbie ludności i PKB państw Unii Europejskiej przekazanych EBC przez Komisję Europejską. W wyniku tej aktualizacji udział NBP w kapitale subskrybowanym EBC wzrósł do 5,1230%, co odpowiada kwocie 554.565,1 tys. EUR. W rezultacie wysokość udziału opłaconego przez NBP w kapitale EBC wzrosła do 20.796,2 tys. EUR. Odpowiednia płatność na rzecz EBC w kwocie 1.075,3 tys. EUR została dokonana przez NBP w dniu 2 stycznia 2014 r.

10. Ryzyko finansowe i operacyjne

W NBP funkcjonuje zintegrowany system zarządzania ryzykiem stanowiący ciągły i powtarzalny proces decyzyjny, wspomagający – przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych – osiągnięcie celów banku.

Obejmuje on trzy integralnie ze sobą powiązane poziomy:

- zdecentralizowane zarządzanie ryzykiem operacyjnym we wszystkich jednostkach organizacyjnych NBP, dokonywane przez dyrektorów tych jednostek, przy współpracy tzw. menedżerów ryzyka,
- działalność wyspecjalizowanych jednostek organizacyjnych:
 - Departamentu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem finansowym,
 - Departamentu Ryzyka Operacyjnego i Zgodności, do zadań którego należy m.in. opracowywanie projektów zasad i metodyk dotyczących ryzyka operacyjnego, monitorowanie i przeprowadzanie analiz z zakresu ryzyka operacyjnego i ryzyka zgodności w NBP, wdrażanie nowych narzędzi, raportowanie o ryzyku operacyjnym i zgodności w skali banku,
 - Komisji ds. Zarządzania Ryzykiem, która m.in. ocenia efektywność zarządzania ryzykiem operacyjnym w skali całego banku i wydaje rekomendacje w tym zakresie; Komisji przewodniczy członek Zarządu NBP (tzw. Chief Risk Officer) powołany w 2013 r. do nadzorowania całego obszaru ryzyka w NBP,
- podejmowanie przez Zarząd NBP decyzji o charakterze strategicznym.

Zadania realizowane w ramach systemu zarządzania ryzykiem obejmują:

- bieżące identyfikowanie oraz analizowanie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- pomiar poziomu ryzyka,
- dobór i stosowanie mechanizmów ograniczających ryzyko,
- monitorowanie i bieżące kontrolowanie skuteczności zastosowanych mechanizmów ograniczających ryzyko,
- okresowe informowanie o wynikach zarządzania ryzykiem,
- akceptację/brak akceptacji dla istniejącego poziomu ryzyka.

10.1. Ryzyko finansowe

Podstawowymi rodzajami ryzyka finansowego towarzyszącego działalności NBP są: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności oraz ryzyko rynkowe (stopy procentowej i kursowe). Akceptowany poziom ryzyka finansowego określany jest poprzez system limitów, a ekspozycja na poszczególne rodzaje ryzyka, w ramach przyjętych ograniczeń, jest monitorowana na bieżąco przez Departament

Zarządzania Ryzykiem Finansowym. Analiza ekspozycji na ryzyko finansowe jest regularnie przedstawiana Zarządowi NBP.

10.1.1 Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością poniesienia strat finansowych wskutek niewywiązania się kontrahenta z ciężących na nim zobowiązań (w szczególności niespłacenia całości lub części kapitału wraz z odsetkami w uzgodnionym terminie) lub spadku wartości rynkowej instrumentów inwestycyjnych w konsekwencji pogorszenia wiarygodności kredytowej emitenta.

Ryzyko kredytowe w zarządzaniu rezerwami walutowymi

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP stosuje następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- ograniczenie udziału transakcji lokacyjnych i pozarządowych papierów wartościowych,
- kryteria wyboru kontrahentów i bieżące monitorowanie ich wiarygodności kredytowej,
- limity dla kontrahentów do transakcji lokacyjnych oraz wymiany walutowej,
- ograniczenie terminu do zapadalności transakcji lokacyjnych,
- kryteria wyboru emitentów papierów wartościowych,
- limity dla emitentów papierów wartościowych,
- zawieranie umów ramowych z kontrahentami,
- zabezpieczenia w transakcjach lokacyjnych z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych.

Analizy ryzyka kredytowego są przeprowadzane przez NBP przy wykorzystaniu zarówno danych dotyczących sytuacji finansowej kontrahentów i ocen agencji ratingowych, jak również wyceny ryzyka odzwierciedlonej w kwotowaniach rynkowych.

Dominująca część rezerw walutowych inwestowana jest w rządowe papiery wartościowe krajów o wysokim ratingu, charakteryzujące się najwyższym stopniem bezpieczeństwa i płynności. Utrzymywane w portfelach inwestycyjnych pozarządowe papiery wartościowe emitowane są przede wszystkim przez instytucje międzynarodowe oraz agencje rządowe, skala inwestycji na rynku obligacji korporacyjnych jest niewielka. Również udział lokat w rezerwach walutowych jest niski – transakcje zawierane są na krótkie terminy, z bankami o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Ryzyko kredytowe w krajowych operacjach kredytowych

NBP, wspierając płynność systemu finansowego, udostępnia bankom krajowym kredyt lombardowy, kredyt techniczny oraz kredyt w ciągu dnia w euro. Ryzyko związane z tymi operacjami ograniczane jest poprzez zabezpieczenia spełniające kryteria określone przez NBP – podstawowym zabezpieczeniem przedstawianym przez banki są papiery wartościowe Skarbu Państwa i NBP nominowane w złotych, przy czym lista aktywów zabezpieczających obejmuje również inne papiery

wartościowe zdeponowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych – listy zastawne, obligacje komunalne, obligacje korporacyjne, emisje Europejskiego Banku Inwestycyjnego w PLN, a także papiery skarbowe nominowane w EUR.

Przy określaniu wymaganej wysokości zabezpieczenia stosowany jest współczynnik redukcji wartości aktywów zabezpieczających (*haircut*), służący zmniejszeniu prawdopodobieństwa spadku wartości rynkowej zabezpieczenia poniżej wartości udzielonego kredytu w wyniku niekorzystnych zmian cen rynkowych/kursów walutowych papierów wartościowych. Współczynnik redukcji wartości zabezpieczenia dla kredytu lombardowego i technicznego ustalany jest w odniesieniu do wartości nominalnej przyjętych papierów wartościowych.

Kredyt w ciągu dnia w euro udzielany jest zgodnie z zasadami określonymi przez EBC, a jego zabezpieczeniem mogą być obligacje skarbowe będące przedmiotem fixingu na BondSpot S.A. (dodatkowo uwzględniany jest *haircut* z tytułu ryzyka kursowego).

10.1.2 Ryzyko płynności

Ryzyko płynności związane jest z możliwością poniesienia dodatkowych kosztów w razie konieczności niezwłocznego pozyskania płynnych środków.

Ze względu na fakt, iż NBP przysługuje wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, posiada on zdolność do kreowania płynności w walucie krajowej. Jest ona ograniczona przez odpowiedzialność NBP za stabilność waluty krajowej. Założenia polityki pieniężnej są co roku ustalane przez RPP, która kierując się powyższymi założeniami zatwierdza również plan finansowy NBP.

W procesie zarządzania rezerwami walutowymi NBP zapewnia właściwą płynność środków dopasowując bieżące i przewidywane przepływy pieniężne. Inwestycje dokonywane są na rynkach zapewniających niezwłoczną dostępność środków – waluty rezerwowe oraz instrumenty inwestycyjne charakteryzują się zasadniczo wysoką płynnością.

10.1.3 Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej związane jest z możliwością spadku wartości rynkowej instrumentów finansowych w wyniku niekorzystnej zmiany ich rynkowej rentowności.

Podstawową miarą ryzyka stopy procentowej, stosowaną przez NBP, jest *modified duration* określające wrażliwość wartości portfeli inwestycyjnych na zmiany rentowności instrumentów finansowych.

Ograniczając ryzyko stopy procentowej w procesie zarządzania rezerwami walutowymi, NBP określa benchmarkowy poziom *modified duration* rezerw walutowych wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań.

W 2013 r. utrzymano niskie *modified duration* rezerw, mając na uwadze prawdopodobieństwo wzrostu rentowności papierów wartościowych. Silny wzrost rentowności papierów rządowych, na rynku amerykańskim, brytyjskim i nowozelandzkim sięgający około 120 pb w sektorze 10-letnim, stanowił reakcję na wcześniejsze od oczekiwań rynku zapowiedzi rozpoczęcia przez Rezerwę Federalną ograniczania skali skupu papierów wartościowych, w warunkach stopniowej poprawy kondycji gospodarki amerykańskiej, a w szczególności sytuacji na rynku pracy.

10.1.4 Ryzyko kursowe

Ryzyko kursowe wynika z możliwości spadku wartości zasobów walut obcych na skutek niekorzystnych zmian kursów na rynku walutowym.

Oszacowanie ekspozycji na ryzyko kursowe jest dokonywane w oparciu o wartość zagrożoną (VaR) wyliczaną przy zastosowaniu metody parametrycznej. Poziom wartości zagrożonej wyliczony na dzień bilansowy jest uwzględniany przy określaniu wielkości rezerwy na ryzyko zmian kursu złotego do walut obcych (por. Rozdział 4).

Zarządzając rezerwami walutowymi, NBP określa strukturę walutową benchmarku strategicznego wraz z dopuszczalnymi przedziałami wahań. W 2013 r. struktura walutowa benchmarku strategicznego obejmowała: 36% USD, 32% EUR, 12% GBP, 10% AUD, 7% NOK i 3% NZD⁷. Dodatkowo, 1,5% rezerw stanowiły inwestycje w walutach krajów rozwijających się – MXN i BRL.

W 2013 r. zmienność kursów walut rezerwowych kształtowała się na poziomie nieznacznie wyższym od obserwowanego w roku poprzednim, do czego przyczyniła się niepewność dotycząca terminu i skali ograniczania przez Rezerwę Federalną programu skupu obligacji.

10.2. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne to możliwość poniesienia szkód materialnych lub niematerialnych w NBP, wynikających z niewłaściwego zarządzania lub zawodności działania istniejących w NBP zasobów, w tym głównie systemów teleinformatycznych, mienia, kadry pracowniczej lub przepisów prawa wewnętrznego, a także spowodowanych wystąpieniem zdarzeń wewnętrznych lub zewnętrznych, awarią albo błędem pracownika. Ryzyko operacyjne obejmuje następujące podkategorie: ryzyko bezpieczeństwa, ryzyko kadrowe, ryzyko prawne, ryzyko technologiczne, ryzyko zarządzania.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega w szczególności na:

- bieżącym identyfikowaniu, analizie i pomiarze poziomu ryzyka operacyjnego;
- doborze i stosowaniu mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne;
- poszukiwaniu dodatkowych mechanizmów eliminujących, przenoszących lub ograniczających ryzyko operacyjne, bądź akceptacji istniejącego poziomu tego ryzyka;

⁷ W 2012 r. odpowiednio: 36% USD, 32% EUR, 15% GBP, 10% AUD i 7% NOK.

- dokonywaniu niezbędnych zmian w zakresie organizacji pracy, tworzenia warunków do pełnej i terminowej realizacji zadań, gospodarowania posiadanymi zasobami oraz ustalania wewnętrznych procedur mających na celu eliminację, przeniesienie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego.

W NBP stosuje się różne sposoby ograniczania ryzyka, zapobiegania występowaniu incydentów⁸ oraz ograniczania ich ewentualnych skutków. Do mechanizmów tych należą w szczególności:

- regulacje zewnętrzne i wewnętrzne,
- zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań,
- uzgadnianie danych oraz zasada komisyjności,
- system limitów i ograniczeń (finansowych, czasowych),
- kontrola dostępu oraz zabezpieczenia teleinformatyczne, fizyczne i elektroniczne,
- kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne,
- ubezpieczenia,
- kontrola i audyt wewnętrzny.

W zakresie ograniczania występowania incydentów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest niewielkie, ale potencjalne skutki bardzo wysokie, utworzony został Plan Ciągłości Działania NBP (PCD-NBP). Obowiązuje on dla następujących funkcji krytycznych:

- obsługa płatności w złotych w systemie RTGS i płatności w euro w aplikacji PHA,
- prowadzenie gospodarki rezerwami dewizowymi,
- obsługa posiadacza rachunku,
- realizacja polityki pieniężnej i kursowej,
- wykonywanie zadań agenta emisji papierów wartościowych oraz prowadzenie rejestru papierów wartościowych,
- zaopatrywanie banków w walutę polską.

Dyrektor Departamentu
Rachunkowości i Finansów
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Grażyna Gielecińska

Warszawa, dnia 28.03.2014

Zarząd
Narodowego Banku Polskiego:

/-/ Marek Belka
/-/ Piotr Wiesiołek
/-/ Witold Koziański
/-/ Jacek Bartkiewicz
/-/ Eugeniusz Gatnar
/-/ Andrzej Raczko
/-/ Paweł Samecki
/-/ Katarzyna Zajdel - Kurowska
/-/ Małgorzata Zaleska

⁸ Jednorazowe zdarzenie polegające na nieprawidłowym działaniu zasobów NBP lub zdarzenie zewnętrzne, powodujące lub mogące powodować negatywne skutki materialne lub niematerialne dla NBP.

Opinia niezależnego biegłego rewidenta

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

DLA RADY POLITYKI PIENIĘŻNEJ NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego z siedzibą w Warszawie przy ul. Świętokrzyskiej 11/21 (zwanego dalej „NBP”) zostało sporządzone przez Zarząd NBP na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego NBP za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. („sprawozdanie finansowe NBP”). Sprawozdanie finansowe NBP zostało sporządzone na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908 z późniejszymi zmianami); uchwały nr 16/2003 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie zasad rachunkowości, układu aktywów i pasywów bilansu oraz rachunku zysków i strat Narodowego Banku Polskiego (Dz. Urz. NBP z 2003 r. Nr 22, poz. 38 z późniejszymi zmianami); uchwały Nr 12/2010 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 14 grudnia 2010 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim (Dz. Urz. NBP z 2010 r. Nr 17, poz. 19); uchwały Nr 63/2008 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie sposobu wykonywania zadań z zakresu rachunkowości w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami) oraz uchwały Nr 29/2007 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 października 2007 r. w sprawie gospodarki składnikami majątku trwałego w Narodowym Banku Polskim (z późniejszymi zmianami).

Badanie sprawozdania finansowego NBP, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy stosownie do przepisów rozdziału 7 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późniejszymi zmianami), krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce i Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. W dniu 28 marca 2014 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym NBP.

Naszym zdaniem przedstawione skrócone sprawozdanie finansowe jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne w zaprezentowanym zakresie z pełnym rocznym sprawozdaniem finansowym NBP, które stanowiło podstawę do jego sporządzenia.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej NBP na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz jego wyniku finansowego za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r., należy czytać pełne sprawozdanie finansowe NBP, wraz z opinią i raportem z badania niezależnego biegłego rewidenta dotyczącymi tego sprawozdania finansowego.

Przeprowadzający badanie w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., spółki wpisanej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem 144:

Adam Celiński
Kluczowy Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90033

Warszawa, 12 maja 2014 r.

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o., Al. Armii Ludowej 14, 00-638 Warszawa, Polska
Telefon +48 22 746 4000, Faks +48 22 742 4040, www.pwc.pl

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. wpisana jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, pod numerem KRS 0000044655, NIP 526-021-02-28. Kapitał zakładowy wynosi 10.363.900 złotych. Siedzibą Spółki jest Warszawa, Al. Armii Ludowej 14.

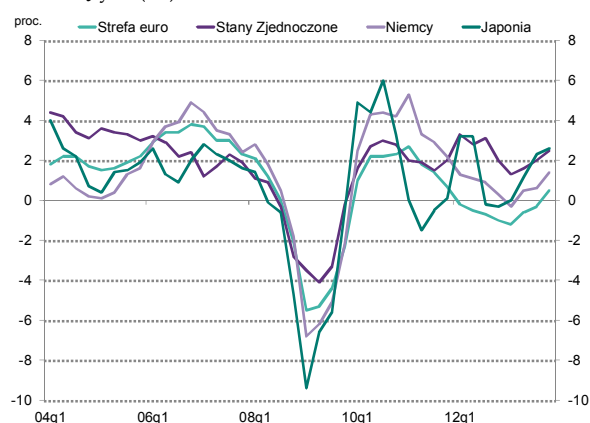
2. Otoczenie polskiej gospodarki

W 2013 r. polityka pieniężna była prowadzona w warunkach niskiego, choć stopniowo przyspieszającego, wzrostu gospodarczego na świecie (Wykres 1, Wykres 2), utrzymującej się ekspansywnej polityki pieniężnej głównych banków centralnych oraz kontynuacji zacieśnienia fiskalnego w wielu krajach. Tym uwarunkowaniom towarzyszyła duża zmienność nastrojów na rynkach finansowych i związane z nią zmiany przepływów kapitału.

Średni wzrost gospodarczy w gospodarkach rozwiniętych w 2013 r. był wolniejszy niż rok wcześniej. W Stanach Zjednoczonych przeprowadzone zacieśnienie fiskalne przyczyniło się do obniżenia dynamiki PKB. Z kolei w strefie euro – będącej głównym partnerem handlowym Polski – utrzymała się recesja¹. Niski popyt w części krajów strefy euro był związany z kontynuacją dostosowań w bilansach sektora prywatnego i publicznego, utratą konkurencyjności i utrzymującą się niekorzystną sytuacją na tamtejszych rynkach pracy. W największej gospodarce strefy euro – Niemczech – koniunktura gospodarcza była lepsza niż w wielu pozostałych krajach tego regionu, jednak wzrost PKB był tam niższy niż w poprzednich latach. Obniżenie dynamiki PKB w Niemczech związane było przede wszystkim z niższą dynamiką eksportu, której towarzyszył dalszy spadek inwestycji.

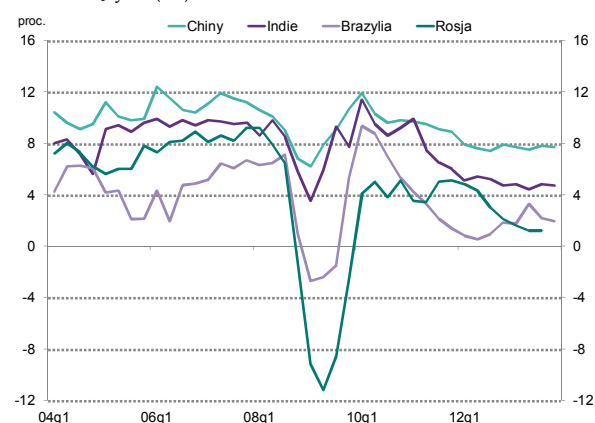
W największych gospodarkach wschodzących wzrost PKB utrzymywał się na niskim – jak na te kraje – poziomie, co było częściowo związane z utrzymującą się niską dynamiką popytu z gospodarek rozwiniętych. W niektórych z tych gospodarek (w tym w Chinach i Indiach) niska dynamika PKB w 2013 r. była także związana z ograniczeniami po stronie podażowej gospodarki i niską dynamiką popytu krajowego. Negatywnie na wzrost gospodarek wschodzących eksportujących surowce wpływały również obniżające się ceny tych surowców na rynkach światowych.

Wykres 1. Wzrost PKB w największych gospodarkach rozwiniętych (r/r) w latach 2004-2013

Źródło: Bloomberg.

Wykres 2. Wzrost PKB w największych gospodarkach wschodzących (r/r) w latach 2004-2013

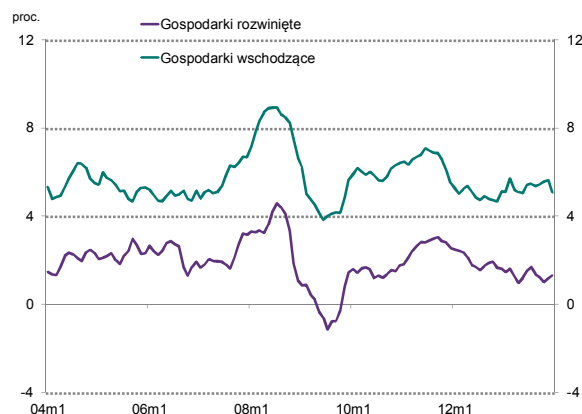

Źródło: Bloomberg.

¹ Wprowadzie od II kw. 2013 r. kwartalna dynamika PKB w strefie euro była dodatnia, ale w całym 2013 r. PKB obniżył się o 0,5% r/r.

Niska presja popytowa oraz obniżenie się cen surowców na rynkach światowych sprzyjały spadkowi inflacji w wielu krajach (Wykres 3, Wykres 4). W gospodarkach rozwiniętych inflacja była niższa niż rok wcześniej, natomiast w gospodarkach wschodzących – nieco wzrosła, choć pozostała relatywnie niska w ujęciu historycznym. Do wzrostu inflacji w części krajów wschodzących przyczyniała się deprecjacja kursów ich walut.

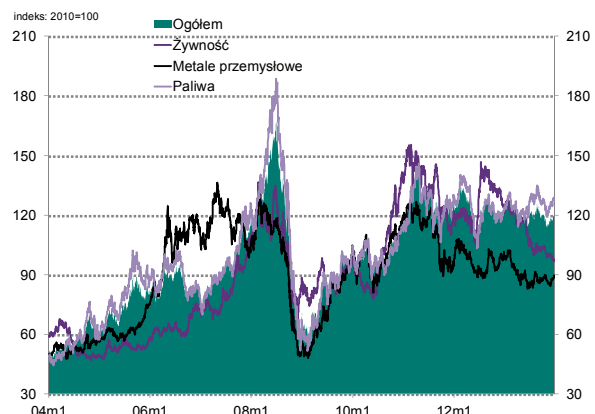
Wykres 3. Inflacja na świecie* w latach 2004-2013

Źródło: dane Bloomberg, obliczenia NBP.

* Średnia ważona inflacja dla gospodarek rozwiniętych i największych gospodarek wschodzących (stanowiących 80% PKB w tej grupie krajów w 2012 r.). Grupy krajów przyjęte zgodnie z podziałem przyjmowanym przez MFU. Wagi dla poszczególnych krajów przyjęto zgodnie z ich udziałem w globalnym PKB.

Wykres 4. Indeksy cen surowców na rynkach światowych w latach 2004-2013

Źródło: dane Bloomberg.

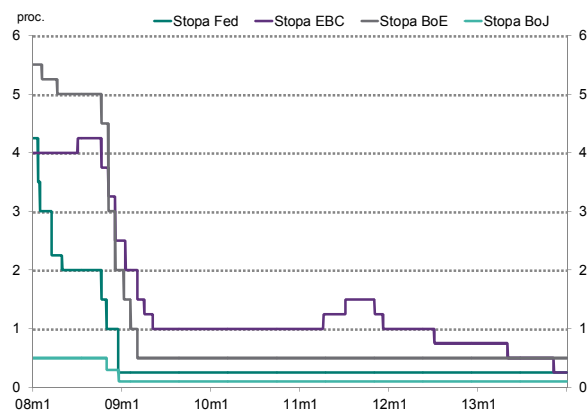
Ze względu na niską dynamikę aktywności gospodarczej oraz towarzyszącą temu niską presję inflacyjną, w 2013 r. główne banki centralne nadal prowadziły silnie ekspansywną politykę pieniężną (Wykres 5, Wykres 6).

Polityka pieniężna głównych banków centralnych istotnie wpływała na zmiany nastrojów na światowych rynkach finansowych. W pierwszych miesiącach 2013 r. kontynuacja luzowania ilościowego przez Fed oraz zwiększenie zakupów aktywów przez Bank Japonii sprzyjały utrzymywaniu się niskiej awersji do ryzyka i wzrostowi cen większości aktywów. Od maja, tj. po rozpoczęciu sygnalizowania przez Fed możliwości stopniowego ograniczania luzowania ilościowego nastąpił odpływ kapitału z gospodarek wschodzących, deprecjacja walut wielu krajów oraz spadek cen ich aktywów. Również w II połowie roku niepewność co do przyszłej polityki pieniężnej Fed podtrzymywała podwyższoną zmienność cen aktywów na świecie, w szczególności aktywów z gospodarek wschodzących.

Działania Fed miały istotny wpływ także na politykę pieniężną banków centralnych w gospodarkach wschodzących. W 2013 r. większość tych banków obniżała stopy procentowe lub utrzymywała je na niskim poziomie głównie ze względu na relatywnie niską dynamikę aktywności gospodarczej.

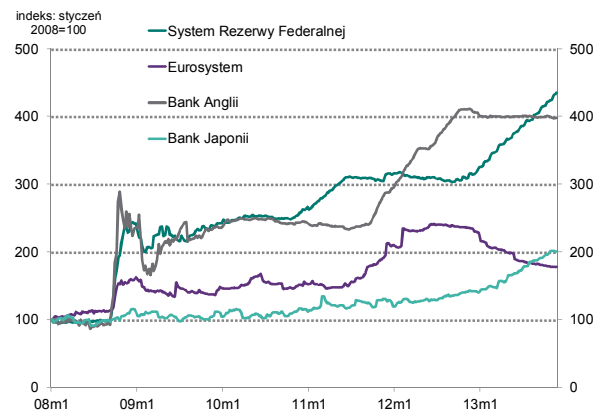
Po zasygnalizowaniu przez Fed możliwości ograniczenia luzowania ilościowego niektóre z nich interweniowały na rynku walutowym w celu ograniczenia deprecjacji ich walut.

Wykres 5. Stopy procentowe głównych banków centralnych w latach 2008-2013

Źródło: Bloomberg.

Wykres 6. Sumy bilansowe głównych banków centralnych w latach 2008-2013 (styczeń 2008 r. = 100)

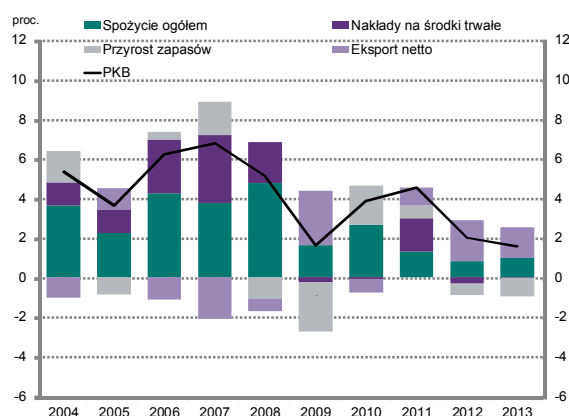

Źródło: Bloomberg, obliczenia NBP.

3. PKB i popyt krajowy

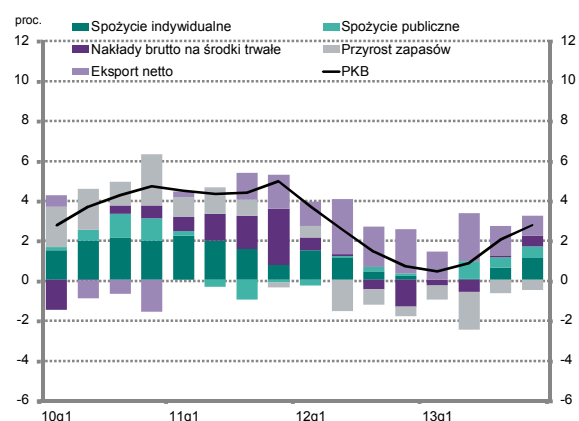
Roczna dynamika PKB w 2013 r. wyniosła 1,6% (wobec 2,0% w 2012 r.; Wykres 1, Wykres 2, Tabela 1). Obniżenie dynamiki PKB w 2013 r. wynikało z przedłużającego się okresu słabej koniunktury za granicą, w tym zwłaszcza utrzymania recesji w strefie euro oraz spadku dynamiki PKB w Niemczech. Słaby popyt zewnętrzny oraz utrzymująca się niepewność dotycząca sytuacji gospodarczej za granicą ograniczały dynamikę eksportu oraz inwestycje firm. Równocześnie – w sytuacji wciąż nadmiernego deficytu sektora finansów publicznych – nadal podejmowane były działania zmierzające do ograniczenia dynamiki wydatków sektora finansów publicznych. W szczególności zmniejszono inwestycje publiczne. W 2013 r. utrzymywało się także podwyższone bezrobocie, które hamowało dynamikę płac i konsumpcji prywatnej. W rezultacie popyt krajowy – podobnie jak w 2012 r. – był w stagnacji. Dodatni wkład do wzrostu PKB w dalszym ciągu miał eksport netto, co wynikało z utrzymującej się wyższej dynamiki eksportu niż importu.

Wykres 1. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB w latach 2004-2013 (dane roczne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 2. Udziały składników popytu finalnego we wzroście PKB w latach 2010-2013 (dane kwartalne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W ciągu 2013 r. miało miejsce stopniowe przyspieszenie wzrostu gospodarczego (z 0,4% w I kw. do 2,7% w IV kw. 2013 r.). Poniżej omówiono kształtowanie się głównych składników popytu zagregowanego.

Dynamika spożycia indywidualnego w I połowie 2013 r. utrzymywała się na poziomie bliskim zera. Stagnacja spożycia indywidualnego wynikała z niskiego tempa wzrostu dochodów do dyspozycji gospodarstw domowych, związanego ze spadkiem zatrudnienia oraz utrzymywaniem się podwyższonej stopy bezrobocia, która ograniczała wzrost wynagrodzeń. Wraz ze stopniową poprawą sytuacji na rynku pracy w II połowie roku dynamika spożycia indywidualnego wzrosła. Wzrost konsumpcji prywatnej wspierała także poprawa nastrojów konsumenckich oraz złagodzenie kryteriów przyznawania kredytów konsumpcyjnych przez banki.

Wzrost spożycia zbiorowego w 2013 r. nadal kształtował się na poziomie niższym od wieloletniej średniej. Umiarkowana dynamika spożycia zbiorowego wynikała z kontynuacji działań nakierowanych na ograniczenie nierównowagi w sektorze finansów publicznych, w szczególności z obowiązywania reguły wydatkowej, reguł fiskalnych w jednostkach samorządu terytorialnego, a także zamrożenia płac w podsektorze centralnym.

W 2013 r. popyt inwestycyjny był niższy nieco niż w 2012 r.¹ Czynnikiem obniżającym inwestycje w gospodarce była ujemna dynamika inwestycji publicznych², związana z dążeniem do ograniczenia skali nierównowagi fiskalnej³. W 2013 r. nastąpił także spadek inwestycji mieszkaniowych, będący efektem wciąż niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, a także zakończenia rządowego programu *Rodzina na swoim* oraz stosunkowo restrykcyjnych kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (wpływ m.in. wprowadzonej na początku 2013 r. nowelizacji Rekomendacji S). Jednak – ze względu na ożywienie inwestycji firm w II połowie roku – nakłady brutto na środki trwałe pod koniec 2013 r. umiarkowanie wzrosły. Stopniowa odbudowa inwestycji przedsiębiorstw związana była z ożywieniem gospodarczym w kraju i za granicą oraz wzrostem wykorzystania transferów z UE przeznaczonych na wydatki kapitałowe sektora prywatnego. Wzrost nakładów brutto na środki trwałe przedsiębiorstw był wspierany również przez relatywnie wysoki poziom wykorzystania mocy produkcyjnych oraz poprawiającą się sytuację finansową przedsiębiorstw.

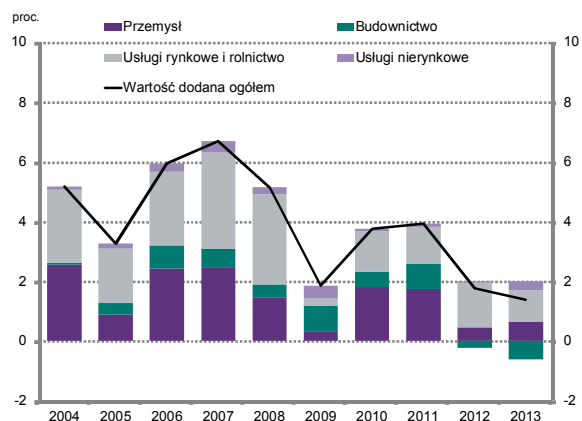
W 2013 r. największy wkład do wzrostu PKB wniósł eksport netto (1,6 pkt proc.). W I połowie roku wzrost eksportu utrzymywał się na niskim poziomie, a import się obniżał. Spadek importu był związany z niską dynamiką – charakteryzującą się wysoką importochłonnością – produkcji eksportowej oraz ze słabym popytem krajowym. W II połowie roku, wobec poprawy koniunktury w kraju i za granicą, dynamiki eksportu i importu istotnie wzrosły. Ze względu na silniejsze ożywienie eksportu niż importu wkład eksportu netto do wzrostu PKB pozostał jednak wyraźnie dodatni.

¹ Wobec niskiej dynamiki nakładów brutto na środki trwałe oraz ujemnego wkładu zmiany zapasów do PKB, wynikającego z procyklicznego charakteru tej kategorii, akumulacja w 2013 r. obniżyła się wobec 2012 r.

² Spadek inwestycji publicznych był związany głównie z obniżeniem nakładów na realizację projektów drogowych z Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015 oraz z ograniczaniem wydatków majątkowych samorządów w efekcie działania samorządowych reguł fiskalnych.

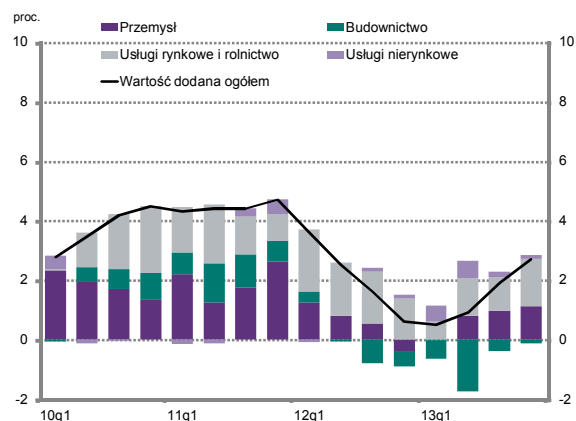
³ W 2013 r. kontynuowane były działania mające na celu ograniczenie dynamiki wydatków sektora finansów publicznych, zwłaszcza poza budżetem państwa. W rezultacie, w 2013 r. nominalny wzrost wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych był niższy od nominalnego wzrostu PKB. Pomimo tych działań, deficyt sektora w ujęciu ESA95 wzrósł jednak do 4,3% PKB (z 3,9% PKB w 2012 r.). Wzrost deficytu wynikał z niskiej dynamiki dochodów podatkowych sektora finansów publicznych, związanej z utrzymaniem się stagnacji popytu krajowego

Wykres 3. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto w latach 2004-2013 (dane roczne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Wykres 4. Wkłady do wzrostu wartości dodanej brutto w latach 2010-2013 (dane kwartalne)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

Dynamika wartości dodanej brutto obniżyła się z 2,0% r/r w 2012 r. do 1,5% r/r w 2013 r. Obniżenie się dynamiki wartości dodanej brutto było przede wszystkim efektem istotnego spadku wartości dodanej w budownictwie, który jednak w II połowie roku wyraźnie wyhamował (Wykres 3, Wykres 4). W porównaniu z 2012 r. przyspieszył natomiast wzrost wartości dodanej brutto w sektorze przemysłowym oraz usług nierynkowych.

Tabela 1. PKB i popyt krajowy w latach 2004-2013

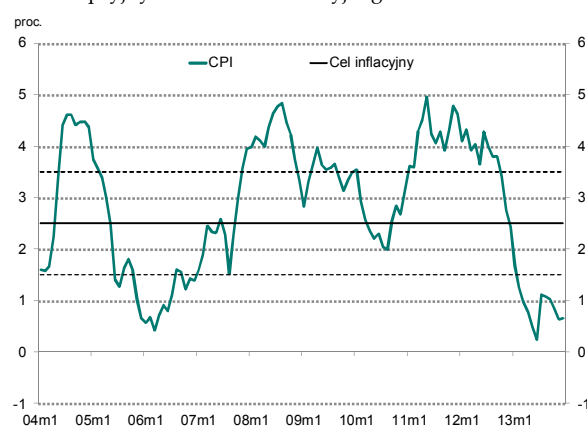
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dynamika PKB i jego składowych w cenach stałych (w proc.)										
PKB	3,9	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9	4,5	2,0	1,6
Popyt krajowy	6,2	2,5	7,3	8,7	5,6	-1,1	4,6	3,6	-0,1	0,0
Spożycie	4,3	2,7	5,2	4,6	6,1	2,0	3,4	1,6	1,0	1,2
Spożycie indywidualne	4,7	2,1	5,0	4,9	5,8	2,1	3,2	2,6	1,3	0,8
Akumulacja	14,7	1,4	16,1	24,3	3,9	-11,5	9,3	11,2	-4,0	-4,7
Nakłady brutto na środki trwałe	6,4	6,5	14,9	17,6	9,6	-1,2	-0,4	8,5	-1,6	-0,2
Eksport	14,0	8,0	14,6	9,1	7,1	-6,8	12,1	7,7	3,9	4,6
Import	15,8	4,7	17,3	13,7	8,0	-12,4	13,9	5,5	-0,7	1,2
Udział eksportu netto we wzroście PKB w pkt proc.	-1,0	1,1	-1,1	-2,1	-0,6	2,7	-0,7	0,9	2,0	1,6
Struktura PKB w cenach bieżących (w proc.)										
PKB	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Popyt krajowy	102,4	100,7	101,8	102,9	104,0	99,9	101,2	101,2	99,7	97,6
Spożycie	82,3	81,5	80,8	78,4	80,1	79,6	80,2	79,1	79,2	78,8
Spożycie indywidualne	63,7	62,5	61,6	59,6	60,7	60,2	60,4	60,3	60,6	60,0
Akumulacja	20,1	19,3	21,1	24,4	23,9	20,3	21,0	22,1	20,5	18,7
Nakłady brutto na środki trwałe	18,1	18,2	19,7	21,6	22,3	21,2	19,9	20,2	19,2	18,4
Eksport	37,5	37,1	40,4	40,8	39,9	39,4	42,2	45,1	46,7	47,8
Import	39,8	37,8	42,2	43,6	43,9	39,4	43,4	46,2	46,4	45,4
Eksport netto	2,4	-0,7	-1,8	-2,9	-4,0	0,1	-1,2	-1,2	0,3	2,4

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

4. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych

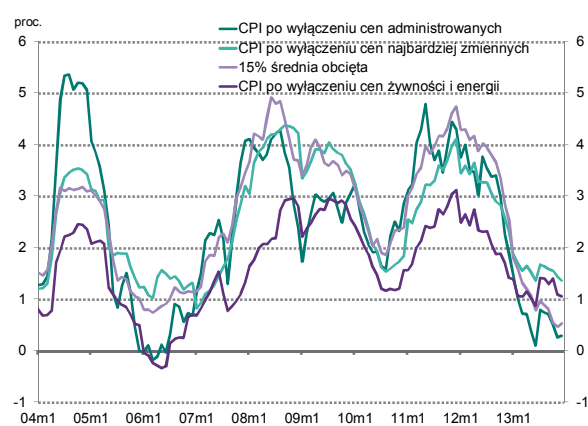
Po okresie utrzymywania się inflacji na podwyższonym poziomie, w 2013 r. roczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI) wyraźnie się obniżył. Średnioroczna inflacja wyniosła 0,9%, a więc ukształtowała się poniżej celu inflacyjnego NBP określonego na poziomie 2,5% +/- 1 pkt proc. (Wykres 1, Tabela 1). Obniżeniu inflacji sprzyjały podwyżki stóp procentowych NBP dokonane w latach 2011-2012. Spadkiem inflacji był jednak znacznie silniejszy od oczekiwań ze względu na wystąpienie szoków o charakterze podażowym (obniżenie cen surowców, zwłaszcza energetycznych i rolnych) oraz na niższą niż oczekiwano dynamikę wzrostu gospodarczego, przekładającą się na niską presję popytową i kosztową. W 2013 r. dynamiki cen wszystkich głównych kategorii dóbr (tj. energii, żywności i napojów bezalkoholowych, usług oraz towarów) obniżyły się poniżej poziomu wieloletniej średniej. Spadły także miary inflacji bazowej (Wykres 2).

Wykres 1. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych na tle celu inflacyjnego w latach 2004-2013

Źródło: dane GUS.

Wykres 2. Wskaźniki inflacji bazowej w latach 2004-2013 (r/r)

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

W 2013 r. obniżyły się ceny surowców energetycznych na rynkach światowych. W połączeniu z pewnym umocnieniem się złotego względem dolara¹, a także obniżeniem cen gazu ziemnego na początku 2013 r.², przyczyniło się to do spadku cen energii w Polsce. W efekcie – w przeciwieństwie do poprzednich lat – dynamika cen energii była ujemna i stała się czynnikiem wyraźnie obniżającym wskaźnik CPI. Do spadku inflacji w 2013 r. przyczyniła się również istotnie niższa niż w poprzednich latach dynamika cen żywności. Słabszy wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych wynikał w głównej mierze z korzystnej sytuacji podażowej na rynkach surowców rolnych w warunkach niskiego popytu. Dynamikę cen towarów i usług ograniczał także niższy niż oczekiwano wzrost gospodarczy i związany z tym umiarkowany wzrost wynagrodzeń (w warunkach podwyższonego bezrobocia i niskich oczekiwań inflacyjnych). Obniżeniu inflacji cen konsumpcyjnych sprzyjał

¹ W 2013 r. nominalny efektywny kurs walutowy złotego umocnił się średniorocznie o 0,7% w porównaniu z 2012 r. (w tym kurs złotego względem euro osłabił się o 0,3%, a kurs złotego względem dolara umocnił się o 2,9%).

² Obniżenie cen gazu ziemnego od stycznia 2013 r. było efektem decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, po wcześniejszej obniżce cen gazu kupowanego przez PGNiG od Gazpromu.

ponadto spadek cen produkcji sprzedanej (związany ze spadkiem cen surowców na rynkach światowych przy nieznacznym umocnieniu się złotego). W kierunku wzrostu inflacji w połowie roku oddziaływały natomiast czynniki o charakterze administrowanym – w lipcu 2013 r. podwyższono opłaty za wywóz nieczystości w wyniku wejścia w życie nowelizacji ustawy dotyczącej nowego sposobu zarządzania odpadami komunalnymi³.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych odzwierciedla kształtowanie się cen czterech głównych kategorii dóbr (Wykres 3, Wykres 4). W szczegółowym ujęciu, spadek inflacji w 2013 r. wynikał z⁴:

- Obniżenia dynamiki cen energii (z 7,9% r/r w 2012 r. do -1,5% r/r w 2013 r.), które wpłynęło na spadek inflacji CPI o 1,7 pkt proc. Spadek cen energii wynikał z:
 - obniżenia cen paliw (spadek cen ropy naftowej na światowych rynkach surowcowych przy pewnym umocnieniu kursu złotego względem dolara amerykańskiego);
 - obniżki cen gazu ziemnego na początku 2013 r. (obniżenie taryf w związku z wcześniejszym spadkiem cen gazu kupowanego przez PGNiG od Gazpromu⁵);
 - obniżki cen energii elektrycznej w połowie 2013 r. (obniżenie taryf wobec niskich cen hurtowych na rynku energii elektrycznej⁶).
- Obniżenia dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych (z 4,3% r/r w 2012 r. do 2,0% r/r w 2013 r.), które wpłynęło na spadek inflacji CPI o 0,6 pkt proc. Spadek dynamiki cen tej kategorii nastąpił przede wszystkim wskutek:
 - obniżenia się cen mięsa, w tym zwłaszcza mięsa drobiowego (wysoka podaż);
 - spadku rocznej dynamiki cen jaj (statystyczne efekty bazy wynikające ze znacznego wzrostu cen jaj w 2012 r. po wejściu w życie nowych przepisów dotyczących chowu klatkowego kur);
 - spadku dynamiki cen cukru, a także pieczywa i produktów zbożowych (wysoka podaż niektórych surowców rolnych na rynkach światowych)⁷.
- Obniżenia dynamiki cen usług (z 3,0% r/r w 2012 r. do 2,0% r/r w 2013 r.), co przyczyniło się do spadku inflacji CPI o 0,3 pkt proc. Spadek dynamiki cen tej kategorii był związany przede wszystkim z:
 - obniżeniem cen łączności (zwiększona konkurencja między operatorami telekomunikacyjnymi i wprowadzanie przez nich promocji cenowych dotyczących cen usług telekomunikacyjnych).

³ W lipcu zaobserwowano także skokowy wzrost rocznej dynamiki cen żywności związany ze zmianą metodyki notowania cen ziemniaków przez GUS, jak również ich niską podażą związaną z niekorzystnymi warunkami meteorologicznymi na początku roku.

⁴ Kategorie zostały wymienione w kolejności odpowiadającej sile ich wpływu na kształtowanie się średniorocznego wskaźnika CPI ogółem w 2013 r.

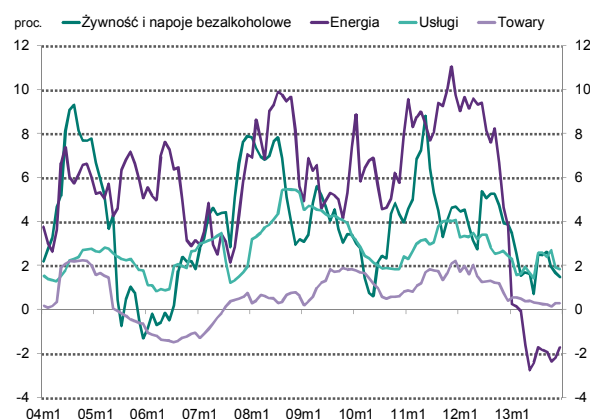
⁵ Decyzja Prezesa URE o obniżce taryf na sprzedaż gazu ziemnego odbiorcom w gospodarstwach domowych z 17.12.2012 r.

⁶ Decyzja Prezesa URE o obniżce taryf na sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom w gospodarstwach domowych z 11.06.2013 r.

⁷ Wysoką podaż surowców rolnych notowano m. in. na rynku zbóż, roślin oleistych, cukru i kawy.

- obniżeniem opłat za przedszkola (wprowadzenie maksymalnej opłaty za godzinę pobytu dziecka w przedszkolu⁸).
- Obniżenia dynamiki cen towarów (z 1,3% r/r w 2012 r. do 0,3% r/r w 2013 r.), co przełożyło się na obniżenie inflacji CPI o 0,3 pkt proc. Niższa dynamika cen tej kategorii była efektem niskiego popytu konsumpcyjnego.

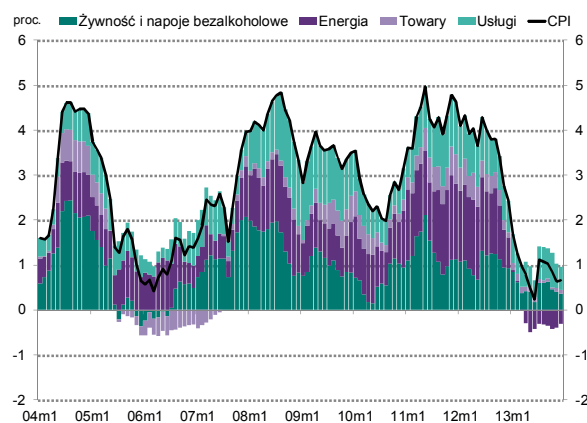
Wykres 3. Roczne tempo zmian cen żywności i napojów bezalkoholowych, energii, towarów i usług w latach 2004-2013

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

* Kategoria energia obejmuje nośniki energii (energia elektryczna i ciepła, gaz oraz opał) oraz paliwa silnikowe (do prywatnych środków transportu); kategoria towary nie obejmuje żywności i napojów bezalkoholowych oraz energii.

Wykres 4. Roczne tempo zmian cen konsumpcyjnych i wkład głównych kategorii cen do CPI w latach 2004-2013

Źródło: dane GUS, obliczenia NBP.

⁸ Spadek cen usług związanych z edukacją był wynikiem wejścia w życie *Ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U.2013.827). Zgodnie z nowymi przepisami wysokość opłaty za godzinę zajęć w przedszkolu (w czasie przekraczającym minimalne 5 godzin, które, zgodnie z *Ustawą*, są bezpłatne) nie może przekraczać 1 zł. Wcześniejsza wersja *Ustawy* nie nakładała na gminy ograniczeń dotyczących wysokości tych opłat.

Tabela 1. Roczne tempo zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych oraz wkład głównych grup do CPI

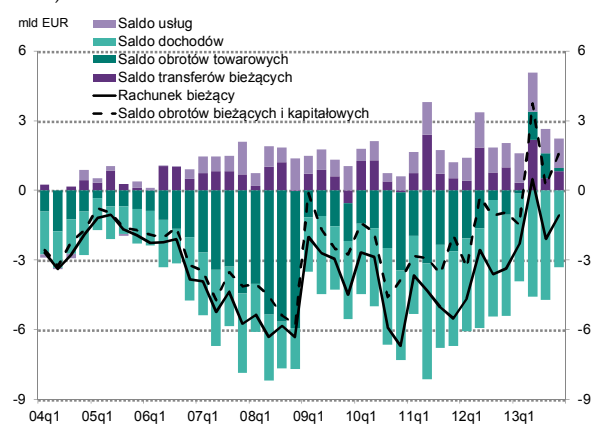
	Wagi		Tempo zmian (r/r, w proc.)												średnio w roku
	2013 proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
CPI	100,0	1,7	1,3	1,0	0,8	0,5	0,2	1,1	1,1	1,0	0,8	0,6	0,7	0,9	
Inflacja bazowa	57,8	1,4	1,1	1,0	1,1	1,0	0,9	1,4	1,4	1,3	1,4	1,1	1,0	1,2	
Towary	29,3	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,3	0,3	0,3	
Usługi	28,5	2,3	1,6	1,6	1,9	1,7	1,4	2,6	2,6	2,4	2,7	1,9	1,8	2,0	
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,3	3,5	2,5	1,5	1,7	1,6	0,7	2,5	2,5	2,6	1,9	1,7	1,5	2,0	
Przetworzona	13,6	2,6	2,3	0,8	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,6	0,6	0,5	0,4	0,8	
Nieprzetworzona	10,7	4,5	2,9	2,5	3,5	3,2	1,1	5,1	5,2	5,2	3,7	3,1	2,7	3,6	
Energia	17,8	0,2	0,1	-0,1	-1,6	-2,8	-2,4	-1,7	-1,9	-1,9	-2,4	-2,2	-1,7	-1,5	
Nośniki energii	12,5	1,6	1,2	0,9	-0,4	-0,4	-0,5	-1,3	-1,3	-1,4	-1,4	-1,4	-1,3	-0,5	
Paliwa	5,4	-2,9	-2,4	-2,3	-4,5	-8,2	-6,9	-2,7	-3,1	-3,0	-4,6	-4,2	-2,6	-4,0	
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,3	3,5	2,5	1,5	1,7	1,6	0,7	2,5	2,5	2,6	1,9	1,7	1,5	2,0	
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	3,0	3,2	3,6	3,6	3,5	3,7	3,6	3,6	3,7	3,6	3,6	3,7	3,5	
Odzież i obuwie	4,8	-5,1	-5,1	-5,2	-5,1	-4,8	-4,7	-5,0	-4,8	-4,7	-4,8	-4,9	-4,9	-4,9	
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,8	2,6	2,3	2,0	1,1	1,1	1,0	2,3	2,3	2,2	2,1	2,1	2,2	2,0	
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	4,6	1,7	1,7	1,4	1,2	1,0	0,7	0,7	0,5	0,4	0,1	0,4	0,1	0,8	
Zdrowie	5,0	2,3	2,2	2,1	1,9	1,9	1,7	1,6	1,4	1,2	1,2	2,0	1,9	1,8	
Transport	9,4	-0,8	-0,6	-0,5	-2,2	-4,2	-3,5	-1,2	-1,4	-1,4	-2,3	-2,3	-0,9	-1,8	
Łączność	4,1	-1,4	-4,5	-7,3	-7,3	-9,7	-9,7	-9,7	-9,7	-9,7	-7,2	-11,7	-11,6	-8,3	
Rekreacja i kultura	7,9	0,1	-0,2	1,5	3,5	3,8	3,4	2,9	2,9	3,9	4,1	3,8	3,3	2,8	
Edukacja	1,2	2,8	2,6	2,7	2,6	2,6	2,5	2,6	2,5	-5,9	-6,0	-6,0	-6,0	-0,3	
Restauracje i hotele	6,4	2,8	2,7	2,5	2,4	2,4	2,2	2,1	2,0	1,9	1,8	1,8	1,7	2,2	
Inne towary i usługi	5,1	1,5	1,2	1,1	1,1	0,8	0,6	0,7	0,6	0,4	0,4	0,2	0,2	0,7	
Wkład do CPI (w pkt proc.)															
	Wagi		Tempo zmian (r/r, w proc.)												średnio w roku
	2013 proc.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII		
CPI	100,0	1,7	1,3	1,0	0,8	0,5	0,2	1,1	1,1	1,0	0,8	0,6	0,7	0,9	
Inflacja bazowa	57,8	0,8	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,8	0,8	0,7	0,8	0,6	0,6	0,7	
Towary	29,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	
Usługi	28,5	0,6	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,7	0,7	0,7	0,8	0,5	0,5	0,6	
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,3	0,8	0,6	0,4	0,4	0,4	0,2	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	
Przetworzona	13,6	0,4	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Nieprzetworzona	10,7	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	0,1	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3	0,4	
Energia	17,8	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,5	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	
Nośniki energii	12,5	0,2	0,2	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	
Paliwa	5,4	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,4	-0,4	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2	
wg 12 grup COICOP															
Żywność i napoje bezalkoholowe	24,3	0,8	0,6	0,4	0,4	0,4	0,2	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,4	0,9	
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	6,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7	
Odzież i obuwie	4,8	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,1	
Użytkowanie mieszkania i ośniki energii	20,8	0,5	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5	0,6	
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gosp. dom.	4,6	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	
Zdrowie	5,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Transport	9,4	-0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,4	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1	0,4	
Łączność	4,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,5	-0,5	-0,3	
Rekreacja i kultura	7,9	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	-0,1	
Edukacja	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	
Restauracje i hotele	6,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,9	
Inne towary i usługi	5,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	

Źródło: dane GUS i obliczenia NBP na podstawie danych GUS.

5. Bilans płatniczy

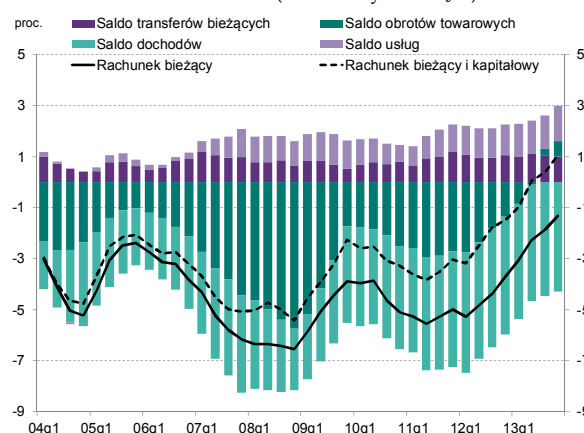
W 2013 r. deficyt na rachunku obrotów bieżących zmniejszył się do -1,3% PKB (z -3,7% PKB w 2012 r.). Ograniczenie deficytu w znacznym stopniu wynikało z poprawy salda obrotów towarowych (Wykres 1, Wykres 2, Tabela 1). Poprawie salda na rachunku obrotów bieżących sprzyjało również zwiększenie nadwyżki w usługach oraz zmniejszenie deficytu na rachunku dochodów¹. Deficyt na rachunku dochodów był jednak wciąż czynnikiem decydującym o utrzymaniu ujemnego salda na rachunku obrotów bieżących.

Wykres 1. Saldo obrotów bieżących w latach 2004-2013 (mld EUR)

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Saldo obrotów bieżących i kapitałowych w relacji do PKB w latach 2004-2013 (4 kwartały krocząco)

Źródło: dane NBP i GUS.

Poprawa salda w handlu towarami – szczególnie wyraźna w I połowie roku – była przede wszystkim efektem niskiej dynamiki importu. Ograniczony popyt importowy w I połowie 2013 r. był związany zarówno z niską dynamiką produkcji eksportowej (charakteryzującej się wysoką importochłonnością), jak i z obniżającym się wówczas popytem wewnętrznym, a także ze spadkiem wartości importu ropy naftowej (związanym ze spadkiem cen tego surowca na rynkach światowych). Wraz z ożywieniem w handlu zagranicznym w II połowie 2013 r. – będącym efektem stopniowej poprawy koniunktury w kraju i za granicą – saldo obrotów towarowych pod koniec roku nieco się pogorszyło².

Deficyt na rachunku dochodów w 2013 r. był nieco mniejszy niż w 2012 r. Podobnie jak w poprzednich latach, ujemne saldo na tym rachunku było głównie wynikiem wysokich dochodów uzyskiwanych przez nierezydentów z tytułu inwestycji w Polsce, w tym przede wszystkim z inwestycji bezpośrednich i portfelowych. Nieznaczny spadek deficytu na rachunku dochodów w 2013 r. wynikał z dalszego obniżenia dochodów inwestorów zagranicznych z inwestycji bezpośrednich i pozostałych, przy wzroście ich dochodów z inwestycji portfelowych.

¹ Wzrost nadwyżki w usługach był przede wszystkim związany z wyraźnym wzrostem dodatniego salda w usługach transportowych.

² W II, III i IV kw. 2013 r. odnotowano nawet nadwyżkę w obrotach towarowych.

Tabela 1. Główne pozycje bilansu płatniczego (w mln EUR) w latach 2004-2013³

Bilans płatniczy	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. Rachunek bieżący	-10 736	-5 856	-10 425	-19 245	-23 799	-12 152	-18 129	-18 519	-14 191	-4 984
Saldo obrotów towarowych	-4 826	-2 508	-5 829	-13 827	-20 928	-5 427	-8 893	-10 059	-5 175	2 309
Saldo usług	28	585	582	3 441	3 475	3 427	2 334	4 048	4 642	5 249
Saldo dochodów	-6 775	-5 490	-7 728	-11 928	-8 685	-11 828	-14 415	-16 869	-17 662	-16 377
Saldo transferów bieżących	837	1 557	2 550	3 069	2 339	1 676	2 845	4 361	4 004	3 835
B. Rachunek kapitałowy	954	786	1 666	3 418	4 068	5 080	6 453	7 254	8 550	9 011
C. Rachunek finansowy	6 629	12 151	10 586	27 621	25 924	24 597	30 936	23 091	17 549	2 182
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-757	-2 792	-7 137	-4 020	-3 072	-3 335	-5 484	-5 935	-607	3 684
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	10 237	8 330	15 741	17 242	10 128	9 343	10 507	14 896	4 763	-4 574
Inwestycje portfelowe: aktywa	-1 055	-2 008	-3 685	-4 606	1 701	-1 009	-799	628	-335	-2 059
Inwestycje portfelowe: pasywa	8 486	11 797	1 485	-20	-3 655	11 303	20 041	11 266	16 134	1 640
Pozostałe inwestycje: aktywa	-9 602	-2 181	-3 137	-1 321	4 039	3 911	-2 837	-2 605	-1 605	427
Pozostałe inwestycje: pasywa	-834	-1 132	7 868	21 804	17 527	5 681	10 090	4 972	-3 045	2 672
Pochodne instrumenty finansowe	154	137	-549	-1 458	-744	-1 297	-582	-131	2 244	392
D. Saldo błędów i opuszczeń	3 838	-627	204	-2 414	-8 621	-7 111	-7 767	-7 132	-3 171	-5 452
Razem A-D	685	6 454	2 031	9 380	-2 428	10 414	11 493	4 694	8 737	757
E. Zmiana oficjalnych aktywów rezerwowych	-685	-6 454	-2 031	-9 380	2 428	-10 414	-11 493	-4 694	-8 737	-757

Źródło: dane NBP.

W 2013 r. saldo transferów bieżących i kapitałowych było zbliżone do odnotowanego w 2012 r. Wzrostowi składki płaconej przez Polskę do UE towarzyszyło bowiem zwiększenie napływu środków w ramach Funduszu Spójności⁴.

Łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego istotnie się poprawiło i w efekcie istotnie obniżyła się nadwyżka na rachunku finansowym (Tabela 2). Do obniżenia nadwyżki na rachunku finansowym przyczyniło się ujemne saldo zagranicznych inwestycji bezpośrednich (na skutek wycofania części kapitałów własnych z polskich spółek-córek w ramach tzw. transakcji kapitału w tranzycie⁵), oraz wyraźnie niższy napływ zagranicznych inwestycji portfelowych. W kierunku obniżenia wielkości napływu netto inwestycji portfelowych oddziaływał w szczególności wzrost globalnej awersji do ryzyka i przepływ kapitału do mniej ryzykownych aktywów, denominowanych w głównych walutach światowych. Czynnikiem skłaniającym część inwestorów zagranicznych do realizacji

³ W przypadku rachunku finansowego prezentowane wielkości powinny być interpretowane następująco: dodatnia (ujemna) wielkości inwestycji rezydentów za granicą (pozycje: polskie inwestycje bezpośrednie za granicą, inwestycje portfelowe: aktywa, pozostałe inwestycje: aktywa) oznacza zmniejszenie (zwiększenie) polskich aktywów za granicą. Z kolei dodatnia (ujemna) wartość inwestycji nierezydentów w Polsce (pozycje: zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce, inwestycje portfelowe: pasywa, pozostałe inwestycje: pasywa) oznacza zwiększenie (zmniejszenie) polskich zobowiązań wobec zagranicy. Suma pozycji od A do D odpowiada wartości transakcji NBP. W konwencji bilansu płatniczego stosuje się przeciwny znak w pozycji zmiana oficjalnych aktywów rezerwowych: ujemny znak oznacza wzrost oficjalnych aktywów rezerwowych, znak dodatni natomiast oznacza ich spadek.

⁴ W efekcie łączne saldo rachunku bieżącego i kapitałowego istotnie się poprawiło i wyniosło 1,0% PKB, wobec -1,5% w 2012 r.

⁵ Transakcje te miały charakter czysto finansowy (transfer środków w ramach grupy kapitałowej) i nie były wynikiem procesów gospodarczych zachodzących w Polsce, w szczególności nie miały związku z pogorszeniem koniunktury.

zysków — zwłaszcza w II i III kw. 2013 r. — były także wysokie ceny polskich obligacji skarbowych w tym okresie.

Konsekwencją spadku deficytu na rachunku obrotów bieżących i obniżenia zadłużenia zagranicznego Polski była poprawa części wskaźników obrazujących nierównowagę zewnętrzną polskiej gospodarki. W szczególności obniżyła się relacja deficytu obrotów bieżących do PKB, a na rachunku obrotów bieżących i kapitałowych odnotowano nadwyżkę. Zmniejszyła się relacja zadłużenia zagranicznego do PKB. Jednocześnie na skutek m.in. spadku wartości aktywów zagranicznych polskich podmiotów (w postaci oficjalnych aktywów rezerwowych i inwestycji bezpośrednich za granicą) pogłębiła się ujemna międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto (Tabela 2).

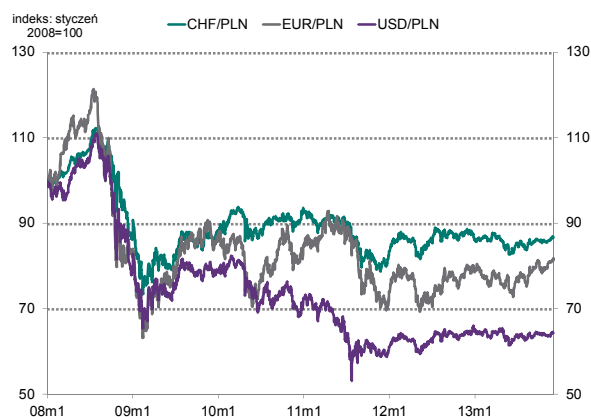
Tabela 2. Wybrane wskaźniki nierównowagi zewnętrznej w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo obrotów bieżących/PKB (%)	-5,2	-2,4	-3,8	-6,2	-6,6	-3,9	-5,1	-5,0	-3,7	-1,3
Saldo obrotów bieżących i kapitałowych/PKB (%)	-4,8	-2,1	-3,2	-5,1	-5,4	-2,3	-3,3	-3,0	-1,5	1,0
Saldo obrotów towarowych/PKB (%)	-2,4	-1,0	-2,1	-4,4	-5,8	-1,7	-2,5	-2,7	-1,4	0,6
Saldo obrotów towarowych i usług/PKB (%)	-2,3	-0,8	-1,9	-3,3	-4,8	-0,6	-1,8	-1,6	-0,1	1,9
Oficjalne aktywa rezerwowe – w miesiącach importu towarów i usług	4,0	4,7	3,8	3,9	3,3	5,3	5,4	5,2	5,6	5,2
Zadłużenie zagraniczne/PKB (%)	46,6	45,9	47,4	50,9	47,9	62,4	66,9	67,5	72,6	70,7
Międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto/PKB (%)	-46,2	-44,2	-46,4	-52,6	-47,5	-61,8	-66,0	-59,8	-68,0	-69,4

Źródło: obliczenia NBP na podstawie danych GUS i NBP.

W I połowie 2013 r. kurs złotego nieco się osłabił, do czego przyczynił się wzrost percepcji ryzyka na rynkach finansowych związany z tzw. kryzysem cypryjskim (w marcu) i z zapowiedziami Rezerwy Federalnej o możliwości stopniowego wycofywania się z programu luzowania ilościowego (w maju i czerwcu), a także relatywnie słabsze — względem wcześniejszych oczekiwań — dane dotyczące wzrostu gospodarczego Polski. Natomiast w II połowie roku miała miejsce aprecjacja kursu walutowego. Umocnienie złotego wspierała głównie publikacja poprawiających się krajowych danych makroekonomicznych, w tym znaczące ograniczenie deficytu na rachunku obrotów bieżących. Znaczenie dla kształtowania się kursu złotego w tym okresie miała także poprawa perspektyw wzrostu w strefie euro oraz aprecjacja euro.

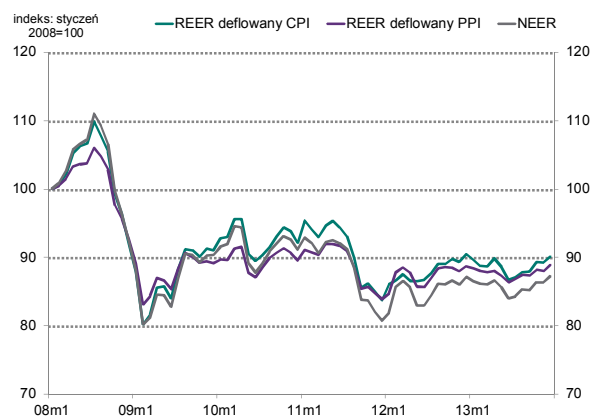
Wykres 3. Nominalny kurs złotego względem głównych walut w latach 2008-2013

Źródło: dane Bloomberg.

Wzrost oznacza aprecjację.

Wykres 4. Realny i nominalny efektywny kurs walutowy w latach 2008-2013

Źródło: dane Eurostatu, OECD, Reuters, obliczenia NBP.

Wzrost oznacza aprecjację.

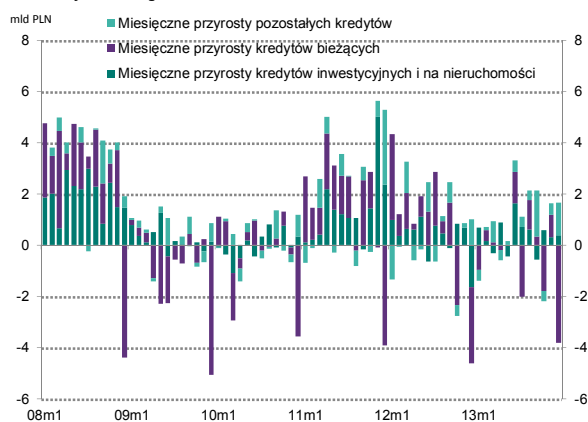
Średnioroczny nominalny efektywny kurs złotego nieco się umocnił względem 2012 r. (Wykres 3, Wykres 4). Umocnieniu złotego względem dolara (o 2,9%) i franka szwajcarskiego (o 1,8%) towarzyszyło nieznaczne osłabienie kursu wobec euro (o 0,3%).

6. Pieniądz i kredyt

W 2013 r. – podobnie jak w 2012 r. – dynamika akcji kredytowej dla sektora prywatnego utrzymała się na niskim poziomie¹. Roczny wzrost zadłużenia sektora prywatnego w 2013 r. wyniósł 3,9%, wobec 4,4% w 2012 r.² W warunkach słabego wzrostu aktywności gospodarczej, w tym inwestycyjnej, dynamika kredytu dla firm pozostała niska. Jednocześnie stopniowe ożywienie akcji kredytowej na cele konsumpcyjne, przy stabilnym – choć niskim – przyroście kredytów mieszkaniowych, przełożyło się na pewne przyspieszenie dynamiki kredytów dla gospodarstw domowych.

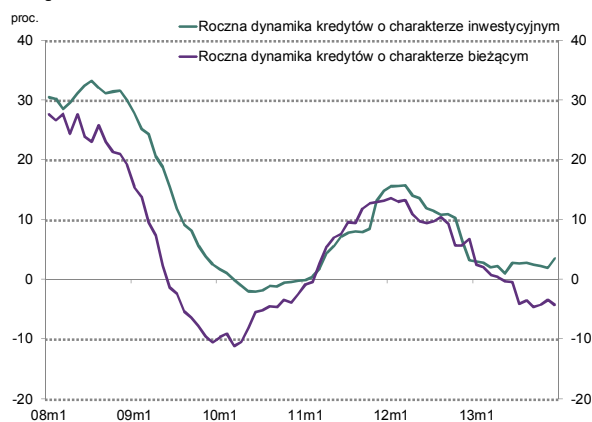
Przyrost kredytów dla przedsiębiorstw w 2013 r. był niewielki, na co złożył się spadek kredytów o charakterze bieżącym oraz ograniczony wzrost kredytów inwestycyjnych (Wykres 1, Wykres 2). Niska akcja kredytowa dla przedsiębiorstw była związana zarówno z ograniczonym popytem firm na zewnętrzne źródła finansowania, jak i czynnikami podażowymi, związanymi z polityką kredytową banków. Choć znaczące obniżenie stóp procentowych NBP w 2012-2013 r. przełożyło się na spadek oprocentowania kredytów, to – zwłaszcza w I połowie 2013 r. – utrzymanie restrykcyjnych kryteriów i pewne zaostrzenie warunków udzielania kredytów oddziaływały w kierunku obniżenia dynamiki kredytów³.

Wykres 1. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla przedsiębiorstw w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

Wykres 2. Dynamika kredytów inwestycyjnych i bieżących dla przedsiębiorstw w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

Z kolei w zakresie kredytów dla gospodarstw domowych nastąpiło wyraźne złagodzenie kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych. Jednak wciąż relatywnie restrykcyjna polityka kredytowa banków w zakresie kredytów mieszkaniowych ograniczyła skalę ożywienia akcji kredytowej dla gospodarstw domowych (Wykres 3, Wykres 4).

¹ Omawiane w tym rozdziale dynamiki agregatów monetarnych odnoszą się do zmian transakcyjnych.

² Podane dynamiki to roczne dynamiki kredytów dla sektora prywatnego z grudnia 2012 i 2013 r.

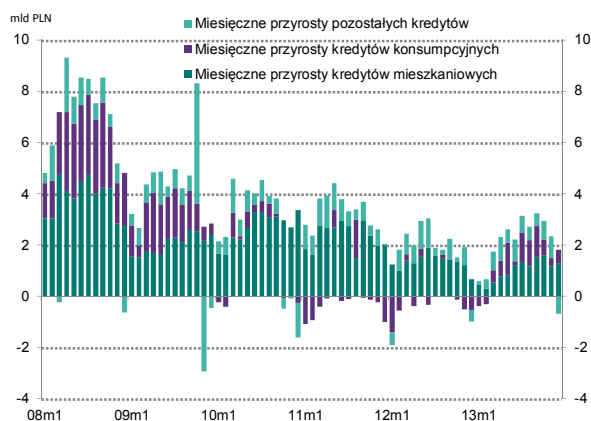
³ Średnioroczne oprocentowanie kredytów dla przedsiębiorstw w 2013 r. było o 1,7 pkt proc. niższe niż w 2012 r.

Złagodzenie polityki kredytowej banków w odniesieniu do kredytów konsumpcyjnych było w znacznym stopniu związane ze zmianą Rekomendacji T, zmniejszającą wymagania stawiane kredytobiorcom⁴. W tym segmencie rynku widoczne było więc ożywienie aktywności, czemu dodatkowo sprzyjał wzrost popytu na kredyty ze strony gospodarstw domowych. W efekcie – po 2 latach spadku – dynamika kredytów na cele konsumpcyjne ponownie stała się dodatnia.

Z kolei w segmencie kredytów mieszkaniowych niskie stopy procentowe, w połączeniu z oczekiwanym wejściem w życie bardziej restrykcyjnej wersji Rekomendacji S, wspierały przyrost akcji kredytowej dla gospodarstw domowych^{5,6}. Jednocześnie, w warunkach utrzymującej się niekorzystnej sytuacji na rynku pracy i relatywnie restrykcyjnej polityki kredytowej banków, zakończenie w 2012 r. programu *Rodzina na swoim* oraz oczekiwanie na rozpoczęcie w 2014 r. programu *Mieszkanie dla młodych* ograniczały przyrost kredytów mieszkaniowych^{7,8}.

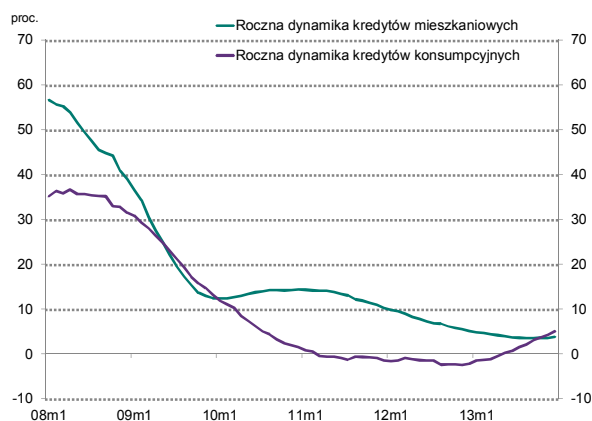
W 2013 r. w dalszym ciągu systematycznie wzrastał udział kredytów złotych w kredytach mieszkaniowych ogółem, co oddziaływało w kierunku zwiększenia efektywności mechanizmu transmisji polityki pieniężnej.

Wykres 3. Miesięczne przyrosty nowych kredytów złotych dla gospodarstw domowych w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

Wykres 4. Dynamika kredytów konsumpcyjnych i mieszkaniowych dla gospodarstw domowych w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

W 2013 r. tempo wzrostu szerokiego pieniądza M3 pozostało na poziomie zbliżonym do 2012 r., tj. niższym od wieloletniej średniej (Wykres 5, Wykres 6). Jednak ze względu na niski wzrost

⁴ Zmiana Rekomendacji T została uchwalona w lutym 2013 r.

⁵ Nowa wersja Rekomendacji S weszła w życie w styczniu 2014 r.

⁶ Średnioroczne oprocentowanie kredytów mieszkaniowych w 2013 r. było o 1,6 pkt proc. niższe niż w 2012 r.

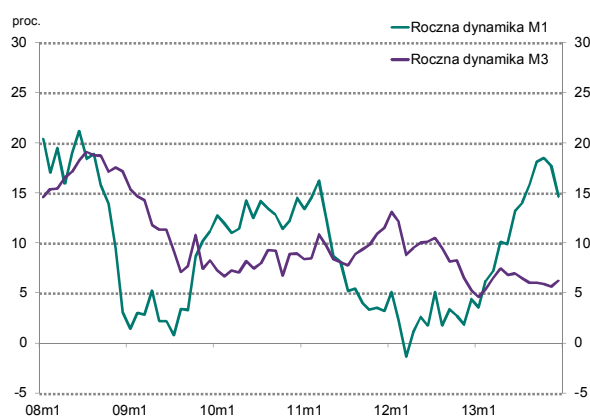
⁷ Polityka kredytowa banków w zakresie kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych zmieniła się jedynie nieznacznie. Pewnemu złagodzeniu kryteriów towarzyszyło zaostrzenie części warunków ich udzielania. Jednak biorąc pod uwagę zaostrzenie kryteriów w 2012 r. polityka kredytowa banków mogła być określona jako wciąż relatywnie restrykcyjna.

⁸ Średnioroczne oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych w 2013 r. było o 1,5 pkt proc. niższe niż w 2012 r.

aktywności gospodarczej i niską inflację, dynamika M3 była wyższa od dynamiki nominalnego PKB⁹. Na utrzymanie stabilnego przyrostu agregatu M3 złożyła się odbudowa depozytów przedsiębiorstw, przy pewnym osłabieniu wzrostu depozytów gospodarstw domowych (Wykres 6). Znaczący wzrost depozytów firm odzwierciedlał ich dobrą sytuację finansową, przy wciąż ograniczonej skłonności do inwestowania. Z kolei w przypadku gospodarstw domowych, mniejszemu przyrostowi relatywnie nisko oprocentowanych depozytów towarzyszył wzrost lokowania środków w funduszach inwestycyjnych.

W 2013 r. — w przeciwieństwie do agregatu M3 — odnotowano silny wzrost dynamiki składowych agregatu M1 (Wykres 5). Wynikał on przede wszystkim ze zmian preferencji gospodarstw domowych co do struktury terminowej aktywów — wzrósł udział pieniądza gotówkowego oraz środków gromadzonych na rachunkach bieżących. Zmiana preferencji mogła wynikać z obniżenia oprocentowania depozytów, a także — zwłaszcza w II połowie 2013 r. — ze stopniowego ożywienia sprzedaży wskazującej na odbudowę konsumpcji prywatnej.¹⁰

Wykres 5. Dynamika M1 i M3 w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

Wykres 6. Dynamika depozytów przedsiębiorstw i gospodarstw domowych zaliczanych do M3 w latach 2008-2013

Źródło: dane NBP.

⁹ W ujęciu transakcyjnym wzrost M3 wyniósł 6,2% (grudzień 2013 r. wobec grudnia 2012 r.), a nominalny wzrost PKB w 2013 r. (wobec 2012 r.) wyniósł 2,3%.

¹⁰ Z kolei spowolnienie wzrostu agregatu M1 pod koniec 2013 r. było związane z silniejszym wzrostem depozytów terminowych firm.

7. Lista otwartych seminariów naukowych i wybranych publikacji NBP

W 2013 r. zorganizowano 31 otwartych seminariów naukowych:

- 3 sides of 1 coin – long-term fiscal stability, adequacy and intergenerational redistribution of the reformed old-age pension system in Poland
- Bailout uncertainty in a microfounded general equilibrium model of the financial sector
- Panelowy model kursów walutowych i premii za ryzyko niewypłacalności
- Macroprudential measures, housing markets, and monetary policy
- Would it have paid to be in the Eurozone?
- Should central banks be all Keynesians now?
- Business cycles in new EU member states: how and why are they different?
- Europejski Mechanizm Stabilności jako stabilizator w planowanej unii finansowej
- Koszty akceptacji gotówki i kart płatniczych w Polsce
- Variegated capitalism and the Eurozone crisis: Modell Deutschland, neo-liberalism, and the world market
- Interest premium, sudden stop, and adjustment in a small open economy
- Fiscal policy under a deleveraging process
- Alternative theories of money
- O agregacji kapitału ludzkiego w warunkach heterogeniczności kohort populacji
- Saving the euro
- Reflections on the euro crisis: prioritizing the road ahead
- Zwalczanie kryzysów płynnościowych a podejmowanie ryzyka przez bank centralny
- Reserve accumulation, growth and financial crises
- Kontrolowana dekompozycja strefy euro. Propozycja nowego Europejskiego Systemu Walutowego i nowej roli dla Europejskiego Banku Centralnego
- Nowe podejście do kwantyfikacji niepewności makroekonomicznej i do konstruowania prognoz probabilistycznych
- Sprzedawać aktywa czy zwiększać zadłużenie? Teoretyczne podejście do zarządzania płynnością banku
- How frequently should we reestimate DSGE models?
- Capital requirements, bank lending and macroprudential policy
- Booms and banking crises
- Wpływ modeli bankowych na stabilność sektora finansowego
- Macroeconomic dynamics near the zero lower bound: a tale of two equilibria
- Skutki niekonwencjonalnej polityki pieniężnej w krajach rozwiniętych i na rynkach wschodzących
- Path dependency and the conduct of macroeconomic policy
- Lessons from the crisis for monetary policy implementation

- Raport *Mechanizm transmisji polityki pieniężnej w Polsce. Co wiemy w 2013 roku?*
- Credit rating agency announcements and the Eurozone sovereign debt crises

W 2013 r. następujące publikacje pracowników NBP znalazły się na tzw. liście filadelfijskiej:

- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Bayesian evaluation of DSGE models with financial frictions, *Journal of Money, Credit and Banking*, vol. 45(8), 1451-76.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, The anatomy of standard DSGE models with financial frictions, *Journal of Economic Dynamics and Control*, vol. 37(1), 32-51.
- Michał Brzoza-Brzezina, Jacek Kotłowski, Agata Miśkowiec, How forward-looking are central banks? Some evidence from their forecasts, *Applied Economics Letters*, vol. 20(2), 142-146.
- Michał Brzoza-Brzezina, Michał Rubaszek, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, Grzegorz Koloch, Monetary policy in a non-representative agent economy: a survey, *Journal of Economic Surveys*, vol. 27(4), 641-669.
- Michał Gradzewicz, Krzysztof Makarski, The business cycle implications of the euro adoption in Poland, *Applied Economics*, vol. 45(17), 2443-2455.
- Jakub Growiec, A microfoundation for normalized CES production functions with factor-augmenting technical change, *Journal of Economic Dynamics and Control*, vol. 37(11), 2336-2350.
- Jakub Growiec, Factor-augmenting technology choice and monopolistic competition, *Journal of Macroeconomics*, vol. 38 (Part A), 86-94.
- Jakub Growiec, Ingmar Schumacher (IPAG Paris), Technological opportunity, long-run growth, and convergence, *Oxford Economic Papers*, vol. 65(2), 323-351.
- Marcin Kolasa, Business cycles in EU new member states: how and why are they different?, *Journal of Macroeconomics*, vol. 38(Part B), 487-496.
- Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, R. Gerke, M. Jonsson, M. Kliem, P. Lafourcade, A. Locarno, P. McAdam, Assessing macro-financial linkages: a model comparison exercise, *Economic Modelling*, vol. 31(C), 253-264.
- Łukasz Lenart, Mateusz Pipień, Almost periodically correlated time series in business fluctuations analysis, *Acta Physica Polonica A*, vol. 123(3), 567-583.
- Dobromił Serwa, Identifying multiple regimes in the model of credit to households, *International Review of Economics and Finance*, vol. 27, 198-208.

W serii wydawniczej *Materiały i Studia* w 2013 r. ukazały się:

- Paweł Gąsiorowski, Małgorzata Grotte, Damian Frankiewicz, Agata Życieńska, Agata Walasik, Dostosowania instrumentarium, zasad działania i zasobów Międzynarodowego Funduszu Walutowego w reakcji na światowy kryzys finansowy i gospodarczy.
- Robert Jagiełło, Analiza dyskryminacyjna i regresja logistyczna w procesie oceny zdolności kredytowej przedsiębiorstw.
- Izabela D. Tymoczko, Analiza porównawcza systemów kursu walutowego.
- Piotr Płuciennik, Agata Kliber, Paweł Kliber, Grzegorz Paluszak, Małgorzata Piwnicka, Wpływ światowego kryzysu gospodarczego 2007–2009 na rynek międzybankowy w Polsce.

- Aneta Hryckiewicz, Małgorzata Pawłowska, Czy nowy nadzór spełni swoje zadanie? Zmiany w nadzorze finansowym w Europie oraz ich konsekwencje dla Polski.
- Sylwia Roszkowska, Ceny, płace i sytuacja na rynku pracy w Polsce – analizy oparte na modelu wektorowej korekty błędem.
- Janusz Bilski, Małgorzata Janicka, Marcin Konarski, Integracja rynków walutowych wybranych krajów Europy Środkowej z rynkiem euro w perspektywie ich przystąpienia do ERM II i Unii Gospodarczo-Walutowej.
- Agnieszka Trzecińska, Europejski Mechanizm Stabilności jako stabilizator w planowanej unii finansowej.
- Katarzyna Puchalska, Izabela D. Tymoczko, Szerokie ujęcie ekspozycji polskich przedsiębiorstw niefinansowych na ryzyko walutowe. Źródła i skala ekspozycji oraz metody zarządzania ryzykiem walutowym.
- Karolina Konopczak, Efekt Balassy-Samuelsona i mechanizmy jego absorpcji w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.
- Paweł Macias, Krzysztof Makarski, Stylizowane fakty o cenach konsumenta w Polsce.
- Ewa Dziwok, Weryfikacja modeli krzywej dochodowości na potrzeby polityki pieniężnej NBP.
- Paweł Baranowski, Michał Gradzewicz, Zofia Jankiewicz, Jan Hagemeyer, Aleksandra Hałka, Danuta Kołodziejczyk, Agnieszka Leszczyńska, Paweł Macias, Marek Niechciał, Piotr Popowski, Katarzyna Puchalska, Strukturalne uwarunkowania inflacji.
- Piotr Bańbuła, Polityka makroostrożnościowa: przesłanki, cele, instrumenty i wyzwania.
- Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziwska, Analiza determinant bilansów obrotów bieżących państw członkowskich Unii Europejskiej w latach 1995-2011.
- Elżbieta Czarny, Paweł Folfas, Katarzyna Śledziwska, Bartosz Witkowski, Wpływ integracji monetarnej na wymianę towarową w warunkach kryzysu gospodarczego.

W serii wydawniczej *NBP Working Paper* w 2013 r. ukazały się:

- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, Macroprudential policy and imbalances in the euro area.
- Rafał Sieradzki, Does it pay to invest in IPOs? Evidence from the Warsaw Stock Exchange.
- Maritta Paloviita, Matti Viren, Are individual survey expectations internally consistent?
- Jaromir Nosal, Guillermo Ordonez, Uncertainty as commitment.
- Halina Kowalczyk, Tomasz Łyziak, Ewa Stanisławska, A new approach to probabilistic surveys of professional forecasters and its application in the monetary policy context.
- Hanna Augustyniak, Jacek Łaszek, Krzysztof Olszewski, Joanna Waszczuk, Modelling of cycles in the residential real estate market – interactions between the primary and the secondary market and multiplier effects.
- Grzegorz Grabek, Bohdan Kłos, Unemployment in the estimated New Keynesian SoePL-2012 DSGE model.
- Janusz Jabłonowski, Christoph Müller, 3 sides of 1 coin – long-term fiscal stability, adequacy and intergenerational redistribution of the reformed old-age pension system in Poland.
- Marek Kośny, Maria Piotrowska, Economic security of households and their savings and credits.
- Michał Brzeziński, Income polarization and economic growth.

- Andrei Sirchenko, A model for ordinal responses with an application to policy interest rate.
- Dorota Skała, The influence of regulatory and institutional framework and shareholder structure upon risk of financial institutions in Central Europe.
- Dariusz Gatarek, Juliusz Jabłecki, A model for dependent defaults and pricing contingent claims with counterparty risk.
- Mateusz Pipień, Orthogonal transformation of coordinates in copula M-Garch Models – Bayesian analysis for WIG20 spot and futures returns.
- Aleksandra Hałka, Jacek Kotłowski, Does domestic output gap matter for inflation in a small open economy?
- Eva A. Arnold, The role of data revisions and disagreement in professional forecasts.
- Etienne Farvaque, Piotr Stanek, Stephane Vigeant, On the performance of Monetary Policy Committees.
- Stefan Kawalec, Ernest Pytlarczyk, Controlled dismantlement of the Eurozone: a proposal for a New European Monetary System and a new role for the European Central Bank.
- Marcin Kolasa, Business cycles in EU new member states: how and why are they different?
- Halina Kowalczyk, Inflation fan charts and different dimensions of uncertainty. What if macroeconomic uncertainty is high?
- Maciej Albinowski, Piotr Ciżkowicz, Andrzej Rzońca, Links between the trust in the ECB and its interest rate policy.
- Michał Brzoza-Brzezina, Marcin Kolasa, Krzysztof Makarski, A penalty function approach to occasionally binding credit constraints.
- Aleksandra Hałka, Tomasz Łyziak, How to define the Consumer Perceived Price Index? The case of Poland.
- Paweł Borys, Piotr Ciżkowicz, Andrzej Rzońca, Panel data evidence on the effects of fiscal impulses in the EU New Member States.
- Tomasz Łyziak, A note on central bank transparency and credibility in Poland.
- Karolina Konopczak, The Balassa-Samuelson effect and the channels of its absorption in the Central and Eastern European Countries.
- Hanna Augustyniak, Jacek Łaszek, Krzysztof Olszewski, Joanna Waszczuk, To rent or to buy – analysis of housing tenure choice determined by housing policy.
- Mariusz Próchniak, Bartosz Witkowski, The analysis of the impact of regulatory environment on the pace of economic growth of the world countries according to the Bayesian model averaging.
- Sylwester Kozak, Consolidation of the banking sector in Poland in 1989-2013 in comparison with the structural changes of the banking sector in the USA and the EU.
- Marcin Humanicki, Robert Kelm, Krzysztof Olszewski, Foreign direct investment and foreign portfolio investment in the contemporary globalized world: should they be still treated separately?
- Alfred A. Haug, Tomasz Jędrzejowicz, Anna Sznajderska, Combining monetary and fiscal policy in an SVAR for a small open economy.
- Michał Adam, Piotr Bańbuła, Michał Markun, Dependence and contagion between asset prices in Poland and abroad. A copula approach.
- Andrzej Kocięcki, Marcin Kolasa, Global identification of linearized DSGE models.

8. Wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami

Poniżej zamieszczono wyniki głosowania członków Rady Polityki Pieniężnej nad wnioskami i uchwałami podjętymi w 2013 r.

▪ **Data: 9 stycznia 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 125 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

Przeciw: M. Belka

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 9 stycznia 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

Przeciw: M. Belka

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 9 stycznia 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 1/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

Przeciw:

▪ **Data: 6 lutego 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 100 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

Przeciw: M. Belka

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 6 lutego 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: M. Belka

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 6 lutego 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 2/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: A. Rzońca

J. Winiecki

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 6 marca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 3/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

J. Hausner

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: Z. Gilowska

A. Glapiński

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

▪ **Data: 6 marca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie był głosowany.

▪ **Data: 9 kwietnia 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 4/2013 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego sporządzonego na dzień 31 grudnia 2012 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

▪ **Data: 8 maja 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 5/2013 w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej na rok 2012.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

Z. Gilowska

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kazmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 8 maja 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 6/2013 w sprawie oceny działalności Zarządu Narodowego Banku Polskiego w zakresie realizacji założeń polityki pieniężnej na rok 2012.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

Z. Gilowska

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kazmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

▪ **Data: 8 maja 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: M. Belka
E. Chojna-Duch
Z. Gilowska
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kaźmierczak
A. Rzońca
J. Winiecki

▪ **Data: 8 maja 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 7/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka
A. Bratkowski
E. Chojna-Duch
J. Hausner
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: Z. Gilowska
A. Glapiński
A. Kaźmierczak
A. Rzońca
J. Winiecki

▪ **Data: 21 maja 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 8/2013 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania z działalności Narodowego Banku Polskiego w 2012 r.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski
E. Chojna-Duch
Z. Gilowska
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kaźmierczak
A. Rzońca
J. Winiecki
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

M. Belka był nieobecny na posiedzeniu.

▪ **Data: 5 czerwca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Wniosek o obniżenie wysokości stóp procentowych NBP o 50 punktów bazowych.

Decyzja RPP:

Wniosek nie uzyskał większości głosów.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: A. Bratkowski
A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: M. Belka
E. Chojna-Duch
Z. Gilowska
A. Glapiński
J. Hausner
A. Kaźmierczak
A. Rzońca
J. Winiecki

▪ **Data: 5 czerwca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 9/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	Z. Gilowska
	A. Bratkowski		A. Glapiński
	E. Chojna-Duch		A. Kaźmierczak
	J. Hausner		A. Rzońca
	A. Zielińska-Głębocka		J. Winiecki

▪ **Data: 5 czerwca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 10/2013 w sprawie oprocentowania kredytów udzielanych Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu, Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej oraz spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym przez Narodowy Bank Polski.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za:	M. Belka	Przeciw:	A. Rzońca
	A. Bratkowski		
	E. Chojna-Duch		
	Z. Gilowska		
	A. Glapiński		
	J. Hausner		
	A. Kaźmierczak		
	J. Winiecki		
	A. Zielińska-Głębocka		

▪ **Data: 2 lipca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 1/DOR/2013 w sprawie wyboru biegłego rewidenta badającego roczne sprawozdanie finansowe Narodowego Banku Polskiego za rok obrotowy 2013 i 2014.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

J. Winiecki nie brał udziału w głosowaniu.

Przeciw:

▪ **Data: 3 lipca 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 11/2013 w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim.

Decyzja RPP:

RPP obniżyła wysokość stóp procentowych NBP o 25 punktów bazowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

J. Hausner

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw: Z. Gilowska

A. Glapiński

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

▪ **Data: 3 września 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 12/2013 w sprawie ustalenia założeń polityki pieniężnej na rok 2014.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

Przeciw:

▪ **Data: 17 września 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 13/2013 w sprawie określenia górnej granicy zobowiązań wynikających z zaciągania przez Narodowy Bank Polski pożyczek i kredytów w zagranicznych instytucjach bankowych i finansowych.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

Przeciw: A. Kaźmierczak

▪ **Data: 2 października 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 14/2013 zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu Rady Polityki Pieniężnej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Z. Gilowska była nieobecna na posiedzeniu.

Przeciw:

▪ **Data: 5 listopada 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 15/2013 w sprawie stóp rezerwy obowiązkowej banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych i Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej oraz wysokości oprocentowania rezerwy obowiązkowej.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

J. Hausner

A. Kaźmierczak

A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

A. Glapiński był nieobecny na posiedzeniu.

Przeciw:

▪ **Data: 3 grudnia 2013 r.**

Przedmiot wniosku lub uchwały:

Uchwała nr 16/2013 w sprawie zatwierdzenia planu finansowego Narodowego Banku Polskiego na rok 2014.

Wyniki głosowania członków RPP:

Za: M. Belka

A. Bratkowski

E. Chojna-Duch

A. Glapiński

J. Hausner

A. Kaźmierczak

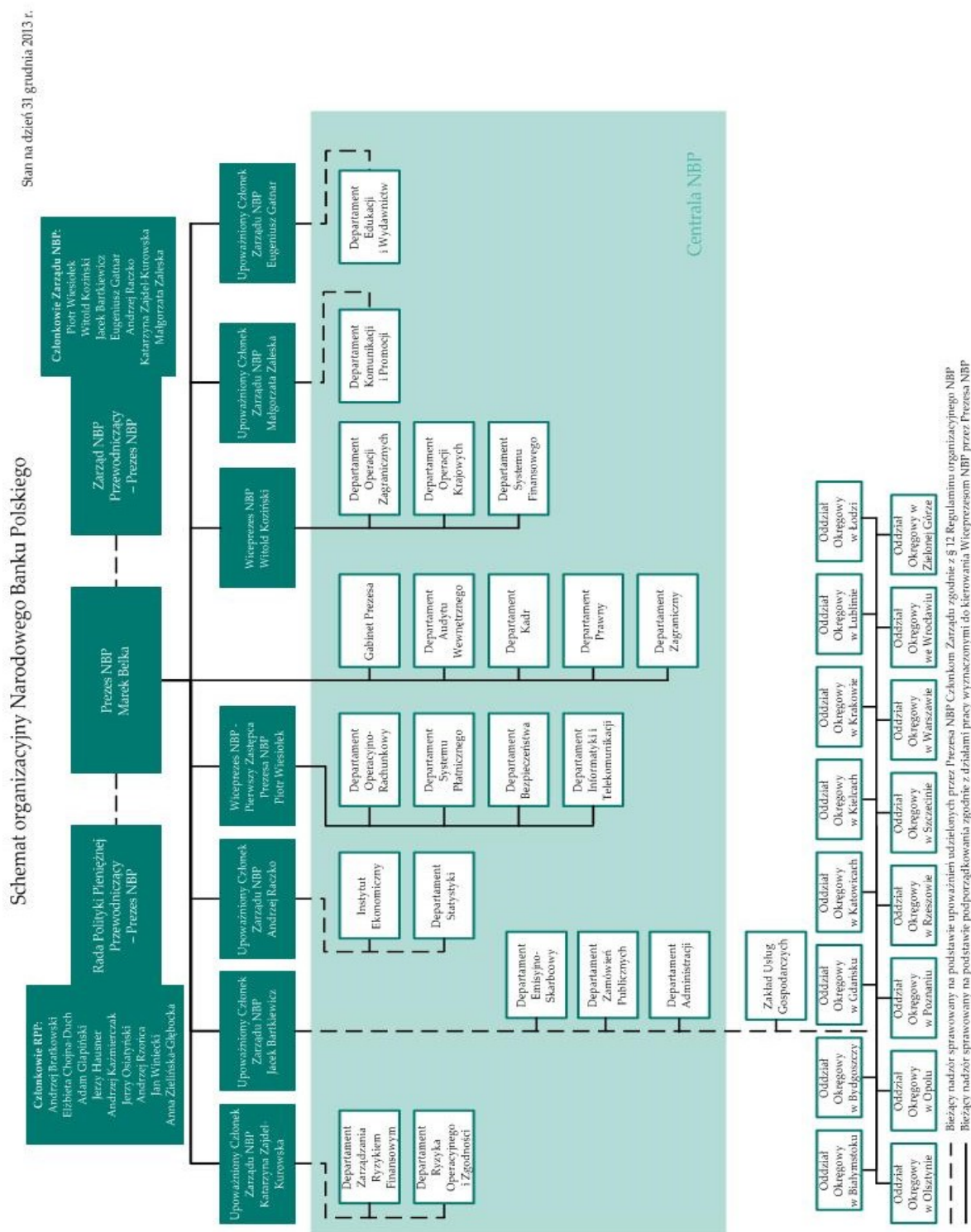
A. Rzońca

J. Winiecki

A. Zielińska-Głębocka

Przeciw:

9. Schemat organizacyjny NBP według stanu na 31 grudnia 2013 r.

Spis najważniejszych skrótów

BFG	Bankowy Fundusz Gwarancyjny
BIS	Bank for International Settlements (Bank Rozrachunków Międzynarodowych)
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BŚ	Bank Światowy
EBA	European Banking Authority (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego)
EBC	Europejski Bank Centralny
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
ECOFIN	Economic and Financial Affairs Council (Rada ds. Gospodarczych i Finansowych)
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ESRB	European Systemic Risk Board (Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
Fed	Bank Rezerwy Federalnej
KDPW SA	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA
KIR SA	Krajowa Izba Rozliczeniowa SA
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
KSF	Komitet Stabilności Finansowej
KZBS	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych
MF	Ministerstwo Finansów
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
NBP	Narodowy Bank Polski
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
pb	punkt bazowy
PKB	produkt krajowy brutto
RPP	Rada Polityki Pieniężnej
SDR	Special Drawing Rights (Specjalne Prawa Ciągnięcia)
SEPA	Single Euro Payments Area (Jednolity Obszar Płatności w Euro)
SIS	System Informacji Sprawozdawczej
SORBNET, SORBNET2	System Obsługi Rachunków Banków w Centrali NBP
TARGET, TARGET2	Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System (Paneuropejski Zautomatyzowany Błyskawiczny System Rozrachunku Brutto w Czasie Rzeczywistym)
UE	Unia Europejska
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZBP	Związek Banków Polskich

www.nbp.pl